

הַחֲטוּפִים
ספור חדש בהמשכים - בעלוז "ילדי החסד"

מבחר עלונים

משפטים
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:41	06:19	06:01	04:48	ירושלים
06:38	06:16	06:03	05:02	בני ברק
06:39	06:17	06:02	04:52	חיפה
06:39	06:17	06:04	05:03	אשדוד
06:40	06:18	06:02	04:47	בית שמש
06:40	06:18	06:03	05:05	קרית גת
06:39	06:17	06:00	04:55	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**לחצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים | שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 | g5337722@gmail.com

אמן ואמן

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן". יהא שמיה רבא וקדושת בית המדרש | חודש אדר תשפ"א | גליון קס"ב

הצלה ממדת הדין

נהג המשאית עיקם את פניו והשיב בזעקה מהחלון: "מה נראה לך שאני יעצור עכשיו את המשאית בשביל להביא לך תפוח אחד?! אל תפריע לי בנסיעתי! אם אתם רוצים תפוח, לכו לשוק ותקנו", סיים את דבריו, סגר את החלון והאיץ את נסיעת המשאית.

הצדיק שמע את דבריו של הנהג ולא הגיב.

הייתי המום מסירובו של הנהג אך המשכתי בנסיעה, בעוד נהג המשאית הממהר החל להתרחק תוך כדי שהוא מותיר שובל של אבק אחריו.

הנסיעה המשיכה כסדרה עד שלאחר שעה קלה נוצר פקק תנועה שחסם את הדרך, שוטרים רבים נפרסו על הכביש וחסמו אותו, היה נראה שאירע משהו לא שגרתי.

"מה קרה?", התעניין צדיק, שוטר שעבר בין המכוניות הבהיר לנהגים: "לפני מספר דקות חצתה את הצומת משאית עמוסה בתפוחים במהירות עצומה, היא איבדה השליטה ונכנסה בעמוד חשמל.

התוצאות היו הרוות אסון: תא הנהג נמחץ כליל והנהג נפטר במקום, בעוד עשרות תפוחים התפזרו על הכביש, וכעת מפנים את המשאית המעוכה עם התפוחים הפזורים על הכביש". הנהג הצטמרר, הרי זה אותו נהג משאית איתו דיבר לפני כשעה.

הוא הפנה מבטו אל הצדיק אשר חש בתמיהתו, ובצער רב אמר: "דע לך, כי לפני כשעה, כאשר חלפה המשאית על פנינו, ראיתי את מלאך המוות עומד מעל המשאית וחרבו שלופה בידו.

הבנתי מיד כי מדת הדין מתוחה על הנהג והיא תובעת את נשמתו, חמלתי עליו ורציתי להצילו, ועל כן הורתי לך לבקש ממנו תפוח אחד, על מנת שאברך עליו בכוחה ברכת 'בורא פרי העץ' ובשעה שהנהג יענה 'אמן' על ברכתי - זכות עניית האמן תעמוד לו להינצל ממידת הדין ובכך תבטל מעליו גזירת המיתה.

כי בכוחה של עניית אמן להציל את האדם מגזירות קשות, אך מה אעשה והנהג לא הסכים לבקשתי, הרי שהוא הפסיד את הזכות, ולצערי מידת הדין פגעה בו" אמר הצדיק בצער.

האין מידת הדין המשתוללת?! אם כך, חובה על כל אדם החס על נפשו לחזק את עצמו ואת משפחתו בעניית אמן ולהנהיג בבית חזון בעניית אמן ובכך ליצור שמירה ממידת הדין הנוראה.

(גליון "טוב לחסות בשם" - פר' תזריע ע"ה)

כולנו שומעים על מידת הדין המשתוללת מבית ומבחוץ, צדיקים רבים נפטרים מהעולם, בתי חולים מלאים ומידת הדין מקטרגת.

האם יש עצה וסגולה על מנת להסתתר ולהישמר מפי הדין הנוראה!?

את התשובה לכך מצאנו במכתבו של ההמשגיח הגאון הצדיק ר' אליהו לופיאן זצ"ל: "חכמינו הפליגו מאד בגודל מעלת עניית אמן, עד שהבטיחו: "כל העונה אמן בכל כוחו - קורעין לו גזר דין של שבעים שנה" (תיקוני הזוהר מ, א).

נמצא אם כן, שעניית אמן היא מובחן לאמונתו של היהודי בדברי חכמים, ובפרט בעת הזאת שמידת הדין מתוחה, המאמין בדברי חכמים בוודאי יזהר להקפיד ביותר על עניית אמן, שהלא אין הדבר אינו כרוך בטורח מיוחד או בהוצאה כספית גדולה, ואם אינו מקפיד על כך, הרי שאמונתו בחכמים אינו מושלמת, ואפשר לפיכך נקראת 'אמן' מלשון 'אמונה', כי הוא המלמדת על טיב אמונת של האדם" (קונטרס 'שומר אמונים').

הרי חז"ל הבטיחו כי עניית אמן מבטל את מידת הדין, אם כן, כיצד יכול האדם בימים טרופים אלו להזניח עצה זו?!

את המעשה הבא סיפר נהגו הפרטי של הצדיק הקדוש ר' ישראל אבוחצרא זצ"ל, הידוע בכינויו 'הבבא סאלי':

"היה זה לפני מספר שנים, כאשר התנעתי את הרכב והובלתי את הצדיק על מנת להשתטח על אחת מקברי הצדיקים בארץ ישראל ולערך תיקון מיוחד שראה בו הצדיק צורך לאותו שעה.

היתה זו נסיעה רגילה, מסביב נראו גמלים המשוטטים על החול המזוהב הלוהט, בעוד הרוח המדברית מנשבת בעוצמה.

הצדיק הקדוש, הבבא סאלי, ישב לצדי וישקע בתלמודו הקדוש.

לפתע, נשמע ברקע רעש כבד של מנוע מטרטר שהתקרב אל רכבינו, היתה זו משאית - משא גדול וכבדה שנסעה במקביל והובילה ארגזים של תפוחים טריים שזה עתה נקטפו מהשדה ועשו דרכם אל השוק, לפתע, נזעק הצדיק ממושבו ופנה אלי: "מהר! פנה אל נהג המשאית ובקש ממנו תפוח אחד עבורי", באותו רגע הייתי נבוך ותמהתי: מה לצדיק ולחתיכת תפוח גשמית?! הרי הצדיק בקושי מכניס מאכל לפיו ורוב ימיו נמצא הוא בסיגופים ותעניות!, אך צדיק גזר - והנהג מקיים.

התחלתי להיצמד אל רכב המשאית וצפתי לו מספר פעמים, נהג המשאית פתח את החלון, ותוך כדי נסיעה שאל: "מה קרה? מה הבעיה?". "תפוח", צעקתי, "הצדיק, הבבא סאלי מבקש תפוח אחד מהמשאית שלך".

גם בפסגר! נתן לרפוש את "שבת טיש" ו"מדות טיש" ב"אשר עד" ובחנות הספרים "עין יעקב" מאה שערים

גיליון מס' 438

פרשת משפטים-שקלים, א' באדר תשפ"א

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (א, א) -
חמש תבות וכ"ד אותיות, לרמז לדין שעליו
להיות בקי בחמשה חמשי התורה ובשערי
וארבעת ספרי הקדש. (אוהב ישראל)

ואלה המשפטים מפרש רש"י מוסיף על
הראשונים. ורמז לזה בתבת וא"ה נטריוקון
ליהודים היתה אורה ושמחה, כי בשמחה של
עשית המצוה, מתעורר האדם להוסיף עוד
מצוות עליהראשונות. (תפארת שבמלכות)

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם -
נטריוקון וחיוב אדם לחקור הדין, הדין מצוה
שיעשה פשרה טרם יעשה משפט, אם שניהם
רוצים, תשמע שניהם יחד מדברים, לא פני
נדיב יהדר, התנבר מהם. (בעל הטורים)

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד (א, ב) -
רמז יש פאן לדברי חז"ל בן חמש למקרא, כי
ראשי התבות וסופיהן של תורה גביאים
בתובים בגימטריה תקינה, מתי היא עבודת
העברי לקנות המקרא? כאשר מלאו לו חמש
שנים והוא נכנס לשנתו הששית. (אמרי נועם)

כי תקנה עבד עברי בגימטריה 943, ממנו
התבות דין זה בעבד נמבר בבית דין = 942, כפי
שפרש רש"י, ולא כפי שמכר עצמו. (מגדנות)

ונשיא בעמך (ב, כז) - ונשיא בגימטריה עם
שני הכוללים, אסוי במקרא. (ישמח משה)

ועבדתם את ה' אלקיכם (ב, כח) - אמרו חז"ל
עבודה זו תפלה, ורמז יש פאן למנהג חסידים
הראשונים שהיו מתפללים במקום למודם, כי
ועבדתם נטריוקון מנחה ערבית ושחרית
במקום דברי תורה, וכן יש רמז שצריך
להתפלל בצבור, ועבדתם נטריוקון מנחה
ערבית ושחרית דינם תמיד בצבור. (דברי עמוס)

ואל-משה אמר עלה אליה' אתה ואהרן (כד, א)
- ראשי התבות בגימטריה גד' דסיון, בדברי
רש"י שאמר לו זאת ביום ד' בסיון. (מגדנות)

בתרגום יונתן נאמר כאן: ולות משה אמר
מיכאל סרכן חקמתא, דהינו המלאך מיכאל
שהוא שר הממנה עליהחכמה. ורמז לזה, כי
התבות ואל-משה אמר עלה אליהו',
בגימטריה מיכאל השר עליהחכמה. (מגדנות)

ספורים בפרשה

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (א, א)

ישב תלמיד לפני החזון אי"ש ודן בפניו על הדין שאמרו חז"ל, כי המוצא
מעות בלי סמן יכול לקחתם, מפני שהבעלים מתאשים מהם, שכן אדם
עשוי למשמש בכיסו בכל-שעה, ותמה: "עקבתי אחרי תלמידים בשיבה,
ולא ראיתי שימשמשו בכיסם כל העת"? השיב החזון אי"ש: "אין הדין
משתנה בשל כך, כי חז"ל כבר קבעו את-הדין, והפקר בית-דין הפקר". וכך
ענה לתלמידים שבאו אליו פעם בשאלה דומה: "מצאנו מטבע 'שילינג'
ברחוב, ומתחבטים אנו שמא המאפד לא משמש עדיין בכיסו, והרי זו
מציאה לפני יאוש שאסורה"? השיב החזון אי"ש: "אין לחשוש שמא אותו
יחיד לא משמש בכיסו, כי אלו הם ענינים נסתרים כבכשי דרחמנא,
שמטבע זה מפלוני יעבר לידי פלמוני". לשמע הדבר, נענה אחד מהחבורה
והסמיק את דברי הזהר הקדוש על הפסוק: "ואלה המשפטים אשר תשים
לפניהם" - "אלין סדורא ורגולין", והוסיף את דברי הבעל-שם טוב
שלפעמים מתחבב האדם עדין לשלם לחברו ממון שאינו חיב לו, כדי
להחזיר לו חובו אליו מגלגולו הקודם. נענה החזון אי"ש למשמע הדברים
כמספים להם, והוסיף: "הרי המקרא אומר 'אשר תשים לפניהם', דהינו
שצריך לסמוך על-הדין שבודאי כבר התנאש בעל האבדה. ואם תאמר
שמא לא חש בכך, בודאי קשור הדבר בסוד הגלגול, כדי להשיב חוב ישר
מגלגול קודם. אבל אם האדם ימשמש בכיסו ויתנאש, לא תקן בכך את
חובו, שהרי הלה זכה כבר מן-ההפקר. ולכן מסבבים זאת בהשגחה פרטית
שבעל האבדה לא יבחין באבדתו, ובינתים ימצא את החבר ויזכה בה בישר
כפי שהורו חכמים, ועל-ידי פן החזיר הלה את-חובו מגלגולו הקודם".

ורצע אדניו את-אזנו במרצע (א, כא)

עוד מילדותו, התבלט הרבי ר' השיל מקרקא בחריפותו. בהיותו כבן שבע,
ישב בפני רבו בשעה שלמד את פרשת השבוע, וכשהגיעו לפסוק זה וראו
את דברי רש"י: "את אזנו הומנית ולא השמאלית, און-און לגזרה שורה",
תמה תלמיד אחד: "מה פשר הספק אם הפונה לאון ימנית או שמאלית?
והרי בכל-מקום בתורה ימין קודם לשמאל, ולמה צריכים לגזרה שורה?"
קם הילד השיל וענה: "הרי אמרו חז"ל, שהספה לרציעת האון היא מפני
שאותה און שמעה 'לא תגנב' בסיני והאיש הלך וגנב, ולכן תרצע. ואמרו
במדרש, שהדבור היה יוציא מימין הקב"ה לשמאלם של ישראל, ויוצא
אפוא שהאון השמאלית היא ששמעה תחלה 'לא תגנב', וכדי שלא תחשב
שיש לרצע דוקא און זה, לכן צריכים אנו לגזרה שורה שהימין קודם..."

מלאתך ודמעך לא תאחר בכור בניה תתורלי (כב, כח)

בשפת-קדש פרשת משפטים שנת ת"ש, בעת שהגרי"ז מברסק שעה
ביולקא במנוסתו עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, התבנס עמו מנן
מצמצם בביתו לתפלות השבת. לאחר קריאת התורה פנה אל הנוכחים
בשאלה: "האם יש דין לא-תאחר בפדיון הבר?" והשיבו: "הרי זה עתה
קראנו בפרשה 'מלאתך ודמעך לא תאחר בכור בניה תתורלי', והמלים לא
תאחר מוסבות גם על 'בכור בניה', וכן מפרש הרמב"ם בפרוש המשניות".

היה היה

סקול יסקל השור ובעל השור נקי

העיררה טגלאש, הנה עיררה קטנה במזרח הנגריה, שבה היה קהלה יהודית קטנה במשך למעלה ממאה שנה, עד שעלה עליה הכורת בשואה האיומה. אחד מתושביה המבדרים, היה הנגיד רבי שמואל מטגלאש, שהיה בראונו ובראבוהו, חסיד כהלכה ואיש מעשה, ואת פרנסתו מצא מפטום שורים, אותם היה מגדל ומוכר את בשומו לסוחריו בקר. רבי שמואל היה חסידו הנלהב של רבי משולם פיז סג"ל לאוי מטאהש, ופעמים רבות היה נוסע להסתופף בצלו בבית מדרשו שבכפר טאהש. הרבי היה מחבב מאד את רבי שמואל, והיה מכנה אותו מתוך חבה יתרה: "רבי שמואל שלנו", ואף כבדו לשמש כבעל-הפלה בבית מדרשו בתפלות המוספים של ראש השנה ויום הכפורים, ובתפלותיו הערות והנלהבות העלה את המתפללים טפח וטפחים מעל הקרקע.

המעשה ארע בליל שבת קודש פרשת משפטים-שקלים, פאשר רבי שמואל ששה באותה שבת בצל רבו בטאהש. הרבי ישב בראש השלחן, פאשר מסביב מסבים חסידיו ואנשי-שלומו, ורבי שמואל ישב בסמוך לרבי פיאה למעמדו וחשיבותו. בעת הפעדה, פאשר החלו לומר את הזמירות לכבוד השבת, קם הרבי לפתע והחל לרקד בהתלהבות גדולה, כשהוא מפזז ומכרכר לכבוד השם, והקהל בלו מתרומחזיק אחריו בשיר ורגו. לפתע, תוך כדי הרקודים הסוערים, פנה הרבי אל רבי שמואל שרקד בסמוך לו, ושאל: "ר' שמואל, האם כבר קראת את פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום?" פליאה אחזה את הנגיד לשמע השאלה הבלתי צפויה, אולם הוא השיב מיד: "בנדאי עשיתי בו, ואמנם קראתי את הפרשה בערב שבת". "אם כן", המשיך הרבי ושאל: "שמא תאמר לי ביצד לשון הפסוק שבפרשה?" והרבי החל: "סקול יסקל השור", כשהוא מתין לשמע ביצד רבי שמואל משלים את הפסוק. ובעוד הלה ממשיך את-המלים "וגם בעליו..." יצרו הרבי בטיפחה על-שכמו, וכנשוף נחש קרא: "לא, לא! אל תאמר כן!" רבי שמואל נותר נבדו ומבלבל, והצדיק שב לרקודיו יחד עם החסידים, והמשיך בשמחתו הגדולה ובזמירותיו הערות לכבוד השבת.

שעה קלה עוברת, ושוב פונה הצדיק אל החסיד ושואל: "האם קראת את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום?" וכשרבי שמואל עונה בחיוב, בעודו אפוף פליאה ותמיחה, שומע הוא את הרבי ושאל: "שמא תאמר לי את לשון הפסוק 'סקול יסקל השור'?" ורבי שמואל מנסה לענות מתוך שגרת הלשון: "וגם בעליו..." אך הרבי מהסס אותו מיד, קוטע את דבריו וחוזר לרקודיו. המחזה המוזר הלזה חזר ונשנה פעמים מספר, עד שכל החסידים ששהו בבית המדרש החלו לחש כי דבר נעלה ונסתר מתחולל לנגד עיניהם. חדייאון שמעו את הלופי הדברים שעברו בין הרבי לבין החסיד הנגיד, וכאשר התפרסם הדבר בין באי בית המדרש, נזעקו יודעי דבר ואמרו: "הרי הרבי צודק בדבריו, כי לשון הפסוק באמת אינו כן. שהרי התבות 'וגם בעליו יומת' נאמר בפסוק 'השור יסקל', ואלו סופו של הפסוק 'סקול יסקל השור', הוא 'בעל השור נקי'". מיד הזנב הדבר לידעתו של רבי שמואל, והפקחים שבהם רמזו לו להזהר בלשונו ולדעת מהי התשובה הנכונה שעליו לענות לרבי פאשר ישאל שוב. ואמנם, לא עברו דקות מספר, ושוב פנה הרבי אל רבי שמואל, וחזר על שאלתו בבתחלה: "נאמר בפרשה 'סקול יסקל השור'. אמר נא ר' שמואל מה נאמר אחריו?" והפעם השיב הלה פראוי וכנבון, כשהוא קורא בקול: "בעל השור נקי!" לשמע התשובה הנכונה, אורו פניו של הרבי, והיה נכר כי אכן גדולה נעלה מעל-לבו, והשלחה שבה לשפן על-פניו. הוא שב וחזר שוב ושוב על לשון הפסוק: "בעל השור נקי", והוסיף: "באמת, כך כתוב בתורה הקדושה".

השבת עברה על רבי שמואל ביעף, אולם הוא היה שרוי כל העת תחת השפעת המאדע הפביר של ליל שבת. הוא דע פי דבריו של הרבי לא נאמרים לריק, ודע פי פונה נסתרת טמונה בהם, אך לא דע מהי, וחשש מפני הפאות. במוצאי שבת קודש, נפרד רבי שמואל מרבו הנערץ, כשהוא מתין לשון לרמז פלשהו לפשר הדברים החתומים שנאמרו בליל שבת. הדרך נמשכה שעות ארוכות באישון לילה, וכאשר הגיע רבי שמואל לבית מגוריו בישוב טגלאש, פנה תחלה פהרגלו אל הרפת רחבת הידים שבבעלותו שעמדה בפאתי הישוב, ובה עמדו עשרות שורים מפטמים ובראי בשר. נכנס רבי שמואל לשטח הרפת הגדולה, הציץ פה ושם כדי לראות את שלום השורים ואם אחד מהם לא נחסר, ולאחר שראה כי הכל עומד בתקנו, פנה ויצא החוצה. ובעודו יוצא משטח הרפת, החלו לפתע עמודי התווך הגדולים שעמדו בירכתיים ועליהם נתמך הגג הפבד בלו, לרעד ולהדהדע בקני-סוף, ובעוד רבי שמואל מביט בהם בפחד ואימה, קרסו הללו בבת אחת תחתיהם, והגג הפבד נפל בלו והתרסק אל תוך הרפת הגדולה. בפנים חרות ובשפתים מלבינות, הביט רבי שמואל אל גל העצים והאבנים שלפניו, פאשר לאזניו מגיעים קולות העוקה החנוקים של השורים הריבים אשר נקברו חיים תחת ההריסות. כפשע היה בינו לבין המחצות תחת ההריסות, אלו היה מאחר פרנעים ספורים את יציאתו מהרפת, ובאזניו צלצלו דבריו של הרבי: "בעל השור נקי".

על-אתר סב רבי שמואל על עקבותיו ושב לחצר רבו, ובהגיעו לשם פרוץ בסערה לבית המדרש וספר לכל החסידים את הנס הגדול שנעשה עמו, כשהוא מודה ומהלל את הקב"ה בסוד ישרים ועדה, על אשר הצילו מרדת שחת, שפך חמתו על עצים ואבנים ותהי לו נפשו לשלל.

מאורות

רבי יצחק ירחם דיסקין זצ"ל
ליום ההלולא כ"ט בשבט תרפ"ה

בנו יחידו של רבי יהושע ליב דיסקין מקריסק, וממנו קבל תורה, נודע בגאונותו בתורה, אך לא רצה להתפרנס מהרבנות. לאחר פטירת אביו בירושלים בשנת תרנ"ח, עלה לארץ ישראל ועמד בראש בית היתומים שהקים אביו ושיבת אהל משה/ שישד. עמד בראשות הנהגת הישוב האשכנזי בירושלים, ולחם כנגד אלו שבקשו לשנות את צביונה. בנו יחידו נפטר בגיל צעיר, ובתו היחידה נספתה בשואה עם בעלה ושלשת ילדיהם, ולא נותרו ממנו צאצאים. משקנו הקודם של בית היתומים היה צר מהכיל, והוא החליט לבנות לשם-כך בנין רחב-ידים. לאחר פעילות מאמצת, עלה גידו להשיג סכום עתק, אותו הפקיד למשמרת בידי הבנק הגרמני שבירושלים. לילה אחד נראה בחלומו את אביו המהרי"ל, שיעץ לו למשך את כל הכסף מהבנק, וכשקם בבקר ודרש זאת ממנהל הבנק, סרב הלה, שכן הדבר היה בעת מלחמת העולם הראשונה. רבי יצחק ירחם השתדל בענין אצל המושל התרבי, ונהלה דרש ממנהל הבנק לשחרר את הפקדון. לאחר שעות מספר הגיעה ההודעה, כי הבנק הראשי הלאים את כל כספי הפקדונות, וכספי הצדקה נצלו אפוא בדרך נס. בשעת חובת הבנין החדש לבית היתומים, נעה בכבי ואמר: "ככל מפעל המיצר דברמה, דורכים הפועלים על-הפצצים דוקמים ופגומים. אולם במוסד זה עלינו לטפל בנשמות שבורות של יתומים מילדי ישראל, וירחם ה' עלינו שלא נמער בתפקידנו, ולא נדרף חליה על הנשמות".

יוסיף דעת

מהפסוק שבפרשה 'ושם אליהם אחרים אל תזכירו, לא ישמע עליהם', דרש החת"ם סופר שאסור לזנות לפי התאריך הלועזי ואין להשתמש בו בכתיבה, וכן פסק תלמידו המהר"ם שיק שיצא בתרופת נגד אדם שחרת על מצבה את התאריך הלועזי בלי רשות. וכן כתב ה'דברי חיים', והוסיף שאין למצוא לדבר שום צד היתר. אחרים התירו את הדבר, והזכירו את מדברי גדולים שהזכירו תאריכים לועזיים, בניניהם ה'בית יוסף', שבשעה שהוא דן בעניין שאלת טל ומטר בחוץ לארץ הוא מזכיר חודשים לועזיים בשמותיהם, וכן כתב הרמ"א: "בשנת אלף ותקמ"ו, בחודש דצמבר למספרים". כך גם מצאנו שמהר"ם פדואה, הש"ך וה'חיות יאיר' השתמשו בתאריך לועזי, ומפליא לראות כי החת"ם סופר עצמו כתב באחת מאגרותיו תאריך לועזי, אלא ששם פנה אל הממשלה הנוכרית ולכן נאלץ להשתמש בספירה זו. הגר"ע יוסף מוכיח, כי התאריך הלועזי אינו קשור לזמן לידתו של אותו האיש, מפני שהוא חי בזמן קדום יותר בתקופת רבי יהושע בן פרחיה נמוכא בסנהדרין, והמניין הוא למלכות הרומיים ולכן אין בו איסור. אולם גם המתירים כותבים שעדיף להשתמש בתאריך עברי, וגם בענייני חול יש להעדיף את המניין לברית העולם. רבי יעקב בן-חביב כתב שגם כאשר משתמשים בספירה הלועזית, אין לזנות בשמות סודיים לחודשים ועדיף לזנות בשמם, מפני שבאמר "ראשון הוא לכם לחודשי השנה", ניסן ראשון ולא "ינואר" ראשון, אך אחרים כתבו שגם שמות החודשים שלנו הם שמות בבליים, וכבר כתב הרמב"ן שכיום מובנים לברית העולם ולא ליציאת מצרים. על הברון ידא-השמים רבי שמעון זאב רוטשילד מסופר, שהביא פעם מפולין סופר מיוחד לכתוב לו ספרי תורה תפילין ומזוזות, אך כאשר הלה הגיש לו את החשבון וזמנה לפי עבודתו לפי החודשים הלועזיים, שילחו מביתו לאחר שהשיב לו את יריעותיו יחד עם הצאותיו, מפני שלא ייתכן שהוא ירא שמים אם הוא מונה לפי מניינים.

ואנשי-קדש תהיון לי

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

אם-אדניו וגו' (כא, ד) - עוד נראה לפרש הפרשה דרך רמז, כי הצנח התורה להאדם לשנים לפניו בתמידות כל הדברים האלה בין עניו. והוא אומר אשר תשים לפניכם, שתמיד ישים האדם עניו זה לפניו.

והוא כי תקנה עבד עברי - הלא ידעת כי האדם נחלק לשנים, חלק אחד רוחני והוא העקר, וחלק אחד גשמי שקרא ה' לנשמה לשמשה, שבאמצעותו מקנים כמה מצות אשר צוה ה', וכו' וקרא שם עבד, כי אינו אלא שמש לנפש שבשכיחה וקרא אדם, כמו שאמר הכתוב על-בשר אדם לא וגו', שזה יגיד כי לא הקשר וקרא אדם, וכן אמר אדם אתם - אתם קרויים אדם ולא אמות העולם, שאין להם נפש רוחנית.

ולזה מצוה התורה להאדם כי תקנה עבד עברי - פרוש עברי עובר, כי אינו קיים לעד, כי מי גבר יחיה ולא ידאה מות, על-דרך כצל עובר, וזמן קביעותו הוא עד ששים שנה, על-דרך ששים שנה הוא זמנו של אדם ללכת, כהשפן בכלל שאין הוא בעלות גזיש, וזה הוא אומר שש שנים פרוש כלימיו הם ששים, והגם שאמר שש, יש השבון שיכלל כללות א' וכאן כולל העשירי.

ובשבעת - פרוש בעשר שנים השבעית יצא לחפשי העבד, על-דרך אומר במתים חפשי.

ואומר תבת חנם לרמוז עליה מי תהיה הציאה? על-ידי חנם שהוא ס"מ וחילוקיהו, שהם נרמזים בתבת חנם, כאומר בספר הזוהר הקדוש כי במלי דמגנא הוא זניחו דהחייא סטרא, ולזה לא שלטי בדבר מצוה שעושה האדם בדמים יקרים, וכן תמצא שכל דבר טמא בא חנם, מה שאין דבר מצוה וקדשה צריך להם כרח גדול ודמים יקרים.

דברי הימים

ככ"ט בשבט, ע"ר אדר תק"ח, נפטר רבי אשר בן מר"ג, אחד מחכמי טבריה האשכנזים הראשונים שהצטרפו ליישוב החדש של רבי חיים אבועלפיה, אשר בנה מחדש את העיר טבריה בשנת ת"ק, ומצבתו היא הראשונה מתושבי טבריה האשכנזים.

בל' בשבט תקפ"ז, נפטר רבי מנחם מענדל משקלוב, מתלמידיו המובהקים של הגר"א מוילנא ומחיה היישוב היהודי בירושלים. הוא שימש את הגר"א בשתי השנים האחרונות לימי חייו, ולאחר פטירתו סידר את כתביו והביא חלק לדפוס. בשנת תקס"ח עלה ארצה, והשתקע בטבריה, בה ישבו כבר תלמידיו הבעש"ט שהגיעו אליה עשרות שנים קודם לכן, ועקב חילוקי הדעות ביניהם עבר לצפת כדי להימנע ממחלוקת. בשנת תקע"ג פרצה מגפה גדולה בצפת, ולכן החליט בשנת תקע"ו לעלות אל העיר ירושלים, והיה הראשון לייסוד הקהילה האשכנזית שבה.

בא' באדר תכ"ג, נפטר רבי יהושע הלוי הורביץ מפרעמישלא, שהיה מכונה בפי בני דורו בשם ר' יהושע הארוך, וזאת על-שום שמדו שבת גבה קומתו עד מוצאי שבת. בידי צאצאיו השתמר ניגון מיוחד שהיה שר בשבת-קודש, והצדיקים לבית רובשיץ ודו"קוב היו נוהגים לשיר ניגון זה בשבת קודש בחרוזי 'לאל אשר שבת' בתפילת שחרית.

בא' באדר א' תכ"ג, נפטר הר"ר, רבי שבתי הכהן מהעלישוי, בעל הפירוש 'שפתי כהן' על השולחן ערוך. את השם שבתי יש לכתוב בלא אל"ף, כמו שכתבו בעלי התוספות ששבתי הוא שם ישראל ושבתי הוא רוח רעה. הציור הנפוץ מתמונת הש"ך אינה שלו, אלא של רבי חיים דייטשמן מקעלין, תלמיד ה'נודע ביהודה', שנפטר בשנת תקצ"ו.

דרבו של ה'נודע ביהודה' רבי יחזקאל לנדא, מאז התמנה לרבנות פרג הגדולה, לא היתה סוגה בשושנים. מתנגדים רבים היו לו, בהם כמה מחשובי הקהל, שמסבות שונות לא ראו את בחירתו בעיון-יפה, אולם בסופו של דבר הכירו בלם במעלתו הגדולה. כבר באספה הראשונה, כאשר רבי יחזקאל התכנס עם דיני העיר פרג כדי לדון בעניני העיר, ראו המתכנסים כי הרב החדש אינו יושב בנחות על-כסאו, שכן קומתו של ה'נודע ביהודה' היתה גבוהה משכמו ומעלה, והכפא לא היה מתאם למדותיו. "שמה הכפא גבוה מדי"? פנה אחד המסבים הנכבדים ושאל, כשפונה נסתרת וחדה מקפלת בין דבריו, כאלו מבקש לומר 'שמה כפא הרבנות גבוה מדי בעבודתך'. אך הרב ענה מיד בפקחות ובשינונית: "לא, הכפא עומד על-מכונו ואין בו מגרעת, אלא שהשליחן נמוך מדי"...

שבועות מספר עברו מאז הגיע רבי יחזקאל אל העיר פרג, ובאחד הימים התקיימה ברית מילה ב ביתו של אחד מחשובי הקהלה. לכבוד המצוה ולכבודו של אבי הבר, התכנסו גדולי העיר בראשות הרב החדש, והסבו יחד אל הסעדה. ישבו המתנגדים יחד, והחליטו כי ישתיכשו נקרתה בדרך, כדי להכאיש את-דיחו של הרב ולקנטרו בהלכה. מה עשו? נטלו קולית של בהמה, שהיא עצם הדרך שבשור, ושברו אותה מעט מתוך בונה תחלה. את העצם מסרו בידו של ה'ירש דוכנא' המקומי, העוזר התמים של המלמד, ובקשו ממנו להופיע באמצע הסעדה לפני הרב, ולשאל את חות דעתו על כשרות העצם, באמתלה שעצם זו נמצאה אצל הקצב, לאחר שהבהמה נשחטה זה מכבר והבשר כבר נמפר לרבים. רבי יחזקאל לא חשד במאום, וכאשר הציג הנער התמים את הקולית לפניו, הביט בה בעיון וחוה את-דעתו להתר. לרגע זה המתניו מתנגדיו, ומיד הקיפוהו בלם כתנור של עכנאי, והחלו לגבב כנגדו תלי תלים של ראיות הפוכות, אשר על-פיהן יש לפסק את הדיו לחמרה. החל הרב לחפף בדעתו אם אמנם דברים נכונים בפייהם, אלא שהפעם שנו הללו את גימת הדברים, והחלו לפתע להביא ראיות מנגדות שמהן עלה כי אמנם נתן להכשיר את הבהמה. וכך הכבירו הללו מלים, כשהם עוקרים הרים בתריפותם ומגלים בקיאות עצומה בתורה, עד שה'נודע ביהודה' השתיקם בבת-אחת ובקש מהם להאזין לדבריו. "שמעו נא, אחים אהובים. הרי מנהג הוא בכל תפוצות ישראל, שכל קהלה מבחירה אלוף לראשה, אשר על-פיו נהפכים כל דת ודיון באסור והתר, ובכל סומכים על מוצא פיו. ולכאורה עולה התמיהה, כיצד נתן לסמוך על דעתו של הרב? והרי מצודת השיגאה פרושה על-כף החיים, והרי לא ימלט שלא יכשיר הרב את האסור ויטהר את הטמא? השאלה הנוקבת הדחיקה את הסובבים, ובכל שתיקו לשמע את תשובת הרב. "אלא על-כרחי עלינו לומר", הקשיף רבי יחזקאל ואמר, "כי מן-השמים מגנים על הרב הנבחר ושומרים את דרכו שלא יפשל בדבר הלכה. אך כלי-זאת כאשר השאלה אמתית ונוגעת למעשה, אז זוכה הרב לסייע מן-השמים והוא פוסק בהלכה, אולם בשאלה בעיון זו, שאינה אלא לקנטר, אין כאן זכות הרבים ולכן אפשר לטעות בה". התשובה המפליאה שהיתה בבחינת גנאיה, הפליאה את המקנטרים, והם שתיקו מתוך בושה וכלימה, אך התנגדותם עדין לא פגה והם המתניו לשעת-כשר.

לא עברו ימים רבים, וההזדמנות לא אחרה לבוא. היה זה בשעת אחר הצהריים, כאשר אל ביתו של ה'נודע ביהודה' הגיע הקצב המקומי, ובידו עצם שבורה. הפעם היתה זו שאלה מעשית, שנגעה להפסד מרבה של בהמה גדולה שנשחטה ולכלים רבים שעלולים היו להטרו, אם הרב יפסק את ההלכה לאסור. ביקר רבי יחזקאל את העצם, התעמק והפך בדיו, ולבסוף הציא את דינו לזכות. "הבהמה כשרה" אמר, והקצב נשם לרוחה. שעה קלה לאחר מכן, כאשר ה'נודע ביהודה' פנה לבית-המדרש הגדול כדי להתפלל מנחה בצבור, ראה כי הצבור גועש ורועש, וכלם מביטים עליו ומתלחשים ביניהם. על-נקלה הבין רבי יחזקאל כי דבר מה ארע, ועליו נסוב הרעש, ולאחר שבקש הסברים, נודע לו כי למדני העיר טוענים שנכשל בדבר הלכה, והבהמה היתה אסורה באכילה ללא ספק. הוי אומר, הרב החדש הכשיל את רוכשי הבשר באכילת טרפות ותהום העיר.

"המתניו נא לי שעה קלה", בקש ה'נודע ביהודה', ומהר לחדר ספריו כדי לעיין שוב בדבר ההלכה. לא נדרש לו אלא זמן קצר כדי לגלות, כי אמנם שנגה יצאה מתחת ידו והדין נוטה לחיוב. צער גדול התפשט בלב, והוא חש לאות גדולה בגופו. מתוך שברון-לב ופחד גדול שמא נכשל בדבר הלכה, פרץ בבכי מר, ובעודו מתלעלע בבכיו נפלה עליו תרדמה ויישן. ובחלומו ראה את זקנו הרבי ר' השיל מקרקא שהתגלה לפניו ואמר לו: "מה לך בני? מזה דמעתך מעל פניך, שכן דברי התוספות במסכת פלונית, מפרשים בדרך-ך". הקיץ הרב מחלומו, נטל לידיו את המסכת, ולשמחתו ראה את דברי התוספות הברורים העומדים לימינו, והדברים מחזרים בשמלה. כשנכנס ה'נודע ביהודה' לבית-הכנסת ובידו הגמרא הגדולה, כשאצבעו מכוונת אל דברי התוספות, הציץ בה רבי זרח איזליץ, אחד מאנשיה המפלגים של פרג, ועל-אתר קפץ וקרא בהתפעלות: "חי ראשי, כי הדבר התגלה לרבנו מן-השמים". וכאשר ספר לו רבי יחזקאל על החלום המפלא שקרא, אמר רבי זרח: "אם זכיתם שזקנכם הגדול עומד לימינכם כדי לסייע לכם בהוראה, מקבל אני מעתה עלי את מרותכם", ומאז הפך רבי זרח להיות מאוהביו הגדולים והמשבועים, וכל העם ענו אחריו מקדש. ♦

משפחה

פצוהי "כל אלמנה ויתום לא תענון", הכפלו שלשה פעלים: "אם־ענה תענה אותו כי אם־צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו". ובאר הרבי מקוצק, שכאשר מענים יתום ואלמנה, הרי הוא להם ענוי כפול והצער מעורר בהם את יסורי תמותתם ואלמנותם, שאם היה האב חי לא היו מענים אותם, ונמצא שצערם כפול, ולכן צעקתם כפולה והקב"ה אף ישמע אותם בכפילות.

תלמידיו של רבי ישראל סלנטר, באו אליו פעם בסמוך לחג הפסח, ושאלוהו מה הם ההדורים שעליהם להדר אחריהם באפיק המצות. "הדור אחד יש לי", אמר רבי ישראל, "שלא להכביד על האלמנה העוסקת בלישת הקצק, שכן עליה יש לאו מיוחד של 'כל־אלמנה ויתום לא תענון'".

אבי יתומים וידן אלמנות היה רבי אריה לוי, ובלבו הרחום היה חומל על היתומים הרבים שלמדו בתלמוד־תורה עיר־חיים שבירושלים, בו שמש במשיגת, והיה פוקח עליהם את עינו הרחוקה ודואג להם בדרך כבוד. ספר רבי אליהו זלוטניק, ששמש בידן ומורה־צדק בירושלים, כי בילדותו התנתה מאביו, ואמו שהיתה עניה מרודה הכניסה אותו לבית־היתומים דיסקין. באותם ימים, לבשו כל חניכי המוסד בגדים זהים, וכאשר היה מתארח בשבתות ומועדים בבתי קרוביו, היה לובש את־בגדיו שהסגירו כי יתום הוא, וצערו היה גדול מנשוא פשהיה שומע ילדים מתלחשים מאחורי גבו על יתמותו. יום אחד נגש אליו רבי אריה, והזמין להתלוות אליו אל חייט אחד בשכונת גאלה, אצלו הזמין בעבורו מעיל יפה עליו שלם מכספו שלו. הוא דקדק לתור אחר בד משב, דחק בחייט שימיר את מדות גופו בלהכה, ובקש ממנו להכין את הבגד באופן נאה ומקבד כמו לחתן ביום חתו. "לא סתם בגד נאה בקש רבי אריה להעניק לי", ספר רבי אליהו לעת זקנותו, זמן קצר טרם נפטר לבית־עולמו, "כי אם בקש להעניק לי גם את השמחה וההתרגשות המיוחדת שיש לכל ילד צעיר, בשעת הזמנת בגד חדש לפי מדותיו".

רבי משה אהרן שטרן, המשגיח של ישיבת קמניץ, היה מעודד רוחם של אלמנות ויתומים, מחזקם ומאמץ, ודואג לכל מחסורם. פעם פנתה אליו אלמנה אחת צעירה לימים, שבעלה נפטר בקצור ימים ושנים, והותיר בביתו ילדים רבים בשנים, וספרה לו בקאב על אחד הבנים, ילד כבן שבע, שמתוך בושח ואימת הצבור מסרב לומר קדיש על־אביו. רשם רבי משה אהרן את פתבת מגוריה, ורד ורכש סדרה של ספרים העוסקים בתולדות צדיקים ונהלכותיהם, ולעת־ערב עלה לבקר בבית המשפחה. במשך שעה שלמה ישב עם היתום הקטן, דבר עמו ארבות, והבטיח לו מתנות נוספות בגוסף לספרים, בשכר אמירת הקדיש. עמלו לא היה לריק, והילד החל לומר קדיש על־אביו, ולמרות טרדותיו לא שכח רבי משה אהרן להעניק לו מדי פעם מתנות כדי לחזקו.

רבי משה אוירבך, ממוסדי החינוך החרדי בארץ ישראל לפני למעלה ממאה שנה, היה מקפיד מאד על מנהגי אבותיו, והיה מחמיר לעצמו גם במקום שאפשר היה להקל, עבוד לאחרים היה מקל, אך גם בהנהגותיו המחמירות, היה נזהר שלא לגרם צער לאחרים. שנה אחת, בחל המועד פסח, בקר בבית אלמנה אחת, וכאשר הציגה לו האלמנה כוס תה, נענה ושתה. התפלאו מלויי שבאו עמו, שכן ידעו היטב את מנהגו הותיק שלא לטעם מאומה בפסח מחוץ לביתו, ולמראה תמיהתם הסבירו: "ההמנעות מאכילה מחוץ לבית בפסח, אינה אלא הנהגה טובה, אך הצווי של 'כל־אלמנה ויתום לא תענו', הוא לאו מדאורייתא, ואין המנהג דוחה צווי מפרש שבתורה".

שנה אחת, בעת שהמגיד רבי שלום שבדרון שהה בארצות־הברית, אליה נסע לטובת מוסדות התורה והחסד שבארץ ישראל, התארח בבית משפחה אחת, שאביה שבבן חיים והותיר צאצאים רבים. באותה שנה קל ליל הסדר במוצאי שבת, ובעטין של ההכנות הקרובות מאז צאת השבת, החלו בעריכת הסדר בשעה מאוחרת. רבי שלום המתין בסבלנות עד שהאלמנה תסיים את הכנותיה, וכאשר הכל היה ערוך ומזמן, התישב האורח הדגול יחד עם כל בני המשפחה לעריכת הסדר. אחד הבנים הפיר היטב את רבי שלום, וידע עד כמה הוא מקפיד לאכל את האפיקומן קדם חצות, ולכן האיץ במקסים שיסברו בקריאת ההגדה ויקצרו באמירת פרושים ואמרות עליה, כדי שיסיפיקו לסיים את הסעודה קדם חצות, אולם רבי שלום הבחין בכך ונעץ בו עינים נוקבות. "אל תמה אותם ששום אפן", אמר לו בפסקנות כמה פעמים, ובקש ממנו לאפשר להם להתנהל לאטם מתוך שמחת החג. השעה הייתה מאוחרת מאוד כאשר סימו את הסעודה, והאפיקומן נאכל הרבה אחר חצות. "היית בטיח", ספר הבן לימים, "כי רבי שלום יהיה כאוב מאוד על שבה עלתה לו, אולם עליפניו לא נבר מאומה, והוא היה שרוי בהתרוממות הרוח כראוי בחג החרות. נגשתי אליו לאחר גמר הסדר ואמרתי לו 'זו בודאי הפעם הראשונה שנאלצת לאכל את האפיקומן לאחר חצות, ועל־כך מבקש אני סליחה ומחילה', אך רבי שלום השיב במנוחת הדעת: 'לאכל אפיקומן לפני חצות הוא דין מדרבנן, ואילו לצער אלמנה הוא אסור דאורייתא. הרי הליכה הוא הליכה המיוחדת מכל לילות השנה, ואם ממתנה כל השנה הליכה זה כדי לשאב נחת מלידה ונבדיה, וכי היה מתר לי למען ממנה כל־זאת ולהכנס לחשש אסור דאורייתא?'

מטעם

מכה איש ומת (כא, יב)

תבות רבות בפרשת משפטים מטעמות בטעם תביר, ומזו יש כאן לאדם, שבעניני ממונות צריך לכה את־יצרו ולשבר את תאותו למזון. (מראה יעקב)

ומכרו את־השור החי (כא, לה)

תבת ומכרו בטעמי קדמא ואזלא, לרמוז לדיעה המובאת בגמרא שגחלקו אם אזהרת התורה היא לבית־הדין או למזיק ולנזק, וטעמי קדמא ואזלא מרמזים לבעלי־הדין שפונים זה לזה. (דברי יחיאל)

על־כל־דבר־פשע (כב, ח)

טעמי הפסוק הם פזר־פזר, תלישא קטנה, קדמא ואזלא, שנקראים בקול גדול, מפני שכאשר אדם מוסר חפץ לחברו לשמר עליו, ואחר־כך קשוא לטלו ממנו, טוען השומר שהחפץ נגב ממנו, מתעורר ביניהם רעש גדול, והמפקיד תובע את השומר לבית־הדין. וטעמי הפזר מרמזים על פזר האהבה שהיתה ביניהם, והם נתלשים זה מזה ומקדמים וחולכים עד האלקים לבית־הדין, וטעמו יתיב שדומה בצורתו לשני קוים נפרדים שהתחברו, כמו אלו שחזרו לחיות יחדים. (נר תמיד)

אם־ענה תענה אתו (כב, כב)

תבת אתו באנתהתא, ולא מפרש מהו הענש על ענוי אלמנה ויתום, מפני שענשו של המצערם גדול מאד, עד שאי אפשר לכותבו. (שיחות לספר)

מדגש

על הפסוק "כסף ישקל כמה התבולת" מובא ב"דעת וקנים": "והרב משה אמר, כי כמה עולה מאתים זה יתר אחד, ויש אם למקרא". רבים התבטו לכאן בנותו, ולכן הגיה החיד"א שצריך לומר "ר' זזים" שהם בגימטריה 270 תבת כמותה" שהיא 271, וזו פנתו יתר אחד, ויש אם למקרא שמשויבים אותה מלאה וא". אחרים בארו שתבת כמה במספר קטן היא 13, ומאתים היא 14, ובשקוויאים מאתים אין האל"ף נשמעת (ולא בטועים ואומרים מאתים) ואז מספרה 13 כמו 'ממה'. יש שדרשו את התבה במלוי האותיות, כמותה מלא עולה 708 ומאתים במלואו 707, וזו פנתו יתר אחד. אחרים דרשו שהתבות 'מאתים זה יתר' בגימטריה 1,121, יתר אחד על 'כמותה התבולת' מלא וא"ו שהוא 1,120. או 'כמותה התבולת' = 1,114, כמו 'מאתים יתר אחד'.

ממלה

בבית־מדרשו של רבי אשר מסטולין בנו של רבי אהרן הגדול מקרלין, היה פעם אברהם אחד שאין תוכו כבוד, ובשעה שהיה מתפלל היה מתענג נמרצות כאחד משרפי מעלה. הביט בו הרבי, ואמר בתוכה: "על אברהם זה אפשר לדרש את דברי חז"ל במסכת בבא קמא שדרשו: 'סקול וסקול השור' - איני יודע שנבלה היא? אל תקרי 'סקול וסקול' בש"ו שמאלית אלא שאקל וישקל' בש"ו ימנית (פהגוי של בני ליטא שהיו במטאים ש"ו ימנית משמאלית), דחינו ער שאקלט או שאקלט יוד' (מתענגע, בלשון אשכנז), אולם אין בו רוח חיים כמו הנבלה..."

מדות טיש
2 כרכים ספאריים, 12 עמודי כרום ובענינים עם מאמרים וסרט, מנחות וסיפורים הלכות והלכות, פוסקים ואמרות לדורות המדות בין אדם לחברו ובין אדם לקונו בראי פרישת הסביון

התקבלה תרומה לחלוקת כמות מוגבלת של הסט המבוקש "מדות טיש"

לבתי כנסת מרכזיים לטובת המתפללים והלומדים

בזאת ידעו חובלים ובעלים ורב רבב חזן שיחיה הרב מיכאל עבאדי שיחיה למוסד וליחסי בני הספרות שיחיה

חלוקת בבית הוצאה לאור חייבת טישה רימדות טיש תל אביב 5806777@gmail.com 02-5806777

החלוקה בבית הוצאה לאור חייבת טישה רימדות טיש תל אביב 5806777@gmail.com 02-5806777

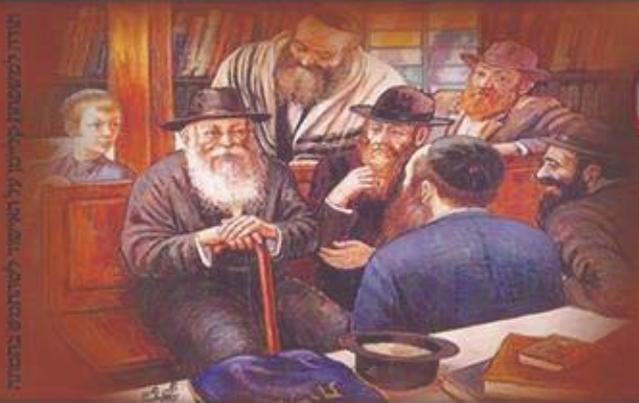
החלוקה בבית הוצאה לאור חייבת טישה רימדות טיש תל אביב 5806777@gmail.com 02-5806777

כך היה הרבי ר' יהונתן איבשיץ מפרש פסוק זה שבפרשתנו: "אם־כסף תלוה את־עמי"? בלשון תמיהה, וכי ילנה הכסף בשעה שאתה נאסף אלי עמך? "את־העני עמך" - אינה נוטל עמך במותך אלא רק את מעשיה הטובים שעשית בימי חייה, כאשר גמלת חסד עם הזולת ונתת צדקה לעני שעמך.

סיפורי צדיקים

גליון 452
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

חידושי המשפחה לרבינו יצחק אייזיק וויזניץ

סיפורי חז"ל

מדוע מתגאה זה בממון שאינו שלו? מסופר בתלמוד: בעיר בבל היה עשיר אחד שעשה עוול לעני אחד, והעני החליט לתבוע את העשיר לדין תורה, הלך העני לבית דינו של רב שהיה גדול הדור ואמר: ברצוני לתבוע את עשיר פלוני לדין תורה שעשה לי עוול, רב שלח אחרי העשיר להזמין אל בית הדין, אך העשיר מחמת גאותו סירב לבוא ולהתדיין עם אותו עני, ואמר לשליח: וכי אני אבוא להתדיין עם אותו עני? והרי אם יבואו כל הגמלים של הערבים, לא יוכלו לשאת את מפתחות האוצרות שלי מחמת רוב עושרי. ולכן אין זה מכבודי לבא לבית הדין. כששמע רב כך, אמר: מדוע מתגאה זה בממון שאינו שלו? יהי רצון שתהא קללה בממונו, מיד יצאה גזירה מהמלך שיכנס הוא וכל אוצרותיו לטמיון לאוצר המלך. מיד בא העשיר לפני רב בבכיה, וביקש שיתפלל עליו שהמלך יחזיר לו את ממונו, וכן היה שהמלך החזיר לו.

(ירושלמי נדרים ט' - ד')

פרשת השבוע

באחת מקהילות ישראל, כשביקר פעם אצל רבי ברוך, שאל אותו רבי ברוך בחיוך אבהי, אמור נא לי רב צעיר האם כבר הספקת לשנן היטב את החלק החמישי של השלחן ערוך? מורי ורבי, השיב הצעיר במנוח ראש, עלי להודות שכבר רכשתי בקיאות גם בחלק השישי כיצד לנהוג עם פראי אדם.

אם במחלת ימצא הגנב (כ"ב א') מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק זיע"א, שקרא פעם לחדרו כמה מתלמידיו המובהקים והורה להם שישמיעו באזניו דבר חידוש בפרשת השבוע. נענה אחד מבחירי תלמידיו ואמר, הרהרתי הבוקר בפסוק "אם במחלת ימצא הגנב", לפרש אותו בדרך הבאה, "אם במחלת" אם חותר אדם בפנימיותו ובנבכי נפשו החבויים, "ימצא הגנב", חוקה עליו שימצא את הגנב הרובץ שם, הלא הוא היצר הרע הזומם בלא הפוגה כיצד להפיל את האדם ברשתו. שיב הרבי את התלמיד ואמר, דברים אלה ממש ביקשתי לשמוע היום, וראויים הדברים להישמע על ידכם בכל יום ויום.

ואלה משפטים אשר תשים לפניהם (כ"א - א') מסופר באברך אחד שבא לפני הרה"ק רבי ברוך פרנקל בעל ה"ברוך טעם" זיע"א, וביקש לקבל ממנו היתר הוראה. רבי ברוך קיבל את האברך בסבר פנים יפות, ואחרי שבחן אותו בש"ס ובפוסקים ומצאו מופלג בתורה, ובקי בארבעת חלקי השלחן ערוך, העניק לו כתב סמיכה לרבנות. אולם בשעה שנפרד ממנו האברך, העיר לו רבי ברוך בהדגשה מיוחדת, כשתמנה בעזרת ה' לרב ולמורה הוראה, יהיה עליך ללמוד גם את החלק החמישי של השלחן ערוך. תמה האברך לשמע הערה זו ואמר, מה רבנו סח על חלק חמישי של השולחן ערוך? ככל שידוע לי יש רק ארבעה חלקים לשלחן ערוך. השיב רבי ברוך לאורחו בחיוך קל, נכון הדבר כי בכתובים יש ארבעה חלקים לשלחן ערוך, אבל מנסיוני ששימשתי שנים רבות כמורה הוראה בישראל, למדתי שרבנים המכהנים בקודש, יש צורך בחלק חמישי של השלחן ערוך כיצד להתהלך עם בני אדם. לא עברו ימים מרובים והאברך נתמנה לרב

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:01 ת"א: 6:03 ר"ת: 6:38

פרשת משפטים - שקלים

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:48 ת"א: 5:02

לציד? עמוסי שלל וחוויות שבו בני החבורה עם ערב היום אל ארמונו של הגרף פושקביץ, צוהלים נכנסו הפריצים אל טרקלין הבית, ולפתע הבחינו כי פני מארחם חורו עד מאוד. "מה ארע לך?" שאלוהו בבהלה. קולו של הגרף הצעיר נשמע מזור מאד כשענה להם: "אינני חש בטוב. אני מרגיש רע"... פניו הוריקו. הוא חש שמעיו מתהפכים בקרבו והשתרע על מיטתו, מקווה שיוטב לו. אך כל הטבה לא הסתמנה במצבו. אך השתרע על מיטתו, ושתוק אחז את הצד הימני של גופו; ניסה להניע את ידו הימנית ולשווא, ניסה להזיז את רגלו הימנית וללא הצלחה. נחרד אביו, הלא הוא הגרף הזקן, עד מוות. "הביאו רופא במהירות" זעק אחוזו פחד. אך גם הרופא שהגיע למקום לא הצליח להבין מה גרם לשתוק. "הזמינו רופאים נוספים, אולי ימצאו הם מה ארע לבני" בכה האב הזקן. "רצוני לדעת מה קרה לו, לבני האהוב"

ואכן, למקום הגיעו בבהילות טובי הרופאים שבאזור. הללו בדקו את החולה, ערכו התייעצות מקיפה והעלו חרס בידם. "איננו יודעים מה גרם לשתוק חלקו הימני של הגרף", פסקו בצער. ישב האב הזקן אצל מטת בנו ונוכח כי משעה לשעה מחמיר המצב והולך, אם בתחילה תקף השיתוק רק את ידו ורגלו הימנית, עם חלוף השעות התפשט השתוק אל כל חלקי גופו, עד אשר הגיע אל פיו. אבד כח הדבור, ופיו התעוות בצורה משונה.

הביט האב האומלל בבנו המתייסר, וידו קצרה מלהושיעו. "הועיקו את רופאו האישי של הקיסר", התחנן הגרף הזקן. "מוכן אני לשלם כל מחיר, ובלבד שאדע מה ארע לבני". עד מהרה הגיע למקום רופאו האישי של הקיסר. אך גם הוא כקודמיו נאלץ להודות, כי אין הוא יודע על מה ולמה נתקף הגרף הצעיר בשתוק. במר לבו בקש הגרף הזקן כי כל הנוצרים המתגוררים בסביבה יתכנסו בכנסיותיהם ויתפללו להחלמת בנו. "רצוני, כי אף היהודים יתאספו בבתי הכנסת שלהם ויתפללו למען בני", הוסיף האב ביאוש. "זהרי אין אפילו בית כנסת אחד בכל המחוז כולו" הגיב אחד השומעים. "אין בית כנסת?" שאל הגרף הזקן בחוסר סבלנות, "והיכן הם מתפללים, היהודים?" הנשאל ידע את התשובה: "נוהגים הם להתפלל בביתו של ר' ליבר. זהו יהודי ירא אלקים, הנחשב כאיש קדוש. אך עתה מרתק הוא למיטתו".

"מה ארע לך?" התעניין הגרף. המספר נבוך. הוא השתהה קמעה ואחר אמר בקול חרישי: "שמעתי כי הוא נחבל קשות מצליפות שוט". מי היכה אותו? "המ... המ... הגרף הצעיר..." הפטיר המספר במבוכה ובחשש. "הגרף הצעיר היכה אותו? כך עשה בני?" רעד חלף בגוו של הגרף הזקן; עתה הבין מה פשר החולי המסתורי שפקד לפתע פתאום את בנו. מן השמים הענישוהו על אשר פגע לרעה בצדיק היהודי. מיהר הגרף אל ביתו של ר' ליבר. הוא מצא את היהודי שוכב במיטתו. ר' ליבר התאווש אמנם קמעה אך עדין נאלץ לשכב במיטה. רכן הגרף פושקביץ לעבר היהודי החבול והתחנן:

בארדיטשוב, העיר שנסודה בשל כאבו ואנחתו של יהודי (ב)

(תקציר משבוע שעבר) פעם שאל אחד מחסידי הרה"ק מווארקי את רבו, "על מה ולמה זכתה דווקא העיר בארדיטשוב לרבנים כה גדולים?" כמו הרה"ק רבי לוי יצחק זיע"א, הרה"ק רבי ליבר זיע"א והרה"ק רבי יוסף חריף זיע"א.

השיב הרבי שהעיר נוסדה בשל כאבו ואנחתו של יהודי. וסיפר ש"בטרם נוסדה העיר בארדיטשוב רוותה אדמתה את דמו של יהודי. דם שנשפך על ידי גויים צמאי דם. ומעשה שהיה כך היה". על פני השטח, שעליו נבנתה בארדיטשוב, השתרע מקדמת דנא יער עבות. ליער זה היו הפריצים נוהגים לבוא למטרות ציד. לצד היער שכן כפר קטן, שכל תושביו יהודים, ושמו ביסטריך. אחת המשפחות הנודעות בביסטריך משפחתו של ר' אברהם אשכנזי הגיעה למקום מקראקא שבפולין, לאחר שניצלה מפרעות שערכו שונאי ישראל.

בן יחיד הותיר אחריו ר' אברהם, ושמו ר' ליבר. הבן לא חפץ לעסוק במסחר, שכן לבו משכו לבית מדרש. לילות כימים היה יושב ועוסק בתורת הנגלה והנסתר, והתנהגותו היתה בקדושה ובטהרה. מדי בוקר היה טובל בנהר הסמוך לביתו, ואחר היה חוצה בסירתו את הנהר ונכנס אל בין עצי היער שבגדה שמנגד. היער היה בעבורו מקום התבודדות נפלא. איש לא היה מפריעו שם מתלמודו,

בבוקרו של יום קיץ חם, חצה ר' ליבר כדרכו, את הנהר ונכנס למעבה היער. התעטף בטליתו והתעטר בתפלין, והחל בתפלת שחרית. באותו יום ערכו פריצי הסביבה ציד בלב היער. לפתע התפרע אחד הסוסים אשר בשיירה. התרומם על רגליו האחוריות והפיל את רוכבו ארצה, הגרף הצעיר, בנו של הגרף פושקביץ החליט שבגלל היהודי הזה נחבל אחד מאורחי חבלות כה קשות. בזע רב קרב אל ר' ליבר והצליף בו בכל עז בשוט שבידו, ועל הטלית הצחורה הופיע כתם אדום. כתם הדם כמו הלהיט את יצריו של הגרף, והוא המשיך להנחית את השוט על היהודי המתפלל. חברות רבות נקוו בבשרו של ר' ליבר צליפות השוט הגיעו לאזני רעיו של הגרף הצעיר. הם קרבו לעבר מקור הקול וראו את חברם מצליף ללא רחם ביהודי עטוף בטלית אדמה.

"בוא במהירות עמנו", לחשו לעבר הגרף, "נברח מכאן! מהר! הן עוד רגע עלול היהודי למות, ואתה תאשם ברצח" בזה הרגע צנח ר' ליבר ארצה, מתבוסס בדמו. והגרף הצטרף אל חבריו הנמלטים מן היער. כעבור כמה שעות שב ר' ליבר הפצוע להכרתו. במאמצים על אנושיים חתר במשוטי הסירה והצליח לחצות את הנהר ולהגיע אל פתח ביתו. על סף הבית עזבה אותו הכרתו, וכשהוא שקוע בעלפון כבד מצאוהו בני משפחתו.

ומה עלה בגורלם של חברות הפריצים שיצאה בבקר אותו היום

משל ונמשל

כל שמעשיו מרובין מחכמתו למה הוא דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין שאפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו (אבות ג' - כ"ב)

דוד המלך נעים ומירות ישראל מדמה את הצדיק לתמר כנאמר (תהלים צ"ב י"ג) צדיק כתמר יפרח שהוא עץ שורשי גבוה ואילו את הרשע הוא מדמה לעשב שנאמר שם (צ"ב ח') בפרוח רשעים כמו עשב מה ביניהם?

משל לשני אנשים שעמדו למרגלות עץ תמר אמר האחד לחבירו לפי השערתי גבוה העץ עשרים אמה, אמר לו השני לא כן גבהו יותר מעשרים וחמש אמות, מיהר הראשון וטיפס על העץ, מדדו בחבל מדה ומצאו עשרים אמות בדיוק. וחבירו עדיין בשלו, טועה אתה ואיתי הצדק, אם תרצה מוכן אני להתערב עמך, הסכים החבר בשמחה הרי זה רווח ודאי, השלישו עשרה דינרים דמי התערבות. ואז נטל השני את כלי החפירה, והעמיק את הקרקע חמש אמות, והאילן עדיין עומד איתן, הוא זכה בהתערבות ונטל את הכסף, למד חברו המפסיד את הלכות, יום אחד יצא לטייל עם חבר אחר בשדה וראו עשבים גבוהים, שאל הראשון את חברו אמור לי: כמה גובהם של העשבים? עונה לו השני להערכת חמשה טפחים לכל היותר, אמר החבר לא כן ארכן יותר משבעה. נטל חברו סרט מדה וראה שגבהו באמת חמשה טפחים כאשר אמר, החבר בעל הניסיון מתעקש: שבעה יש כאן, ואם תרצה אני מוכן להתערב, ובליבו השב הנה אמלא את חסרוני בתוספת מרובה, ואשלים את הפסדי מהתערבות הקודמת. החליטו השנים להתערב בעשרים דינרים ואז ניגש החבר וחפר סביב העשב כשם שעשה חברו ביחס לעץ, אך להפתעתו הרבה לאחר מספר אצבעות שחפר, כרע העשב ונפל, ושוב נחל הוא אכזבה, והפסיד שנית את ההתערבות והפעם עשרים דינרים.

הרשע נמשל לעשב ואינו אלא מה שנראה כלפי חוץ, על פני השטח אין לו שרשים, אין לו אחיזה בקרקע, כולו חיצוני, הרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו, לעומתו הצדיק נדמה לתמר, מלבד תכונתו הנגלית עוד עמק שורשיו, בנוסף לענפיו המהנים למי שיושב בצילם על ידי מעשיו הטובים המרובים מחכמתו, אפילו כל רוחות שבעולם באות ונושבות אין מזיזין אותו ממקומו.

(עוד יוסף חי פרשת וירא)

"רבי, סלח לבני על אשר פגע בך. אנא! סלח לו! דע לך, רבי, כי בני כבר נענש על כך מן השמים נענש, ושיתוק פגע בכל חלקי גופו. רבי", המשיך להפציר ודמעות רותחות זולגות במורד לחייו, "מחל לו, לבני קל הדעת, והתפלל להחלמתו!"

"אסכים להתפלל למען בנך", נענה ר' ליבר ממיטתו, "אך זאת בתנאי אחד". "מוכן אני למלא כל תנאי" קרא הגרף בלהיטות. ור' ליבר פרט מהו התנאי: "אם תקבל על עצמך לבנות בעבור היהודים בית כנסת ומקוה טהרה, ואף בנייני מגורים על אותה האדמה שספגה את דמי בעת שבנך הכה אותי, אתפלל להחלמת בנך". "אני מסכים" השיב הגרף. הוא שב לביתו ומיהר לשגר אל היער קבוצת פועלים. זו כרתה את עצי היער, וכעבר זמן לא רב התנשאו במקום העצים בנייני מגורים ומעליהם בצבצה כיפתו של בנין בית הכנסת. כל אותה עת היה הגרף הצעיר מרותק למיטת חוליו. ור' ליבר, שהחלים בינתיים מפגיעותיו החמורות, נהג מדי פעם לבקר את הצעיר המשותק. בכל ביקור וביקור הורה ר' ליבר לגרף החולה להניע איבר זה או אחר, עד אשר מקץ זמן מה התאושש הצעיר המשותק והצליח להניע את ידיו ואת רגליו.

והנה הגיע היום בו עמד הצעיר לראשונה על רגליו היה זה ביום בו נחנך בית הכנסת שנבנה מכספי אביו. הישוב היהודי החדש קרם עור וגידים ושקק חיים, ושמו נקרא ברדיטשובקה. לימים רכש הנסיך רדיוויל את חבל הארץ בו שכן הישוב, ושם המקום קוצר לבארדיטשוב. עברו ימים, בתיה של בארדיטשוב צמחו והתפשטו לכל עבר, ומן הישוב הקטן קמה ועלתה עיר, שרבים מתושביה יהודים. ורבה הראשון של בארדיטשוב העיר לא היה אלא ר' ליבר, שבוכותו הוקמה העיר. ר' ליבר חסיד נלהב של הבעש"ט, ונפגש עמו ביחידות פעמים רבות. וכה ר' ליבר להאריך ימים ובהיותו בן מאה שנה נפטר לבית עולמו. שנים אחדות חלפו מאז הלך ר' ליבר לעולמו, והרה"ק רבי לוי יצחק סנגורם של ישראל, נתמנה לרב העיר. תחלה התנגדו למנויו תלמידיו המובהקים של ר' ליבר. אך כשנוכחו כי רבי לוי יצחק גילה את מעין המקוה אשר נסתם לאחר פטירתו של ר' ליבר, חשו בעליל בגדלותו של רבם החדש, וקבלו עליהם את הנהגתו.

זה סיפור המעשה שסח הרה"ק מווארקי באוני חסידו. והחסיד הבין גם הבין: אדמה שרוותה את דמו של יהודי קדוש, אין תימה שזכתה כי עיר ואם תבנה עליה, ובעיר זו יכהן פאר בתפקיד רב צדיק וקדוש כרבי לוי יצחק, המהווה מופת לאהבת ישראל בכל הדורות.

צ'ין אדם לחברו

טוב ומטיב לכלל ולפרט

סיפר אחד מחשובי חסידות נדבורנה: היה זה בעת הגיע נדיב גדול אל הרה"ק ה"באר יעקב" מנדבורנה זיע"א (יומא דהילולא ז' אדר), והציע לתת סכום עצום לבניית המוסדות. הכינו או לכבודו אירוע גדול של תחילת כתיבת ספר תורה, ובו הכריזו גם על הבנין החדש. ההתרגשות הייתה בשיאה, ולבם של חסידי נדבורנה די בכל אתר, גאה מרוב שמחה. באותה תקופה מספר החסיד, חוויתי קושי מסוים, כאשר אחד מבני ביתי לא הרגיש טוב. האירוע הסתיים, והקהל יצא מהאולם. כאשר רבנו יצא, וראה אותי, קרא לי אליו. ניגשתי מיד, והרבי אומר לי: "תבוא אלי מיד הביתה". באתי הביתה לרבי, והרבי נכנס איתי לסלון. "דע לך", פותח הרבי ואומר, "כל מנהלי המוסדות יושבים אצלי כרגע בחדר השני במסיבה, אבל מה שקורה אצלך בבית מעניין אותי יותר מכל המסיבה הזאת". הוא עזב את כולם ונכנס איתי לסלון, ישב אתי רבע שעה - עשרים דקות בנחת, כאילו כל השאר לא מעניין אותו בכלל. עובדה שהשאירה עלי רושם עצום. מידת ההשתוות של הרבי, לצאת מאירוע שמישהו בא ותורם לרבי סכום ענק, אירוע דרמטי ומרגש שכוה, והבעיה הפרטית שלי חשובה לרבנו יותר מהכל.

(מתוך גליון מתיקות הדף היומי)

עבור שלום בית

הגאון רבי משה רוזין זצ"ל היה רבה של העיר כוידאן, בה התגורר הגה"ק ה"חזון איש" זיע"א לאחר נישואיו, פעם סיפר: שה"חזון איש" נכנס אליו כשהוא עדיין היה אברך צעיר שאף

אדם לא ידע על גדלותו, והחל לדבר עמו בדברי תורה. הוא הציע לי ללמוד עמי בחברותא, בתנאי שאף אחד לא ידע על כך, הסכמתי לתנאי זה ולמדנו, ומאז נעשיתי אני לתלמידו של האברך הצעיר. באחת הפעמים סיפר לי הרב קרליץ על יעקב הפחח שחולה הוא, והוא מבקש שאצטרף אליו לביקור חולים. אמרתי לו שהרב אינו נוהג כלל ללכת אל בתי האנשים. בעודי משתאה מאיפא יודע האברך הצנוע הזה על שלומו של אדם פשוט כיעקב הפחח? גברה פליאתי עוד יותר כשמעתי את נימוקו לבקשתו זו, וכך אמר לי: יראה כבודו, אשתו של הפחח מזוללת בבעלה ומתוך כך נוצר מצב שבו החל ה"שלום בית" להתערער אצלם ואני חושש שזה עלול להתדרדר עוד. לכן בהודמנות זו שיעקב הפחח חולה, אם נעלה אליו לבקרו, הרי יוצר רעש בעיר מביקורו הנדיר של הרב, ויהיה לה מזה כבוד גדול, שהכל לכבוד בעלה, ואז היא תדע להעריך את בעלה כראוי וה"שלום בית" ישוב על כנו. ואכן כך היה, לאחר הביקור שלנו בביתו, לא חדלה אשתו להתפאר על הזכייה הגדולה שנפלה בחלקה בביקורו של רב העיר אצל בעלה, ומאז שרר שם שלום בית.

חסד בבית

פעם ספרו להרה"ק בעל הבית ישראל מגור זיע"א, (יומא דהילולא ב' אדר) בשבחו של אחד מגבאי הצדקה שהוא עוזר להרבה נדכאים ושוברי לב. נענה ה"בית ישראל" ואמר, הכל טוב ויפה אבל אני רוצה לשמוע אם גם אשתו אומרת כך.

הילולא דצדקיא

יום שבת קודש א' אדר

רבינו אברהם ב"ר מאיר (אבן עזרא - אד"א ד"א תתקנ"ד)
 רבי שבת ב"ר מאיר הכהן (ש"ך - אד"א תכ"ג)
 הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי מכפר ספרין (אבי ה"עטרת צבי" תק"ט)
 הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים מצאנו (תרס"ו)

יום ראשון ב' אדר

הרה"ק רבי אהרן אריה ב"ר מאיר הגדול מפרעמילשאן (תקע"ג)
 הרה"ק רבי יוסף ב"ר שבת מראשקוב
 הרה"ק רבי יצחק מאיר מוינקוב ב"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא (תרט"ז)
 הרה"ק רבי ישראל ב"ר אברהם מרדכי מגור (תשל"ז)

יום שני ג' אדר

הרה"ק רבי מרדכי יפה ב"ר אברהם (הלבוש - שע"ב)

יום שלישי ד' אדר

הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר יוסף (רבי לייב שרה"ס תקנ"א)

יום רביעי ה' אדר

הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארינאוטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג)

יום חמישי ו' אדר

הרה"ק רבי דוד מאוטטראה ב"ר מרדכי טעבל (תלמיד הבעש"ט - תק"י)

יום שישי ז' אדר

משה רבינו בן עמרם (ב"א תפ"ח)
 הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל (תקפ"א)
 הרה"ק יעקב ישכר בער ב"ר חיים מרדכי מנדבורנה (תשע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינו של י"א
 מח"ס "ב"א א"י אור"י" פורים יום הרח"ט על המצוות.

תיכף לנטילה ברכה (ח')

א) אם נטל מים אחרונים בכוונה מפורשת שמסלק עצמו רק מאכילת פת, ולא משאר מאכלים ותבשילים, אסור לו לאכול שאר המאכלים מבלי ברכה לפניו. (פסקי תשובות, סימן קע"ז, אות י')

ב) אם אמר בואו וניטול מים אחרונים, או הבא מים אחרונים, אינו סילוק מהסעודה, ויכול עדיין להמשיך לאכול, דרך הכין עצמו לנטילת מים אחרונים, ולא הכין עצמו לברכת המזון. (בן איש חי, שנה ראשונה, פרשת קרח, סימן ז', פסקי תשובות סימן קע"ט, סוף אות ד', ובהערה 24)

לע"נ

הרה"ק רבי יעקב ישכר בער ב"ר חיים מרדכי מנדבורנה זיע"א
 נלב"ע ז' אדר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

ליקוטים וסיפורים נפלאים - משפטים

"כי תקנה עבד עברי" (כא, ב)

מדוע פתחה התורה בעבד עברי, הרי עבד עברי זה ביובל, לעוד חמישים שנה?

אלא ידע הקב"ה כי כשאדם הופך להיות אדון קשה לו לשחרר את העבד, ומתי יוכל להבין זאת האדון בצורה הטובה ביותר - רק כאשר הוא הרגע השתחרר מעבדות מצרים. לכן הקב"ה פתח דווקא במצווה זו.

סיפור שהוא כמשל: מסופר שר' אליהו רבה של העיר לודז' רצה לאסוף כסף עבור אלמנה שלא היה לה להסיק את הבית בקור העז.

בלית ברירה ניגש לעשיר העיר שלא היה ידוע בנדיבותו. עמד הרב בפתח הבית וסרב להיכנס. לאחר שדיבר איתו ארוכות והעשיר רועד כולו - עם חלוק הבית קפא כמעט מקור... העז הרב וביקש תרומה לאלמנה

המסכנה. העשיר נאות, "רק בתוך הבית" ביקש הוא....

כשנכנסו לבית שאל העשיר את הרב: "למה כבוד הרב סירב להיכנס?" לאחר שווידא כי הצ'ק נרשם, אמר לו הרב: "בחמימות של הבית לא היית מבין מה מרגישה האלמנה, לאחר שהרגשת את הקור תרמת מיד ובשפע".

כך עם ישראל, כעת הוא הרגיש מהו עבד וכמה ייסורים הוא סובל תחת אדוניו, כעת זהו הזמן לדבר עימם על שחרור עבדים - עכשיו הם יודעים להתנהג עמו בכבוד.

איך מבין את הכוונה, נענה רבי יוסף חיים בחיך, הגיהנום הוא עונש כה קשה, ואליו מגיעים רשעים כה גדולים שלאחר שהם מסיימים את עונשם בו, צריך את הרופא הטוב ביותר שבנמצא כדי לרפא את פצעייהם.

"כל אלמנה ויתום לא תענון" (כב, א)

בביתו של הגאון רבי צבי ברוידא התגוררה נערה יתומה עניה שסייעה בעבודות הבית הקלות וקבלה בשכרה מעט מעות ומקום לדור בו.

פעם אירע שכמה תכשיטים וחפצי ערך נגנבו מהבית, וחשדה של הרבנית נפל על העוזרת.

מן הסתם חשבה לעצמה הרבנית נטלה היא את הדברים יקרי הערך, כי מי עוד מלבדה יודע היכן הם מוטמנים?

נגשה הרבנית אל בעלה ושאלה אותו האם יכולה היא להזמין את הנערה לדין תורה. השיב לה בעלה בחיוב. בהגיע היום המיועד התכוננה הרבנית לצאת אל בית הדין והנה היא מבחינה בבעלה, כשאף הוא לובש את כובעו ומעילו. לאן פניך מועדות? שאלה הרבנית. לבית הדין השיב הרב. אין כל צורך שתטרח אמרה הרבנית אדע לבדי מה לטעון בבית הדין. אינני מתכוונ לעזור לך בטענותיך, השיב הרב אני הולך לבית הדין כדי לסייע ליתומה הענייה העובדת בביתנו, שהרי אין לה קרוב או גואל ומי יטען עבורה?

כאשר ראתה הרבנית כי כך

הם פני הדברים ביטלה את דין התורה. לאחר כמה ימים נתפס אדם שגנב חפצי ערך בכמה מבתי העיר ובביתו נמצאו גם התכשיטים וחפצי ערך שנגנבו מבית הרב.

"אם המצא תמצא בידו הגנבה... שנים ישלם"

(כב, ג)

פעם שאלו תלמידיו של ר' יוחנן בן זכאי את רבם: מפני מה החמירה התורה עם הגנב יותר מאשר עם הגזלן? שהרי גנב משלם כפל, וגזלן שנתפס אינו משלם כפל. ענה להם ר' יוחנן בן זכאי: הגזלן שבא בגלוי, אינו מפחד לא מבני אדם ולא מהקב"ה ולכן הוא פטור.

לעומתו, הגנב פוחד מבני אדם ולא מהקב"ה ולכן הוא מחויב לשלם כפליים. ר' מאיר המשיל זאת לשני בני אדם שערכו בעיר משתה, כל אחד בביתו.

בְּצֵבֶא אֶרְהֶ"ב יִשְׁנֶה הַנְּחִיָּה, לְפִיָּה בְּאֶשֶׁר חִיל חוֹנָה
בְּשִׁלּוֹן וְנֹזֵק בְּמִלְחָמָה, חוֹקְרִים אֶת הַמַּעֲשֶׂה וּמְבַרְרִים
הָאֵם הַחִיל נֶהַג עַל פִּי הַהֲנַחֲיוֹת שֶׁהֲנַחָה בְּצֵבֶא
וְלְמֵרוֹת זֹאת, הַכְּלָלִים לֹא פָסוּ אֶת עֲצָמָם וְקָרָה מָה
שֶׁקָּרָה, אוֹ שְׁלֹא נֶהַג בְּהִתְאָם לְמָה שֶׁהֲדַרְךָ עַל יְדֵי
מִפְקָדָיו וּבְעֵקְבוֹת כֶּךָ קָרָה מָה שֶׁקָּרָה.

ומדוע?! כי אם הנ"ל לא נצמד להוראות שהנחה
ודאי שיענש על מעשהו ועל תוצאותיו... אך אם נהג
כחק, התנהג על פי הכללים שקבל ממפקדיו אי
אפשר יהיה להענישו, למרות שהפסידו בעקבותיו
את המערכה, פי הרי נהג כפי הנדרש ממנו, ולא היה
מצפה ממנו לנהג אחרת. ומה יעשה הבן ולא יחטיא
את המטרה???

.....

"ורפא ירפא" (כא, יט)

בירושלים של פעם חי רופא ירא שמים וצדיק ושמו דוקטור וולך, שטיפל במסירות בכל בני היישוב.

בין מפעליו הגדולים היה הקמת בית החולים "שערי צדק" שהתנהל בדרך התורה ובהנחיית גדולי הדור.

כאשר נוסד בית החולים נתקיימה מסיבת חנוכת הבית ובין הבאים היה גם רבה של ירושלים הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד. ישב רבי יוסף חיים בראש שולחן הכבוד ולידו ישב מנהל בית החולים הדוקטור וולך.

אם ירשה לי כבוד הרב, פתח הדוקטור, אשאל אותך שאלה שמציקה לי זה זמן רב: בגמרא מסכת קידושין (פב, א) נאמר: "טוב שברופאים לגיהנום", מדוע? והרי פעמים רבות הרופא מוסר נפשו למען הכלל ללא לאות וללא כל תמורה, האם זהו השכר המגיע לו על מסירותו- גיהנום?

לעיי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - משפטים

כששאלם רבי מיכאל בער, איפה חינוכו את בנם, אמרו שהתיישבו במקום נידח, במקום שאין ביהכנס"ס ובוודאי לא בית חינוך ולכן שלחו את בנם ללמוד במוסדות המקומיים, כגימנסיה וכדו'.

נאנח רבי מיכאל בער, ואמר: הבן למד אצל גויים, ועכשיו אתם בוכים מדוע רוצה להתחתן עם נכרים!?

והמשיך להם ואמר: להבנת העניין אספר לכם מעשה שהתרחש אחרי מלחמת העולם הראשונה, שבעקבות המלחמה נקבעה גבול חדש בין מדינות רוסיה ופולין.

באחד הערים נקבע הגבול בקצה עיר, ויצא שהעיר היה מצד אחד, ובית העלמין שבפאתי העיר היה מצד שני של הגבול, וכשנערכה לווייה היו צריכים לכל מיני אישורים להעביר את הנפט דרך הגבול, ולאחר הרבה קשיים הצליחו לפעול אצל השלטונות, שבהלוויית המת יתנו לעבור אף בלי רשיון.

עם הזמן, כבר ניצלו זאת גם לענייני מסחר, בכדי להבריח דרך הגבול כלי כסף וכל מיני סחורות ממדינה למדינה, שהטמינו הסחורה בארון וערכו לווייה וכך

עברו בלי לשלם מיסים, וכך התנהל מסחר משך תקופה בלי שום הפרעות, וכמובן שנתרבו הלוויית בעיר ההוא...

והנה, ביום מן הימים בעת התכוננו לעבור עם 'ארון' כזה, הבחין שומר הגבול על קהל המלווים שצוחקים במקום לבכות ולהתאבל, הדבר עורר בו חשד שמשהו לא כשורה שאין בוכים בהלוויית מת אלא להיפך, ולכן ציווה להם לפתוח הארון, ואע"פ שאמרו שהדבר אסור כי יש בו משום חילול כבוד המת, השומר לא הניחם והורה בתוקף שיפתחו הארון.

ויהי כי ראו שכלתה עליהם הרעה, וידעו שאם יתפסו יגרם רעה לכל יהודי העיר, או אז התחילו לבכות, שעלו על עקבות מעשיהם.

אמר להם השומר: שוטים שכמותכם, עכשיו אתם בוכים!! אילו הייתם בוכים מקודם, לא הייתם צריכים לבכות עכשיו!...

בזה סיים רבי מיכאל בער את דבריו ואמר: אנשים הבוכים בדמעות כשצאצאיהם עדיין בינקותם למען יגדלו כראוי, אז חוסכים מלבכות אח"כ, אמנם אתם אילו הייתם בוכים כשבנכם היה בקטנותו והצטערתם שמתחבר עם הגויים, לא הייתם צריכים לבכות עכשיו! - אבל היות שלא חששתם בעת שהתחבר עם גויים בילדותו, לכן בוכים אתם כעת.

האחד הזמין את בני העיר אך לא את בני המלך. והשני לא הזמין לא את בני העיר ולא את בני המלך. שניהם זלזלו בכבוד המלך אך זה שהזמין את בני העיר ולא את בני המלך נענש יותר כי זלזל במלך יותר. כן הוא הנמשל, ולכן דווקא הגנב ישלם כפלים.

"כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור" (כב, ו)

בבית מדרשו של גאון המוסר רבי ישראל סלנטר עמדו הכל דרוכים ומוכנים לאמירת "כל נדרי" בהתקדש היום, אולם רבי ישראל עצמו בושש מלבוא.

המתינו הקהל שעה ארוכה ומשראו שאין הרב בא, יצאו כמה מראשי הקהל אל ביתו לראות מה אירע.

כאשר הגיעו אל הבית הקטן ראו ולא האמינו למראה עיניהם. רבי ישראל לבוש בקיטל ועטוף בטלית מחזיק בידו ספל חלב,

רוכן ומשדל חתול להיכנס אל תוך הבית... לבסוף נכנס החתול אל הבית והרב מיהר לבוא אל בית הכנסת.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

במוצאי היום הקדוש הסביר רבי ישראל את אשר ארע: בביתו הופקדו ספרים עתיקים יקרי ערך ביותר שמחירם לא יסולא בפז. בכל ימות השנה - אמר רבי ישראל - אנשים מצויים בביתי תדיר ואין חשש שהעכברים יזיקו לספרים היקרים, אולם בליל יום הכיפורים, כאשר אין איש מצוי בבית, חששתי שמא יזיקו העכברים לספרים, משום כך חשוב היה לי לדאוג שחתול ייכנס לתוך הבית והוא ישמור שלא יארע כל נזק.

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד נ"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון

ליקוטים וסיפורים נפלאים - משפטים

הולכי על שתיים שאין הם טובים מן הכלב בהרבה... אכן כן השיב נציג הכלבים באמת אין כל הבדל אולם אנו זכינו בבשר משום שלא חרצנו לשון כלפי בני ישראל, ואילו אתם המשכילים אינכם חדלים לחרוץ לשון... בכל עת הנכם פוערים את פיהם נגד שומרי התורה והמצוות, ומדוע זה מגיע לכם לקבל את בשר הנבילות והטריפות?... שמע המשכיל את דברי הרבי ועזב בבושת פנים.

אח"כ פירש בזה הכתוב כאן: "מלאתך" - בעודך במלוא כוחותך, היינו בשנים שאתה מתחיל להיות לאיש, "ודמעך לא תאחר" - לא תאחר את הדמעות, רק כשילדיו עדיין צעירים לימים, יוריד דמעה בתפילה עליהם, ובזה יחסוך שלא יצטרך לבכות כשיהיה כבר מאוחר. - וממשיך הכתוב: "ובכור בניך" - כאשר בניכם בשנות ביכוריהם, בתחילת ימיהם, "תתן לי" - תיתנם למקום שם לומדים תורה ומגדלים יראי ה', ואז יזכה שיתגדלו בניו מהוגנים וראויים בדרך ה'.

(באר הגן)

"טרפה לא תאכלו" (כב, ל)

הגאון הרב ברייש מציריך סיפר על יהודי חרדי שנסע לבנו המתגורר בארה"ב והחל לשהות שם באיטליז של הבן.

לפתע קיבל הרב ידיעה, שהיהודי הוא גזז את זקנו ופיאותיו, וללא כל סיבה הגיונית הנראית לעין.

שיגר לו מכתב ושאלו כיצד עשה כדבר הזה לגלח מעל עצמו את הסימנים היהודיים המובהקים המלווים את עמנו מזה אלפי שנה, אבל למרבה הפלא הייתה ליהודי זה תשובה לעניין. הגעתי לאמריקה לאחר פטירת אשתי - השיב לרב ברייש - ואני משתכן כאן אצל בני שהוא בעליו של האיטליז בו אני נמצא. והנה, זמן קצר לאחר שהחילותי להימצא כמקום, שמתי אל ליבי שבני הציב אותי בכוונה באיטליז זה על תקן של 'משגיח כשרות', ואולי אף יותר מזה, דהיינו שהזקן והפיאות שלי מהוות עבורו הכשר מצוין, שהרי כאשר נכנסים לכאן יהודים ורואים אדם כמוני, הם בטוחים שכל הבשר הנכנס לאיטליז הוא כשר למהדרין מן המהדרין, בעוד שאני יודע שאין המצב כך, ואז עשיתי חשבון פשוט, לעזוב את האיטליז אינני יכול, כי הרי אני זקוק לבני, אבל את הזקן והפיאות אני יכול להסיר מעליי כדי שלא אהיה מכשול לרבים..."

"לא תשא שמעו

שוא" (כג, א)

הרה"ק רבי משולם זושא מהאניפולי זיע"א ערך גלות, והיה נודד מעיירה לעיירה.

"לכלב תשליכון אותו" (כב, ל)

משכיל עז פנים בא פעם אל הגאון רבי אברהם בורשטיין, בעל ה"אבני נזר" מסוכוצוב, ובפיו בקשה: אם יבואו לפני הרב עם עוף או בשר בקר שיש ספק בכשרותם והרב יבדוק ויטריף את הבשר אנא שלחוהו אלי... אני אוכל אותו.

אינך הראשון המבקש זאת, אמר הרבי - כבר קדמוך. מי הקדימני? תמה המשכיל. אספר לך מעשה שהיה, אמר הרבי: כאשר באו משה ואהרון אל בית פרעה, עמדו בשער הארמון כלבים עזי נפש שהגנו על הפתח ולא נתנו לאיש להיכנס. פרעה - כך טענו הכלבים - נותן לנו את מזוננו ומתפקידנו להגן עליו. לא ניתן לכם להכנס. אמר להם משה רבינו: אינכם יודעים שפרעה אוכל את הבשר המובחר ואילו לכם הוא משליך את הפסולת... לעומת זאת אנו,

הקדוש ברוך הוא עומד להוציאנו ממצרים ולתת לנו את התורה שם נאמר שכל נבלה וטריפה, אפילו אם המדובר בבשר משובח ביותר: "לכלב תשליכון אותו". שמעו הכלבים את הטענה והניחו להם להכנס. ואכן כעבור זמן לא רב יצאו ישראל ממצרים והתקיימה ההבטחה שהובטחה לכלבים ובני ישראל נצטוו "לכלב תשליכון אותו".

עברו שנים המשיך בעל ה"אבני נזר" בסיפורו וקמו דור חדש של משכילים מזלזלים בתורה ובמצוות והחלו הם לאכול נבלות וטריפות... תבעו אותם הכלבים לדין. נעמד נציג המשכילים וטען: בתורה לא נאמר שיש להשליך את הנבילות לכלב ההולך על ארבע דווקא... ישנם גם

.....
הבוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּרָאֵנוּ לְשִׁמְשׁוֹ בְּצִבְאָו - צָבֵא ה', וְלִשְׁם כֶּךָ נִתֵּן לָנוּ סֵפֶר חֻקִּים - תּוֹרַת ה' תִּמְיָמָה.
.....
אֶחָד מֵהַכְּלָלִים הוּא "שֶׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם" (מִשְׁלֵי כד, טז) וְ"אָדָם אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא" (קְהֵלֶת ז, כ) כְּלוּמַר, אֵין תִּקְלָה בְּמַעֲרַכַת בְּאֶשֶׁר הָאָדָם נוֹפֵל, אֵלוֹ הֵן הוֹרְאוֹת הַהַפְעָלָה לַחַיִּים בְּעוֹלָם...!
.....
דְּהֵינּוּ, אָדָם אֲשֶׁר עַל אֶף שְׁכָל כְּלוֹ רְצוֹן לְהֵיּוֹת טוֹב וְאִפ' לְזָכוֹת וְלַהֲגִיעַ לְמַדְרַגַת 'צְדִיק', יִחְוָה בְּדַרְכּוֹ בְּמִשְׁךְ יָמֵי חַיָּיו נְפִילוֹת מִכָּל מִינֵי סוּגִים, רוּחַנִי, גִּשְׁמִי, כְּלָלִי, חֲבֵרְתִי אוֹ סֵתֶם מִצֵּב רוּחַ יְרוּד... וְכָל אֶחָד מֵהַמְצַבִּים הַנ"ל לֹא נִחְשָׁב לְסִטְיָה מִכְּלָלִי הַהֲנַהֲגָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְמִרּוֹת שְׁאֵנוּ נִמְצָאִים בְּמִקּוֹם שְׁכָל כֶּךָ לֹא רְצִינּוּ לְהֵיּוֹת בוֹ וְאֵנוּ מְרַגִּישִׁים אֲכֻזָּבָה וְכִשְׁלוֹן...
.....

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - משפטים

איני הולך אחר הרוב הטועה. (וקראת לשבת עונג)

"מדבר שקר תרחק" (כג, ז)

פעם אחת, כשערך ה'שרף' רבי אורי מסטרליסק את שולחנו, נפלטה מפיו אנחת כאב עמוקה. כל השומעים הזדעזעו, והתעוררו למחשבות של תשובה ותיקון המעשים. אמר רבי אורי: "דעו כי האנחה שהשמעתי הייתה על כאב עז שתקף את רגלי, ועל כך נאנחתי". את הסיפור הזה מספר תלמידו, רבי ישראל מהוסיאטין, והיה מוסיף: "אף על פי שהחסידים התעוררו לתשובה מקול אנחתו של הרבי, בכל זאת בחר לומר להם את האמת, שהאנחה נבעה מכאב גשמי. הוא חיפש את האמת והתרחק מן השקר עד הקצה האחרון".

"מדבר שקר תרחק"

(כג, ז)

פעם הגיעו עסקנים אל הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל עם בקשה מיוחדת ובלתי שגרתית: ישנו תלמיד חכם שהעלילו עליו עלילה שפלה והמשטרה עצרה אותו. כעת ברצונם לארגן הפגנה גדולה שתאלץ את המשטרה לשחררו ומבקשים שהגרי"ש יחתום על השתתפותו בהפגנה ועל ידי כן מובטח מן הסתם שרובות אנשים יגיעו להפגנה ואז המשטרה לא תוכל להשתלט על המצב ותאלץ לשחרר את העצור מכלאו.

השיב להם הגרי"ש: כיצד אוכל לחתום לכם על השתתפותי בהפגנה כאשר יודע אני שבאמת לא אוכל להגיע מחמת חולשתי, היאך אוכל לעשות שקר בנפשי ולחתום על דבר שאינו נכון ואינו אמיתי. ואף שהדבר הוא לטובתו של העצור, אבל צריך לדעת שלא יתכן במציאות שמשקר יצאו דברים טובים.

"מדבר שקר תרחק" (כג, ז)

הגאון רבי שלמה ברמן זצ"ל (מראשי ישיבת פוניבז') היה נוהג ללמוד כל השבוע בבית הכנסת לא רחוק מביתו, אך אשתו הרבנית ביקשה ממנו לא לומר לה היכן מקום לימודו, שאם תדע ויבואו לחפש הר"י אם תאמר איפה הוא לומד יבואו להפריע לו, ואם תאמר שהיא לא יודעת הר"י זה שקר, ושקר אינה יכולה להוציא מפיה, לכן עדיף שלא תדע. (מתוך מאמר)

פעם כשנזדמן לעיירה אחת, הלך כדרכו לבית המדרש וישב אצל התנור שקוע בהרהוריו. לפתע נכנסה לבית המדרש אשה ובכתה שבעלה עזבה ונעלם, והיא מחפשת אחריו, שמא ראיתם אותו? שאלה... אמר לה רבי זושא: הוא נמצא בבית הכנסת אורחים כאן בעיירה. הלכה ואכן מצאה אותו שם. מיד נעשה רעש גדול בעיירה על המופת של הרבי ר' זושא, שכן ידוע היה שלא דרכה רגלו בבית הכנסת אורחים. אמר רבי זושא, אין זה מופת, בבוקר שמעתי יהודי מספר לחבירו שאורח חדש בא להכנסת אורחים, תמהתי על עצמי למה קלטו אוזני שמועה זו, ומה צורך לי בה? כשבאה אשה זו הבנתי שנצרכה שמועה זו בשבילה.

"אחרי רבים להטות" (כג, ב)

הצדיק ר' יצחק זקל, הידוע בכינויו "הבעל שם ממכילשטאט", היה כבר בגיל צעיר מאד מפורסם כעילוי עצום. באחד הימים הגיעה השמועה על הילד המופלא לחצרו של הדוכס, והדוכס הזמינו לבקר בארמונו. ארמונו של הדוכס היה מלא בחדרים ואולמות רבים, והדוכס רצה לראות את חכמתו של הילד ולכן ציווה על כל עבדיו לעזוב את הארמון כדי לבדוק האם יוכל הילד להסתדר לבדו ויגיע אליו ללא כל הדרכה במסדרונות הארמון. כשהגיע הילד לארמון ראה שהוא מלא בחדרים אך ראה שבחדר אחד הווילון בו סגור, וחשב כי אולי שם נמצא הדוכס, וכך היה.

איך מצאת אותי כל כך מהר? שאלו הדוכס, והילד סיפר לו. ומה היית עושה - המשיך הדוכס לשאול אותו - אילו היו המשרתים נשאים, וכל אחד היה מנסה להטעות אותך ולומר לך שאני נמצא בחדר אחר? הייתי נוטה אחרי הרוב - ענה לו הילד. אם כן מדוע אתה יהודי? - הרי אתם היהודים מיעוט בעולם? שאל אותו הדוכס.

אדוני הדוכס - השיב הילד - כשאני רואה אותך יושב כאן לפני בחדר זה, אפילו יבואו ויגידו לי רוב משרתיך כי אתה מצוי בחדר אחר לא אאמין להם! שהרי רואה אני אותך כאן למוול עיני ואין הוכחה גדולה מזו. אין ללכת אחרי הרוב אלא כשיש ספק ולא כאשר הדבר ברור, כך גם אני, היהדות הינה דבר ברור ואין לי ספק בכך ולכן

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת משפטים - סוד הגלגולים

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם"

(שמות כ, ז)

שהיה לו חייב כסף. האיש אמר לעצמו:

"בעל החוב כבר נפטר. אין לי שום טעם לשמור את השטר חוב. אני מוחל לו אפילו שלא שילם לי". באותו הרגע שהוציא מפיו ואמר שהוא מוחל וסולח על החוב וקרע את השטר, אותו סוס מבוגר נפל ומת. אותו אדם הלך לרב, ושאל אותו לפשר הדבר.

הרב ענה לו: "תדע לך שאותו אדם היה חייב לך כסף. בעולם האמת הוחלט שהוא יחזור כאן לעולם הזה בתור סוס כדי לעבוד קשה ולהחזיר לך את הכסף שהוא חייב לך. באותו הרגע שמחלת לו- הוא גמר את התיקון".

אדם שחייב לאדם דבר מה, הוא יתגלגל עד שיחזיר לו. כאשר אדם רואה בחיים שלו צרה או בעיה, צריך לדעת- "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (שמות כא,א) - אל תקרי משפטים אלא גלגולים. יתכן שזה גלגול שהאדם עומד ומתקן את מה שחייב או עשה מגלגול קודם, וכעת הוא מתקן אותו.

לכן אדם צריך לקבל את כל מה שהקב"ה נותן לו בשמחה, כי יתכן שהוא פורע חוב מדורי דורות שהיה צריך כבר מזמן לפרוע. עלינו להיזהר לא להשאיר רבב ולתקן את כל מה שאפשר בעודנו בחיים. "ודע פי על כל אלה ב'יאך האלקים במשפט" (קוהלת יא, ט).

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צאת לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	בינו חס
י"ג	16:48	18:01	18:37
ט"ד	17:05	17:58	18:33
ט"ו	17:05	17:58	18:34
ט"ז	17:08	18:01	18:37

ידועים דברי הזוהר הקדוש על הפסוק: "ואלה המשפטים" בזה הלשון: "פתח ר' שמעון ואמר: 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' (שמות כא, א) - אליו אינון סדורין דגלגולא".

המפרשים שואלים: מה הקשר בין 'ואלה המשפטים' ל'אלה גלגולים'?

הרב יאשיהו פינטו שליט"א בספרו 'תורת הרי"ף' מבאר, שלפעמים מתרחשת על האדם צרה והוא תוהה: 'לא מגיעה לי הצרה הזו או הבעיה הזו. למה הקב"ה מביא עלי את הצרה הזו?'

לפעמים האדם מקבל זימון למשפט או שמאשימים אותו בעניין שהוא יודע שאינו אשם. הוא צריך להתמודד עם דבר שהוא לא קשור אליו ולא שייך אליו. אין לו אף אשמה בדבר הזה.

התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי אומר: "ואלה המשפטים" אם נפל על אדם משפט או צרה ובעיה, אז שידע שלא חייב להיות שהצרה או הנזק נגרם לו בגלל מעשיו מהגלגול הנוכחי. לעיתים הצרה נגרמת בגלל מעשיו מגלגול קודם ועכשיו הוא מתקן את אותו עניין.

רבתינו הקדושים מביאים סיפור על סוחר סוסים וחמורים שהיה מעביר סחורה ממקום למקום.

אחד הסוסים, למרות שהיה מבוגר ובקושי היה אוכל היה עובד קשה וחזק מאוד. יום אחד אותו סוחר נכנס למשרד שלו ועבר על כל השטרות של האנשים שחייבים לו כסף.

במהלך הדפדוף הוא הגיע לשטר של אדם

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה אושרית בת נעמה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן ניזמה רחל בת רחל ברכה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן רחל רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו רותית בת סבריה רפאל אבידן בן תקווה יצחק בן חנון מיכאל יהודה בן מרים אליהו בן רחל אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה – בְּשׂוּלֵי גוּיִם - חֵלֶק ט"ז

האם בקוסקוס יש בישולי גויים?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':
קוסקוס יש בו בישולי גויים, היות ועולה על שולחן מלכים (המאכל מובא בחתונות ובסעודות חשובות). אף על פי כן, אם עבר בישול במפעל על ידי גויים ולאחר מכן יבוש חזק, באופן שאינו ראוי כעת לאכילה ונעשה גרגירים יבשים - וכך נמכר לצרכן, וחוזר לקדמותו רק על ידי עירוי מים רותחים והמתנה, מותר כעת שיהודי יערה את המים הרותחים ויכין את המאכל לאכילה. אולם אין להתיר, שגוי יערה כעת את מים רותחים ויכין לאכילה.

יש מי שמתיר, שגוי יערה מים רותחים על קוסקוס כדי להכינו לאכילה. וטעמו, כיוון שכבר הגיע מהמפעל, כשהוא מבושל כל צורכו, ואינו טעון בישול נוסף. **מקורות:** שו"ת דברי דוד ח"ג (יו"ד סימן יז אות ח) ח"ד (יו"ד סימן יח אות יד). וע"ע בספר דרכי תשובה (יו"ד סימן קיג סק"ד). ושוב ראיתי בשו"ת ושב ורפא ח"ב (סימן כח) שהעלה להקל במאכל קוסקוס הנעשה על ידי אידוי מים רותחים.

שניצל תירס או נקניקיה, שנמכרים כשהם קפואים, כיוון שבמפעל מבושלים כל צורכם על ידי ישראל, גוי שמטגן אותם כעת במחבת, או שהוא מחמם אותם במיקרוגל - מותר ואין בו איסור של בישולי גויים. **הערה:** היות והם נאכלים כמות שהם לאחר הפשרה. דין זה בין בנקניק סויה ובין כשהוא בשירי. ועוד, שאינו עולה על שולחן מלכים ולכן אין בו איסור בישולי גויים.

דְּאָגָה לְאַלְמָנָה

פעם אחת נסע הגאון הגדול רבי יהודה צדקה צוק"ל, ראש ישיבת 'פורת יוסף', לארגנטינה, לצורך גיוס כספים עבור הישיבה. כשהגיע לעיר הבירה בואנוס איירס, קיבלו אותו יהודי המקום בכבוד גדול ודאגו לכל מחסורו. כשלקחו אותו לדירה שהכינו לו, אמר ראש הישיבה, כי לפני תקופה קצרה נפטר ת"ח בירושלים בקיצור ימים. אשתו שנותרה עם תינוקת בת ארבעה חודשים נמצאת במצוקה ומחסור. היא עברה לארגנטינה, לנסות ולמצוא הרווחה שם. כעת ברצונו לבקר אותה אישה.

המלווים ניסו לשכנע את רבינו ואמרו, שמוטב שראש הישיבה ינוח מעט מטורח הדרך ולמחרת ייצא לבקר את האלמנה. אך הוא אמר, שאינו יכול לדחות ביקורו אפילו בשעה קלה. הוא ביקש שיעשו איתו חסד ויקחו אותו לביתה. כשהגיע לאותו בית, הזדעזע הרב וליבו נחמץ. המקום בו האלמנה חיה עם בתה היה חדר צר ואפל. ניכר, כי אין באפשרותה לרכוש מזון ובגדים. בנוסף סיפרה, שבעל הבית רוצה לפנותה כי לא שילמה את השכירות.

ראש הישיבה עודד אותה וניחם אותה, שלא תתייאש, וכי קרובה הישועה לבוא, ויצא. בצאתו שבור, החל לטכס עצה מה לעשות. למחרת הלך להיפגש עם הג"ר יצחק שחיבר (רבה הראשי של קהילת יוצאי חאלב בארגנטינה), וסיפר לו, כי הזדעזע אמש ממראה בית האלמנה. "אומנם באתי למגבית ללומדי התורה בעיר הקודש", אמר, "אך איך אוכל להתעלם מאלמנת יהודי צדיק ובתו, החיות בתנאים לא אנושיים?!". הרב יצחק שחיבר התנצל, שלא ידע על המקרה. הרב צדקה אמר לו, שעתה יתגייסו שניהם לעזרתה, ואכן הרב שחיבר התקשר עם האנשים המתאימים, שדאגו לאלמנה לדירה ולסיפוק צרכיה בכבוד. רק לאחר שסודר העניין, החל ראש הישיבה לפעול למען גיוס כסף לישיבה...

סִיוֵעַ לַמְשֻׁרְתֵת

הגאון ר' יעקב ברלין צ"ל (אביו של הנצי"ב מוולוז'ין), היה סוחר גדול. ביתו היה מרווח, ובו רהיטים הדורים וכלי בית עתיקים, שהיה מביאם עמו ממסעותיו בחוץ לארץ. ויהי היום והמשרתת בביתו לא נזהרה, ובשעה שניקתה את הבית וכליו, שברה מערכת כלי חרסינה יקרת ערך. בעלת הבית צעקה עליה וגערה בה על חוסר זהירותה.

פנה ר' יעקב לאשתו ואמר לה: "אסור לך לצעוק עליה. היא יהודיה ואת חייבת בכבודה". הצטדקה אשתו ואמרה: "אבל היא גרמה נזק רב". השיב ר' יעקב: "את הנזק את רשאית לתבוע ממנה, אבל להרים את קולך עליה - אין את רשאית". "אם כך", אמרה, "אלך עמה תיכף ומיד אל הרב". נטלה את הצעיף וציוותה על המשרתת לבוא עימה.

קם ר' יעקב ולבש את חליפתו, מוכן ומזומן לבוא עימה. אשתו אמרה לו: "אתה יכול להישאר במקומך. אני יודעת מה לטעון בפני הרב בעצמי". השיב לה ר' יעקב: "אין אני הולך להיות טוען למענך. יודע אני, שאפשר לסמוך עלייך. אני הולך להיות לעזר לנערה המשרתת, שהיא יתומה ענייה ומפוחדת, ולא תדע מה לומר ומה לטעון".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

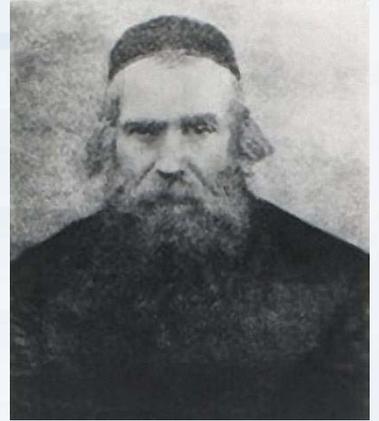
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה)

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב שרגא צבי טננבוים זצ"ל

הגאון הרב שרגא צבי (פייביש הירש) טננבוים זצ"ל - נולד ב-א' אייר ה'תקפ"ו (1825) בעיר סנדרא מדינת אונגריין. עוד בצעירותו ניכר במידותיו הנשגבות וכישרונותיו העצומים. למד בישיבת של אביו שהייתה מהישיבות הגדולות והמפורסמות במדינת אונגריין. בשנת ה'תר"ח (1847) אביו עבר לשמש כאב"ד ורפלט. בעקבות זאת משרת הרבנות בעיר סנדרא התפנתה, ורבינו התמנה כרב הקהילה. לאחר כעשרים וחמש שנים בשנת ה'תרל"ב (1872) התמנה בק"ק מעזא טשאטה והגליל. תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון. עמד בראש הישיבה שם, ורבים מתלמידיו על אף מספרם הנמוך יחסית הגיעו להוראה. נודע בגאונותו. מכל קצווי ארץ פנו לרבינו כדי שיכריע בדבר הלכה.

גדולי הדור כפפו עצמם לפסקיו של רבינו. ביניהם: הגה"צ ר' מיכאל דב וויסמאנדל, הגה"ק רבי מרדכי ווינקלר (מח"ס שו"ת 'לבושי מרדכי'), הגה"ק ר' אברהם יהושע פריינד מנאסויד. ענוותן מופלא. למרות גאונותו הגדולה היה מיראי הוראה ופעמים רבות לאחר שסיים את תשובתו ביקש מהשואל שידון עוד בדבריו או יציע את שאלתו לפני גדול אחר. התמדתו של רבינו הייתה מן הנדירות. פיזר במתן צדקה. ניחן במתק שפתיים. רבים פנו אליו ונושעו. מלומד בניסים. בשנת ה'תרנ"ה (1895) אמר לבני קהילתו כי מרגיש כי מגיע אל ימי זקנתו, וביקש שחתנו ר' יהודה אלטמן ישמש במקומו, וכך היה. נפטר ב-ד' אדר ה'תרנ"ז (1897). הגה"ק ר' שמואל רזנברג מאונסדארף הספידו ואמר: "אני יכול להעיד עליו שמיום שנעשה בן י"ח שנה לא התפלל שמונה עשרה אחת בלי עליית נשמה". חי כ-72 שנים. ציונו במעזא טשאטה.

אביו: הגאון ר' זאב וואלף (שימש כרב בקהילת ורפלט סנדרא ומח"ס 'רחובות הנהר').
אימו: מרת סלאווא (בת הגה"ק ר' שרגא פייש פרנקל אב"ד רוסקא). **אישתו:** מרת הנדל (בת הגה"ק ר' אברהם יעקב ראזע אב"ד קאשוי). **אחיו:** הגאון ר' יעקב (אב"ד פוטנק ומח"ס 'נהרי אפרסמון'). **בנו:** ר' משה (אב"ד ורפלט). **בנותיו:** מרת חנה רבקה (נישאה לר' יהודה אלטמן), בת נוספת (נישאה לר' מנחם מנדל אב"ד טורנא). **מרבותיו:** אביו, ר' זאב. **מתלמידיו:** הגאונים ר' פנחס הכהן שטיינר (אב"ד אילק), ר' אברהם צבי פרידמן, ר' אליעזר פרידמן ברלין-ירושלים, ר' אשר אנשיל יונגרייז (אב"ד דיאנדיאש), ר' חיים צבי שווארץ (רב במאלטובא ארה"ב), ר' משה קלאפטר. **מספריו:** **ינטע שורק** (שורק עולה בגימטריא 'שרגא צבי') - דרשות על התורה, חידושי סוגיות לפי פרשיות השבוע, שו"ת בשו"ע.

רבינו היה מפורסם לאיש מופת ופועל ישועות, ובגודל תורתו וקדושתו הפליא לעשות פלאות. אולם דרכו היתה להסתיר את הכול במסווה של פשטות וענווה. כשהיה בעיר טארנא בעת נישואי נכדת אחיו (בעל ה'נהרי אפרסמון', בת הרה"ג ר' מאיר טננבוים זצ"ל אב"ד טארנא), עם הרה"ג מו"ה שמואל בנימין יונגרייז זצ"ל (אב"ד פילק), בא לפניו איש עם בנו שיצא מדעתו רח"ל, וביקש מרבינו שיעזור לו. רבינו ציווה שיביאו לפניו את הנער. הביאו אותו קשור בחבלים עבים. רבינו ציווה, שיתירו אותו ואמר לאחיו: "בוא ונלמד דף גמרא לרפואת החולה". היו שם פירות על השולחן והוא ציווה לנער, שיברך על הפירות, וברך ואכל והיה כאחד האדם. ומובא בספר 'כל הכתוב לחיים' מעשה מעין זה, שהאדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (ה'דברי חיים') שלח אדם, שהיה משוגע ר"ל לרבינו שירפאו.

○ יפר זקן אחד מעיר הקודש ירושלים תובב"א, שאחותו חלתה במחלת נפילה רח"ל, ונסע אביו עימה לרבינו, וכשבא לפניו אמר לו: "מפני מה אתה בא אלי, האם אני רופא? לך אצל הרופא, שייתן לך תרופה מיוחדת למחלה הזאת", והלך אצל הרופא העיר, שייתן לו תרופה למחלה. ענה לו הרופא: "אין לי שום תרופה מיוחדת לזה, אלא סם רפואה, שנותנים לכל הסובלים במחלה זו". הוא הלך בפחי נפש שוב אל רבינו והפציר בו עד בוש, ונשאר שם בשב"ק. במוצאי שב"ק נתן לה רבינו מהבשמים להריח. הריחה והתרפאה מהמחלה.

הגאון רבי אנשיל סג"ל יונגרייז זצ"ל (אבדק"ק דינדיש) למד בצעירותו אצל רבינו. באחד הימים הגיע מברק לר' אנשיל סג"ל על מחלה חמורה שחלה אביו, רבי משה נתן נטע יונגרייז זצ"ל (אבדק"ק טיסא-פורעד). במברק ביקשו, שידבר עם רבינו שהוא ותלמידיו יאמרו תהלים עבור החלמתו של החולה. כששמע על כך רבינו, הזדרז והתחיל לומר הוא ותלמידיו תהילים. באמצע אמירת התהילים סגר רבינו את סידורו, ניגש לרבי אשר סג"ל ואמר לו: "סע תיכף ומיד לביתך, ראיתי את נשמת אביך הצדיק כשהיא עולה למעלה בקודש". כשהגיע רבי אנשיל לביתו, שאל על זמן יציאת נשמת אביו הצדיק, ונמצאה שהיה זה באותו הזמן שניגש אליו רבינו.

○ אשר הגיעו יהודים ממרכז הונגריה וביקשו ישועות עבור רבינו האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז זיע"א, פעמים שהיה תמה ואומר: "למה אתם טורחים לבוא אלי, הרי מצוי בקרבכם הרב דטשאטה, לכו אליו והיוושעו". במקרה מסוים, שמשודכת הייתה חולה בחולי הנפילה ל"ע, העלימו זאת מעיני החתן, שהיה מופלג מאוד בתורה ויראה. כאשר נודע הדבר לחתן אחרי שבא בקשר השידוכים פנה לרבינו ושאל מה לעשות. הצדיק אמר לו:

"מעיקר הדין הרשות בידך לחזור. אך אם עלי אתה סומך, יהא ליבך סמוך, שתסתלק מחלה זאת ממנה". החתן בהיותו בטוח בדברי קודשו של רבינו הסכים להתחתן איתה. רבינו הזדרז לבית מרקחת, קנה עשבים מסוימים, ונתן מהם לחולה לבשלם ולשתות מימיהם. ומאותו הזמן והלאה - לא ניכר בה שום רושם מהמחלה, ויהי לפלא.

○ יפר מוה"ר יהודה אריה מאיר הלוי יונגרייז ששמע מאביו הג"ר יצחק משה ששמע מאביו הגה"צ ר' יעקב שלמה רבה של פילק: "מעשה ופרצה שריפה בעיר ובאו היהודים לרבינו זיע"א בבהלה. יצא הצדיק אל רחוב העיר, הביט בעיניו הקדושות והראה בידיו ואמר: "בצד זה לא תהיה שריפה", וכן הראה על צד אחר. דבריו הקדושים התקיימו והשרפה כבתה ברגע שהגיעה לאותו המקום.

כָּל עֶפְכָּה לְטוֹבָה

עוקב אחריי לכל מקום?". "הרב, אתה חייב לשמוע סיפור מבהיל מרגעים הללו", סיפר לי בהתלהבות בלתי פוסקת.

"אחת מתושבות אילת, שאוהבת לראות את ההרצאות שלך, עברה תקופה מאוד קשה עם קשיים רבים ומשברים בבית ובעבודה. היא הרגישה, שהגיעו מים עד נפש והיא לא יכולה יותר, היא סובלת חודשים בצורה הקשה ביותר והחליטה לשים קץ לחייה ל"ע. היא נסעה לעבר חוף הים".

"שם אף אחד לא יבחין בי", כך חשבה. היא נסעה עד שהגיעה לחוף הנידח. היא יצאה מהרכב ושם היא ראתה את הרב פנגר, בכבודו ובעצמו. הרב, שהיא הכי אוהבת לראות ב'הידברות', והוא היחיד, שגורם לה לעידוד ותקווה במצב שלה בתקופה האחרונה.

היא נדהמה: "הרב פנגר! מה הוא עושה פה?! אני תמיד צופה בו. הוא היחיד, שנתן לי תקווה בתקופה הזו. כיצד יתכן שביום שבו החלטתי לעשות זאת, הוא נגלה בחוף הנידח הזה, שלא מצויים בו אנשים ודווקא ברגעים אלו?!".

היא נעמדה שם למשך מספר דקות וחשבה: "אם דווקא עכשיו הבורא החליט להביא את הרב פנגר לאילת, ועוד לחוף הנידח הזה- אין ספק, כי בשמיים אני חשובה ולא רוצים, שזה יקרה לי. אם אוהבים אותי בשמיים ומראים לי את הרב, שאני הכי מתחזקת ממנו - הרי שזהו רמז מאלוקים, שהוא איתי ויעזור לי בכל הקשיים", אמרה וחזרה על עקבותיה.

"נכון", אמר הרב פנגר, "אשתי שהייתה איתי בצילומים באותו חוף, אמרה לי לאחר מכן, כי ראתה אשה שעמדה מהצד וצפתה בנו באותו זמן".

שמעתי את הסיפור, ואז התחלתי להבין. בהתחלה, כשהגעתי לצילומים בחוף הים, לא הבנתי דבר. למה דווקא בתחנת הצילומים האחרונה, הסרטה של שתי דקות הופכת להיות עשרים דקות?...

לפתע הכיפה עפה, פעם אני מגמגם, הרוח משנה את הסאונד. כעסתי, התאכזבתי ולא הבנתי, מה קורה פה? בסוף הראו לי מהשמיים, כי העיכוב הזה הציל את חיי האשה.

אם הכל היה הולך חלק: הייתי מצליח בפעם הראשונה את ההסרטה והולך. הרי האשה הייתה מגיעה וכבר לא היינו שם, והייתה עושה חלילה את הגרוע מכל. **כשלא הולך לך, גם כשיש עיכובים ובעיות בחיים, דע לך, כי כך צריך להיות. לעיתים מגלים לנו משמיים מיד הסיבה, אך לעיתים דבר זה יהיה נסתר מבינתנו עד סוף חיינו.**

(מעובד מתוך 'טוב לחסות בה'- שהביאו מתוך 'לצאת מאיזור הנחות', של הרב פנגר)

סיפר מזכה הרבים, הרב יצחק פנגר שליט"א את המעשה המדהים הבא שאירע עימו: "נסעתי לסוף שבוע, חמישי - ראשון, לאילת כדי למסור שיעורים במשך השבת בכמה מבתי המלון באזור. השבת הייתה נפלאה ב"ה, זכינו להעביר כמה הרצאות ושיעורים.

יום ראשון הגיע. הרגשתי, שהעבודה הקשה מאחורי. את מרתון ההרצאות ממקום למקום וללא מנוחה כבר עברתי בחמישי, שישי ושבת. וכעת, ביום ראשון הייתי צריך להעביר כמה צילומים של 'קצרצרים'.

כלומר, אני נוסע עם צלם, ואנו עורכים סרטונים קצרים של חיזוקים בכל מיני מקומות באילת: בתי מלון, חופים שקטים וכו'. כל הסרטה כזאת אורכת כשתי דקות בלבד. הרגשתי, שבעז"ה תוך שעה עד שעתיים אנחנו נסיים.

הגענו אל המלון הראשון והתחלנו בהסרטה. שתי דקות של צילומים עברו בהצלחה כבר בפעם הראשונה ב"ה. המשכנו אל היעד השני. גם שם העברתי שתי דקות של מסר בהצלחה בס"ד וללא טעויות. כך המשכנו מתחנה לתחנה, עד שהגענו ליעד האחרון - חוף ים נידח. היה זה בתקופת החורף. המקום היה ריק ושומם, נעמדתי על החוף והתכוננתי להסרטה האחרונה.

הצלם סימן לי, כי אפשר להתחיל. אלא שהפעם העניין השתבש ולא הלך כראוי. אני מנסה להתחיל לדבר, אך המילים, נתקעות לי. הצלם, שלא היה רגיל עד כה למחוק ולצלם שוב, התכוון להתחלה חדשה. ברגע שהייתי מוכן, סימנתי לו והתחלנו מחדש. אני מתחיל לדבר, ואז פתאום עפה לי הכיפה מהרוחות העזות של החורף. אנחנו עוצרים את ההסרטה ומתכוננים להתחיל מחדש.

"ריבונו של עולם, מה קורה פה?", חשבתי לעצמי והתכוננתי שוב. ההסרטה השלישית מתחילה, ואז לפתע החלה להיות במקום סופת חול שהרסה את כל הסאונד. כך שעצרנו לכמה דקות וחיכינו, עד שהיא תחלוף. שתי דקות שהתארכו והפכו לרבע שעה - עשרים דקות.

"בורא עולם, למה הכול מתעכב?", הרהרתי לעצמי שאיני מבין מדוע לא הולך לי פה. לאחר כעשרים דקות, הצלחנו סוף כל סוף בס"ד לערוך הסרטה וחזרנו למלון, כשהעיכוב בתחנת החוף האחרונה גרם לי לחשוב על כך ארוכות.

לאחר כשעתיים אני קיבלתי טלפון מידיד קרוב. "שלום הרב פנגר, מה נשמע?", הוא שאל. "ב"ה". "תגיד, זה נכון שאתה באילת?". "כן", השבתי. "וזה נכון שלפני כמה שעות יצאת לצלם קטעי הרצאות?". "כן". "וזה נכון שהלכת לצלם גם בחוף הים במקום כך וכך?".

"כן, מאיפה אתה יודע את כל זה", השבתי בתמיהה, "אתה

<p>לע"נ</p> <p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירון ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חווה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>
---	---	--

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש א אדר תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 4:48 תל-אביב: 5:02 חיפה 4:52 מוצאי שבת: ירושלים: 6:01 תל-אביב: 6:03 חיפה: 6:02 ר"ת: 6:40

פרשת משפטים

כבוד הזולת

להזהר בכבודו של כל אדם באשר הוא!

נלמד מהפסוק: "חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השח" (פרק כא-לז)

ואמרו חז"ל בגמרא (בבא קמא עט:): תנינא, אמר רבי יוחנן, בא וראה כמה גדול כבוד הבריות, שור שהלך ברגליו [משלם הגנב] חמשה, שה שהרכיבו על כתפו [משלם] ארבעה. ומפרש רש"י עה"ת: שור שהלך ברגל ולא נתבזה בו הגנב לנושאו על כתפו משלם חמשה, שה שנשאו על כתפו משלם ארבע הואיל ונתבזה בו.

מדברי חז"ל אלו ניתן ללמוד גודל ערכו של כבוד ובזיון - מעיד הגה"צ רבי ירוחם לייבוביץ זצ"ל (בספרו דעת תורה) - שכן גם בבזיון כה מועט שיש לגנב, נמדד הוא לו ליסורים ולעונש כל כך גדול, שיש בו כדי לנכות לו מעונשי העבירה וגם ממשפטו. ראינו טבחים נושאים גדיים על כתפם ולא ראינו בהם בושה יתירה, ומכל שכן אצל הגנב הזה, ואף על פי כן, בבזיון כל דהו כזה שהיה לו לגנב בשעה מעשה העבירה, מגרעים לו ממדת עונשו.

רואים מכאן עד כמה דעת התורה בערכו של כבוד ובזיון לאדם, רחוקה היא מדעתם של בני אדם כלפי הזולת. וכבר היה מעשה שאירע אצל החפץ חיים כאשר נכנס פעם לבית המדרש המקומי וראה יהודי כשידיו כפותות לאחור, ואנשים חובטים בו. אותו אדם היה עובר אורח לא מוכר שנתפס בנסיונו לגנוב מחפצי בית הכנסת.

זעק החפץ חיים: "שלחו את היהודי לחופשי! חלילה לנהוג כן! אסור להעניש כך בן אדם. אפילו אם הוא גנב, לא אמרו בשום מקום שמותר להכותו או לבזותו! עונשו של גנב הוא לשלם כפל ולאו יותר!"

על הפסוק "בראשית ברא" אמרו חז"ל: בשביל התורה שנקראת "ראשית דרכו" ובשביל ישראל שנקראו "ראשית תבואתו". לדעת הגר"ש פינקוס זצ"ל, מלמדת אותנו התורה כבר בתחילה, כיצד יש להזהר בכבודו והרגשותיו של כל יהודי. יהודי הוא חלקו של ה' וחפץ של קדושה, וכמו שאת התורה חייבים לכבד בכבוד גדול ולהדרה ביותר, כך צריך לכבד כל אחד ואחד מישראל ולהדרו, שהוא חפץ של קדושה אשר שם ה' אלוקי ישראל נקרא עליו.

על חובת כבוד מצוות התורה כתב הרמב"ם (סוף הל' מעילה): "בוא וראה כמה החמירה תורה במעילה, ומה אם עצים ואבנים ועפר ואפר, כיון שנקרא שם אדון העולם עליהם בדברים בלבד נתקדשו וכל הנוהג בהם מנהג חול מעל בהם ואפילו הוא שוגג צריך כפרה, קל וחומר למצוה שחקק לנו הקב"ה, שלא יבעט האדם בהן מפני שלא ידע טעמו..."

דברים אלו שנאמרו על התורה הקדושה - אומר הרב פינקוס - נוגעים ממש גם לכל איש מישראל שיש לכבד את רצונו ודעתו! שהרי לא כל האנשים שוים ולא כל הדעות שוות, וכל יהודי באשר הוא שם, אהוב ונחמד הוא אצל הקב"ה וקדוש בקדושה עליונה.

וגם לכך מתאימים דברי הרמב"ם הנ"ל "כמה החמירה תורה במעילה..." קל וחומר יהודי שנופחה בו נשמה עליונה חלק אלוך ממעל, שאין לנהוג בו זילזול רק מפני שאין דעתו מכוונת לדעתו, וכדברי חז"ל (ברכות נח). שאין דעת בני אדם דומה זה לזה, שזוהי המציאות של עם ישראל ויפויו.

לשמור על כבוד הזולת...

באחת מנסיעותיו של כ"ק האדמו"ר רבי דוד מטאלנא זצ"ל בתוך ירושלים, עלה יהודי שלא התהדר בפיקחות יתירה, אל האטובוס, כשהוא מחזיק בשקית מלאה בגרעינים שחורים ומכריז בקול: "מי רוצה גרעינים שחורים טריים?" כמובן, אף אחד מיושבי האטובוס לא התייחס לקריאתו המוזרה, מלבד נוסע אחד: הרבי מטאלנא!

הוא הבין שאותו אדם עומד להתבייש כשאף אחד לא נענה לקריאתו. היה הרבי מוכן להשפיל עצמו כדי להציל את הלה מעלבון ולכן קרא בקול: "אני, אני רוצה גרעינים!"

ניגש אליו היהודי מרוגש כולו, והגיר לחופנו של הרבי כמות של גרעינים, כשהוא מקבל בתמורה מטר של ברכות והודאות מהרב.

מתוך מאמר

שלא לפגוע בכבודו...

רבינו הגרא"מ שך זצ"ל התנגד נחרצות לשיבות שעיברו בהן לימודי חול. יום אחד שמע על אחד הרבנים בארה"ב שהסכים לבקשת תלמידו לפתוח בארץ ישיבה כזו. בדיוק בעת זו שהה אותו רב בארץ ישראל, החליט הרב שך לנסוע אליו כדי להעמידו על כך שלא ניתן להסכים להנהיג כאן ישיבות כאלו.

הגיע הרב שך בליווי מקורבו לביתו של אותו רב וישב לשוחח עמו. ואולם למרבה הפלא, לאחר זמן קצר עזב את ביתו ולא דיבר עמו כלל על ענין הישיבה. שאלו מלווהו: הרי הרב נסע דרך ארוכה למטרה זו, מדוע א"כ לא דיבר כלל על הנושא?!

ענה לו הרב שך: "הרבנית שלו ישבה ליד השולחן, ואסור לי לפגוע בכבודו של הרב בפני אשתו!"

במחיצתם

עלון "איש לרעהו" פרשת משפטים הוקדש לעילוי נשמות

מרת גרג'יי בת ר' שאול ועזיבה ע"ה, נלב"ע כ"ז שבט
ומרת דוריס בת ר' שאול ועזיבה ע"ה, נלב"ע ב' אדר

לדבוק במדת האמת ולהתרחק מכל דבר העלול לגרום לו ולזולתו לשקר!

נלמד מהפסוק: ”מדבר שקר תרחק” (פרק כג-ז)

ופירש הספורנו: מכל דבר שיוכל לסבב שקר כאמרם ז”ל: הוי זהיר בדברך שמא מתוכם ילמדו לשקר. עכ”ל. והיינו שהזהירות מלגרום לרעהו לשקר נכללת בציווי ”מדבר שקר תרחק”. וכפי הדוגמא שכתב רבי יהודה החסיד ז”ל (בספר חסידים – תתרטב): אם תראה בני אדם מתלחשים ואתה חפץ לדעת מה מתלחשים, אל תשאל להם, פן תעשה אותם שקרנים, שאילו היו חפצים שתדע היו מגידים לך, ועתה שאין חפצים שתדע, יגידו לך שקר.

על הפסוק ”מדבר שקר תרחק” היה אומר הגה”צ רבי שלום שבדרון זצ”ל: ”תרחק, היינו בלא סוף ובלי גבול! כי כל כמה שהולך עוד, הרי מתרחק יותר! ומכיוון שלא נאמר שיעור ב”תרחק” יש להתרחק תמיד עוד ועוד... וכל כך למה? מפני שהשקר מסובב את כל העולם...”

שנינו (באבות פ”א משנה יח): ”על שלושה דברים העולם קיים על האמת...” ופירש רבינו יונה ז”ל שיש לאדם ללכת בדרכי הקב”ה שהוא אמת ותורתו אמת וכו’ ואמרו חז”ל (יבמות סג.) שאפילו סיפור דברים בעלמא, אין לו לאדם לשקר כאותו מעשה שהיה עם רב וחייה בנו [שאשתו של רב ציערה אותו וכשביקש ממנה עדשים הביאה קטניות, וכשביקש קטניות הביאה עדשים. כשגדל חייה בנו הפך לאמו את בקשת אביו. ונמצא שאביו קיבל מה שרצה. וכשנדע זאת לאביו אמר לבנו: אל תעשה כן שנאמר ”למדו לשונם דבר שקר”].

והטעם שלא ידבר כך מבאר רבינו יונה, כי האדם שמרגיל לשונו לדבר שקר בדבר שאין בו לא הפסד ולא תועלת, גם כאשר יבוא לדבר דברים של תועלת, לא יוכל לומר האמת, כי פיהו המדבר וההרגל שולט עליו. עכ”ד.

וכבר רבים תמחו על דבריו: הרי מותר לשנות דיבורו מפני השלום, ומה עוד שבוודאי היתה בדיבורו של רבי חייה תועלת גדולה שע”כ נעשה רצון אביו שקיבל את המאכל שחפץ בו, ומדוע אמר רב לחייה בנו שלא יעשה כן, הרי לפי רבינו יונה לא כדאי לעשות כן רק כשאין תועלת והרי כאן היתה תועלת!

ואולם למען האמת, לא קשה כלל, שכן במדריגתו הגבוהה של רב לא הייתה כל תועלת במה ששינה חייה בנו, כי בדיעבד לא היה לרב כל הבדל בטיב המאכל (שההבדל הוא רק בטעם, ולזה לא ייחס חשיבות) עד כדי שיפגע השלום, ואולם יתכן שעל רב חייה היה מוטל כן לשנות מפני מצות כיבוד אב.

על הפסוק ”אמת מארץ תצמח” (תהלים פה-יב) שאל **בעל החידושי הרי”ם**: הרי כל דבר שצומח הוא משום זריעה שקדמה לו, א”כ מה זורעים כדי שתצמח האמת? והשיב: אם זורעים וקוברים עמוק באדמה את השקר אזי צומח האמת.

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ”ל נשאל ע”י מגיד שיעור, האם מותר לו לספר בשיעור מעשה שלא היה, כדי לעורר בלב השומעים את ההלכה למעשה בצורת סיפור?

השיב רבי שלמה זלמן, כי הדבר מותר, שהרי גם **בעל תרומת הדשן** כתב כמה שאלות למעשה שלא היו. וכן בספר **יערות דבש (לגאון רבי יהונתן אייבשיץ** זצ”ל) הביא מהגמרא (ויומא כג) מעשה בשני הכהנים וכו’ כדי להרבות בבכיה. רואים מכאן שמותר לומר שקר כדי להרבות בבכיה, והוא הדין כאן.

ובאחת מאיגרותיו בענין זה, כתב רבי שלמה זלמן בזה הלשון: ”מה שכתב דמותר לספר בשיעור מעשה שלא היה, כדי לעורר בלב השומעים את ההלכה למעשה, נכון הוא!” והוסיף: ”ומצאתי בספר **נפלאות התפארת שלמה** שהביא סמך לזה מגמרא ב”ב (טו.) איוב משל היה. ומהירושלמי סוף ברכות: ”כדבייא דאורייתא טבין”.

[נוכל גם להוסיף ראייה מהנאמר אצל אהרן הכהן ”ועוולה לא נמצא בשפתיו”, אף שכידוע היה עושה שלום בין איש לרעהו ע”י סיפור דברים שכאילו סיפר רעהו].

”חיוב מן התורה”

הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ”ל העיד על עצמו, שמן הרגע שבו עמד על דעתו לא הוציא מפיו דבר שקר. גם כאשר נשאל על סוד אריכות ימיו, השיב: ”מעולם לא אמרתי דבר שקר”.

אחד מתלמידיו לשעבר, ניגש אליו וסיפר שהחליט להעדר ממקום עבודתו בפורים, וכי איך יקיים סעודת פורים, ובדעתו להגיד למעבידו שהוא חולה, ואמר לו רבי יעקב: ”סעודת פורים הינה מצוה דרבנן, ואילו ”מדבר שקר תרחק” הוא חיוב מן התורה...”

הוסיף רבי יעקב ואמר: הרי **הגאון מוילנא** נהג לערוך את סעודת הפורים בשעה מקודמת בבוקר, בהתאם לכלל שזריזין מקדימין למצוות. תוכל, אם כן, לקיים את המצוה בלי להעדר ממקום העבודה בתרוץ שקרי”.

במחיצתם

המשקר – מפסיד...

באחת העיירות חיפשו שוחט ובודק, הגיע יהודי והציע עצמו בפני המרא דאתרא להיות שוחט בעיירה. הוא הראה לרב כתב סמיכה שהוא שוחט ובודק מומחה. הרב בחן אותו וכן ראה את הסכין שהיא חדה לשביעות רצונו.

ואולם אמר לו הרב, שמכיון שרוב אנשי העיירה הם חסידים של **כ”ק האדמו”ר רבי ישראל מסטולין** זצ”ל, על כן אם ברצונו להתקבל לרצון אצל תושבי העיירה, עליו לנסוע לרבי מסטולין ולקבל את הסכמתו.

ואכן נסע השוחט בערב שבת לעיירה סטולין. אך עשה חשבון לעצמו, שאם יכנס לרבי עוד בערב שבת, יהיה מוכרח להשתתף במשך השבת בתפילות ובעריכת הטיש... ומכיון שלא היה רגיל בכך, החליט להמתין עד מוצאי שבת.

במוצאי שבת המתין כמה שעות, בכדי שהיית זמן נסיעה מביתו לסטולין, ואז נכנס למעונו של הרבי וסיפר לו על מטרת בואו, היות והציע עצמו להתקבל כשוחט בעיירה פלונית שרוב תושביה הם חסידים של הרבי, על כן אמר המרא דאתרא שעליו לקבל הסכמתו של הרבי וברכתו.

שאל אותו האדמו”ר: ”אימתי הגעת לסטולין?” ענה האורח: ”זה עתה הגעת”... אמר לו הרבי: אילו היית אומר את האמת, שאתה כבר נמצא כאן עוד מערב שבת, אלא שקשה היה עליך להשתתף בתפילות ובטיש, הרי הייתי נותן לך את הסכמתני, כי אין אני מקפיד על זה כלל שיבואו לכבדני. אבל עכשיו שהוצאת מפיך דבר שקר, אין באפשרותי לתת הסמכה לקבל אותך כשוחט.

לב ישראל

האומר אמת – נשכר...

פעם דרש **כ”ק האדמו”ר מסלונים בעל התיבות שלום** זצ”ל לפני סוחרים בטבריה עד כמה חשוב לנהל את העבודה ביושר ובאמת ללא פשרות, שכן רק כך מצליחים.

למחרת, ניגש אחד הסוחרים אל הרבי והביע את שביעות רצונו על כך ששמע לקול הרבי והחליט לדבר רק אמת ובכך נוכח לראות שהרוויח (לא רק כסף אלא אף לעשות חסד עם יהודי) וכמעשה שאירע עמו:

”**לחנותי** נכנס יהודי ושאל האם הלחם טרי מהיום, לרגע חשבתי לענות לו כדרך הסוחרים ”בוודאי”... אך מיד נזכרתי במה שקיבלתי על עצמי בעקבות דברי הרבי ועניתי את האמת: ”הלחם מאתמול”...”

מששמע תשובתי, אורו עיניו ואמר: ”הרופא ציוה עלי מטעמי בריאות המעיים לאכול רק לחם שאינו טרי. כבר שעה ארוכה אני מסתובב בין החנויות בטבריה וכולם אומרים לי שהלחם בחנותם טרי מהיום. עד שמצאתי כאן לחם מאתמול”...”

הלמות עמלים – ח”ב

המלמד תורה לתלמידיו, ישנו הדברים בסבלנות, בטוב טעם ובסדר נכון!

נלמד מהפסוק: "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (פרק כא-א)

וכתב רש"י: אמר לו הקב"ה למשה, לא תעלה על דעתך לומר אשנה להם הנרק וההלכה ב' או ג' פעמים עד שתהא סדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו. לכך נאמר אשר תשים לפניהם, כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם. עכ"ל.

הבנת טעמי הדבר לתלמידים הוא חלק בלתי נפרד מחובת המלמד. והחובה ללמד תורה לאחרים נלמד ממה ששנינו (באבות פ"ב מ"ח) "אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת" ופירש המדרש **שמואל**: הכוונה בזה, להזהיר את האיש שעושה חיל בתורה שלא יחזיק הטובה, היינו ידיעת התורה, רק לעצמו בלבד, ולא יהיה לזרים חלק בה, אלא יפוצו מעיינותיו חוצה וישפיע מחכמתו לאחרים כי לכך נוצר. וזאת היא חובת האדם השלם להיות ממזכי הרבים ללמוד וגם ללמד...

וכך מפרש המדרש שמואל גם את מה ששנינו (באבות פ"ג מ"ו) "עשה לך רב" שבא להזהיר את האדם שלמד תורה והריווה חכם ונבון בתורתו, שילמד אותה לאחרים, ולא תהיה רק לו לבדו. הוא שאמר התנא "עשה לך רב" כלומר: תעשה את עצמך רב ללמד לאחרים מה שאתה יודע!

עוד שנינו (באבות פ"א מ"ד) "אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני, ואם לא עכשיו אימתי". ופירש **החתם סופר** את האימרה הזו לענין ללמד תורה לתלמידים. וכך דרש: "אם אין אני לי מי לי" - כלומר: אף אם הרב "נאה דורש", אך אם אינו "נאה מקיים" גם תלמידיו לא יצליחו [מפני שצריך להיות דוגמה לתלמידיו]. "כשאני לעצמי" - היינו צדיק גמור לעצמי, אך איני מעמיד תלמידים - "מה אני?" ואם יאמר: בבחורתי אעשה לעצמי וכשאזדקן אלמד תלמידים, וארוויח שניהם. על זה נאמר: "ואם לא עכשיו אימתי"...

הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל (אב"ד קובנה) מביא בהקדמה לספרו (עין יצחק) מדברי חז"ל (בתד"א פרק כז) על הפסוק "הלא פרוס לרעב לחמך" אין רעב אלא הרעב מדברי תורה. שנאמר "הנה ימים באים והשלכתי רעב בארץ לא רעב ללחם... מכאן אמרו, אם יש אדם שהוא מבין בדברי תורה, יפרנס מתורתו גם כן לאחרים כדי שתתרבה חכמתו לו ומוסיפין לו עליה.

והביא רבי יצחק אלחנן מדברי **רבי יהודה החסיד** ז"ל (בספר **חסידיים**) דאין רשות לתלמיד חכם שמחדש חידושי תורה להחזיקו לעצמו, כי לא ניתן לו אלא רק כדי שילמדם לישראל. וכמו שאמר התנא "אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת", ופירשו **המפרשים** שלא יחזיק הטוב ההוא לעצמו. "כי לכך נוצרת" - להטיב גם לאחרים, וזהו בכלל המצוה דמצווין ללמד לאחרים אעפ"י שאינם בנוי, וכמש"כ **הרמב"ם** (הל' ת"ת פ"א הלכה ב) ובשו"ע (יו"ד סימן רמה-ג) והכותב בספר כמלמד לתלמידים.

המלמד תורה לתלמידים, לא רק שאינו מגרע מתורת עצמו, אלא אדרבה, עוד מוסיף ומרבה עליה וכדתנן באבות "מתלמידי יותר מכולם". וכן ביאר **המהרש"א** בגמרא (כתובות נ:), שבזה דומה המלמד לנותן צדקה, כמו שהנותן צדקה לא רק שאין נחסר לו מאומה אלא עוד מוסיף לו ברכה, כך הוא המלמד לאחרים, מתווסף לו ברכה בלימודו.

ומובא במעם לועז מהספה"ק, שאם תלמיד חכם נוהג טובת עין ואינו כובש תורתו, אלא מלמדה לאחרים, מספיקים בידו ללמוד עוד וללמד אחרים, שיעשה כמעין המתגבר שאינו חסר מאומה מכל מה ששואבים ממנו. ונמשלה המצוה לנר והתורה לאור, כשם שהנר שהוא דולק, אפילו אלף אלפים מדליקים ממנו אינו חסר. כך הנותן למצוה אינו מחסר נכסיו.

ואם המצוה כך, התורה על אחת כמה וכמה, שנמשלה לאור מאיר, ואם שומע לעצת היצר הטוב, ואינו כובש חכמתו, לא זו בלבד שאין חכמתו נחסרת, אלא יחדש ויוסיף על לימודו, ותהא לו סיעתא דשמיא ללמד אחרים...

"הלא פרוס לרעב" - לחמה של תורה...

הגאון רבי יחיאל מרדכי גורדון זצ"ל (ראש ישיבת לומז'ה) שהה פעם בארה"ב לתקופה מסויימת. יום אחד מצאוהו כשהוא יושב עם נער כבן שלוש עשרה ועוזר לו לקרוא שתיים ושלוש מילים ברש"י. קולו של ראש הישיבה נשמע מדבר אל הנער בנחת ובסבלנות: "נו יקירי, האם עכשיו אתה מבין את המילה, אמור נא עוד הפעם ועוד הפעם..."

מחזה זה חזר על עצמו ונשנה כל ערב פעמים רבות. הרב גורדון מסביר לנער בסבלנות רבה את המילים שנתקשה בהן. פני הרב קרנו מנחת כאשר הצליח הנער לחזור לפניו שלוש מילים ברש"י כראוי.

התברר, כי הנער הזה מלבד קריאה בסידור, לא למד כלום! יותר מ"טקס בר מצוה" לא ראו הוריו צורך לחנכו. ברם לאחר הבר מצוה נתעורר בלב הנער חשק עז ללמוד תורה. כאשר חזר בערב מבית הספר, היה רץ לבית המדרש שבשכונתו, נוטל חומש ומבקש מכל אדם שמצא, לבאר לו כמה מילים מהחומש, לאחר מכן היה חוזר ומשנן לעצמו. כך למד לאט לאט הרבה פרשיות. בדרך זו אף החליט ללמוד פירוש רש"י.

ואז למזלו, פגש הנער את הרב גורדון בבית המדרש וביקש ממנו עזרה בלימודו. הרב כמובן לא הכיר, אך התרגש מגודל רצונו ללמוד תורה, ולבו הרחום נתמלא באהבה וחמלה לנער התמים היגע באמת להבין תורה.

בסבלנות רבה הואיל הרב גורדון ללמוד עם הנער מידי ערב. במחיצתו זכה הנער לעלות במעלות התורה עד שנעשה לתלמידו המובהק, וזכה בהמשך להתעטר ממנו בסמיכת חכמים...

נסיך מלכות התורה

"קטן יכול להבין הכל כמו גדול..."

סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: כאשר בנו של אחד מרבותינו גדולי ישראל נעשה "בר מצוה", אמר דרשה על ענין "קידוש החודש", בנדון שהובא ברמב"ם. שאלו את אביו של הנער, היתכן שנער כה קטן יאמר דרשה על כאלו ענינים קשים?!

נענה הגאון ואמר לשואליו: "דעו לכם שילד קטן יכול להבין הכל בדיוק כמו אדם גדול, אלא שצריך רק לדעת כיצד להסביר לו את הדבר, אך מבחינת ה"מקבל" הוא יכול לקלוט ולהבין הכל..."

ופעם שאל ראש ישיבה לצעירים את רבי מיכל יהודה, איזה פרק בגמרא כדאי ללמוד בישיבה, האם פרק קל או קשה. השיב רבי מיכל יהודה, כי אין כל הבדל בזה, שכן הילד מצד עצמו יכול לקלוט הכל, והעיקר הוא שלמגיד השיעור יהיו הדברים ברורים כדי שיוכל להעבירם ולמוסרם ברור כראוי.

דרכי החיים

ענין "פיקוח נפש"...

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה רגיל לומר: "מרבץ תורה אמיתי, חייב להיות כולו, שאול לתלמידו תמיד, בלי שום תוספות של עיסוקים אחרים. ומרומז זאת באמרת חז"ל (מו"ק יז). "אם דומה הרב למלאך... יבקשו תורה מפיהו" כי מעלת המלאך שאינו עושה שתי שליחויות יחדיו".

אירע פעם בשעת שיעורו שהגיע אליו עסקן נכבד כדי לשוחח עמו בענין דחוף ביותר. אולם הרב צדקה הודיע לו כי יוכל להתפנות אליו רק לאחר השיעור. ניסה הלה לשדל אותו: "מדובר בענין הגובל כמעט בפיקוח נפש..." ענה לו מיניה וביה: "לדידי, גם אם אתבטל ח"ו מקביעות שיעור הרי זה ענין של פיקוח נפש..."

וזאת ליהודה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הצטרפו ל"מפלגת עם-ישראל"! / הרב נפתלי וינברג

אנחנו לא תמימים לחשוב שכל הבעיות יפתרו ביום אחד, אך להתחיל צריך! וההתחלה היא להוציא מחוץ לתחום את המקצוע שנקרא "פוליטיקה". מי שירצה לעסוק בפוליטיקה, שיסע לאחת ממדינות חו"ל וינסה שם את מזלו... כאן הניהול יהיה מקצועי, וכאשר זה יקרה נגלה פתאום כיצד נחסכים למשק מיליארדים ועוד אין-ספור יתרונות שאין כאן המקום להאריך לגביהם, אחד הבולטים ביותר הוא אחדות העם, כל מי שנבחר ומשרת את העם, בראש שלו יהיה דבר בסיסי, לדאוג לחיזוק האחדות בעם. זאת הדרך להצלחה וקידוש השם. המצב מקום המדינה עד היום - קָשָׁל. נקודה.

האם לא עדיף שבמקום שאנשים ישקיעו את כל האנרגיה בעד מפלגה פלונית ונגד מפלגה אלמונית, הם ישקיעו את כל האנרגיה לביטול כלל המפלגות? ואם עדיין קשה למישהו להיפרד מהמושג מפלגה אין בעיה: נצטרף כולנו ל"מפלגת עם-ישראל"...

אך כדי שיחול שינוי עלינו לצעוק שאנו חפצים בשינוי!

הנס הוא שלמרות כל הכשל הזה, ההשגחה העליונה מנהיגה אותנו לרמות גבוהות מאוד מכל מיני תחומים עולמיים במדע, רפואה הנדסה וכו' נתאר לעצמינו מה היה ההצלחה אם היינו מאוחדים ממש גוי אחד בארץ!

* * *

דוגמא קטנה לשינוי המתבקש: בתקופה האחרונה הפך המושג "שר המים" לבדיחה מהלכת. וכאן הבן שואל: למה זה מצחיק? הרי אם המדינה הייתה מתנהלת באופן מקצועי - ולא פוליטי - ברור שהייתה חשיבות למשרה של "שר המים". כי לשר המים לא היו ממנים פוליטיקאי רק בגלל שהוא נכשל בהשגת תיק נחשק אחר, אלא היו ממנים "מומחה להידרולוגיה" [=מדע המים] שבידו להוביל את משק המים הבעייתי של ישראל להצלחה גורפת.

ואם הוא לא היה מצליח במשימתו? הוא היה נאלץ לשלם את המחיר! כיום אף אחד לא נדרש לשלם מחיר על כישלונות, כי ההתנהלות פוליטית ולא מקצועית. אם בחברת 'מייקרוסופט' מישהו מְפַשֵׁל, הוא לא לחפות על הכישלון בעזרת כישרון-נאום או פּוּטוּנְיָוּט [=אדם שמצטלם יפה]. לא ולא. השטות הזו יכולה להתרחש רק בשיטת ההתנהלות הנוכחית.

הבה נהיה "אור לגויים". כאשר השינוי יצליח פה, הוא הרי יהווה מודל בינלאומי להצלחה ללא מחלוקת, פילוג ושיסוי. נעשה את הצעד המבורך הראשון ובשם השם נעשה ונצליח!

הבחירות הולכות ומתקרבות, ועמן "תופעות הלוואי" המוכרות. לא צריך להיות נביא כדי לנחש שתקופת בחירות לא מחזקת את נושא הבין אדם לחבירו. כולנו מכירים את התופעה מקרוב. מערכת בחירות היא לצערנו מתכון לקנאה ושנאה, מחלוקת וכל דבר רע. חסל סדר "מפלגות". מפלגה היא משורש פ.ל.ג. וכל מהותה פירוד ומחלוקת.

ורק זה מה שהיה חסר לנו בתקופה קשה זו, בה זקוק עם-ישראל, והעולם כולו, ל"טונות" של חסד ורחמים! הנגיף עדיין מכה בכל התחומים, אסונות, חולים, בעיות פרנסה, ובמקום שהמדינה תשקיע את כל האנרגיה במקום הנכון, יושקעו האנרגיה והמשאבים בבחירות?

"אין ברירה!" - יטענו באוזניך - "הרי הממשלה לא מתפקדת, אז עושים בחירות כדי לבנות ממשלה יותר טובה".

ואתה מנסה להבין: רק בתקופה האחרונה כבר שמענו את המשפט הזה פעם, ועוד פעם, ועוד פעם, ועוד פעם... האם לא הגיע הזמן לנסות משהו אחר?

* * *

מישהו ניסה לחשב כמה מיליארדים!! הוציאה המדינה בשנים האחרונות על בחירות? מישהו מוכן לומר לנו כמה משפחות יכלו להציל עם הסכומים המטורפים הללו? שימו לב לנתון הבא: גם אם המדינה הייתה מחלקת פתאום אלפי-שקלים לכל משפחה בארץ (ויש מעל שני מיליון משפחות) זה עדיין היה יוצא זול יותר ממערכות הבחירות התכופות! לא הייתם מעדיפים שבמקום בחירות יודיעו לכם: "רבותי! במחצית השנה הבאה אין חשבונות חשמל"...

אז מה הפתרון המעשי? כבר כתבנו על כך בעבר, אך לצערנו אנו נדרשים לשוב לנושא שוב ושוב - בדיוק כשם שהבחירות נופלות עלינו שוב ושוב:

יש בעולם חברות ענק בינלאומיות שהניהול שלהם מורכב לא פחות מניהול מדינה קטנה. האם יש בחברות הללו מפלגות? מערכות בחירות? מה פתאום! יש ניהול ענייני שמציע את החברה להצלחותיה!

מי החליט שאי אפשר להעתיק את המודל הענייני מחברה למדינה? האם ניסינו? ההצעה שתמנע המון מחלוקות היא שאת המדינה ינהלו אנשי מקצוע בלבד ולא אנשי מפלגות פוליטיים! כדי לְמַנּוֹת את האנשים הללו יזדקקו לתהליך כזה או אחר של מינוי, אך מיד בתום המינוי יאצילו על המקצוענים את הסמכויות והם שינהלו את העניינים.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

לעילוי נשמת
ה"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: הצלה מהמגיפה

בס"ד | גיליון מיוחד

חודש אדר

גיליון מיוחד לזיכוי הרבים להצלה מהמגיפה, לקראת חודש אני ד' רופאך
מצוה להעתיק ולהפיץ ככל האפשר!

כיצד שתי חולות שבו ממוות לחיים?

ולא יצטרך כל ימיו לא לרופא ולא לרפואתו! (סדר היום)

בידינו להצילם, לחולל את המהפך, להעניק להם חיים. ברכת 'אשר יצר' ככוונה, זו סגולה בטוחה ומונסה שמחוללת ישועות נפלאות! הבה נקבל על עצמנו לומר ברכה זו בכוונת הלב, מתוך הכתב, עם כל הנשמה מתוך הודאה לה' על רוב חסדיו - ונזכה להיות מלאכים של רפואה ולהרעיף זכויות על עם ישראל כולו!

ניתוק שגורר ניתוק...

מדי דברנו בסגולות לרפואה, נוסף כאן סיפור אישי ממש אותו שמענו מגיבור המעשה, שמספר כך: 'יש לי חבר, שלמרבה הצער נפל ברשת תרתי משמע, והתחבר מאוד למכשיר טכנולוגי מסוכן רוחנית. המכשיר הלז הפך לחברותא ולמיתותא גם יחד, בהיותו צמוד אליו בכל עת, מטיל בנפשו העדינה ארס והרס.

יום אחד הוא התקשר אליי, והיה זה בדיוק לאחר שהתעדכנתי שאחת מקרובות משפחתי, מרת מרים יהודית בת חנה גיטל, שוכבת על ערש דווי כתוצאה מהנגיף הנורא, ומצבה החמיר והפך לקריטי. נקטתי יוזמה, וביקשתי מחברי שיקבל על עצמו להתנתק מהמכשיר הנורא למשך 3 ימים בלבד. לא היה קל לשכנע אותו, אבל התחננתי בדמעות שקרובתי צריכה ישועה גדולה, ואני בטוח שבידי יש את הכח להושיעה - אם ינתק מהמכשיר שלושה ימים!

היה לו קשה להחליט, אבל בסופו של דבר, לנוכח תחנוניי, הוא נעתר והפקיד בידי את המכשיר, בהדגישו שהוא עושה זאת כ'הסכם' עם בורא עולם, לפיו הוא מפקיד את המכשיר בידי ומתנתק ממנו למשך שלושה ימים, ובמהלכם בורא רפואות יחיש מזור לקרובת משפחתי שמצבה קריטי. אינני יודע אם זה ראוי, זה היה המעשה!...

גיבור המעשה מוסיף ומספר, שכעבור שלושה ימים התקשר החבר לבדוק אם מצבה הוטב, והתאכזב לשמוע שדבר לא השתנה. 'ובכל זאת', הוא מוסיף ואומר, 'ביקשתי ממנו בדמעות שיסכים להתנתק מהמכשיר עוד שלושה ימים. רק עוד שלושה ימים. שלושה ימים של ניתוק מכשיר טכנולוגי

מסוכן - כדי שהאשה החולה תזכה גם היא להתנתק מהמכשירים המחורבים אליה, ותחזור לנשום בכוחות עצמה. לבסוף הוא הסכים!...

ואז קרה הנס: ביום השלישי, לקראת סוף היום, חלה הטבה משמעותית. כשהחבר התקשר לבקש את המכשיר בחזרה - הופתע לשמוע כי ההסכם פעל את פעולתו: הוא התנתק מהמכשיר, והאשה נותקה מהמכשירים שחבורו אליה! מעתה היא נושמת בכוחות עצמה, נס רפואי פלא!

אחים יקרים, בימים אלו אנו זקוקים לזכויות, כמה שיותר זכויות. כל התגברות על נסיון, כל שמירת עניינים, כל מניעת דיבור שאינו הגון - כל אחד מאלה יש לו חת, יש בו את היכולת להסיר מאיתנו כל נגע ומחלה, לפעול רפואה שלימה לחולי ישראל המצויים לרוב לצערנו. בידינו הדבר, כל ילד ובחור, אברך ומבוגר, בכוחם להתחזק ולהתגבר על נסיונות היצר ולו פעם אחת, והדבר יעמוד לכולנו לזכות כבירה ולרפואת כלל ישראל!

הסיפור הבא התרחש אך לפני שבועיים, ובהוראת אחד מגדולי ישראל שליט"א נתבקשנו לפרסמו, לזכות את הרבים. ומעשה שהיה כך היה: היה זה לפני כשבועיים. בבית החולים בארצות הברית שהתה אשה שילדה בטרם עת, לנוכח הנגיף המסוכן המכה בה ללא רחם. מצבה הלך והחמיר, וביום ראשון פרשת יתרו האשה הפכה למורדמת ומונשמת.

בני משפחתה הסתובבו מתוחים וחרדים, קרעו שערי שמים לרפואתה. שמה הורץ בין יהודים יראי שמים, אשר ביקשו והתחננו מרופא כל בשר שיעשה את הבלתי ייאמן, ויבריא את האשה. תמונתו של הרך הנוול פורסמה ברבים, לצד הבקשה קורעת הלב לחוס ולרחם על העולל הזעיר, ולבקש מבורא רפואות שיזכה להכיר את אמו, שתזכה לגדלו מתוך בריאות.

במשך 48 שעות דבר לא השתנה, מצבה הוסיף להחמיר. הרופאים כבר היו אובדי עצות, ביקשו מבני המשפחה להיפרד מהאשה, שכן זה עניין של שעות - לדבריהם.

בחדרה התכנסו בני המשפחה בפתח מחלקת הטיפול נמרץ, עוקבים בעיניים מתוחות אחר המסכים המדווחים על מצבה של האשה, שרוחק מלהיות יציב.

אחד מבני המשפחה ששהה במקום, יצר קשר עם אחד מגדולי הדור שליט"א, וביקש עצה להצלת האשה. הוא סיפר כי בני המשפחה עושים הכל בעבורה, שכרו רופאים פרטיים בהון תועפות, ביקשו מאלפים ורבותות להתפלל, אולם עדיין לא נראה האור בקצה האופק, מצבה של האשה מוסיף להיות קריטי, עד שהרופאים כבר מיואשים מחייה.

אז צדיק שליט"א נענה ואמר, כי אין צורך לחפש עצות חדשות, כאשר יש עצה בדוקה ובנוכח המופיעה בספר 'סדר היום', שם כתוב בזו הלשון: 'ברך ברכת אשר יצר ככוונה, ויאמר מילה במילה, ויכוון בחסד הגדול שהשם יתברך עושה עם האדם, בכל שעה שיוצא לנקביו... ואז לא יחלה כל ימיו ולא יצטרך לרופא ולא לרפואתו!'

'לפיכך', אמר אותו צדיק, 'עצתי היא שתקבלו עליכם - כל בני המשפחה, לומר ברכת 'אשר יצר' בכוונה מתוך הכתב, ולעודד אנשים נוספים לעשות כן. לרפואת האשה. זה הדבר שבטייעתא דשמיא בכוחו לחולל את השינוי, ותפרסמו זאת בכל כוחכם!'

בני המשפחה שמעו את דבר ההוראה הפלאית, ועל אתר נענו לאתגר. כולם כאחד קיבלו על עצמם לומר ברכת 'אשר יצר' בכוונה ולהפיץ את חשיבותה בכל כוחם, והחלו מיד בפעילות מעשית להפצת ברכת 'אשר יצר' בכל מקום, באופן מנוקד ומאיר, עיניים, על מנת שרבים וטובים יוכלו לברך 'אשר יצר' הכלכה, יתבוננו בחסד ה' הגדול בהעניקו בריאות לאדם, ועל ידי זה יפתחו שערי רפואה לאשה השוכבת על ערש דווי!

כאמור, כל הסיפור התרחש לפני כשבוע ימים. ההמשך מפתיע: באורח פלאי לחלוטין, ביום חמישי החולף התעוררה האשה מההרדמה, ומצבה התייצב. היא נחשבת לנס רפואי של ממש. כאשר לפני כשבוע נחשבה כחולה במצב סופני, וכיום - ברוך ה' היא מדברת ומתפקדת, הבריאה לחלוטין מהנגיף הארור שהתנדף מגופה כלעומת שבא!

בהוראת אותו גדול שליט"א, אנו מפרסמים סיפור זה לזיכוי הרבים. אחים יקרים, עם ישראל זקוק לרפואה, מאות מאחינו שוכבים מחוסרי הכרה, מורדמים ומונשמים. אלפים חולים בנגיף, אנשים צעירים ומבוגרים במצב קריטי, זו אועקת אמת!

סגולה לאריכות ימים!

בעוסקנו בחשיבות ברכת 'אשר יצר' ובנפלאותיה, נביא עדות מפי הגאון בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל, שסיפר ששמע מהרבנית מרת רעכיל דבורה טווערסקי ע"ה, נכדת בעל ה'דברי חיים' מצאנז' ז"ע וזקנתו של להבחל"ח כ"ק האדמו"ר מטשערנאביל שליט"א, שהאריכה ימים עד גיל מופלג בבריאות איתנה, וכשנשאלה לפרש העניין השיבה בפשטות:

'כל ימי חיי אני מקפידה לברך ברכת 'אשר יצר' מתוך הכתב!'

ללמדנו, כי לא רק סגולה לרפואה יש כאן, כי אם גם סגולה לאריכות ימים מתוך בריאות איתנה. הבה נקבל על עצמנו לומר ברכת 'אשר יצר' מתוך הכתב, ונזכה לאריכות ימים, לבריאות איתנה, ולכל מיילי דמיטב!

לזכות

כל חולי ישראל
לרפואה שלימה, לבריאות הגוף והנפש

לרפואה שלימה ומהירה בקרב
לה"ה יאיר בן ג'נס ה"ו

נא להתחזק באמירת ברכת 'אשר יצר' לרפואתו בתוך שאר חולי ישראל

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אריאל)
ת.נ.צ.ב.ה.

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של כ"ק מרן אדמו"ר הרבי הבאר יעקב מנדבורנה, הרה"ק רבי יעקב ישכר בער זצוק"ל בן כ"ק מרן אדמו"ר בעל הדבר חיים רבי חיים מרדכי מנדבורנה זצוק"ל, נלב"ע ז' באדר תשע"ב

סיפור עוצמתי אודות האהבת ישראל הנוראה של מרן הרבי הבאר יעקב זצוק"ל שמעתי מפי אחי הגאון הנודע המגיד שיעור הותיק רבות בשנים רבי משה שליט"א, אשר זכה לקירבה יתירה מאת הרבי זצוק"ל.

היה זה בעת שהגיע הנדיב הגדול מר מאיר רוזנטל לרבי והציע לתת סכום עצום לבניית המוסדות. הכינו אז לכבודו אירוע ענק בהילטון של תחילת כתיבת ספר תורה, ובו הכריזו גם על הבנין החדש. חסידות נדבורנה ששכנה עד אז בשטיבל קטן וצפוף, קיבלה פתאום קומפלקס ענק של כ-20,000 מ"ר. ההתרגשות היתה בשיאה, ולבם של חסידיו נדבורנה די בכל אתר, גאה מרוב שמחה.

באותה תקופה חוויתי קושי מסויים, כאשר אחד מבני ביתי לא הרגיש טוב. האירוע בהילטון הסתיים, והקהל יצא מהאולם. כאשר הרבי יוצא, הוא רואה אותי, וקורא לי אליו. ניגשתי מיד, והרבי אומר לי: "תבוא אלי מיד הביתה". באיתי הביתה לרבי, והרבי נכנס איתי לסלון.

"דע לך", פותח הרבי ואומר, "כל מנהלי המוסדות יושבים אצלי כרגע בחדר השני במסיבה, אבל מה שקורה אצלך בבית מעניין אותי יותר מכל המסיבה הזאת...". הוא עזב את כולם ונכנס איתי לסלון, ישב אתי רבע שעה-עשרים דקות בנחת, כאילו כל השאר לא מעניין אותו בכלל. עובדה שהשאיירה עלי רושם עצום. מידת ההשתוות של הרבי, לצאת מאירוע שמישהו בא ותורם לו סכום ענק, אירוע דרמטי ומרגש שכזה, והבעיה הפרטית שלי חשובה לו יותר מהכל.

סיפור נוסף מספר אחי הגאון שליט"א: היה זה באחד השמחות של הרבי, בשבע ברכות האחרון לאחד הילדים שנערך בביהכ"נ הגדול, שמונו לב שוהרבי היה מאוד מאוד סוער. מאוד לא בתוך השמחה. אחרי זה הוא אמר לאבא רבי שמואל צבי זצ"ל, שאיזה אברך התאונן בפניו על צרתו, והוא חיכה לשמוע בשורה טובה מה קורה אצל אותו אברך, והוא לא בא לעדכן אותו. כך הוא ישב כל השבע ברכות בראש מוטרי, מה קורה אצל אותו אברך. הוא לא יכל לשמוח, ולא היה בשמחה שלו, כי הוא חיכה לתשובות מה קורה עם אותו יהודי...

עם מה היה אביהם של ישראל טרוד ביום שמחתו

תפקידו של הרבי - לתת ולתת

הגאון רבי מנחם קליין שליט"א, רבה של פרנקפורט-דמיין, מקים ומייסד אהלה של תורה בחצר הקודש מנדבורנה, סיפר על התבטאות מופלאה שנשמעה מפי קדשו של הרבי, ובה הגדיר רבינו בעצמו את מהותו ותפקידו עלי אדמות. היה זה בראשית ימי הנהגתו, כאשר נסע רבינו לחוץ לארץ והצטרפו מנהלי המוסדות למסעו. הוא ישב ועבד את עבודתו בקודש - להאיר חייהם של יהודים שלא הכיר - והם הסתובבו בבתי נגידים וערכו מגבית לטובת המוסדות.

בחיותם בקנדה, הגיע גביר גדול לבית האכסניה ששהה שם רבינו, והלה התבטא באזני מנהלי המוסדות כי מוכן הוא לתרום סכום עצום, אך בתנאי שרבינו יבקש זאת ממנו בעצמו. נכנסו מנהלי המוסדות - אבי מורי הצדיק רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל והרה"ח רבי שמואל צבי אלביים ז"ל - ואמרו לרבינו, כי גביר פלוני מבקש להיכנס אליו וכי אמר להם מראש על נכונותו לתרום סכום גדול אם יתבקש מפי רבינו. הנהן רבינו בראשו כמסכים, אך כשיצאו השניים

התפקיד שלי
בעולם הוא
רק לתת
ולא לבקש

באמירת ההלל נבקעו השמים

השבוע נלמד בדף היומי (דף פ"ה ע"ב): "כזיתא פסחא והלילא פקע איגרא". פירש רש"י: "כזיתא פסחא - חבורות גדולות היו נמנין עד שלא היה הפסח מוגיע לכל אחד כי אם כזית מן הפסח. והלילא פקע איגרא - לקול המולת ההמון מההלל דומין כאילו הגגין מתבקעים, שהיו אומרים ההלל על הפסח, כדתנן לקמן (דף צ"ה ע"א) הראשון טעון הלל על אכילתו". וממשיכה הגמרא "מאי לאו דאכלי באיגרא ואמרי באיגרא, לא, דאכלי בארעא ואמרי באיגרא" - שאכלו את הפסח על הקרקע ואת ההלל אמרו למעלה על הגגות].

נביא על כך את דבריו של הרה"ק התפארת שלמה [מועדים, לשבת הגדול], וזה לשונו: "יש לרמז בדברים הללו גודל ההתלהבות שהיה להם בשעת אמירת ההלל, כמו שכתב בפירוש רש"י דומה כאילו בקעו כל האיגרות. וזהו שאמרו בגמרא דאכלי בארעא למטה [כלומר בארצות] ואמרו ההלל בגודל ההתלהבות ונקעו כל הרקיעים. וזה [הטעם] שמגביהים הקערה [בליל הסדר], פירוש מגביהים להעלות אכילתם למעלה לרצון לפני אבינו שבשמים".

מתורתו של רבי

קטעים מתוך דברי תורתו של כ"ק מרן הברך יעקב מנדבורנה זצוק"ל
שאמר ביום ט"ז טבת ביומא דהילולא של אביו הקדוש כ"ק מרן הדבר חיים זצוק"ל

איתא בגמרא (יומא פ"ו ע"א): "גדולה תשובה שמגיעת עד כסא הכבוד, שנאמר שובה ישראל עד ה' אלקיך". והנה נודע שביומא דהילולא נשמחו של הצדיק עולה ומתעלה למעלה למעלה ממדרגה למדרגה ומהיכל להיכל וכך היא עולה ומתקרבת אל כסא הכבוד אשר ממנו מחצב הנשמות וגם בעולם הזה כל מי שהיה לו ויש לו קשר עם נשמת הצדיק זוכה ג"כ לעלות ולהתעלות בהאי יומא רבה. נמצא לפי זה שיומא דהילולא הוא יומא טבא ורבה מצד העליה הגדולה שיש לנשמת הצדיק בעולם העליון, וגם זמן המוכשר להתעוררות תשובה לכל אלו שבעולם הזה אשר יש להם קשר עם נשמת הצדיק, כי מאחר שהם זוכים לעליה מעין העליה שיש לנשמת הצדיק, א"כ הרי הם זוכים להתקרב יותר אל כסא הכבוד כביכול, נמצא שהם באותה הבחינה ובאותה הדרך של תשובה, שהיא ג"כ מגיעת עד כסא הכבוד, ולכן הוא זמן המסוגל לתשובה... יום מסוגל שכל אחד ואחד יתעורר לשוב בתשובה שלימה על העניינים הפרטיים שלו.

עיקר זכרון קדוש אינו לזכור דווקא את ענין המופתים והישועות, כי זה היה רק דרך אגב מפני שצרכי עמך ישראל מרובים לכן היה לו גם הכוח הזה להשפיע מה שהיו צריכים בבני חיי ומזוני, אכן העיקר אצלו היה אהבת ויגיעת התורה ואהבת הבורא ויראתו ועבודתו ה' בכל כוחו ובכל לבבו ונפשו ומאודו. וזה מה שצריכים לזכור ממנו כל אותם שזכו להכירו קצת בחיים חיותו ורוצנים להמשיך בדרכיו הקדושים. כמו שסיפר הגה"ק מהרש"ם מברז'אן זצ"ל (מובא בספר בעש"ט על התורה פר' יתרו במקור מים חיים) ששמע מזקנים כי פעם ישבו תלמידי כ"ק אא"ז הרה"ק רבי ארון לייב מפרימישלאן זיע"א וסיפרו מופתים מרבינו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, ואא"ז ה"נ"ל ישב בחדרו הסמוך ושמע דבריהם ופתח הדלת ואמר להם: "מה לכם לספר מופתים? ספרו נא גדול צדקתו ויראתו". ע"כ. וכמו כן מסופר שהבעל שם טוב בעצמו נתגלה לתלמידיו לאחר הסתלקותו ואמר להם: "מדוע אתם מדברים מהמופתים שלי ולא מהיראת שמים שהיה לי".

על כן ביומא דהילולא של האי צדיק צריך להיות עיקר עיונינו ומאויינו לדבוק בדרכיו הקדושים בדרכי התורה והיראה והעבודה כאשר לימד דעת את העם וכאשר הראה בעצמו דוגמא בפועל ממש על כל צעד ושעל, וע"ז זה מכה ששלחבה שבערה אצלו תמשיך להאיר לנו לחמם הלבבות ולזכר הגופים והמוחות, שנרצה להיות מוסיף והולך בתורה וביראה, הן בלימודים בעיון והן בלימוד הבקיאות הן בהלכה והן בדברי מוסר.

ובכן, יהי ה' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו, וזכה להמשיך בתורתו ה' ובעבודתו ויראתו באמת כרצונו, וללכת בעקבי הצאן להמשיך בדרכי אבותינו הקדושים... ויעזור הש"ת שתעמוד לנו זכות בעל הילולא כ"ק אאמו"ר זיע"א, מה כאן היה עומד ומשמש להמשיך אור עליון ושפע קדוש על החוסים בצלו, אף שם יהיה עומד ומשמש להמשיך עלינו אורה ושמחה ברוחניות וגשמיות.

טוב עין הוא יבורך, יישר כוח עצום ליידי נפשי נכדו חביבו בבת עינו של רבינו הקדוש זצוק"ל מוכה הרבים הגאון המושלם הרב חיים מרדכי אשכנזי שליט"א ראש מכון דבר חיים על הסיוע בנפש הצפה לגליון

מיני מתיקה

על הפסוק בשירה בפרשת בשלח "זה א-לי ואנוהו אלקי אבי וארומנהו", אומר רש"י: "אֶלְקֵי אָבִי-לֹא אֲנִי תַחֲלַת הַקְּדוּשָׁה אֶלָּא מַחֲזֶקֶת וְעוֹמֶדֶת לִי הַקְּדוּשָׁה וְאֶלְהוּתוֹ עָלַי מִיְמֵי אֲבוֹתַי". הרי לפנינו שהקדושה עוברת לדורי דורות. חשבת לפי זה בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, שאנחנו צריכים להשתדל שלא לבייש את האבות? אנחנו צריכים להשתדל לא ללכלך את הקדושה, שהקדושה תהיה תמה וטהורה. שכל אחד יחשוב מי היה האבא שלו, מי היה הסבא שלו, מי היה העלטר זידע שלו, וגם מי היה הרבי שלו, כמו שהגמרא אומרת כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו. ראיתי דבר נורא מהרבי הקדוש שר התורה מרן האבני נר זצוק"ל בשם חמיו השרף מקאצק על הפסוק "ארור מכה רעהו בסתר", שזה הולך על התלמיד שעובר עבירה בסתר, שהוא מכה את רבו, כי הרבי מרגיש בחטאו! וממילא כשכל אחד יזכור תמיד את הקדושה "המוחזקת ועומדת לי מימי אבותי", וישתדל שלא לפגום אותה, לא נצטרך להתבייש בביאת משיח צדקנו נגד אבותינו וזקינינו.

כשראיתי את הוורת הזה מזכרתי בסיפור מהרבי הקדוש צדיק יסוד עולם אביהם של ישראל הרבי הבאר יעקב זצוק"ל, שאנו מתקרבים לקראת יום היארצייט שלו בז' אדר.

הייתי אז בחור צעיר. התמודדתי עם איזה קושי מסוים, וכמוכן נכנסתי לרבי וסיפרתי לו. אמר לי הרבי: "בוא תעלה אלי הביתה". עליתי לביתו של הרבי, שהיה אז ברח' חתם סופר בבני ברק, והרבי אמר לי בתוך הדברים אימרה חדרת לבבות בשם צדיקים (כמדומני בשם הרבי רבי בער ז"ע). הוא אמר: כשמגיע לאדם יסורים והוא מקבל את זה באהבה, היסורים נותנים נשיקה למזחה והולכים. אבל כשיש ח"ו ליהודי יסורים והוא אינו מקבל אותם באהבה, זַעֲזֵן זַי זֶן אַרְאֵפּ [-היסורים מתיישבים ונשארים]... (מתוך הפתיחה לשיעור, ט"ז שבט, ערש"ק פר' בשלח)

לקרוא לאיש, פנה רבינו אל הרה"ג רבי מנחם קליין שליט"א, שנכח בחדר, והפטיר לעברו: "הם רוצים שאבקש ממנו כסף... וכי אינם יודעים שהתפקיד שלי בעולם הוא רק לתת ולתת ולא לבקש?!!" --

ואכן רבינו לא דיבר עם האיש מאומה אדות הכסף, ואף על פי כן הוא הרים תרומתו בעיני יפה, ולימים נתן וחזר ונתן כהנה וכהנה.

סיפור דומה סיפר הרב יעקב ישעי' כהן שיחי', שזכה להתקרב לרבינו והיה מקושר אליו בשנותיו האחרונות, כי כמה פעמים הפציר ברבינו שישית עליו סכום כסף גדול שיביא לו, כדי שבזכות זה יוכל להמשיך לו ישועה מיוחדת בתורת 'חליפין', בצינו כי שמענו על צדיקים גדולים שנהגו כן. תמיד השיב רבינו בשלילה, ופעם אף אמר בהטעמה: "הלא יודע אתה כי אין דרכי בכך. אינו מבקש וגם לא אבקש". ניסה האברך וטען, כי אינו מתכוון שיבקש רבינו כסף לשם כסף' אלא שישית עליו סכום למטרת ישועה. דחה רבינו את דבריו ואמר בחיך: "בהתחממות מן הסוג הזה אני מומחה", ולא הסכים לשנות דרכו.

סגולה נגד יסורים

יש וורט של ההייליגער קדוש ה' הרבי מרוזין ז"ע על הפסוק בפרשת השבוע 'ה' איש מלחמה ה' שמו'. אומר ההייליגער רוח'נער, שם הוי"ה כידוע מורה על מדת הרחמים. גם כשבאים על האדם יסורים ח"ו הוא צריך לדעת להשכיל ולהבין שהכל הוא מבורא עולם ולטובתו. זוהי כוונת הפסוק, אף כאשר נראה שהקב"ה הוא איש מלחמה-מ"מ הוי"ה שמו.

למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו

קטע מרטיט מתוך צוואתו הקדושה של כ"ק מרן הרבי הבאר יעקב זצוק"ל

פונה אני ומתחנן לפניכם על נפשי לעשות מה שבכוכם ויכולתכם להצילי מרדת שחת ח"ו, ואולי אזכה להיבנות מכם, כמש"כ בספר חסידים (סי' תתשע"א) "מועיל למתים שהחיים מתפללים עליהם או צדקה שנותנים עליהם, וצדקה תציל ממות (משלי י"א, ד')-ממות שבזה העולם וממות שלעתיד וכו'", כי לא זכיתי בחיים חיותי לתקן את הנר"ן, הן בתורה הן בעבודה הן במעשים טובים, כראוי לזרעא דאבא זיע"א, כי טרוד הייתי מטרדות היצר ומטרדות הציבור יומם ולילה כידוע קצת לכולם.

לכן אבקש מכם בני וחתני היקרים, נכדי הנעימים, תלמידי המצוינים, זקני העדה ואברכים חשובים, כל אחד בשמו הטוב יבורך לעולם, שכל אחד ואחד ישתדל כפי יכולתו להקדיש מזמנו החשוב בל"נ עת קבוע מדי יום ביומו ולפעול איזה דבר לטובת נשמתו: איזה שיעור קבוע בל"נ לטובת נשמתו, בגמרא או במשניות או במוסר, או איזה מעשה צדקה, ובנוסף לזה יקבל כל אחד על עצמו שלש תקנות טובות כפי רצונו לטובת נשמתו. וכל מי שנפשו חשקה להיטיב אתי עמי, ישתדל לטובל כל פעם, כולל בערב שב"ק ובשב"ק, טבילה לטובת נשמתו, ולהזכיר על הכל בשפה ברורה שהכל הוא "לטובת נשמתו של...".

ובבקשה מכם שתזכרו לי חסד נעורים וימים מקדם, כי בכל כוחי עבדתי אתכם ועמדתי לימינכם, ובזמן שמישהו מכם (ולא דווקא מכם) היה בעת מצוקה ח"ו ופנה אלי לבקש עזרה עשיתי כמיטב יכולתי ברוח ובגשם ואף מעבר למקובל, וב"ה שזכינו לראות סייעתא דשמיא בעמלנו ובמלאכת קודש זו וד"ל. על כן מרשה אני לעצמי-עתה כאשר באים ומתקרבים ימי הזקנה ואני עני ממעש רואה את עצמי ריק מכל טובה-לבקש בכל לשון של בקשה לבוא עתה אתם לעזרתי כאשר הייתי עמכם בצרה, וכל אחד מכם יכול להיטיב עמי הנדכה והנכאה ע"י כל שיעור בלימוד וכל מעשה טוב וצדקה שיעשה כפי יכולתו לטובת נפשי ורוחי ונשמתו. ובאם יזכני ה' הטוב ואזכה לתיקון נר"ן ולהגיע אל המנוחה ואל הנחלה בשלימות, אשתדל בל"נ להיטיב עמכם כפי אפשרותי ולפי צורך השעה.

רחמנא אידכר לך זכותיה דיעקב רחימא

מאוצרות המועדים

משנכנס אדר מרבין בשמחה. כתב הרה"ק האוהב ישראל מאפטא זצוק"ל (אוהב ישראל לפרשת זכור), בשמח"ה בגימטריא שנ"ה, לרמז שהשמחה המתעוררת בימים הללו ממשיכים שמחה וחדוה לכל השנה כולה.

והרה"ק החוזה מלובלין היה מסביר שעמ"ל בגימטריא ספ"ק, כי זה היה כל כוחו של עמלק שהיה מכניס ספיקות בלבם של ישראל. והנה בחודש אדר שאנו מוחין את זכרו של עמלק, והספיקות מתבטלים מאתנו, הרי "אין שמחה כהתרת הספיקות", וממילא מרבים בשמחה.

נקודה למחשבה:

הגמרא במסכת תענית (דף כ"ט ע"א) אומרת שכשיש ליהודי משפט עם גוי, יראה להשתמט ממנו ולדחות את המשפט עד חודש אדר, שבו יש מזל גדול לישראל. אמר על כך מרן החידושי הר"ם זצוק"ל מגור, שהכוונה היא 'דער אייגנער גוי', כלומר הגוי שיש לכל אחד בלבו, שהוא חלקו של עמלק, שכשיהודי רוצה לצנח אותו, ישנה סגולה מיוחדת לחודש אדר שיוכל להתגבר עליו ולצנחו.

לזכרון עולם

נעלה את זכרו של האי רעיא מהימנא קדישא צדיק תמים היה בדורותיו, איש אלוקים קדוש ונורא, שכינה מדברת מגורנו

אדוננו מורנו ורבינו הקדוש והטהור, הרבי של כלל ישראל

כ"ק מרן ה'באר יעקב' רבי יעקב ישכר בער זצוקלה"ה מנדבורנה

בן אדוננו מורנו ורבינו הקדוש והטהור כ"ק מרן ה'דבר חיים' רבי חיים מרדכי זצוקלה"ה מנדבורנה

נתבקש למתיבתא דרקייעא ואיקטר בחד קטירא לחיי עלמא בהאי רעוא דאיסתליק משה רעיא מהימנא ביום ז' באדר תשע"ב תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

נדבת אב"ד פרנקפורט מקים עולה של תורה הגאון הרב מנחם קליין שליט"א לזכותו ולזכות משפחתו

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

פנינו ביה"ל

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

הקב"ה תמיד בעדיפות ראשונה

א

ומרת התורה הקדושה: "כִּי תִקְּהָה עֶבֶד עֲבָרִי יֵשׁ שְׁנַיִם יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעֵיט יֵצֵא לְחַפְּשֵׁי חָנָם" (שמות כא), אומר המדרש שעם ישראל כנועים לקב"ה כעבד לרבו, דהיינו כמו שעבד קנוי לאדונו כך אנחנו קנויים לקב"ה. על פניו עבד נשמע כאדם מסכן ומושפל שצריך לעבוד קשה, אבל אומרת התורה (דברים טו, טז) "כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךְ", שמשמעו שעבד עברי צריך שיהיה לו טוב אצל האדון, שלא יעשה עבורו מלאכות בזויות, וחייב האדון לכבדו ולתת לו משלו, ועל כך אמרו חז"ל 'הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו' (קידושין כ).

כך הם עם ישראל, קנויים כעבדים לקב"ה ונמצאים במדרגה העליונה, והקב"ה נותן לנו כל מחסורנו. זו המעלה של ישראל המרגיש בידיו של הקב"ה. רק צריך לבטוח בו וללכת עם בורא עולם באש ובמים, ומי שסומך על הקב"ה מובטח לו שלא יחסר לו כלום, ולא יאונה לו שום רע.

מסופר על משפחה עניה בטורקיה, שאפילו לחם לאכול לא היה להם, בקושי היו משיגים מעט פת יבשה, אבל תמיד היו שמחים ושרים ומהללים לקב"ה על כל חסדיו. חסדי השם הרי לא מתבטאים רק באוכל, אלא בכך שהאדם בריא חי ונושם. ערב אחד אמרה האשה לבעלה 'כבר יומיים שהילדים לא אכלו, לך בשעת ערב אולי תמצא שאריות אוכל בשווקים', וכך הוא יוצא וכדרכו בקודש שר ומפזז לקב"ה.

בדרכו עבר ליד הארמון של המושל הטורקי שראהו שמח ומאושר. ביקש המושל שיקראו לאותו יהודי, ושאל אותו

'למה אתה כ"כ שמח, האם זכית בפיס, או שמא אכלת בשר משובח עם יין טוב', ענה היהודי 'לא ולא, כבר יומיים אנחנו ללא אוכל, אני בדרכי לחפש מעט שאריות אוכל, אלא שאני שמח כי הקב"ה דואג לי תמיד', אמר המושל, 'כל עושר המדינה נמצא בידי ואני לא שמח כמון, בוא והתלווה אלי מחר בבוקר'. למחרת הלך המושל עם היהודי ליער לצוד חיות, וברגע שירה לעבר החיות פגע בטעות באצבעו שנחכתה. מיד ניגש היהודי, הוציא את חולצתו וכרך סביבה ואמר לו 'הכל לטובה, ה' עשה לך כן כי הוא אוהב אותך'.

כעס המושל ואמר, וכי אם הוא אוהב אותי למה עשה לי כך, מיד זרק את היהודי לבור ואמר 'אשאיר אותך פה ונראה איך הקב"ה דואג לך'. המשיך המושל בדרכו ופתאום הגיע מארב של שודדים שתפסו אותו. אמר להם המושל 'יש לי הרבה כסף, אתן לכם כמה שתרצו, רק שחררו אותי', ענו לו 'אין אנו רוצים כסף אלא אותך, הבן של המנהיג שלנו חולה במחלה קשה, והתרופה היא לקחת אדם שלם ולשחוט אותו, ולתת לו לשתות את דמו'.

המושל הרגיש שכלתה אליו הרעה, עומד שבוי בפני ראש השודדים. לפתע רואה ראש השודדים שלאדם שתפסו חסרה אצבע, כעס ואמר 'אמרתי לכם להביא לי אדם שלם, סלקו אותו מכאן'. מיד הבין

המושל שהיהודי צדק. כששוחרר חזר לבור, הוציא את היהודי ואמר 'צדקת בדבריך, הקב"ה אכן עשה לי טובה, אבל מה הטובה שהיתה לך כששהית בבור?', ענה לו היהודי, 'אם הייתי איתך, אתה היית ניצל אבל אותי היו שוחטים, יוצא מן שבזכותך ניצלתי, והקב"ה היטיב איתי'.

כך מבטיחה התורה בפרשה "וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם, וּבְרַךְ אֶת לַחְמְךָ וְאֶת מִימֶיךָ וְהִסְרְתִי מִיָּדְךָ מִיָּדְךָ" (שמות כג, כה), עבד השם המחובר לקב"ה ומרגיש בידי זוכה לפרנסה לכל החיים ולכל הברכות, וגם לא יצטרך לכל הרפואות. עוד אומרת התורה (שם) "לֹא תִהְיֶה מִשְׁכְּלָה וְעִקְרָה בְּאַרְצְךָ", יהיו לו ילדים כמו שצריך, "וְאֶת מִסְפַּר יָמֶיךָ אֲמַלֵּא", יזכה לאריכות ימים ושנים, וכל זה בתורת הבטחה, מי שיעבוד אותי ויהיה מחובר אלי - אומר ה' - יחיה עד היום האחרון כמו שצריך.

היו זוג מסכנים שהתפללו לילדים וניסו במשך שנים רבות את כל הסגולות והרפואות ועדיין לא נפקדו, דאגה וצער בל יתואר. היות ועברו עליהם כך שנים רבות, הבינו שאם זה רצון השם עליהם להמשיך הלאה. אבל רצו שלפחות יהיה להם ילד מאומץ שיכלו להעניק לו, שהרי אומרת הגמרא בנדרים שיש ארבעה שחיהם אינם חיים, וביניהם מי שאין לו בנים, מי שאין לו למי לתת לא נקרא חי. אדם חי זה מי שנותן כל הזמן ודואג לאחרים, זוהי החיות האמיתית.

בצר להם פנו לשירותי הרווחה, לתהליך ומבחנים ארוכים ומייגעם, הם הגיעו לבחינה אצל העובדת הסוציאלית שבוחנת האם הם מסוגלים לגדל ילד, מבחן בכתב ושאלות בעל פה כשהאיש והאשה נבחנים כל אחד בנפרד. נכנס הבעל ובתוך השאלות נשאל, מה יקרה אם שנה לאחר שקיבלת בן לאימוץ יהיה נס ויוולד לך בן, מי יהיה בעדיפות ראשונה האם הבן שלך או המאומץ? אמר לה 'אצלי הקב"ה בעדיפות ראשונה, כל השאר בעדיפות שניה'. היא רשמה את הדברים וגמלה בליבה שהוא לא כשיר במאת האחוזים. אחריו נכנסה האשה, ושוב אותה השאלה, ומבלי לתאם אמרה גם היא 'מספר אחד זה הקב"ה, השם אחד ושמו אחד, כל השאר בעדיפות שניה'.

הסתיים לו הראיון, ולאחר זמן מה הגיע מכתב מפורט האומר 'אינכם מתאימים לאימוץ', והנימוק? 'נשאלתם מי עדיף, מתשובתכם נראה שאין לכם סדר עדיפויות תקין. נמצא שזו רשלנות לתת ילד לאימוץ לאנשים כאלו, שמא יזיקו לו'. הזוג לא התאכזב, אם משום שהקב"ה בעדיפות ראשונה לא אישרו לנו לאמץ, אנחנו בוטחים בקב"ה באש ובמים. וכך היה, שנה לאחר מכן נולדו להם בן ובת תאומים משלהם, פלא פלאים.

"וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם", מי שיועד שהקב"ה מספר אחד והוא עבדו הכנוע אליו, אומר לקב"ה 'אני איתך ותחת חסותך, מאמין ובוטח בך', הקב"ה ישפיע עליו את כל טובות העולם, שפע של ברכה פרנסה ובריאות, בנים ובנות ומה שיזדקק לו, ויזכה לכל הברכות האמורות בתורה אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה.

עבד השם המחובר לקב"ה ומרגיש בידיו תמיד זוכה לכל הברכות

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:48	18:00	18:37

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

לע"נ יוסף חיים בן עזיזא ז"ל	לע"נ מננה מדלן בת מנטשה ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל
-----------------------------	-----------------------------	--------------------------

מקבצת הנדבות המיוחסת

ועתה בשמעה את קול לימודו נזכרה באביה שנוהג היה ללמוד בטון מתוק כזה, ולא יכלה להתאפק מלבכות.

לא הבחינה הנערה כי האברך החוויר כסיד ואך בקושי עמד על רגליו מרוב התרגשות, הש"ך הכיר מיד כי העומדת לפניו היא אחותו, אולם התאמץ לא לגלות כל סימנים מהתרגשותו, הוא ניחם אותה והשתדל להרגיעה וחזר ללימודו. למחרת ביקש הש"ך מאשתו לומר לחותנתו בשמו, כי הוא מבקש לשחרר את הנערה מעבודתה, ושתואיל נא החותנת לתמוך בנערה מהיום

אם בקולי תשמע, לא תסתכל לא בכסף וביחוס, אלא תתחתן עם היתומה הנמצאת איתנו בבית

ולדאוג לה לבגדים טובים ולהתנהג כלפיה ממש כאל בת המשפחה. הוא

הוסיף שיש לו סיבה כבדת משקל לבקשתו זו שאינו יכול עתה לגלות. החותנת העריכה את חתנה עד מאוד וכיבדה כל בקשה שלו, עשתה מה שנתבקשה, ובכך היתומה הפכה להיות כבת המשפחה, היא גילתה כשרונות נעלים בניהול הבית, ולא עבר זמן רב עד שחותנת הש"ך מסרה לידיה את כל המפתחות.

חודשים אחדים לאחר מכן חלתה חותנתו של הש"ך וכעבור כמה ימים הלכה לעולמה. עוד לא עברו השלושים והשדכנים החלו להתדפק על דלתו של האלמן, הוא היה עדיין אדם צעיר ועשיר, ואין פלא שהציעו לו שידוכים רבים. הוא פנה אל חתנו הש"ך להתייעץ אתו בדבר ההצעות, אולם הש"ך הציע לו לחכות שנה תמימה שנת האבל לפני שישוב על נישואין מחדש.

כאשר עברה השנה חידשו השדכנים את לחצם והביאו הצעות מצויינות, משפחות עשירות ומיוחסות וכו' וכו'. שוב בא האלמן אל חתנו לשאול בעצתו, הש"ך אמר לו אם בקולי תשמע, לא תסתכל לא בכסף ולא ביחוס אלא תתחתן עם היתומה הנמצאת איתנו בבית, היא נערה טובה עדינה ויראת שמים, אם תקבל עצתי אני אהיה אי"ה השושבין שלך, ואחרי החופה אגלה לך מי היא זו הנערה. האלמן הסכים לדברי חתנו וזמן קצר לאחר מכן העמידו את החופה.

עתה הגיע הזמן לגלות את זהותה של הכלה, לתמהונם ולשמחתם של כל הנוכחים הצהיר הש"ך באוזני המסובים כי הכלה היא אחותו היקרה, אותה לא ראה זמן רב. כמתנת נישואין הוא בירך את הזוג הצעיר שהשם יתן להם בן שיאיר את שמי העולם היהודי. כעבור תקופה אכן נתקיימה ברכת הש"ך, ואת הרך הנולד למזל טוב קראו בשם מאיר על שם סבו אבי הש"ך. הילד גדל והיה ללמדן גדול שכל העולם פנו אליו בשאלות הלכתיות, בזמן מאוחר יותר פרסם את השאלות ותשובות בספר בשם "פנים מאירות", ספר אשר הביא אור תורה לעם ישראל.

ס יפור זה אירע בזמנים בהם כנופיות בוגדן חמלניצקי שר"ה השתוללו ברחבי אוקראינה ופולין, ועשו פוגרומים ביהודים. בעיירה פולנית קטנה חיה אז אלמנה שהרוויחה בקושי די מחייתה ומחייית ילדיה, נחמתה היחידה של האלמנה הענייה היה בנה הבכור ר' שבתי כהן, הלא הוא הש"ך הקדוש שאז היה בחור צעיר ולעיתיד התפרסם בעולם התורני הודות לחיבורו על השולחן ערוך "שפתי כהן - שך". הוא עזב את הבית בעודו צעיר לימים ונסע למרחוק כדי ללמוד תורה.

בימים ההם עברו לפעמים שנים עד שהאם שבנה יצא לעולם הגדול ללמוד תורה, זכתה ממנו לידיעה או דרישת שלום, ולמרות הגעגועים היו האמהות שמחות שבניהן לומדים תורה. אמו של ר' שבתי כלל לא ידעה כי בנה נמצא בעיר וילנא, שם נשא לאשה את בתו של אחד מנכבדי העיר, והיה סמוך על שולחן חותנו והתמיד בלימוד תורה.

כאשר הגיעו כנופיות חמלניצקי לעיירה והחלו לעשות שמות ביהודים, הצליחה אחותו של הש"ך למלט את נפשה ולברוח מהעיר כל עוד נפשה בה. היא הצטרפה אל קבוצה של קבוצנים נודדים שהלכו מעיר לעיר וחזרו על פתחי נדיבים לבסוף הגיעו לעיר ווילנה. גם בוילנה היתה אכסנית הקדש ששימשה לעניים וקבוצנים נודדים, לאכסניה זו הגיעו הקבוצנים ואחותו של הש"ך בתוכם. גבאי ההקדש פרנסו את העניים והשתדלו למצוא עבודה לאלה מהם אשר רצו להרוויח את לחמם ביגיע כפיהם, אולם רוב הקבוצנים העדיפו להמשיך לחזור על הפתחים כפי שהיו למודים.

לא כן אחותו של הש"ך, היא לא הצטרפה אל הקבוצנים בדרכם לבקש נדבות, אשתו של הגבאי שעיניה היו פקוחות על העניים, הבחינה מיד כי נערה זו אינה שייכת אל הקבוצנים, מתווי פניה העדינים היא שיערה כי הנערה באה ממשפחה טובה ומיוחסת, גם מאופן דיבורה והתנהגותה ניכר היה כי אין היא ככולם. אשת הגבאי שוחחה לפעמים עם הנערה נוכחה כי היא פיקחית בעלת מידות נעלות, והחלה לשדל אותה להישאר בוילנה ולעזוב את הקבוצנים, למה לך לנדוד בחבורת קבוצנים? הפצירה בה, הישארי כאן ואני אמצא לך מקום שם תוכלי להרוויח את לחמך בכבוד, ולשכוח הנוראות שעברו עליך, אמרה לה אשת הגבאי.

הנערה שמעה בקול הגבאית וכאשר יצאו הקבוצנים מווילנה לא הלכה איתם. הגבאית שוחחה עם בעלות הבית החשובות של העיר וחיפשה מקום מתאים ליתומה הענייה, כעבור כמה ימים הצליחה במשימתה והנערה נתקבלה לאחד הבתים העשירים שבווילנה בתור עוזרת. בעלת הבית הכירה מיד מבעלת הנערה הענייה שנקלעה אליה. יום אחד אמרה לה ראי נא ראי בתי היקרה, לי יש די עוזרות וטבחיות, לך יעדתי מלאכה אחרת לגמרי, אולם עליך למלא את התפקיד בדיוק נמרץ. חתני הוא היקר באדם, אברך הלומד כל לילה עד השעות המאוחרות. כאשר הוא מסיים את לימודו כבר ישנים כל בני הבית ואין מי שיגיש לו את ארוחת הערב שלו, זה יהיה תפקידך, עליך לשבת מאחורי הדלת ולהאזין, ברגע שתשמעי כי הוא סיים ללמוד, תגישי לו את ארוחת הערב.

הנערה הסכימה וקיבלה על עצמה את העבודה. היא ניגשה בערב הראשון אל מאחורי חדרו של הלומד והאזינה ללימודו, הש"ך הוא זה שהיה חתנה של בעלת הבית והיה נוהג ללמוד בקול רם, וכשמזע הנערה את הקול עמדה מוקסמת. היא חשבה כי את קול אביה המנוח היא שומעת, אולם הלא אבא נפטר לפני שנים רבות, כיצד יתכן הדבר? לילה אחר לילה היא עמדה מאחורי הדלת ובשמעה את הלימוד המוכר כל כך היא נזכרה בשנים עברו, במשפחתה רבת היחס ובבית החם שהיה לה, ליבה נתכווץ מצער עת נזכרה במצבה הנוכחי, יתומה ענייה בלי קרוב בבית זר בקרב אנשים זרים, היא לא יכלה לעצור בעד שטף דמעותיה והתייפחה בשקט, כי פחדה שישמעו אותה. אולם האברך שלמד בפנים שמע פתאום את המשרתת בוכה, והוא פתח את הדלת לראות מה קרה?

הנערה נבהלה עד מאוד אולם הוא הרגיע אותה וביקשה לספר לו מה מעיק על לבה? הוא שאל אותה לשמה ושם משפחתה, והיא סיפרה לו כי היא באה משפחה מיוחסת, אביה היה רב גדול, שמו היה רבי מאיר עליו השלום, בעקבות פרעות חמלניצקי היא ברחה מביתה ונשארה בודדה ללא קרובים,

הבלוק שהושלך על רכב הגונים

שאלה: דיני נזיקין אומרת התורה שחייב אדם לשלם "פצע תחת פצע", ואמרו חז"ל (בבא קמא כ"ו), אדם מועד לעולם, שנאמר פצע תחת פצע, לחייב על השוגג כמזיד ועל האונס כרצון.

שאלה: מסופר על יהודי בשם גרשון שעבר עם רכבו בשעת לילה מאוחרת ליד חנות התכשיטים שברשותו, ונחרד לראות שדלת החנות פתוחה ושני בריונים מרוקנים את תכולתה לתוך מכונית מפוארת. "נראה שהגנבים עומדים לסיים ממש בקרוב, לא יעיל לי להזמין משטרה, וכמובן שלהתקרב אליהם לא שייך", חשב לעצמו ורעיון נצנץ במוחו. גרשון הרים בלוק כבד, עלה לקומה שמעל החנות, והשליך אותו לעבר המכונית להזיקה שלא יוכלו לנסוע בה, ואכן הבלוק ניפץ את השמשה ועיקם את ההגה. כאשר ראו זאת הגנבים, ברחו לנפשם מהמקום וכל השלל נשאר ברכב.

התברר, שהגנבים ביצעו באותו לילה גניבה נוספת של מכונית יוקרתית, ואיתה נסעו לשדוד את החנות, וכך התברר שגרשון הזיק מכוניתו של אחר. אבישי בעל המכונית הגיע לזירה, ותבע מגרשון לשלם עבור הנוק הכבד שגרם. לעומתו טועו גרשון: "לא העליתי על הדעת שזו מכונית של אחרים, הייתי בטוח שהיא שייכת לשודדים, ולמעשה הצלתי את המכונית שלא יצליחו לברוח עמה". אבישי השיב: "זריקת הבלוק לא הועילה, ברכבי מותקן איתורן שכבר אותה על הגניבה". עם מי הדין?

תשובה: ידועה ההלכה שאדם מועד לעולם וחייב על כל נזקיו גם אם עשהו בשוגג או באונס (שו"ע חו"מ תכ"א), ולכאורה יש מקום לחייב את גרשון על הנוק שגרם למכונית. אולם למעשה, גם אם אדם אחר היה רואה את מעללי הגנבים, היה רשאי למנוע אותם ע"י השלכת האבן, והדבר מותר על פי דין כדי להפריש את הגנבים מחטאם, ואומר "פתחי החשן" שמותר להזיק ממון חברו כדי להפרישו מאיסור, וכן כתב הרמב"ם (כלאים י) "הרואה כלאים (שעטנו) על חברו, אפילו היה מהלך בשוק, קופץ לו וקורעו עליו מיד".

נמצא שמעשה השלכת האבן לצורך סיכול הגניבה מותר ע"י כל אדם, וממילא גם לגרשון, למרות שעשה כן מפני שחס על ממונו, שהרי עצם השלכת האבן מותרת כדי להפריש מהחטא, ואם כן איך אפשר לחייבו?

לסיכום - גרשון פטור מתשלום נזקי רכבו של אבישי.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

"כי תקנה עבד עברי"

מיד לאחר פרשת יתרו, בה קיבלו ישראל את התורה הקדושה, מתחיל משה רבינו ללמד את עם ישראל את דיני התורה השונים, ומפתיע לראות שהדין הראשון מדבר בדיני עבדים "כי תקנה עבד עברי", המדובר בישראל שנתפס בגניבתו, ומכרוהו לעבד משום שאין לו איך לשלם, כל הדין המדובר פה הוא "בתוקף" רק לאחר שיהיה בית דין, ויתפס הגנב, וימכר לעבד והגיעה העת לשחררו, כלומר רק עוד שנים רבות מקבלת התורה, אם כן מדוע פתחה התורה בדיני עבד עברי, ולא בדברים הנצרכים לאותה שעה, כמו דיני שבת, כשרות, מועדי ישראל ושאר דינים חשובים לאותה עת?

כדי להבין נספר סיפור מפורסם שהוא כמשל: מסופר שר' אליהו רבה של העיר לודז' רצה לאסוף כסף עבור אלמנה שלא היה לה להסיק את הבית בקור העז. בלית ברירה ניגש לעשיר העיר שלא היה ידוע בנדיבותו. עמד הרב בפתח הבית וסרב להיכנס ודיבר ממושכות עם אותו עשיר בקור העז. לאחר שדיבר איתו ארוכות והעשיר רועד כולו וכמעט קופא מקור... העז הרב וביקש תרומה לאלמנה המסכנה. העשיר נאות אבל ביקש "רק בתוך הבית"...

כשנכנסו לבית שאל העשיר את הרב: "למה כבוד הרב סירב להיכנס?" אמר לו הרב: "בחמימות של הבית לא היית מבין מה מרגישה האלמנה, לאחר שהרגשת את הקור בטוחני שתתרום מיד ובשפע", וכך היה.

הנמשל: כך הם עם ישראל, בעת שיצאו ממצרים לאחר שהרגישו על בשרם מהו עבד וכמה יסורים עלול העבד לסבול תחת אדונו, כעת זהו הזמן לדבר עימם על דיני עבדים - עכשיו הם יבינו כיצד להתנהג עמם בכבוד. ידע הקב"ה שהדרך הטובה ביותר לגרום לאדון להבין בצורה הטובה ביותר - רק כאשר הוא הרגע השתחרר מעבדות מצרים, כאשר הוא מבין על בשרו כמה קשה להיות עבד, וכמה הוא היה רוצה חום והבנה ויחס הגון מאדונו המצרי, לכן הקב"ה פתח דווקא במצווה זו.

מכך נלמד כולנו להרגיש את האחר, גם אם אצלנו חם בבית, ולא חסר לנו דבר, עלינו לדמות בנפשנו את המצב של אותו מסכן שנקרה בדרכינו ומתוך כך בודאי נסייע לו ביחס חם ואוהב ויתקיים בנו "כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים".

השקפה לבית היהודי

מדבר שקר תרחק

אזהרה מיוחדת הזוהרה התורה בענין השקר: "תרחק". את כל העבירות אנו מצווים שלא לעשות, אבל בשקר ישנו ציווי מיוחד להרחקה, וזאת משום שחותמו של הקב"ה אמת, "השם אלוקיכם אמת". התרחקותם של גדולי התורה מן השקר, היה אפילו מסרך שקר, ונהגו כלפי האמת לפני משורת הדין, כפי שיובן מהסיפור הבא:

לרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, היה מנהג לאכול את סעודת ליל ראש השנה לבד בחדרו, בלי בני משפחתו. משהבחין בכך אחד מתלמידיו, הרהיב עוז ושאלו לפשר המנהג. "אספר לך סיפור ותבין". פתח הרב את דבריו. "לפני כמה שנים נסעתי לארה"ב, לגייס כספים עבור הישיבה, והנה בליל ראש השנה, כשהתפללתי באחד מבתי הכנסת בשיקאגו, ניגש אלי יהודי עשיר מנכבדי הקהילה, והזמין אותי לסעוד אצלו את סעודת ליל החג, אך חששתי שהשהות בביתו לא מתאימה לימים הנוראים, וגם נושא הכשרות כלל לא היה ברור לי. מצד שני לא היה לי נוח לסרב לאיש נכבד זה, ולכן אמרתי לו שאני נוהג לאכול ביחידות בליל ראש השנה, וכיון שכך יצא מפי, מאז אני נוהג כך".

**אין הברכה מצויה
אלא אצל הנדמים
אל ה' במעשיהם
להיותם אמיתיים
נמותו**

רבי חיים קנייבסקי שליט"א פותח את ספרו "אורחות יושר" במעלת מידת האמת, ומביא שם מדרש, שבו כתוב שאת הכל ברא הקדוש ברוך הוא חוץ ממידת השקר ומידת העוולה, שלא הקב"ה ברא אותם, אלא בני האדם בקלקולם יצרו אותם. כלומר, כל המידות הרעות יש בהן צורך לעולם לפעמים, ואפילו אברהם רבינו איש החסד הוצרך להשתמש במידה רעה כגון מידת האכזריות כדי לזרוק את בנו ישמעאל מביתו על פי ציווי השם, וכן על זה הדרך, אבל מידת השקר, כל כך מיותרת היא, שאין בה כלל צורך לעולם.

לכן אומר ספר החינוך (מצווה ע"ד) דברים חוצבי להבות: "השקר אין דבר מאוס ממנו, והמארה והקללות בבית כל אוהביו, מפני שהשם יתברך א-ל אמת וכל אשר איתו אמת, ואין הברכה מצויה וחלה אלא בנדמים אל ה' במעשיהם, להיותם אמיתיים כמו שהוא א-ל אמת", עלינו ללמד את כל יושבי ביתינו, שגם אם נראה שחמקתי מדין ומעונש בזכות השקר הקטן, לטווח הארוך זה משחית את נפש היהודי, ורק בזכות האמת מגיעה ברכת השם.

רבי נפתלי דב אמסטרדם זצ"ל

אחד מגדולי תלמידיו של רבי ישראל מסלנט היה רבי נפתלי דב אמסטרדם זצ"ל, שיום פטירתו חל השבוע ביום ו' אדר. מערותו התבלט בשקידתו וביראתו, עד כדי כך היה אהוב ע"י רבו רבי ישראל סלנטר, שהרב ישראל מסלנט מסר את בנו לידו של רבי נפתלי שיחנכו. לאחר נישואיו סירב לקבל על עצמו את עול הרבנות ופתח מאפייה בביתו לפרנסתו, אך רבו רבי ישראל אסר עליו לעבוד בה כפועל פשוט וציווהו לחפש משרת רבנות, וכך היה. לעת זקנותו עלה לישראל עד שנפטר ונטמן בהר הזיתים.

כדי להמחיש עד כמה חדרה לליבו שיטת המוסר של רבי ישראל מסלנט ויראת שמים עצומה בערה בליבו, נספר את הסיפור הבא. מסופר על רבי יחיאל וינברג, בעל הספר "שרידי אש", אשר בצעירותו היה מתמיד עצום בישיבת סלבודקא. היה הנער מסוגל לשבת על מקומו שעות מבלי להרגיש, עד שפעם אחת נכשל בשגגה, וירד עליו הערב תוך שהוא מחמיץ את תפילת המנחה, ושם לב לכך לאחר החשיכה. לא היה קץ לצערו של הנער, וחיש פנה למורו ורבו הסבא מסלבודקא. שהאזין ברוב קשב, ולבסוף פקד על הבחור הנבון: 'שוב לתלמודך' ולא השאיר מקום לדון שנית במועקה של התלמיד, ולא ענה כיצד יוכל לתקן את הענין, מלבד הברור מאליו שיוכל להתפלל תפילת תשלומין.

כעבור מספר ימים, עת ישב יחיאל השקדן על תלמודו בביהמ"ד, הופיע לפתע הסבא מסלבודקא וסימן לו באצבעו. בזריזות הגיע הנער לדבר עם רבו. "הבט", אמר הסבא, "היום הגיע לאזורנו תלמידו של רבי ישראל סלנטר, רבי נפתלי אמסטרדם, גש נא אליו וספר לו אודות ה'מנחה' ההיא". נענה הצעיר הנבון, הגיע לרבי נפתלי, גמגם ואמר לו: "ב"ה זכיתי ללמוד בהתמדה...", והרב שומע ומהנהן בראשו... "אבל לצערי הרב", הוא ממשיך ואומר בבושת פנים "הפסדתי תפילת מנחה בעקבות הלימוד..."

"הפסדת מנחה?!?!?!", נודעק רבי נפתלי ונאנח, ומיד צנח והתעלף במקום פשוטו כמשמעו... "מאז", מעיד ומספר הגר"י וינברג לאחר שנים רבות, רבות עברו עלי, מחנות השמדה, גלויות תהפוכות

מדכאות, אולם 'תפילת מנחה' - מעולם לא החמצתי! כזה היה ליבם הטהור של גדולי ישראל, שלעיתים אפילו ללא מילים, הצליחו להחדיר יראת שמים אמיתית וטהורה בקרב סובביהם, ועל זה אמרו רבותינו (ברכות ו.) כל שיש בו יראת שמים, דבריו נשמעים, ולעיתים אפילו נראים.

העין

בפרשתינו פרשת משפטים מתוארים דיני נזיקין השונים, וביניהם המשפט המפורסם "עין תחת עין, שן תחת שן וכו'", ומפרש רש"י הקדוש לפי הגמרא "סימא (כלומר עיוור את) עין חבירו נותן לו דמי עינו, כמה שפחתו דמיו למכור בשוק, וכן כולם, ולא נטילת איבר ממש", כלומר שעליו לשלם על העין לפי השיעור ההפרש כמה שווה האדם עם העין או בלעדיה.

כל אחד מאיתנו יאמר, שאין תחליף לעין והיא שווה מיליונים, ואנחנו קיבלנו אותה בחינם מבורא עולם, ואכן חכמה עצומה יש בעין, כך אומר החזון איש (אמונה ובטחון, א): לא תשבע עין לראות ואוזן לשמוע. ודור אחר דור יוסיפו

לא תשבע עין לראות ואוזן לשמוע, להבין את אוצרי החכמה הצפונה ביצירת העין

החכמים לדעת והנבונים להבין את אוצרי החכמה הצפונה ביצירת העין, ואת תכליתה לא הגיעו.

העין למעשה היא חלק בלתי נפרד מהמוח ומחוברת אליו במיליוני סיבי עצב, המאפשרים לנו את חווית הראיה המדהימה - בצבעים, ביום ובלילה, ראייה היקפית ותלת מימדית ועוד. בגב העין ישנם 127 מיליון תאים קולטי ראייה. התאים הללו "מצלמים" בכל תנאי שטח, וממרחק רב ובצבע, אין צורך להחליף את הדיסק, המידע מועבר ישירות למוח ומעובד בתוך חלקיק השנייה.

העין האנושית היא המכשיר היחיד המסוגל לקלוט בו זמנית תנודות קרובות ורחוקות כאחד, קטנות וגדולות בו זמנית. ה"זום" האוטומטי של העין מופעל ע"י מערכת שרירים קטנים, כאשר נכנס אור לעינו, כשבעה מיליון חיישני צבע מכוונים במדויק את ניגוד הצבעים שלנו, ומעבדים את הראיה בהתאם לתנאי האור. כאשר אין די אור, חיישני הצבע אינם מתפקדים, ובמקומם "נדלקים" 127 מיליון חיישני שחור-לבן. "מחשב" משוכלל יותר הממוקם בעצב הראיה שלנו "מצפיץ" את האותות ומעביר אותם דרך מאות אלפי נימי עצב אל המוח, במהירות של כמיליארד דחיפות לשנייה!

באותו זמן בדיוק, מפקח האישון ומווסת את כמות האור בתוך העין, בחדות מקסימלית, כדי שהתמונה שתתקבל תהיה מדויקת ככל האפשר. "האישון" הוא צמצם - הוא מתכווץ באור חזק, ובאור חלש הוא מתרחב, והוא מסנן את האור לפי המידה המתאימה - ובלעדיו היינו מסתנוורים. ועל זה נאמר, אילו עינינו מאירות כשמש וכירח - אין אנחנו מספיקין להודות לך!

קשורה משמחת
לרבי שכוונת בית ואן

הפתעות
ופרסים
לרוב

מידי שבת קודש מתקיים לימוד מיוחד לילדים
בביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48
14:30 - לימוד משניות בע"פ
19:30 - במוצאי שבת קודש, לימוד אבות ובנים

מספר המקומות לא מוגבל וכל הקודם זוכה

לפניות לתרומות לעלון לייכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת
וואטסאפ שקומה, נא לשלוח בקשה במייל

בשורה משמחת:

הננו להודיע לציבור הרחב

על פעילות יום יומית של מקוה טהרה המהודר "בית לוי"

* המקוה נבנה בתכלית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

* המקוה נבנה ברמה גבוהה ובייפוי מיוחד

* המקוה עובר נקיון יסודי מידי יום ביומו על ידי חברת נקיון

לפרטים נוספים: 02-9664455

(בין השעות 10:00 - 15:00)

שומע תפילה

חסד של אמת ע"י הכותל המערבי

ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

גליון מספר 1
פרשת משפטים תשפ"א

על הפרשה

דבר תורה מגדולי ישראל שלא זכו לילדים,
ולומדי תורתם הרי הם כבניהם

מצוה לעשות פשרה בדין

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א).
במדרש דוד אמר יראת ה' טהורה עומדת לעד (תהלים יט, י),
אתה מוצא אדם שונה מדרש הלכות ואגדות, ואם אין בו יראת
חטא אין בידו כלום.
צריך להבין מהו דוד אמר, היה צריך לומר הדא הוא דכתיב כמו
שאומר בכל מקום.
ואפשר לומר דמצינו בגמרא מחלקת אי צריך לעשות פשרה או
לא, ולפי המאן דאמר שחייבים לעשות פשרה מביא ראיה מדוד
כדאיתא בגמרא שם וכן בדוד הוא אומר ויהי דוד עשה משפט
וצדקה לכל עמו (שמואל ב ח, טו) וכו' אלא איזהו משפט שיש
בו צדקה הוי אומר זה בצווע. ולכן נאמר במשפטים דוד אמר,
כיון שמדוד ילפינו שהמשפט הרצוי הינו הפשרה לומר
שתעשה פשרה בדין.

[זרע שמשון]

הדינין נצטוו במרה בכללות ובסיני בפרטות

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כא, א).
וצריך להבין הרי הגמרא אומרת שדינין נצטוו במרה (סנהדרין
נו, ב).
ואפשר לומר שמכאן ראיה להא דכתב הרמב"ן בש"ש י"ד
בהשגותיו על ספר המצות להרמב"ם שלבני נח נאמרה מצות
בכללות, ונמנו כל הלאוין כפאחד, מה שאין כן אחר כך כשבאו
להר סיני נתבארו המצות בפרטיהן, וגם במרה מה שהוסיפו על
המצות הזהיר אותם באזהרה אחת בכללות עין שם.
ולפי זה אף שנצטוו על הדינים במרה אבל לא באר פרטי
הדינים ודקדוקיהן.

וזהו שאמר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, כשלקח
הערוך ומוכן לאכול לפני האדם, דהינו בפרטי הדינים.

[דברי שאול]

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד
לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת: **0722-81-85-82**

הַחֲטוּפִים ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק א'

מאחורי הגזרה

"אינאנו!" קרא הצאר למשרתו הנאמן, "קרא לְכָאן בְּדַחֲפוּת אֶת שַׂר־הַצָּבָא".

תוך זמן קצר הגיע שר־הצבא לחדרו של הצאר ניקולאי ונעמד מולו בִּירְאֵת כְּבוֹד.

שר־הצבא הספיק להכיר את אֶכְזָרְיוֹתוֹ שֶׁל הַצָּר, בְּמִשָּׁךְ הַשְּׁנָתִים מֵאֶז עָלָה לְשִׁלְטוֹן. הַצָּר חִסְר־לֵב הָיָה, וְנִהְגָּ לְלֹא כֹּל רַחֲמִים בְּבָנָי עִמּוֹ. שַׂר־הַצָּבָא חָשַׁשׁ: מַה יִּבְקֹשׁ הַפַּעַם הַצָּר הָאֶכְזָר? אִיזוֹ גְזֵרָה יִטִּיל עֲתָהּ עַל כְּתַפְיּוֹ?

"אָמַר לִי", פָּנָה אֵלָיו הַצָּר לְלֹא כֹּל הַקְדָּמָה, "מַה הֵם חָקִי הַגִּיּוֹס הַקְּיָמִים כִּיּוֹם בְּרוֹסְיָה? יִתְכּוֹן שִׂיְהִיָּה צָרָךְ לְשָׁנוֹת חֶלֶק מֵהֵם..."

"הַחֶק קוֹבֵעַ כִּיּוֹם כִּי מְכַל אֶלְף אִישׁ בְּמִדְיָנָה, מְגִיִּסִים בַּחוּרִים אַחָדִים בְּנֵי שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה לְתַקוּפַת שָׁרוֹת אַרְכָּה שֶׁל עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה, כְּלוּמֵר, עַד הַגִּיעֵם לְגִיל אַרְבָּעִים וְשִׁלְשִׁי! אָמַר שַׂר־הַצָּבָא.

"יִפְהַ!" אָמַר הַצָּר. "וּמָה לְגַבֵּי הַיְהוּדִים?"

"הֵם אֵינֶם מְשֻׁרְתִים בְּצָבָא! אָמַר שַׂר־הַצָּבָא בְּקוֹל נְמוּךְ, הוּא יָדַע כִּי הַצָּר שׁוֹנֵא יְהוּדִים וּפְחָד מִתְּגוּבָתוֹ הַכְּעוּסָה..."

"מַדּוּעַ?" שָׁאַל הַצָּר כְּשִׁפְנֵי מַאֲדִימוֹת.

"בְּמִשָּׁךְ שָׁנִים רַבּוֹת הָיָה נְהוּג שֶׁהַיְהוּדִים

הַצָּר נִיקוּלַי הִתְנַלֵּךְ בְּחֶדְרוֹ אָנָּה וְאָנָּה, כְּשִׁיָּדוֹ שְׁלוּבוֹת מֵאֲחוֹר, וּפְנָיו מְבִיעוֹת אֵי שְׂבִיעוֹת רָצוֹן. "כְּבָר שְׁנָתִים שָׁאַנִּי מְכַהֵן בְּכַס הַשְּׁלִטוֹן, כֹּל רוֹסְיָה נְתוּנָה בְּיָדֵי וּבְכָל זֹאת אֵינְנִי מְרַגֵּשׁ בְּנוֹחַ, עַדִּין לֹא עֲשִׂיתִי פְּעֻלָּה שֶׁל מִמֶּשׁ שֶׁתְּרַגֵּיעַ אֶת רוּחִי..."

"הַיְהוּדִים הֶלְלוּ" – סוֹן הַצָּר בְּכַעַס מִבֵּין שְׁנֵי בְּהִזְכָּרוֹ בְּשׁוֹנָאֵי נִפְשׁוֹ – "מִסְתוּבְּבִים לָהֶם כֶּךָ בְּחִפְשִׁיּוֹת בְּמִקוּמוֹת מְגוּרֵיהֶם וּמְמַשִּׁיכִים לְהִיּוֹת נְאֻמָּנִים לְדַתְּם הַמִּשְׁנָה, לְמִרוֹת כֹּל הַגְּזוּרוֹת שֶׁגִּזְרוּ עֲלֵיהֶם קוֹדְמִי..."

אִין דְּבַר יוֹתֵר מְרַגֵּז מִהַמְחַשְׁבָּה כִּי אָנִי, כְּנוֹצָרִי אֲדוּק, מֵאֲפֹשֶׁר לַיְהוּדִים הֶלְלוּ לְחִיּוֹת לְפִי אֲמוֹנָתְם בְּלִי לְהַעֲבִירָם עַל דַּתְּם..."

"זְהוּ עִם קִשָּׁה עֶרְף" – אָמַר מִתוֹךְ כַּעַס גוֹבֵר. "רִבִּים נִסוּ לְעֲשׂוֹת זֹאת לְפָנָי וְלֹא הִצְלִיחוּ, אָנִי יוֹדַע שֶׁלֹּא אוּכַל לְדַרֵּשׁ מֵהֶם לְהִתְנַצֵּר, כִּי הֶלְלוּ יִסְכִּימוּ אֶפְלוּ לְהִהַרְגַּ בְּעַד עַקְשָׁנוּתָם..."

אִין מִחֲפֵשׁ דָּרָךְ לְהַגִּיעַ לְמִטְרָתִי זֶה מְבַלִּי שֶׁהֵם יִרְגִּישׁוּ בְּכָה, אִין מִחֲפֵשׁ שִׁטָּה שֶׁתַּעֲזוֹר לִי לְהַעֲבִיר יְהוּדִים רִבִּים עַל דַּתְּם וּלְהַפְכֵם לְנוֹצָרִים, כִּי רַק כֶּךָ אֲמַצָּא מְרֻגָּע לְנַפְשִׁי..."

"רַגַע, רַגַע!" נִעְצַר כְּשֶׁהוּא שְׁקוּעַ בְּהַרְהוּרָיו, "עַכְשָׁיו עָלָה בְּדַעַתִּי רַעִיוֹן מְסֻיָּם הַנְּרָאָה בְּעֵינַי יַעֲלֵל בְּהַחֲלֵט... אוּלָם לְפָנָי כֵּן עָלִי לְבָרַר כְּמָה פְּרֻטִים אֶצֶל שַׂר־הַצָּבָא כְּדִי לְבַדֵּק אִם הַתְּכַנִּית שְׁלִי הִיא הַגִּיוֹנִית..."

שליחי 'שומע תפילה' יעתירו עבורכם בכותל המערבי

במשך 40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: **0722-81-85-82**

אזכור
כרך
1811

משלמים מס אחיד במקום השרות
הצבאי אבל אני חייב לציין כי לפעמים הם סיעו
לצבא הרוסי למשל ב..."

"זו חפצה!" קטע אותו הצאר ניקולאי "באיזו זכות נותנים
להם להחליף השרות הצבאי בתשלום מס? וכי חילי רוסיה
חייבים למות בקרבות בעוד היהודים פטורים? בשום פנים
ואופן לא אסכים שתהיה אפליה (אי־צדק) כזו במדינת רוסיה
הנאורה והמתקדמת!"

"אם כן, הוד מלכותו, אשנה מעתה את חקי הגיוס ואקבע כי
היהודים ישרתו בצבא בדיוק כמו שאר תושבי ארצנו", אמר
שר־הצבא באנחת־רוחה.

"לא ולא!" זעק הצאר, "היהודונים הארוגים הללו ישלמו על
כל התקופה בה השתמשו מן השרות הצבאי ואני דורש לגייס
מכל אגף איש פי כמה מהמספר הנדרש מיתר תושבי רוסיה,
כלומר כמה עשרות בחורים יהודים על כל אגף איש.

"יסלח לי הוד מלכותו, אך דומני כי אין צורך בחילים כה
רבים!" טען שר־הצבא...

"שתק, שוטה!" גער בו הצאר ניקולאי, "יש לי מטרות הרבה
יותר עמוקות מאשר נראה לך במבט שטחי, אתה חושב שאני
זקוק לחילים יהודים? טעות בדרך! על־ידי הגיוס אני רוצה
להעביר יהודים רבים על דתם ולהכניסם תחת כנפי האמונה
הנוצרית, זוהי זכות גדולה ואני סבור כי רק בכך אמצא מנוחה
לסערה המתחוללת בנפשי..."

"רצונו - פקדה הוא לי!" ענה השר בהכנעה, "אך חושבני
שיש לבדוק איך להצליח במטרה הנשגבה. אני סבור כי אם
נגייס בחורים בני שמונה־עשרה שנים לא נצליח לשכנע
אותם להמיר את דתם, הללו כבר למדו במשך שנות נעוריהם
בתלמוד־תורה ובישיבות ולא יסכימו כן בקלות להמיר את
אמונת אבותיהם האיתנה.

"אכן כן!" הודה הצאר "גם אני נתתי דעתי על הבעיה
הכאובה הזאת ולכן בדעתי לקבע כי המגייסים יהיו נערים בני
שתיים־עשרה!"

"זה רעיון מצוי!" התלהב שר־הצבא. "אולם כיצד נסביר
ליהודים מדוע יש לנו צורך בנערים כה צעירים? הרי בודאי
לא נשלח אותם לשדה הקרב בגיל כזה!"

"זו אינה בעיה!" ענה הצאר ניקולאי, "נסביר להם כי במשך
שש השנים מגיל שתיים־עשרה עד גיל שמונה־עשרה יעסקו
הנערים באמונים ובהכשרה צבאית לקראת היותם חילים".

"נכון" התלהב שר־הצבא "הרי גם כיום יש לנו מחנות

קנטוניסטים (מחנות בהם לומדים
בניהם של החילים הגויים מגיל שתיים־עשרה
כדי לחנך אותם ברוח צבאית וכך יוכלו להגיע בעתיד
להשגים ולדרגה גבוהה בצבא). לילדים היהודים המגייסים
נקרא גם בשם "קנטוניסטים" אבל אצלם נשים את הדגש
ראשית על עקירת הדת היהודית מהם!"

"כן, כן!" קפץ הצאר מכסאו מרב שמחה, "אני רואה שהרעיון
מצלח ביותר, איש לא ידע מהי הפונה האמתית המסתתרת
מאחורי הגיוס הזה!"

עכשו נותר לנו רק לקבוע את מי לגייס ומי יהיה אחראי על
הגיוס, קבע שר־הצבא.

"יש להטיל את האחריות על פרנסי־הקהל (ראשי הקהל)
היהודים שהם ידאגו למסר לילדינו את מספר הנערים
הדרוש", הורה הצאר. "נציע להם לגייס את הנערים שהוריהם
עניים ואינם משלמים את המסים בזמן, ילדים יתומים, ילדים
חסרי־בית וכדומה. הילדים הללו ודאי אינם חזקים באמונתם,
וגם יהיה אפשר לגייסם בקלות, כי הרי איש לא יגן עליהם..."

ומה לגבי הנערים היהודים הלומדים בבתי הספר של
הממשלה?" שאל שר־הצבא.

"הללו יהיו פטורים מחובת הגיוס", ענה הצאר. "הרי ממילא
נערים אלו מאבדים שם את אמונתם. מזמן הוריתי לשר־
החונך להתחיל את יום הלמודים בתפלה נוצרית בלבד...
ובכלל חמר הלמודים שם הוא מצוי: לומדים שם לקרא
ולכתב ברוסית, ואת כל שאר המקצועות בהתאם לרצוננו.
אין ספק שנער יהודי יוצא משם פנוצרי לכל דבר וזוהי הסבה
שיהודים מעדיפים שלא לשלח את בניהם אלא רק לתלמודי
תורה וישיבות..."

"כלומר, אם היהודים יחליטו להעביר את ילדיהם לבתי־
הספר של הממשלה ממילא תשג המטרה האמתית ואין צורך
לגייסם", הוסיף שר־הצבא בחיוך.

"נכון", אשר הצאר ניקולאי, "אך אנחנו מרבים בדבורים
במקום לעשות מעשה של ממש, אני מצוה עליך עוד השבוע
לכנס את פרנסי הקהלות היהודיות ברחבי רוסיה ולהודיע
להם על הגזרה החדשה שגזרתי. אני בטוח שהיא לא תמצא
חן בעיניהם", לגלג הצאר אשר חש עתה הקלה בנפשו, "אך
אמר להם כי אני נחוש בהחלי טתי!"

המשך בשבוע הבא בעזרשי"ת

זכות הרבים תלוי בך!
באפשרותך לזכות את הרבים באלפי שעות לימוד התורה.
הורד אינך כוסטר אינוד אינוד הכל היומי וגלה רבי הנכנס לך!
DAF.TFILOT.ORG

לְעֻוֵי נִשְׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהֵיֶאֱרָצִיט שְׁלָהֶם חֵל בְּשָׁבוּעַ זֶה

רוחמה רייזל ב"ר קלמן
מרת ברוריה ב"ר משה
מרת אנטואנט ב"ר יעקב
רוחמה רייזל ב"ר קלמן

ו' אדר

ר' הלל ב"ר קלמן יעקב
ינון ב"ר אליהו
ר' צבי אלימלך ב"ר שלמה זלמן
ר' יצחק ב"ר יצחק הלוי
מרת מרגלית ב"ר אברהם
מרת אנה בת עישה
מרת מינה ב"ר דוד
מרת פיגא ב"ר חיים
מרת חנה פעשא ב"ר אברהם ירחמיאל
מרת יהודית ב"ר ישכר דב
הב' אהרן מרדכי ב"ר משה דוד
הב' יעקב מאיר ב"ר ישראל
הב' יצחק לוי ב"ר הלל קלמן
הב' ישראל ב"ר נפתלי צבי
ינון ב"ר אליהו

ז' אדר

ר' משה יהודה ב"ר חיים צבי
ר' צבי יוסף ב"ר ישראל עקיבא
ר' ישכר דוב ב"ר משה
מרת אסתר ב"ר ישע בצלאל הכהן

יהודית ב"ר נתן דב
יחיאל אריה לייב ב"ר ברוך
ראובן זאב ב"ר עזרא ישראל

ג' אדר

רבי חיים יואל מסמבור בהג"ר מרדכי יוסף
משה מסוליצא
ר' יצחק ב"ר זיידה ישראל חיים
ר' שלום אריה לייב ב"ר חיים אליעזר
ישראל ב"ר ברוך
ר' צבי הירש יוסף ב"ר יעקב מרדכי
ר' שמואל דוד ב"ר יודא זונדל
מרת פייגא ב"ר יודא לייב

ד' אדר

הג"ר צבי הירש בהג"ר חיים יהודה יאיר
"חמודי צבי" אבדק"ק ריינויץ
ר' נפתלי הירצקא ב"ר משה
ר' אשר ב"ר חיים אורי
ר' דן יצחק ב"ר אהרן
ר' חיים צבי ב"ר אברהם
ר' יודא ארי' ב"ר משה מנחם
מרת רחל ב"ר אליעזר
מרת הלנה ב"ר שמעון
מרת חוה ב"ר צבי הירש
מרת חיה רבקה ב"ר אהרן
מרת רבקה ב"ר אהרן

ה' אדר

ר' מנחם מנדל ב"ר יעקב

א' אדר

הרבנית פעסל לאה ב"ר אלי
ר' ירוחם פישל ב"ר אברהם
ר' דוד מאיר ב"ר מנחם
מרת ח' שרה ב"ר משה ארי'
יהודית ב"ר נתן דב
מרת לילי בת עזיזה
הב' יהושע ב"ר אהרן
הב' עזריאל ב"ר צבי
יהודית ב"ר נתן דב
הב' פראדל ב"ר פנחס יעקב

ב' אדר

רבי ישראל בהג"ר אברהם מרדכי
"האדמו"ר מגור - בית ישראל"
ר' יהושע ב"ר אפרים פישל
יחיאל אריה לייב ב"ר ברוך
ראובן זאב ב"ר עזרא ישראל
ר' ישראל צבי ב"ר אשר זליג
ר' שמעון ב"ר אליהו
ר' אברהם ב"ר שאול יודא
מרת זלטה ב"ר מרדכי
מרת רחל ב"ר משה
אורי ב"ר גד יוסף
יהודית ב"ר נתן דב
מרת חנה גיטל ב"ר דוד שלמה
הב' חיים נחמן ב"ר יעקב יצחק
אורי ב"ר גד יוסף

מְשִׁתְּפִים בְּמִצֹּת חֶסֶד שֶׁל אֶמֶת וְזוֹכִים בְּפֶרְסִים!

פְּרֶשָׁה _____ שֵׁם _____ מְשֻׁפָּחָה _____ כְּתֹבֶת _____

עִיר _____ טֵלְפּוֹן _____ פְּלֶאפּוֹן _____ / _____

אִמְרָתִי בְּשִׁלְחַן הַשֵּׁבֶת אֶת הַדְּבָר תּוֹרָה שֶׁכְּעֻלּוֹן זֶה לְמַדְתִּי 2 מִשְׁנֵוֹת וְהִזְכַּרְתִּי אֶת שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת

חֲתִימַת הַהוֹרִים _____

בֵּין כָּל הַיְלָדִים שֶׁיִּשְׁלְחוּ אֶת הַטֶּפֶס בְּחֹדֶשׁ אֲדָר
יִגְרַל בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם: אוֹפֵנִים עִם הַלוֹכִים!
עַל כָּל שָׁבוּעַ נִכְנָסִים פֶּעַם אֶחָד בְּהַגְרָלָה, אֶפְשָׁר לְצַבֵּר 4 כְּנִיסוֹת לְהַגְרָלָה בְּכָל חֹדֶשׁ!

מִלְּאוּ אֶת הַטֶּפֶס בְּקֶתֶב בְּרוּר וְשִׁלְחוּ אֵלֵינוּ עַד יוֹם חֲמִישִׁי בְּשַׁעֲרָה 19:00
לְפָקֶס 0722818582@Gmail אוֹ לְכֹתֶבֶת מִיֵּל 1532-566-5757

לְתְרוּמוֹת וְהַנְּצָחוֹת חִיּוּג - 0722-81-85-82

ורכב תאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מִפְּהַ אֵינוֹ מִצְטָרֵף לְמַנְיָן

"וְכִי יִרְבּוּ אַנְשֵׁים וַהֲפֵה אִישׁ אֶת רַעְהוֹ בְּאָבָן אוֹ בְּאֶרֶץ" (כ"א יח)

כתבו הפוסקים כי יש "חרם הקדמונים" שכל המכה אדם מישאל, הרי הוא מנדה מעדת ישראל ואסור לצרפו למנין, ואין מתירים לו את נדויו אלא לאחר שהתחרט על מעשהו (ראה רמ"א חו"מ תכ א; סמ"ע שם ד; ערוך השלחן שם ב).

מעשה ב'חדושי הרי"ם' שהבחין באחד ממקורביו כשהוא מכה אברך צעיר, לאחר שהלה הציק לו מאד ומנעו בעדו למלא את תפקידו. כאשר הגיעה שעת תפלת המנוחה בקש ה'חדושי הרי"ם' מאותו מקורב לנגס תשעה אנשים אל החדר כדי שישלחו להתפלל יחדו במנין. אסף המקורב שמונה אנשים וכנסם אל החדר, בסוברו לכלל אף אותו עצמו בתוך התשעה שיצטרפו עם הרבי למנין.

הביט הרבי בנאספים ותמה: "היאך אוכל להתפלל, והלא רק שמונה אנשים מלבדי נמצאים כאן?" ובטרם הספיק אותו מקורב להגיב המשיך ואמר: "שמו סבור אתה כי אף אתה מצטרף, דבר זה אינו אפשרי שהלא הכיפת היום איש יהודי!"

מאיר עיני הגולה' אות תקמו

ה'שִׁכְּנוּ אִתְּם בְּתוֹךְ טַמְאֹתֵם'

"כִּי תִרְאֶה חֲמוּר שִׁנְאָה רַבָּץ תַּחַת מִשְׁאוֹ וַחֲדַלְתָּ מֵעֵזֵב לוֹ עֵזֵב תַּעֲזֹב עִמּוֹ" (כ"ג ה)

במסכת פסחים (ק"ג א) תמהה הגמרא כיצד יתכן: "חמור שנאף", הלא אסור מפרש הוא (ויקרא ט"ז ט): "לא תשנא את אחיך בלבבך"? ותרצה: הכתוב מדבר על יהודי בעל עברה שמוצוה לשונאו, ולמרות זאת מצוה התורה שאם נראה את חמורו רובץ תחת משאו, עלינו להניח באותה שעה לשונא שיש בלבנו עליו ולסיע לו בפריקה וטעינה (ראה 'תרגום יונתן').

רבי יהודה ליב רבינוביץ מראשי ישיבת 'כוכב מיעקב' - טיבין, מצא בפסוק זה עידוד ונחם לכל יהודי הנתון בצרה:

במדדש רבה בפרשתנו (ל ט) מובא שהקדוש ברוך הוא מקים את כל תרי"ג המצוות, ובכללן בודאי מקים את מצות 'עזב תעזב עמו'. לפיכך, אף בשעה שחטאנו לפניו והתרחקנו מפניו, כאשר אנו נתונים בצרה בודאי לא ימנע מלעזור לנו.

פרם חמד'

כָּל אֱלֹמֶנָה וַיְתוּמָה לֹא תַעֲנוּן

"כָּל אֱלֹמֶנָה וַיְתוּמָה לֹא תַעֲנוּן" (כ"ב כ"א)

במסכת ברכות (מ"א א) הזהירו חכמים על שלושה סוגי 'אמו' שאינן נאמרות כהלכתן: 'אמו חטופה' - שאינה נהגית כנפודה המזיק או שחוטף לענותה קדם שסיים המברך את הברכה; 'אמו קטופה' - שקוטף ומבליע אחת מאותיותיה; 'אמו יתומה' - שעונה מבלי לשמע את הברכה או שעונה לאחר זמן ולא מיד בסיום הברכה (ראה שו"ע או"ח קכ"ד ח).

רבי אברהם נפתלי שייאר, אב"ד מוגנצא, פרט שלשלת סוגי אמונים אלו רמז דוד המלך בפסוק (תהלים נ"ט): "וְלִרְשָׁעִים אָמַר אֱלֹהִים מַה לָּךְ לִסְפֹּר חַקֶּיךָ, חַקֶּיךָ רַאשֵׁי תַבּוֹת: חֲטוּפָה, קְטוּפָה, יְתוּמָה".

הוסיף ואמר רבי אליעזר הורוביץ מטרניגראד כי קיימת אף 'אמו' המגדרת כ'אלמנה' - היא אמן הנענית בלא פונה. אמן זו מכנה 'אלמנה' לפי שהיא נאמרת מן השפה ולחוץ בנתוק מהנשמה. על כך רמז הכתוב שלפנינו: "כל אלמנה ויתום לא תענון" - הקפידו שלא לענות 'אמו' יתומה ו'אמן אלמנה'.

יש להוסיף כי בכתב יד שנכתב באשכנז לפני כארבע מאות שנה וראה אור בקובץ 'פעמי יעקב' (קכ"ג נב ע"מ טו) הובא: 'ויתום לא תענון' - סופי תבות אמן, רמז שלא לענות 'אמן יתומה'.

'תורת זקב' שה"ש ד' ח; נעם מגדים' [לר"א מטרניגראד]

שֶׁבַע בַּיּוֹם הַלְלִיתִךָ - הַכִּיצַד?

"וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וּבִרְךָ אֶת לַחְמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ" (כ"ג כ"ה)

"וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם" - זו תפלה (מכילתא דרשב"י).

אמר רבי אברהם בן שושן תלמיד הרא"ש: בכת התפלה זוכה האדם שמשמם מספקים לו את מזונותיו ברוח, ומספר הברכות שבתפלת שמונה עשרה רומז לסגולה זו; בכל אחת משלוש תפלות שמונה עשרה הנאמרות בכל יום יש י"ט ברכות, ויחדו יש י"ז ברכות. מכאן שהקדוש ברוך הוא זן את האדם בכת התפלה. רמז לכך דרש ר' אבן איש חי מהפסוק שלפנינו: "וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם" - בז"ן ברכות התפלה, ובכך תזכו ל: "וברך את לחמך

ואת מימך".

הוסיף וכתב רבי אברהם בן שושן כי המתפלל בצבור יכול לצבור ז"ן ברכות בכל אחת מתפלות היום, וכיצד: כשהוא מתפלל בלחש, הרי בידי י"ט ברכות. בחזרת הש"ץ הוא צובר י"ט ברכות נוספות, כדין "שומע כעונה" (ספ"ק לח ב), וכאשר הוא עונה אחר הש"ץ 'אמן', נחשבת לו כל ברכה פברכה נוספת, כמאמר חכמים (ברכות נ"ג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך".

על פי דבריו באר רבי מנשה קלון מאונגוואר טעם לדברי חכמים (ברכות נ"ג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך", המברך אין בידו אלא ברכה אחת, ואלו השומע את הברכה ועונה אמן יש בידו שתים. בכך אף יסבר לשון הפסוק בתהלים (קמ"ט ס"ד): "שבע ביום הללתיך", שהנה לכאורה הלא יש רק שלוש תפלות ביום? אלא, כיון שבתפלות שחרית ומנוחה יש 'חזרת הש"ץ', נחשבת כל אחת מהן כשלוש תפלות, ובתוספת תפלת ערבית שאין בה חזרת הש"ץ - נמצאות בידינו שבע תפלות ביום.

'אבודתם' תקוה התפלות ועניניה; 'בן איש חי'; שו"ת 'משנה הלכות' ה"א ס"ח ט

בְּרַכַּת הַמְּזוֹן מְסִיעַת לַעֲבוּדָה שְׂבִלָב

"וַעֲבַדְתֶּם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וּבִרְךָ אֶת לַחְמֶךָ וְאֶת מִימֶיךָ" (כ"ג כ"ה)

דרש האדמו"ר רבי יוסף גרינוולד מפאפא:

מעשה בחסיד שקבל לפני רבו על כך שבלילה הוא אינו מרגיש התלהבות בעבודת ה' כפי שהוא מרגיש במשך היום. בתגובה שאל אותו רבו האם הוא מקפיד לסעד בכל לילה על הפת. וכשהשיב החסיד בשלילה, אמר לו: "במשך היום אנו מקיימים מצוות עשה דאורייתא שאינן נוהגות בלילה, כציצית ותפילין. מצוות אלו מלהיבות את לבנו לעבודת ה'. בלילה הן חסרות, אולם בידינו להשלימן באמצעות מצות ברכת המזון שאזכה לה רק מי שאוכל פת. אם תעשה כן, מבטח לך שאף בלילה יהיה לך גלהב לעבודת ה'".

יסוד זה נרמז בפסוק שלפנינו: "וַעֲבַדְתֶּם [בהתלהבות] את ה' אֱלֹהֵיכֶם" בזכות 'וברך את לחמך' - ברכת המזון הנאמרת אחר אכילת פת.

'ויתו יוסף'

ביום שני הבעל"ט ג' באדר יחול יומא דהלולא של ראב"ד ירושלים, רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים זצ"ל [האדר"ת]. בספרו 'נפש דוד' (אות כ"ג) תאר את הקפדתו הרבה על עניית אמן, ואלו דבריו:

"מאד מאד הייתי נזהר בעניית אמן עוד מילדותי, ואני אוהב ורץ בחבה יתרה למצוה זו, עד שכמעט כטבע הוא לי, שהרגלתי בכל יום לשמע ברכות השחר מכמה אנשים. וממני ילמדו כל הרוואה אותי לעשות כן. לחשב עניית 'אמן' ו'אמן' היא שמה רבא, אשר בתחלה היו מולזלים בהם, ולא החשיבו את המצוה הזאת לכלום... ובדרך קל פזה יוכל כל אחד לקנות לו עולם הבא, לקיים מצוות למאות בכל יום, בנקל ובלי לאות".

'הי רצון' הסמוך לברכת 'המעביר שנה' (ד)

להנצל מהשפעת החברה

לאחר שבקשנו על התורה והמצוות, ויחלק מהבקשה שלא נבוא לדי' חטא, זקוקים אנו לבקשה מיוחדת שנתר בדרגה שאליה הגענו ואלא נרד מנה חלילה. על פן אנו מוסיפים ומבקשים: "והרחיקנו מאדם רע ומחבר רע". המצאות בחברה רעה בהכרח משפיעה על האדם לרעה, כפי שכתב הרמב"ם (דעות ו א): "דרך בריתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעו וחבריו, ונהג כמנהג אנשי מדינתו. לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שלמד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמד ממעשיהם. הוא ששלמה אומר (משלי ג ט): 'הולך את חכמים יחכם ורעה כסילים רוע'." (סדר תפלת ישרים).

'אדם רע' ו'חבר רע'

לכאורה, בקשת "מאדם רע" כוללת בתוכה אף את בקשת "ומחבר רע", ומדוע אנו מפרטים: "מאדם רע ומחבר רע"?

יש שבארו: "אדם רע" הוא אדם מושחט העשוי להזיק לנו בניזקי גוף. אדם כזה אף גורם נזק רב לרוחניותנו שכן בעקבות התנהגותו הגלוזה אנו עלולים להכשל בעברות שבין אדם לחבר, כנקימה וניטירה. ואילו 'חבר רע' הוא אדם הנוהג כלפנינו בהגינות ובנימוס ומתחבר עמנו, אולם אנו עלולים להיות משפיעים מהתנהגותו הרעה בדברים שבין אדם למקום (שיח יצחק' שבסדר הג'רא: סדר תפלת ישרים).

האדם" רבי יחזקאל שרגא משינובה פרש: יש אדם שאינו "אדם רע" מעצם מהותו, יש אף החברות שלנו עמו יכולה להשפיע עלינו לרעה. על כן אנו מתפללים שבנגזל אף מי שאינו "רע" בעצמו, אף כ'חבר' הוא "רע" בעבורנו (מקוה ישראל ד' תפלה עמ' נה).

עבודת ה' - 'בשני יצרי'

אף שבקשנו כבר: "ואל תשלט בנו יצר הרע", מוסיפים אנו ומבקשים: "וכוף את יצרנו להשתעבד לך".

תחלה בקשנו: "ואל תשלט בנו יצר הרע" על היצר הרע הרוחני, הנשלח כדי להתגרות באדם ולהגדיל את נסיונו. עתה אנו מבקשים על היצר הרע הגשמי - שבע הגוף הקרוי מחמר ומושך את האדם כל העת אחר תאוותיו. יצר זה נחוץ לאדם, שאלמלא הוא - לא היה האדם עוסק כלל בענינים גשמיים החוצים לקיומו פאכילה, שתיה וכדומה. וכפי שאמר חכמים (ב"ר ט ז): "והנה טוב מאד (בראשית א לא) זה יצר רעו וכי יצר הרע טוב מאד? אמתה? אלא שאלוהי

והרחיקנו מחברתם של אדם רע - הפוגע בזולתו ומחבר רע - מאיש חוטא המתחבר עמנו, שעלולים אנו ללמד ממעשיו ודבקנו ביצר הטוב - שמחשבותינו תהיינה דבוקות בה' ובמעשים טובים - ואף נקיים בפעל את מצוות התורה, וכוף את יצרנו להשתעבד לך - שקיים המצוות יהיה בשלמות לשם שמים.

כחה של תפלה תמימה

זה משמים כדי שדרכו תצמח הישועה לבני...

אמרה ועשתה. לאחר שהגיעה האשה לביתה נקתה את הדף בחרדת קדש מאבק הדרכים שדבק בו, הניחה אותו למראשותיו של בנה ובד ביד נשאה תפלה אישית ואמרה: "רבון העולמים! אמנם אני יודעת קרא וכתב, אולם זאת ידעת אני שדך זה שמצאתי ברחוב העיר - קדוש הוא; ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלוקי, מלך רחמן, רחם על ילדי ועל משפחתי ושלח רפואה שלמה לבני היקר. עשה שקולות הבכי יחדלו מביתי, ומעתה ואילך ישמעו בו אף קול ששון וקול שמחה!"

דקות ספורות נמשכה תפלתה התמימה של האם, וכשעברה את החדר בשעת ערב מאחרת כשעיניה מוצפות דמעות, לא נתנה לב לעבדה כי תינוקה עצם את שמורות עיניו ונרדם בשלוחה. שעה קלה לאחר מכן שב בעלה מעבודתו, ושקט נחזר ומפתיע קדם את פניו. הוא נגש בבחלת מה לחדר בנו, ולאחר שפצא אותו ישן שנת ישרים הודה לה' בלב ופרש לשנת ליל.

בבקר התעורר ושפשף את עיניו בבהלה. היה זה לילה ראשון מה עזן ועדנים, שבו הצליח לישן שעות מספר ברציף. הוא פנה לזוגות שהיתה אף היא מפתעת כמותו, ושאל אותה: "מה יום מיומים, הכיצד התרחש הנס? האם עשית דבר מה מיוחד אתמול?"

"אכן", השיבה האשה וספרה לו בהתלהבות את מארעות יום האתמול; כיצד מצאה דף קדוש בדרפה לשוק, הניחה אותו כקמע תחת ראש הילד ונשאה תפלה לרפואתו. "כנראה הועילה התפלה", ספקה.

כאשר שמע זאת הבעל נגש מיד למטת בנו, וזה קבל את פניו בחייו רגוע ושובה לב. הוא חלץ את הדף מתחת לכרית והתבונן בו בעיניו...

"אוי!" נפלטו לפתע צעקה מפיו, "מה עשית? הדף שבדי הוא מפרשט כי תבא", וכאז הקריא הבעל מתוך הדף בקול רועד את הכתוב בו: "יכחה ה' בשגעו; ופחדת לילה ויומים; בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר..."

"את הקללות הנוראות הללו הנחת למראשותיו של בננו... ומי ידע מה יעלה בגורלו", סים הבעל בעינים מבועתות.

האשה לא נבהלה כלל והשיבה: "בעלי היקר, מגין יכלתי לדעת מה פתוב בדך? כל ידיעותי הסתכמו בכך שזהו דף קדוש מהתורה. בקשתי מהקדוש ברוך הוא כי בזכות התורה הקדושה ובזכות השמות הקדושים המתובים בדך ישלח רפואה שלמה לבנו.

בסופו של דבר, ראית שהועילה תפלת...". סימה האשה בתמימות.

היה רבי יעקב מוצפי מסיים את ספורו ואומר לתלמידיו: "הנה כי כן, ראו מה גדול כחה של תפלה הנובעת מאמונה שלמה. תפלה שכזו יכולה להפך את מדת הדין למדת רחמים, ולהפך אף את הקללות הקשות ביותר לברכות מעלות ונשגבות."

ארי עלה מנג'ל עמי מח

הגאון רבי יעקב מוצפי זצ"ל, ראב"ד העדה הספרדית בירושלים, נודע באמונתו האיתנה בה'. מראשית ימיו ועד זקנה ושיבה שגור היו בפיו צמד המלים שהיו נר לרגליו: "העקר האמונה!"

מפעם לפעם, כשהיה רוצה לחזק אחרים במעלת האמונה, נוהג היה לספר מעשה מפלא שהיה לו עד. ספור נורא הוד על תפלה תמימה שנאמרה מתוך אמונה טהורה והובילה לישועה פלאית:

היה זה לאחר שבשמחה וששון ובשעה טובה ומצלחת נולד בנו זכר למשפחה מנכבדה של קהלת יבדי בגדד, שרבי יעקב נמנה על גדולי רבניה.

יפה עינים טוב מראה היה הילד, וכבר מהרגע הראשון שבה את לב הוריו וקרוביו. במלאת לו שמונה ימים נמול וכנס בבריתו של אברהם אבינו עליו השלום. כדרך של תינוקות החל לבכות בשעת הברית, אלא שלא כדרך של שאר תינוקות, הוא לא חדל לרנע מלבכות. מיום זה ואילך החלה מסכת יסורים נוראית לו ולהוריו. התינוק בכה ללא הרף; ביום ובלילה, לפני האכל ולאחריו, בשבת ובימות החל, בתוך הבית ומחוצה לו. קצורים של דברים - החיים במחצתו הפכו בעבור הוריו ובני משפחתו לסיס של ממש.

ואל תדמו בניפסכם כי מדבר היה בככי חריו... הילד בכה בצרחות מחרידות לב, ומלבד כמה שעות שנה רגועות, לא היה להוריו רגע של הפוגה.

מה לא נסו הללו לעשות לטובת ילדם הסובל; הם פנו לרופאים הבכירים ביותר באזור מגוריהם, פרופסורים ממחים ודויע שם שידע רב להם ברפואת ילדים, אולם אלו פכרו ידיהם בחסר אונים. הבדיקות היו תקינות לחלוטין, ולא זהו שום מחלה או מחוש שיגרמו לילד המסכן לבכות כל כך.

בצר להם נסו הוריו לפנות לעושי נפלאות למיניהם. הם הוציאו ממטיב כספם על קמעו שונים ומשנים ועל סגולות נדירות שאין בכח השכל להבין את דרך פעלתו, אולם ללא הועיל.

סדר היום בבית השתבש לגמרי, והם החלו לקוץ בחייהם. לא היה להם יום ולא לילה, לא זמן אכילה ולא זמן שתיה, לא זמן שחוק ולא זמן ערב... הכל התנהל סביב התינוק שלא ידע לעשות כלום, כי אם לבכות ולצרח.

היה זה ביום ככל הימים. אמו של התינוק עשתה את דרפה לשוק, לאחר שזכתה לכמה שעות של חסד בזכות אמה שהסכימה להשיג עליה בהעדרה. והנה, בעוברה בסמטה המובילה לשוק, הפתעה לגלות על הרצפה שלפניה דף הכתוב בלשון הקדש ומשך בביון על הארץ.

כמו נשים רבות ומכבודות באותה תקופה, גם אשה זאת לא ידעה קרא וכתב, אולם הצליחה להבחין לפי צורת הדף כי הוא נחלש מתוך ספר קדוש. היא הרימה את הדף ושמנה אותו בתיקה כדי לגונוזו לאחר שתשוב לביתה. אולם פתאום הבליחה במחה מחשבה מפתיעה:

"הן כבר נלאינו למצא תרופה לבנו האהוב. נסינו כל תרופה, קמע וסגולה אולם ללא הצלחה; מי יודע, אולי נשלח אלי דף קדוש

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות משפטיים - תרומה תשפ"א ♦ עלון מס': 59

השגחה שבועית

על זה אין ויכוח

אני רוצה לשתף אתכם בהתעוררות אישית שהיתה לי. עמדנו ודיברנו מענייני דיומא. קל מאד למצוא נושא לשיחה ולדוש בו מפתחות הסגר עד סגירתו במהרה. כמעט כמספר האנשים בעולם כך מספר הדעות. זה כן עוזר וזה לא עוזר, מה מאיים עכשיו, מוטציה בריטית, או מוטציה ישראלית, כן חיסונים לא חיסונים. כן בני חולים לא בני חולים. ועוד כהנה וכהנה, כידוע וכמפורסם.

עמד שם אברך עדין נפש, וממה שהוא אמר קיבלתי התעוררות רבה. הוא אמר ככה:

בואו נחשוב 30 שניות. איזו משמעות יש לכל פטופטי הדברים כאן? מה זה משנה מי הם מקבלי החלטות ולמה? אם אנחנו יהודים, ומאמינים באמונה שלימה "שהבורא יתברך שמו 'הוא' בורא ומנהיג לכל הברואים, ו'הוא' לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים", אז דבר אחד ברור לנו. שהקב"ה עושה את הכל. על זה אין ויכוח.

איך לנהוג למעשה עם כל השאלות המתעוררות עכשיו? לכל אחד יש את הרב שלו, מורה הדרך שלו, והוא השליח להבהיר לו מה רצון ה' ממנו!!!

בתכלית הענין, פשוט וברור שהקב"ה הביא כאן את הקושי. הקב"ה רוצה מאיתנו משהו, עוד חיזוק באמונה, עוד תפילה, עוד חיזוק בלימוד התורה.

יש לי חבר - כך מספר האברך היקר הזה - שכאשר הוא שמע על היסורים והקשיים שאנשים עוברים, מתוך השתתפות בצער הציבור, הוא קיבל על עצמו שלא לאכול בשרי במשך שבוע. זאת רק דוגמא כמובן. כל אחד יכול לחשוב על הדבר שהוא יכול לתת למען עם ישראל.

התרגשתי מהדיבורים של האברך. לפעמים משפט אמיתי של אדם, שיוצא מקירות לבו, מעמיד אותנו על המקום.

הרי זאת האמת. מה זה גוגע אלינו, כל מה שהולך מסביב? הרי גם אם יש חילוקי דעות לגבי אופני ההתמודדות, כולם סוברים שכלל ישראל צריך רחמים מרובים. מה זה משנה באיזה אופן הביא הקב"ה את הקושי? מה זה משנה אילו סיבות הגיוניות יותר או פחות גרמו לזה? הרי אנחנו מאמינים באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא עשה, הוא עושה והוא יעשה לכל המעשים. איך שלא יהיה, הקב"ה קורא לנו. לכל אחד בנפרד, לכל יהודי באשר הוא, בכל מצב שאתה נמצא, ומבקש ממך, תעשה מה שאתה יכול, כדי להביא ישועות על כלל ישראל.

שה' יעזור וירחם על עמו ישראל בקרוב, ונזכה לראות ישועות, רפואות ונחמות, וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

סנדר השדכן זרח הבדחן...

בכל כך הרבה חשבונות ומסובב את ראשם של עשרים ושמונה עסקנים שיסדרו לו את העניינים. לעומתו, יהודי שזוכה להתחזק באמונה בקביעות יודע שיש כתובת אחת. אם למשל הוא חושב שעבודה מסוימת מתאימה לו, הוא שולח קורות חיים, מדבר עם כמה אנשים, אולי גם מבקש מחברו שימליץ עבורו. עושה חשבון שכבר השתדל השתדלות סבירה ומחכה בנחת. מתפלל לאדון העולם, ויודע שמבחינת ההשתדלות הגשמית הגיע הזמן לעצור. מי שלומד ענייני בטחון, יודע שיש גבול להשתדלות. מרימים עיניים לשמים ואומרים: ריבוננו של עולם, יודע אני שאיני ראוי לסמוך על הנס, ולכן עשיתי כמה מעשים והשתדליות כדי להשיג את הדבר. ובפירוש, אני לא סומך על זה, אלא הכנתי כלי לקבל את הברכה מלמעלה, ואתה השם, הטוב בעיניך עשה. לא נסחפים באין סוף פעולות ותחכומים כדי להשיג מה שרצו.

כתוב באגרות הקדש של בעל התניא זי"ע מאמר י"א 'להשכילך בינה', שכידוע חיזוק יהודים רבים בזמנים קשים מאד, שהמאמץ - 'לא יחוש משום יסורים, ובכל עניני העולם הן ולאן שוים אצלו', כי באמת אין רע יורד מלמעלה והכל טוב, וזהו עיקר האמונה שבשבילה נברא האדם, כי עיקר בריאת האדם בעולם הזה, הוא בשביל לנסותו בנסיונות אלו! יהודי זה לא נבהל משום דבר, כי הוא יודע שהבורא מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכל רגע זה בריאה מחודשת של 'יש מאין'. ולכן אין שום ייאוש בעולם, וגם אם קשה מאד, הרי בכל רגע יש התחדשות מוחלטת, ואתה מחיה את כולם. ולכן גם הקשיים מתקבלים בשמחה, כי מאמינים שהבורא מיטיב בכל רגע מחדש, ואם זהו רצונו יתברך, אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו שיוצרנו מתחסד עמנו בכל עת לטובתנו.

וכשם שמשנכנס אדר מרבין בשמחה כן נזכה לחסדים מגולים, ויקייים הכתוב: **הראינו השם חסדך אמן סלה.**

(מתוך שיעור 132 בשער הבטחון)

רבינו מדיין אוננו בפרק ד' בחלק השלישי: **כשיבקש מאחד חפץ, יהיה אצלו החלש והחזק שווה בעשותו, ויבטח בהשלמתו על הבורא יתברך.** מה נחשב בעולם להצלחה? אדם נוטה לחשוב שאם השתדלותו העלתה פירות, זאת היא תוצאה הלא טובה, ואם לא, אז הוא מצטער על התוצאה הלא טובה. הפרשנות הזאת מוטעת ואינה תואמת את האמת. הרי החיים על מאורעותיהם מורכבים ומסועפים הרבה יותר ממה שנראה לעין. רק המנהיג של העולם כולו ושל כל אדם באופן פרטי, יכול לדעת מהי תוצאה טובה ומה לא. כבני אדם קצרי ראי, אין לנו מושג מהו באמת הדבר הגשמי שייטיב איתנו.

לפעמים בטוחים שרק אם נשתדל אצל אדם חזק עם משרה מכובדת וקשרים נצליח, והנה רואים במציאות שיש פעמים שדווקא החלש, זה שאין לו קשרים וכישרונות מיוחדים, מצליח יותר. ואז מתברר, שלא האיש החזק הוא שליח ההשגחה בהשתדלות זו, אלא מישוהו אחר גועד מן השמים להיות השליח לטובתו.

ככלל, כולם יודעים שהשם מנהל את העולם. השאלה היא האם זוכרים את היגם זו לטובה? באופן יומיומי, או שנזכרים בזה רק אחת לכמה חודשים. יש, שאם רצונו לא יוצא לפועל, אז במקום להרפות ולהתחזק באמונה, הוא עושה עוד ועוד פעולות, ומשקיע המון כוחות בלי מושגים לעצור. הוא מתקשר למנדל שיבקש מגיבנדל שתשפיע על השכן פישל שיתחנן אצל אחיו החורג ר' זימל שאחיו של גיסו בערל, הרב של פורים בשיבת 'יושב בסתר' בשכונת 'פורים שמח' ונכדו שמערל הוא הבעל קורא הקבוע בשבת מברכין במנחה גדולה בשטיבל של הסבא יוסקה וחמיו של ר' אייזיק, העשיר לשעבר, שיבקש מהמשרת קלמן שיגיד לחתנו ר' זלמן שיפעל אצל שכנו סנדר השדכן, שילך לסבא זרח הבדחן, ממלא מקומו של פרוץ הגבאי, שידאג לו מפטיר בשבת זכור בחינם, עם מוסף בלי היוצרות...

איזו רחמנות על בן אדם שמעסיק את ראשו

השיעור נמסר ביום חמישי וניתן לשומעו בשלוחה 4 (אחר בחירת השפה)

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארגן ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 1-605-31-31-719 • מאנגליה 0-330-3900-489 • מבליה 033-696-766
מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לנישים - שלוחה 4 בתפריט הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש • עברית • אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

נס גלוי עם פרק תהילים

סיפר לי הרב ח. ע. פ. ממקסיקו, נכדו חביבו של הגאון המפורסם הרב מיכאל פרץ שליט"א מחשובי הרבנים במקסיקו:

לפני חודש אני מקבל טלפון מיהודי בן שישים. איני מזהה את הקול שלו, ואחרי שהוא אומר לי מי הוא ומה שמו, אני נזכר שראיתי אותו אי פעם. שום קשר מיוחד לא היה לי איתו עד אותה שיחה, והוא אומר לי: "אני רוצה להזמין אותך לסעודת הדייה".

הוא גר באזור שלי, ולכן אני שמח להיענות לבקשתו, למרות שלא ברור לי מדוע נבחרתי דווקא אני להשתתף בסעודה שלו. "על מה ההודאה?" שאלתי.

"עברתי קורונה. חודש שלם הייתי מורדם ומנושם, והתעוררתי, ברוך השם".

"ברוך רופא חולים!" התרגשתי. אדם הגיע עד שערי מוות ויצא לחיים! כל מאורע כזה נוטע תקוה לרפואה ולהחלמה. עדיין לא חשתי קשר אישי במיוחד דווקא אליו, אבל שמחתי איתו ביחד, והודעתי כי אבוא בעזרת השם.

לא הייתי היחיד שקיבל טלפון כזה. בסעודה נכחו שמונה עשר אנשים, חלקם הכירו את המחלים יותר, חלקם פחות. כולנו תמהנו, מדוע הוא הזמין דווקא אותנו, אבל הוא לא השאיר אותנו במתח זמן רב מדי. האיש, שברחמי ה' יתברך חזרו אליו כוחותיו, פתח בדברים: "כששכבתי מורדם, ראיתי איך אני עולה לשמים, ופתאום אני רואה את אמא שלי, שכבר נפטרה. היא אומרת לי: 'מה אתה מחפש כאן? תרד למטה!' אני רוצה לרדת, אני אומר לה, 'אבל לא יכול'. 'תסתכל עכשיו למטה', היא אומרת לי, 'ותראה שאתה יכול'. אני מסתכל למטה, ומה אני רואה? את כולכם! כל האנשים שנמצאים כאן בסעודה. אתם מחזיקים ספר תהילים ומתפללים עלי, וסוחבים אותי כלפי מטה. חזרתי לעולם הזה בזכותכם!"

כשהוא אמר זאת, עבר לי רעד בכל הגוף. לא ידעתי! אני אומר לכם שלא חלמתי איזה כוח יש לתהלים שאני אומר. בסך הכל נתנו לי את השם של היהודי הזה. אמרו לי שהוא במצב קשה, לקחתי ספר תהילים ואמרתי פרק אחד. רק פרק אחד! ואז הזכרתי את השם שלו.

ואני, עם הפרק האחד הזה סחבתי אותו חזרה לארץ החיים.

חוץ ממני יש עוד שבעה עשר יהודים ששמעו את הדברים מפי היהודי שהיה תלוי בין שמים לארץ, וגורלו נחתם לחיים. עכשיו אנחנו כבר יודעים איך אנחנו, הבריאים, יכולים לעזור לאחינו החולים.

(הביטחון היומי, יום שני פרשת יתרו, מס' 79)

נהג הטרמפיסטים

שמי אברהם ולס. לפני כעשר שנים עבדתי כמלמד בשכונת 'נווה יעקב'. יום אחד, ברצוני להגיע לביתי

מעטפה על השביל

עברנו לבית חדש בעפולה, וזקקנו לערוך בו כמה שיפוצים חשובים. ידענו שמעטפה מארצות הברית עם המחאה של שנים עשר אלף דולר נמצאת בדרך אלינו, וחיכינו לה בכליון עיניים. כל פעם שיצאנו מהבית בדקנו מה קורה בתיבת הדואר. זהו סכום לא קטן, וכמה וכמה דפיקות לב ליוו את הציפיה הזאת. לא היינו בטוחים שהמשלוח בדואר מספיק מוגן בשביל סכום כזה. כל יום כאשר יצאנו מהבית בדקנו את תיבת הדואר. זה הפך לפעולה אוטומטית. יוצאים, בודקים, רואים שעוד לא הגיע וממשיכים הלאה.

יום אחד אנחנו שומעים ששכנים שלנו מבודדים. יש להם בבית ילד שהוא חולה מאומת, וכל המשפחה עם ההורים, העוללים, הפעוטות, הילדים והטף, מסתגרים יחדיו בתוך ביתם. בעפולה גם אנשים שגרים במרחק של כמה רחובות זה מזה עדיין נקראים שכנים. אשתי רצתה לעזור להם בכל ליבה, והיא החליטה להביא להם דיסק מעניין לילדים וכמה חוברות יצירה שיעסיקו את ילדי המשפחה המסוגרת ויאפשרו קצת מנוחה להורים.

היא יצאה בשעות הבוקר, כמובן בדקה בתיבת הדואר אם הציק הגיע, וכמו תמיד, גם הפעם הוא לא נמצא. גשם שוטף ירד בחוץ, והיא מיהרה להביא לשכנים את התעסוקה המאווררת. בדרך חזרה, עם הרגשה נעימה ומרוממת שהצליחה לעזור קצת, היא מבחינה בשביל הכניסה לבית במעטפה מקומטת. היא מרימה את המעטפה ורואה שהיא ממוענת אלינו. מאיפה? מכתובת בארצות הברית! כן, זאת היא המעטפה המיוחלת לה אנחנו מחכים כבר כמה שבועות. בדיוק היום היא הגיעה, בגשם השוטף, בדיוק היא נפלטה מתיק הדוור או מהתיבה ונחתה על השביל ביום כל כך סוער. חשבנו שאנו עושים חסד עם הזולת, אך למעשה חסד גדול נעשה עימנו. אותה שעת בוקר שאשתי יצאה בה, לא היתה השעה שבה היא רגילה לצאת. אם לא החסד לילדים, היא לא היתה יוצאת, ואני הייתי מגיע הביתה רק בצהריים. המעטפה היתה עלולה להמשיך להתגלגל בחוץ ולהירטב בגשם עד אובדנו של הציק החשוב כל כך.

ברוך השם שזכינו לראות את השגחתו הפרטית.

(מוצאי שבת פרשת וארא תשפ"א, סיפור 6 / מס' סיפור 17488)

אלקא דמאיר ענני

שמי אהרן. אני מתגורר בביתר עלית. יום אחד נסעתי מביתר לירושלים באוטובוס של תגבור, שאינו שייך לחברה. כאשר ירדתי מהאוטובוס גיליתי לתדהמתי שהארנק עם כל כרטיסי האשראי נותר באוטובוס. ידעתי שהרכב אינו שייך לחברה, ואין אפשרות לאתר אותו דרך משרדי החברה. הנהג, שהיה ערבי, אינו מחויב להביא את החפצים שהוא מוצא למחלקת האבודות, איש אינו יכול לעקוב אם אכן עשה זאת. תוכלו להבין כמה עמוק התאנחתי על האבדה היקרה.

עברו שבועיים. במשך השבועיים האלו אני עוקב בחרדה אחר חשבונות הבנק, מברר פעם אחר פעם אם נגנב לי כסף, ואם לא נערכו עסקאות אשראי ללא ידיעתי. בכל פעם אני נרגע בראותי שאף אחד לא השתמש באשראי, אבל זה עוזר רק לזמן קצר, כי אחר כך אני שוב חושש לשלום הכרטיסים שנשכחו אי שם. אחרי השבועיים אמרתי לעצמי שהגיע הזמן לבטל את הכרטיסים, כי הרי בשלב מסוים הם יימצאו בוודאי, ואף אחד לא הבטיח לי שהמוצא יהיה ישר.

רגע לפני שאני מרים טלפון לבנק מתעורר בתוכי קול שפוי ואומר לי: רגע רגע, האם דיברת עם ריבוננו של עולם על האבידה הזאת? האם ניסית להתפלל על זה? תרמת כמה פרוטות לעילוי נשמת רבי מאיר בעל הנס?

למרבה הבושות התשובה היתה 'לא'. עד לרגע זה לא פניתי במילה אחת לבורא יתברך בבקשה שהאבדה תחזור. מיד לקחתי כמה פרוטות, שמת בקופת צדקה לעילוי נשמת רבי מאיר בעל הנס, אמרתי אלקא דמאיר ענני, אמר רבי בנימין, והתפללתי תפילה קצרה שהקב"ה יחזיר לי את האבדה. כעבור כמה דקות בלבד הטלפון מצלצל. על הקו נשמע קולו של ר' חיים מבית שמש, גבאי של אחד מגדולי דורנו שליט"א, ומה הוא אומר לי אם לא כך: "ר' אהרן, לידי יושב יהודי שפתאום מרגיש משהו קשה מתחת לבעל שלו. הוא מגלה שם ארנק, ובתוכו מסודרים כרטיסי אשראי והשם שלך מופיע שם. אמרתי לו שאני מכיר אותך. האם אבד לך ארנק?"

כולי נרגש. אני מודה לו מעומק ליבי, ומסכם איתו שחתנו, שמתגורר בביתר עלית, יביא לי את אבדתי עד לפתח ביתי. נראה כאילו הקב"ה החביא את הארנק שלי בתוך האוטובוס. שבועיים היה מונח שם וחיכה שאתן כמה פרוטות לצדקה ואתפלל להי' על אבדתי. ברוך המשגיב אבדה לבעליה.

(יום חמישי בא תשפ"א לילה סיפור 2 / מס' סיפור 17585)

הרגיל בנר

שמי נפתלי דוידוביץ, ואני בעל מכולת בעיר אשדוד. יהודי ללא כיפה נכנס למכולת והעמים חבילות של נרות. שאלתי אותו:

"כל כך הרבה נרות, בשביל מה?"
"לכבוד שבת", ענה לי האיש, "בערב שבת אשתי
מדליקה הרבה נרות". התפעלתי, והוא ממשיך,
"ואל תסתכל עלי ככה. יש לי בן שחזר בתשובה, ויש לו ארבעה בנים
מקסימיים, חרדים כמו הילדים שלך. הם עושים לי הרבה נחת!"
ראיתי מול עיני איך מתגשמים דברי חז"ל: הרגיל בנר הויין לו בנים תלמידי
חכמים. דברים שמדברים לכל יהודי.

(יום חמישי פרשת וארא תשפ"א, סיפור 4 בוקר, אדיש / מס' סיפור 17444)

על חשבון אדון הכל

בני היקר חזר מהחיידר והכריז בהתרגשות שהם יוצאים לטיול, וצריך רב-קו, כדי שיוכלו לנסוע.
הדבר נשמע לי מוזר מאד. איך ילדים של חיידר עומדים לנסוע באוטובוס ציבורי לאזור מרוחק?
הרי האוטובוס יעצור בתחנות שונות, נוסעים יעלו וירדו, וילדי החיידר הטוהרים עלולים להיחשף
למראות שכלל אינם תואמים את חינוכם. התקשרתי למנהל החיידר ושאלתי: "למה לא נוסעים
לטיול באוטובוס פרטי?"

ענה לי המנהל: "זאת הוצאה גדולה מדי. אוטובוס פרטי יעלה לנו אלף שקל".

"שיהיה", אמרתי, "תארגנו אוטובוס ואני אשלם את העלות מכיסי הפרטי".

בכיסי הפרטי לא היה כסף מיותר. אני אברך כולל, ואין לי שום מושג איך אגייס אלף שקל, אבל
אמרתי שזכות שמירת העניינים בוודאי לא תביא לי חובות.

בכ"א סיון, ביום של הטיול, ניגש אלי יהודי שעורך מגביות צדקה למען לומדי תורה ואומר לי:
"יש לי כאן בשבילך 800 שקל מהמגבית של פורים, ועדיין לא נתתי לך אותם". נדהמתי, בדיוק
היום נזכר משהו להביא לי כסף שנמצא אצלו מפורים. באתי הביתה והראיתי לילד את הכסף.
"אתה רואה", אמרתי לו, "ממצאה לא מפסידים!"

אבל הילד יודע חשבון ואומר לי, "אבל זה רק שמונה מאות שקל ולא אלף".

עוד באותו יום יכולתי להראות לבני כי הקב"ה משלם עד הסוף, ואפילו יותר. יש יהודי שיועד
שאני לומד כל היום ב"ה ומדי פעם שולח לי תמיכה. בדיוק היום הוא שלח לי 300 שקל.
בשארתי עם עודף.

(יום שלישי פרשת וארא, תשפ"א, סיפור 3 בוקר / מס' סיפור 17404)

תכינו מעטפות

בחורף תש"פ עמדתי לפני נישואי בני בשעה טובה ומוצלחת. ההוצאות גדולות, ההכנות מרובות,
מועד החתונה מתקרב וצריך המון כסף. התחזקתי באמונה שהקב"ה ישלח לי את כל הכסף בלי
לרוץ לגמ"חים, והוא יגיע מידו המלאה, הקדושה והרחבה. בלב מלא ביטחון אמרתי לבני ביתי:
תקחו מעטפות ותרשמו על כל מעטפה את תחום הרכישה והסכום הנדרש. למשל: ביגוד - 4000
שקל, ריהוט 80,000 שקל וכן הלאה. נוות ביתי שחתי עשתה כמו שהוריתי לה, והראתה לי את
המעטפות המוכנות בזו אחר זו. ביגוד, ריהוט, נדוניה, ועוד ועוד סעיפים ותתי סעיפים. ליד כל
כותרת היא כתבה מספר, והמספרים מצטרפים יחדיו לחשבון גדול עצום ורב. התיישבתי ואמרתי:
ריבוננו של עולם, הכנתי את הכלים. אנא, שלח לנו את כל הדרוש! וכך יבתי ואמרתי תהילים
בהתעוררות גדולה.

בשעת אמירת התהילים מצלצל הטלפון. על הקו השכן מהקומה שמתחת. לפני 8 שנים הרחבתי
את ביתי והוצאתי חדר ומרפסת. השכן לא רצה אז לשפץ את ביתו, וסיכמנו שכאשר יחליט לבנות
ביום מן הימים, הוא ישתתף בהוצאות של בניית התקרה והיסודות המשותפים. עכשיו הוא מתקשר
אלי לומר שהוא החליט לבנות, הוא כבר עשה חשבון כמה הוא חייב לי, הוא כבר קיבל אישור
משכנתא מהבנק, והכסף בדרך אלי. הסכום הספיק בשפע כדי למלא את כל המעטפות, די והותר.
(יום חמישי פרשת וארא, תשפ"א, בוקר, סיפור 2 / מס' סיפור 17444)

הכסף חזר

ער"ח שבט. אני גר בשיכון סקווירא. חבר שלי, שכל יום לומד איתי בשיעור, נעמד בהתרגשות
וקורא - רבותי! יש לי סיפור מפעים לספר לכם.

היום סיימתי עיסקה. קניתי בית. לפני שניגשתי לחתימת העיסקה אמר לי משהו שכדאי מאד
לתרום צדקה לעילוי נשמת הרה"ק רבי מרדכי מקוזמיר זי"ע, בנו של הרה"ק מטריסק. עשיתי
כדברי חברי. ביקשתי מקורב משפחתי שנוסע לארץ ישראל, שיקח איתו כמה מאות דולרים,
ויחלקם לעניי ארץ ישראל.

בתחילת התהליך הנחתי סכום כסף אצל העורך דין, כנהוג במקומנו, לפי חישוב התשלומים
לכל הנוגעים בדבר. ועתה, לאחר חתימת העיסקה בשעה טובה הוא חילק את הכסף בין כל
השוייבים - המתווך, עורכי הדין ושאר בעלי המקצוע שהביאו לגמר העניין. אחרי חלוקת
השלל, איש איש ומה שמגיע לו, קרא לי העורך דין ואמר: "כולם כבר קיבלו את שלהם, ועדיין
נשאר כסף". העורך דין רשם לי צ'ק עם הסכום שעליו להחזיר לי, וכשהצ'ק מגיע לידי אני נדהם.
הסכום המדויק שרשום עליו הוא בדיוק כמספר הדולרים שנתתי לצדקה. הנה, אתם רואים?

חבר שלי מציג את הצ'ק לעיני כולם. הסכום שרשום עליו מתאים בדיוק של חוט השערה לסכום
שנתן לצדקה. לא פחות ולא יותר. "איך לי מושג איך נשאר מהכסף שהנחתי אצל העורך דין אחרי
שחישבתי כראות כמה עלי לשלם לכל אחד. איך לי הסבר לזה, רק זאת, הכסף לצדקה ששלחתי
לעניי ארץ ישראל חזר אלי".

(יום רביעי פרשת וארא תשפ"א, סיפור 3, לילה / מס' סיפור 19344)

שבמאה שערים, עצרתי טרמפ, והנהג פתח לי את
דלת הרכב ברוחב לב והזמין אותי להיכנס. לא הייתי
היחיד. הנהג חיפש אנשים כדי להעלות אותם, והיה
נראה שמח להוביל אותם למחוז חפצם. כך במשך
תקופה נסעתי איתו. לא מספיק לומר שהיה לו
רצון טוב להיטיב עמי ועם אנשים נוספים בדרך.
יותר מדויק לומר שהיתה לו להיטות לדבר. הוא
ממש חיפש נוסעים והסיע יהודים ממקום למקום
בשמחה, כאילו זה איזה עסק שלו.

התפעלתי וגם תמהתי. כיוון שהוא הסיע אותי
הרבה פעמים, וכבר נעשינו ידידים, הרהבתי עוז
ושאלתי אותו, "אני רואה שאתה ממש מחפש
נוסעים. מה העניין שלך בזה?"

התשובה שלו הפתיעה אותי: "אני עושה את זה
אחרי שקיבלתי מסר מן השמים".

עכשיו כבר הסתקרנתי לגמרי. "מה פירוש? אתה
נביא?"

הוא חיך. "לא נביא ולא בן נביא, אלא מעשה
שהתחיל לפני שנה..." והוא סיפר:

יום אחד, מצאתי בן אדם זרוק על ספסל. זקן
גלמוד, לבוש סחבות ללא מכר וגואל. ריחמתי עליו
והצעת לי לבוא אלי הביתה. אני עובד כקבלן בניה,
ובאופן אישי הקב"ה בירך אותי בבית גדול. יש לי
יולה וגם יחידת דיור קטנה שמכילה כל מה שאדם
צריך כדי להסתדר בכבוד. אמרתי לו שיש לי מקום
בשבילי, והוא שמח. הוא הגיע לגור אצלי, ומאותו
רגע הוא הפך להיות כמו בן משפחה. דאגתי לו
לכל מה שהוא צריך, לבגדים ולאוכל. כאשר לא
חש בטוב דאגתי לו גם לרופאים ולתרופות. הוא
התגורר אצלי במשך כשנה. יום אחד הוא אומר

לי "אני מרגיש שימי ספורים ואני רוצה להכיר לך
טובה על החסד שגמלת איתי, אבל יש לי בעיה.
כמו שאתה רואה אני עני וגלמוד ואין לי שום דבר.
לא אוכל להשאיר לך כלום בירושה, ועם כל זה אני
רוצה לתת לך דבר מה. מה אתן לך?"

"תתן לי תקיעת כף", העזתי לבקש, "שתבוא לספר
לי מה עלה בדעתך בבית דין של מעלה". הוא נתן לי
תקיעת כף, ואחרי תקופה הוא נפטר לבית עולמו.
עברו כמה חודשים. כמעט התייאשתי מבואו של
הזקן, עד שלילה אחד הוא פשוט הופיע בחלומי.

"באתי במיוחד אליך", הוא אמר לי, "תדע לך
שביקשתי דבר קשה מאד, אל תעשה את זה שוב.
קודם כל, אין זה דבר קל לקבל רשות לרדת, אבל גם
אחרי שקיבלתי רשות, לא רציתי לעשות זאת. כל
כך טוב שם למעלה, ולרדת לכאן אלו ייסורים גדולים
לנשמה. בכל זאת, כיון שהצלת אותי והבטחתי לך,
הייתי מוכרח לבוא. אין לי רשות לספר לך מה קורה
שם, בבית דין של מעלה, אבל בגלל מצות החסד
שעשית עימי הרשו לי לומר לך דבר אחד. תדע
שבכל מצוה שאדם עושה, תפילה, תורה, ציצית,
שבת וכו', אם בן אדם עושה את זה עם פניות, לשם
כבוד, השכר של המצוה יורד. ממש נופלות חתיכות
מהמצוה. לעומת זאת אם אתה עושה חסד, אפילו
עם פניות, ואפילו עם כבוד, המצוה נשארת שלך
בשלמות. החסד חשוב מאד בשמים".

זהו, זה המסר שקבלתי משמים - אמר לי הקבלן
- ומאז אני מקדיש בכל יום שעה של עשיית חסד.
שעה ביום אני מסתובב עם האוטו ומחפש אנשים
כדי להסיע אותם.

את המסר שהקבלן העביר לי אני ממשיך להעביר
הלאה. כמה החסד חשוב בשמים.

(ראיון עם הרב אברהם וולס שליט"א, עברית ראיון 66,
אדיש ראיון 67 / ניתן לשמוע בשלוחה 5-6 לאחר בחירת השפה)

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

נחלקו בזה גדולי עולם

הרב שלמה שמעון רסמן בית שמש: בענין זה נחלקו גדולי עולם. החזון איש וסייעתו סוברים שמוות הביטחון הוא לבטוח שכל דבר מוכרז מלמעלה. אך אין בהכרח שלבעל הביטחון יגיע אליו רק טוב. מנגד גדולי החסידות וסייעתם סוברים שהבוטח בהשם אך טוב וחסד יסובבו והמתחזק במידת ביטחון מוענק לו כל חפצו.

הרב משה שחור מבני ברק מצטט את דברי החזון איש בספרו אמונה וביטחון (פ"ב): "טעות נושנת נתאזרה בלב רבים במושג בטחון. שם בטחון נסתובבה במושג חובה להאמין, כאשר יש לו שני דרכים בעתיד, אחת טובה ולא שניה - כי בטח יהיה הטוב, ואם הוא חושש על היפוך הטוב הוא מחוסר בטחון. וזה אינו נכון - עיקר הביטחון הוא האמונה שאין מקרה בעולם, וכל הנעשה תחת השמש הכל בהכרזה מאתו יתברך. היוצא לנו מדברי החזון איש כי אין לנו לדעת אם נקבל את היבנו. אמנם בסוף דבריו מסיים: על הבוטח שורה רוח קודש ומתלווה עמו רוח עוז המבשרו כי אמנם יעזרהו השם".

הביטחון - הכנת נלי

הרב נתנאל יוסף לחון מבני ברק מביא דברים מופלאים המיוסדים על דבריו של הכלי יקר בפרשת שלח: החובה לבטוח בהשם שרק הוא יכול לתת ולא לתלו. לביטחון יש שכר ותגמול, והוא מוענק לאדם הבוטח. פרטי השכר אינם מעניינינו, ונסתרים דרכי השם. אך ברור שכאשר חפצים שימלא השם משאלות לבנו לטובה אין זה אלא במקום שבו השראת השכינה, ושהיא איננה שורה אלא בלב המאמין והבוטח בשלימות.

שני הצדדים אמת

הרב יוסף שוירי ניו יורק: לדידי אין שום שאלה, שני צדדי השאלה אמת לאמתיה. צריך להאמין שהשם יכול לתת לנו הכול, וגם להאמין בזה שייתן לנו כל צרכינו וחפצינו.

הרב מיכאל אולמן מבני ברק מרחיב בענין דבריו מאירים: גדולי הדור האחרון בעלי המוסר וגדולי החסידות ולעומתם החזון איש, כל דבריהם מקורם טהור בדברי חז"ל, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים. על פי דרכנו נאמר שמדובר בשתי דרגות בביטחון.

רציתי לשאול שאלה יסודית בענין דרך הביטחון. כאשר מישוה זקוק לאיזה דבר מצרכיו, להזמין אחד שאין לו דירה. האם הוא צריך לבטוח בהשם שייתן לו ? או, שהוא צריך להיות בטוח שהשם יתן יכול לתת לו ?

י.ג. בני ברק

שאלה מספר 13

הראשונה: צריך האדם להשריש בלבו האמונה שאין שום מקרה בעולם כלל והכול נעשה בהכרזה מלמעלה, ולאחר מכן יתעלה בדרגתו להאמין שכל צרכיו יסופקו לו מאת ה'.
הרב חיים רפאל פרידמן ירושלים מסכם בנוספתו: להאמין שהשם יכול לתת לו זאת אמונה, לבטוח שהשם ייתן לו זהו ביטחון. זהו א' ב' - "אמונה ביטחון", וכאשר יאמין ויבטח יגיע הג' ד' - "דירה גדולה" (גריוסע דירה).

מה שטוב עבורך תקבל

הרב חיים צבי גלמנר בני ברק: זקני הרב אליעזר לוינגר שליט"א עבר את מאורעות השואה. תדיר כאשר מתעניינים אצלו על שלומו, הוא משיב: "הכי טוב שאפשר", והוא ממתיק את דבריו - לו הייתי זקוק לעוד, ואפילו בקורטוב קטן, הייתי מקבל זאת מאת ה'. ולעניינינו, ודאי הוא שרק השם יתברך יכול לתת, והוא נותן. ומה שמקבלים מאיתו הוא הכי טוב שרק אפשר להיות. ואם לא קיבלנו, סימן הוא שכך הוא טוב עבורנו. אומרים על הפסוק 'רבים מאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו: הרשע מלא מאובים, אך הבוטח בה' יודע כי מאובים אלו הם חסד שמסובבו.

הרב חיים שוורץ מבני ברק: בספר חובת הלבבות מובאים שבעה דברים שצריך להאמין בהם, ביניהם, שצריך להאמין שהשם יכול לתת לו, ושהשם יתברך יודע מה הוא צריך, ושהשם מספק לו את כל צרכיו. אך כן, זוהי מידת הביטחון, שיקבל מהשם יתברך כל צרכיו. אך מנגד עליו לדעת שכלפי שמיא ידוע מה טוב עבורו ומה לא, והוא אינו מקבל משום שזה לא טוב עבורו. וידוע המשל על האב שאינו רוצה לתת לבנו סוכריה משום שהוא יודע שזה מסוכן לבנו. על הבן לסמוך על אביו שאינו נותן לו רק משום שזו טובתו.

שאלה לגיליון 61

מעשר כספים מביאה ברכה בפרנסה, אמנם, יש בענין זה כמה שיטות בפוסקים. שאלתי: האם גם כהיום רואים עשירות ושפע למי שמקפיד על כך ?

א. מ. - פתח תקוה

מסירת שאלות ותשובות: בקו השגחה פרטית 02-30-11-300 שעות 3 < 5 (לאחר בחירת השפה) [מן ההקלטה מוגבל ל- 3 דקות] | במייל 023011300@gmail.com | בפקס 02-6599-189 תשובות יתקבלו רק עם שם מלא ושם עיר יום ראשון פרשת תצוה. שם השואל יכתב בראשי תיבות ושם עיר.

השפעה פרטית

מאד השתחלתי לשמוע לקו ולקרא את העלוני, בכל מהלך שאני עושה בחיים, בכלל, בבית ובכל מקום אחר - המחשבה הראשונה שלי היא האם זה באמת מה שה' רוצה ממני, האם זה מה שישמח את הקב"ה. תודה לכם על שינוי החשיבה.

מצד המקבילים

נתי תרומה קבועה, עבור שם לתפילה ליווג הגון. ברוך השם הבקשה נתקבלה לפני ה' יתברך, ועוד שבוע תהיה כבר החתונה. עכשיו עומדים כבר בתשלום האחרון של כל החתונה. ישר כח !!!

קח גם אתה שותפות קבע בהצפת האמונה בעולם ותזכה להבטחת הווה ולמזכי הרבים: בניים ובני בניים יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.6313.742

העברה לבנק	משלוח בדואר	בעמדות נדרים
לאומי סניף 902	ת.ד. 5475	פולס על שם
057390056	ירושלים	'שער הבטחון'

הנצחה פרטית

הסכם יששכר זבולון בח"י אלף מאינים לחודש בכלל העולמי השגחה פרטית

על ידי ולזכות עידן ישראל בן טרו אסתר וזוגי איריס בת סוליקה ויוצ"ח שיחי

לזכר הרה"ק רבי שלמה בן יוסף זצוק"ל הי"ד מקרלין והרה"ק רבי ישעיה ב"ר משה זצוק"ל מקערסטיר ולע"נ הילדה מרים חנה הי"ד בת יבלחטי"א הרב יעקב ולזכות עובדי מרים פיננסיים

עלוני ל- 40 בתי כנסת

לרפואה האשה הצעירה אסתר בת פסיה לאה נא לומר קפיטל תהלים לרפואתה השלימה

לע"נ יצחק בן עליזה זוכיה עלה למרום כ"י שבט ולזכות יב"ל"ח יהודה בן פרומה

יצחק בן צירל להצליח במשפט ולמצוא קונה טוב לדירה ולזכות למדור בכבוד ובלי חובות

לע"נ הרה"ק ר' יהודה אריה לייב זצ"ל דז'ילובסקי נלבד ו'י שבט תשע"ז - נתרם ע"י בנו אברהם יעקב

החפץ בעילום שמו, שברוך ה' עבר את הירוים בקלות ובנקל

לע"נ ר' אלתר נפתלי בן ציון בן ר' שמואל הלוי הורביץ זצ"ל עלה למרום ל'י שבט תשנ"ג

לע"נ הצעונה והחסודה מרת פענא פרידמן ע"ה בת הרב אברהם רוטמן זצ"ל עלתה למרום ג' אדר תש"פ

לרפואת מרת שבע בת אלטא מלכה תחי'

המעוניינים להפיק את העלון מחממים להתקשר למשרד ההפצה בטלפון 02-5866-075

מענה אנשי בין 12:00 ל-14:00

ניתן להשיג תורה בכל שעות היממה וזכור אל"ם ב"ד

מעלון הגיליונות היטה ללא תשלום למפייסי 250 עלונים ומעלה בתצוגת מקורות חלוקה

ההרשמה לקבלת העלון במייל בכתובת 023011300@GMAIL.COM | ההרשמה לעלוני באדיש אנגלית במייל 023011300@GMAIL.COM

העלון יוצא לאור בשפות עברית, אידיש ואנגלית

לקבלת העלון במייל ל- 023011300@GMAIL.COM

נקודה מתוך שיעור המופלא של הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א

השכניקה בה תופסים את הקוף

על כך אמרו הצדיקים: קל יותר להוציא את ישראל מהגלות מלהוציא את הגלות מישראל.

כלפי מה הדברים אמורים? אלו העושים את גלגול החובות וראים יתכן ומיד את ישועות השם, ישועות נפלאות על טבעיות. להשם יתברך לא חסר כסף, כל סכום הוא כרגזר חול כלפיו. מהרגע שמפסיקים לגלגל ושמים את היהב על השם מיד נושעים.

"ולא שמעו לא משה מקוצר רוח ומעבודה קשה" - אנשים לא רוצים לשמוע על ישועתם. כאותו קוף שאינו מרפה מחופן האגוזים. תשחרר את האגוזים ותוכל לברוח מכל עגמת הנפש.

המרחק בין הגלות לגאולה הוא דקה אחת. דקה של החלטה אמיצה ואיתנה: לא עוד כיסוי חובות בחובות, אלא לתת לריבוננו של עולם שיכסה את כל החובות.

אמנם לא קל להחליט על כך, אך מעודי לא פגשתי אדם אחד שהתחרט על ההחלטה הזאת. חבל על כל יום שנמצאים בגלות.

בספר חובת הלבבות (שער הביטחון פ"ד) מביא משל נפלא: אדם הלך במדבר ונתקף בצימאון עז. מצא בור מים דלוחים ובלתי מתוקים, ושמה בהם שמחה גדולה והרוה את צימאנו. כאשר הלך משם מעט, מצא מעיין נובע מים מתוקים, והצטרע על אשר וטהל קודם את המים הדלוחים והרוה בהם את צימאנו.

הנמשל הוא לאנשים הצימאים לכסף ומשתמשים באמצעי הראשון הבא לידם גם אם הוא כרוך במאמצים גדולים וביגיעה רבה. אילו לא היו משתמשים באמצעי זה, היו משיגים את כספם בדרך קלה ונוחה יותר.

כך גם לעניינו: אנשים בחרים באמצעי המונח לפניהם ומשתמשים בכספי הלוואות, משקיעים יגיעה רבה ומאמצים מרובים ועסוקים בכך שעות רבות ללא שום תכלית. חלף זאת אפשר להשתמש באמצעי קל ונוח - לסמוך על ישועת השם, כי אין להשם מעצור להושיע ברב או במעט.

שיעורי הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נמסרים פעם בשבועיים באדיש ופעם בשבועיים בעברית, בשעות 2 < 3 (לאחר בחירת השפה)

הכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא יתפטר להחפץ ולשמוע קריאת התורה.

אדר השבת

הגיליון מוקדש לדפוא"ש: החל בח' קלחין • חנה בת נעשה •

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מורד אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

זמני כניסת וציאת השבת

כניסת השבת: 17:06
שקיעה: 17:28
ציאת השבת: 18:04
דבנו תם: 18:42

הגיליון ז"ל בעיקר נתיבות

האלון נוסף לפני עיתון: מוצה בת נעשה - לקח לו וסמחה בת נעשה - אמת כחן וכן אלו נעשה מקראל בן אלו ונספחה

דין הלכות בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

הם בקשו מהבעל מנון שיבוא לאירוע של היתום בתחילה הוא היסס אך לבסוף הסכים ומכאן מתחילים לכאורה הבעיות והדבקות בקורונה שהביאה אירוע שכיסה את כל ההסכים • עמוד 3

מעשיות בפרשה

"כל אלמנה ויתום לא תענוך"

כתב האבן עזרא: נכתב בתורה 'תענוך' לשון רבים. כי אם האחד יענה ואחרים יראו ולא יעזרו למתענה, העונש יהיה על כולם. כל הרואה ואינו עוזר, נחשב הדבר כאילו הוא המענה בעצמו, וזה לא תענוך לשון רבים. ועל כן בא אחריו 'זחרה אפי והרגתי אתכם' (פסוק כג) - את כולכם.

סיפר רבי אליהו לאפיאן זצ"ל: שמעתי מרבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל, שהוא הבחין פעם שרבו רבי ישראל סלנטר זצ"ל אינו שומר על סדרי התפילה והלימוד שהיו קבועים לו בכל השנים. שאל אותו רבי נפתלי מהי הסיבה לכך, והוא השיב שאשתו הכניסה לביתם משרתת אלמנה, ולכן אם הוא יקום השכם בבוקר כדרכו לצאת מהבית, תאלץ האלמנה גם היא להתעורר משנתה ולקום כדי לסגור את הדלת מבפנים, והוא חושש משום 'כל אלמנה ויתום לא תענוך'. והוסיף ואמר לו שיש דברים נוספים שהוא נמנע מלעשות בגלל חשש זה.

פנה רבי ישראל לתלמידיו ואמר: "ומה אתה אומר נפתלי, שאפטר אותה? אם כן יוצא שאסור להכניס אלמנה ויתום לתוך בית יהודי, שמה יצטערו אותם, ואיך אפשר לומר דבר כזה?" (לב אליהו בראשית עמ' ריט)

"אם כסף תלוה את עמו את העני עמך לא תהיה לו כנשה לא תשימוך עליו נשך" ובגמרא (יבמות סג, א): המלוה סלע לעני בשעת דחקו, עליו הכתוב אומר (ישעיה נח, ט) 'אז תקרא וה' יענה תשוע ויאמר הנני'.

מפרש העיון יעקב זצ"ל: הכוונה 'בשעת דחקו' - של המלווה, שגם כאשר מצבו דחוק, הוא מלווה לעני את הסלע, עליו הכתוב אומר 'אז תקרא וה' יענה, תשוע ויאמר, הנני'. וזהו 'את העני עמך' - גם כאשר העוני עמך ומנת חלקך, וסובל הנך ממחסור, בכל זאת עליך לפרוס מלחמך לעני.

ואמר הרה"ק הבית ישראל זי"ע, שכך היא המידה לא רק בענייני ממון אלא גם בענייני יידישקייט וחסד רוחני. כל אחד מישראל חייב תמיד לגמול חסד עם האחר, גם אם הוא חש שהוא עצמו סובל מכך ויורד ממדרגותיו הרוחניות על ידי זה. ועל מעשה חסד כזה, כשנותן גם בשעת דחקו, הכתוב אומר 'אז תקרא וה' יענה'. (יש"כ לדב המחבר ילקוט מאיש לרעה)

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתגרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר':

אור התורה
לע"נ בנימין בן רחל

7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתגרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאיר':

חידה: חוץ מעם ישראל מי עוד גולה לעיר מקלט?
חידה של שבוע שעברה: איזה הלכה תלויה בדעתו של תינוק בן יומו?
תשובה לחידה משבוע שעבר: חלב אם כאשר האמא טמאה האם מטמאת את התינוק וזה תלוי ברצון התינוק אם רוצה להטמאות או לאו (כריתות יג ע"ב)

תזכורת: בכל שבוע עולה למערכת חידה מתורת האור החיים הקדוש נושאת פרסים יקרי ערך!

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

עט יוקרתי ומלכותי בשווי מאות שקלים	"ברטים ספר" לריבישה ברשת "אור החיים"	נגן (MP3) כשר עם שיחות של גדולי הדרשנים	דיסק און קוי בפיתוח ייחודי לקוראי העלון
------------------------------------	--------------------------------------	---	---

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו: 0774103900 - שלוחה 5

העלון ההצלחה הגביר היקר: מרד תומר סגרון רעייתו ובנו לביא

להצטרפות לרשימת התפוצה: alon089945291@gmail.com

מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד): alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454 | קו התוכן: 079-5904730

פקס: 08-9941870 | מען למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

בדין קניית בינים שלאחר לא ישרא

הנה לפני חג הפסח היה מחסור גדול בביצים (בגלל הקורונה, ובגלל שהם צורך גדול עד למאוד בפסח להכנת הרבה דברים) הנה יש לדון מה הדין בחנות שמסכימים תבנית אחת לכל משפחה האם מותר לעשות בזה הערמה, ולבוא בכל מיני צורות וכך לקנות יותר תבניות, הנה נראה שברור ששורי ללכת כל יום לקנות אחד, וכך שיהיה למשפחה לחג הפסח עכ"פ כמה תבניות, דהרי החסרון נוצר בגלל שאנשים נכנסו בתחילה להיסטריה וקנו הרבה, וא"כ למה יגרע חלקך.

ומצאתי שנשאל בזה הגאון רבי יהודה סילמן שליט"א שדעתו נוטה לומר שזה קרוב לגזל, והכל תלוי מה מנהל החנות סובר, ומסתבר שרצה לדאוג למשפחות אחרות שיהיה להם גם ביצים ולכן זה ספק גזל, והרי אם זה ספק בשר וחלב היו מכריעים לחומרא, אבל בתוספתא עבר כתוב שבאבק גזל רובם נכשלים.

ושאלתי להגרנ"י בן שמעון שליט"א בזה"ל: הנה עתה יש מחסור מאוד גדול בביצים, ועיקר המחסור מחמת שאנשים נכנסים להיסטריה וקנו עשרות תבניות ביצים מחמת שחששו שיהיה מחסור, ומחמת כן, ומחמת שאין כ"כ הרבה ביצים נהיה מחסור בביצים, ועתה הרבה מן החנויות אמרו שכל משפחה יכולים לקנות רק תבנית אחת של ביצים, ויש לשאול אם מותר ללכת ולהערים עליהם ולקנות כמה תבניות, וכן לשקר במקצת, כי בזה הרבה צורך לחג הפסח, והני אינשי ונשי טוענים שהרי כל המחסור הוא מחמת שבתחילה הרבה אנשים קנו ומחמת כן נהיה מחסור, וכתב לי מותר, אך מצד ואהבת לרעך כמון לא יעשה כן עכ"ד.

ובעמח"ס דודאי בני שליט"א כתב לי בזה כך: לכאורה אין לעשות כן רק במשפחה גדולה יש לצדד עכ"ד. (הרב יוסף אביטבול)

הזעקה: פיקוח נפש רוחני

התופעה: בחורים שהלימוד (נכון לאותו רגע) אינו מושוו ללבם, והבית המדרש שלא נראה להם ימים ארוכים, ובקיצור התפקוד המלא שנדרש עליהם אינו קובע להם את סדר היום. **■ התוצאה:** הם נשלחים מהיכל התורה לאן? במקרה הטוב לרעות בשדות זדים ובמקרה הפחות טוב הם פשוט נשארים בטלנים אך הם עושים את זה ברחוב. בחוץ **■** זעקה כואבת על תופעה שלא תשאיר אתכם עם עיניים יבשות **■ התרופה למכה:** כך נצליח לגדל בני תורה יראי השם בדרך האמתית מהמבט שלהם **■** מחירז!

שנה וקצת יותר שהעולם חשוך. שנה שהעולם שמם, שנה של סגרים פתיחות יציאות מבודדים מאומתים ונפטרים. שנה שבה היכלי התורה לא מוצאים את מקומם הנכון והמדויק על מפת הסגרים הבלתי נסבלים אבל בכל אופן פתחו את שעריהם ודלתותיהם לרווחת בני התורה בחורי הישיבות שמעמידים את העולם, כמובן יותר מכל סגר אחד כזה או אחר.

רבות זעקנו, וכמובן נזעק, על הנושא הכאוב הזה של ההסתגלות המחדשת של כל בחור ובחור שנכנס בשערי הישיבה, ולא דווקא בתקופה של מגיפה אלא סתם בהשקפה הרווחת את התורה כפי שהנחילו רבותינו ראשי הישיבה בדורות עברו. דגש על הדורות שעברו הלכו ונשתכחו ולא על הדור שלנו.

ישנה תופעה מדאיגה שצצה לה לפתע, תופעה שמעט קשה לשמוע עליה וכל שכן לעקל אותה ובפקט בתקופה קשה בה אנו נמצאים. והיא: בחור שמעט לא מחובר ללימוד, מחסיר סדר פה סדר שם לא היה כמה ימים בתוך היכל הישיבה כבר נצבע עליו שם של בחור לא מתאים ואינו מתפקד ועוד בניינים מסוג אלו. זה מושג חדש שנכנס לאחרונה לתוך היכלי התורה וכמובן חובה לעצור אותו, ואם לא לעצור חובה למזער כמה שיותר את הנזקים.

ועל מה מדובר. לאחרונה היינו עדים לתקופה קשה ובלתי נסבלת על מנעד שלא עלינו נמצא ברחובות אין לו מסגרת לימודים וכל תכליתו היא להעביר את הזמן, וכמו שלימדנו חז"ל שהטלה גוררת לאחריה עבירה. מהיכן זה התחיל, הוא לא קם בבוקר והחליט שזה זה פרשתי מחיי התורה והמצוות והוציאת הכביש התחיל כבר בחיותו בתוך הישיבה שהלימוד שלו לא סיפק מספיק את המשגיח או את הראש ישיבה ולכן הורו לו לעזוב את הישיבה בטענה שבחורים אחרים ימלאו את מקומו יותר טוב. וכמובן לא יותר גרוע.

וכאן אנו בקריאה: אנו נהגו בהם באיפוק, תנהגו עימם בצדק צדק תרדוף את עמיתך ובלפנים משורת הדין. בחור שמתקשה ללמוד, ואינו מתפקד לא מגיע לו להגיע לרחוב לטרוף פחים או אוטובוסים בחור כזה צריך דחיפה ועזרה מהצד. הוא צריך מילה חמה שתקרב אותו לחיק התורה בחזרה צריכים להכניס בו אהבת תורה מחדשת שיהיה לו את החוזק והחוסן לייצב את עצמו ולהתאים את עצמו לכללי ולדרישות הישיבה. זכרו: "להעריך בחור מהישיבה זה לא לפתור את הבעיה, זה לברוא מהבעיה".

ובכלל אם נפליג יותר רחוק רבותי מדובר כאן בנשמות שהורו, בנשמות שה יתברך הוריד שיעבדו אותו בלבב שלם ותפקידם של המחנכים להוליכו על דרך הישר, בן אדם צולע אם לטיפולי פיזיותרפיה הוא יוכל ללכת רגיל, והוא הדין המחנכים הם לא אמורים לקבל בחור משולם 100% הם אמורים לקבל בחור פחות ולהגיע יחד איתו למאת האחוזים או לניצול המקסימום של המקסימום שטמון בו. להוציא בחור מהיכל התורה זה כפשוטו לרצוח נשמה, נשמה יהודית וטהורה.

בטוח שהוא מחכה למילה חמה ולמילה עידוד וחיוק וזה מה שיחזיק אותו הלאה. הוא ישתנה הוא יראה את עצמו הוא יוכיח שהוא יכול גם אחרת בתוך הישיבה ולא מחוצה לה.

רבותי! זה הזמן לערוך חשבון נפש לפני בורא עולם האם שווה להוציא בחור בלי לדעת מה יהיו קורות חייו בהמשך האם משווה יוכל לקחת על עצמו את מה שגורם על ידי אותה הפעולה שאיננה נכונה כלל וכלל, מיישהו יוכל לעמוד למעלה וליתן דין וחשבון לפני דיין האמת ולהסביר לו שבמכוון שהבחור לא למד מספיק או לא 'הפצין' סדרים לכן אין לו מסגרת ובעקבות כך יצא מה שיצא ועבר על כל עבירה שבתורה ללא דאגה וללא מודא!

כמובן, אם מדובר חלילה בקלקול שגורם בכך להורדת הקדושה והיראת שמים שבישיבה וודאי וללא ספק שזה המעשה שצריך לעשות אבל פחות מזה מי התיר לרצוח אותו על לא עוול בכפו.

תשובות אל תתנו לכותב השורות, אלא לעצמכם בינכם ובין לבכם, בינכם לבין ההרהורים שצצים לכם.

אמברה

סיפור לשבת

לאור השבת

איתנו ואצלנו!!

הרב חיים זאיד תאוונה של שבת

אך הנהגה מצידו אומר "מה הבעיה כן אני אסע בשבת זה לא כל כך בעיה בשבילי", אומר לו החבר שלי "אולי תבוא תשאר איתנו", והוא אומר לנו שאין לו בעיה להשאר איתנו אך הבעיה היא שהוא רצין לעבוד בשבת והוא מפסיד כסף על זה. "כבר כמה כסף אתה עושה בשבת?" והוא ענה שהוא סגר 1,300 שקל בשבת אחת. ואז חבר שלי אומר לו אתה נשאר פה ותקבל 1,300 שקל. הנהגה התחיל להתבלבל מעט והחליט להישאר עמנו בישיבה ולשבות את השבת בלי לעבוד כולל אוכל פנסיין מלא...

חבר שלי מכניס את היד לכיס ומוציא 1,300 שקל שחך לרישיון ומביא לו אותם ביד במזומן. במהלך השבת הוא ישב איתנו שר שרים אכל את האוכל והתענג על השבת הקדושה, סיפר סיפורים על עצמו מפה לשם נגמרה השבת ונפרדו דרכינו לשלום. ומאז ועד היום לא שמעתי עליו כלום. היום בבוקר אני נמצא בצומת חולון בדרכי למסור שיחה בבני ברק, אני מנסה לעצור מונית לפתע עוצרת לי מונית של שש מקומות ועליתי עליה והוא לא רצה לקבל ממני כסף. אנו מדברים בנסיעה והוא מספר לי, שיש לו שמונים אחוזי רווח והוא קיבל

לפתע פתחתי את המראה והכסף עף וכשנסתי לתפוס את הכסף נכנסתי בטנדר בנתיב הנגדי ונצלתי בנס. למרות שנכנסתי לניתוחים אבל יצאתי בחיים מהכל אחרי קרוב לעשר שנים

מספר מגיד המשרים הרב חיים זאיד שליט"א סיפור מדהים ומפליא: הסיפור הבא שאספר לכם אירע לפני פחות משנה, בשיעורי בר בי דרב דחד יומא. הגעתי ליישוב הנקרא אזור, הייתה עדה לסיפור הזה הרבנית רחל שמארגנת שיעורים רבים בעיר נתניה שתמיד מלא מפה לפה. והנה הנהג שלי הסתבך היכן המיקום המדויק כי זה משהו שיש לו ווילה גדולה וחצי זה הבית שלו והחצי השני זה בית מדרש. איך מוציאים כזה דבר בתוך ערמות של בתים?

באמצע הדרך עצרתי נהג ושאלתי אותו "סלח לי היכן זה רחוב ירושלים 10", הנהג מסתכל עליי בפליאה "תשאל את הוויז", אמרתי לו אין לי וויז ואני חייב שתעזור לי. "למה אין לך וויז", הוא שאל ועניתו לו "תשמע ידידי אני לא נהגתי להחזיק וויז כי אני מתרחק מכל התקשורת הזאת". "טוב", הוא אומר לי, "אני אשאל את הוויז, ואתה תשאל את אלוקים..."

אתם לא תאמינו, לדבר הבלתי יאומן הבא... לפתע נשמע בום חזק והתפוצץ לו כל החלק הקדמי של המכונית. מיד אש להבה והוא ברח מהרכב שכולו עלה באש, לי לא היה זמן פנוי כי מיהרתי לשיעור. אני נכנס לשיעור ולאחר עשרים דקות הוא נכנס לשיעור ואומר לי 'הרב עכשיו אני פורע' היה שם משהו שקם וצעק עליו 'חצוף חצוף' כמובן הרגעתי אותו מיד.

והנה הוא בא אליי וחייב אותי חיבוק גדול וסיפר להם שיש בורא לעולם שנתן לו סטירה במקום. והוא מספר, שיש לו על הרכב ביטוח יקר מאוד כי הרכב יוקרתי שעולה 480,000 אלף שקל ואתמול לא חדשתי את הביטוח מקיף ונשרף הרכב קומפלט. והוא אומר "בורא עולם נתן לי סטירה" שוב ושוב. הוא התיישב בשיחה ומיד אחר כך הוא נרשם לסמינר של בעלי תשובה...

ומכאן לסיפור מדהים שאירע לי לאחרונה. לפני עשרים וחמש שנה שנשאתי למדתי בישיבת 'עטרת ישראל' שנמצאת בבית וגן היו שני בחורים ואחד מהם היה צרפתי ממשפחה פשוטה והוא אסף לעצמו אלף שלוש מאות שקל שהספיק לו בדיוק להוציא רישיון בימים הללו.

ביום שישו בצהריים הלכו כמה בחורים לים בחוף שרתון, ואני הלכתי עם חברי לשיעור לבית הוריי בתל אביב לקחת כמה דברים לישיבה וכמובן לשמח את אמא.

בחזור העננו לירושלים וירדנו בכניסה משם בגלל שהיה מאוחר לקחנו מונית עד לבית וגן לנהג קראו יואב דחבש. אנו מגיעים לבית וגן והנה צפירה שניה שבדיוק נכנס שבת. אבל דבר אחד החבר חשב, שאנו גורמים לנהג מונית לחלל שבת בגללנו, ולכן שאלנו אותו היכן הוא גר ואמר לנו שגר במושב מסוים וכעת שיחזור למושב הוא יחלל שבת וכל זה על הגב שלנו.

מביטוח לאומי פיצוי גדול והוא עובד בשביל התעסוקה במשך היום, והוא מספר לי שהוא עבר תאוונה שמאחוריה יש לו סיפור. וכך הוא מספר לי, שהוא מתגורר במושב ליד ירושלים והוא פעם לקח בחור לנסיעה בבית וגן עם עוד חבר שהיה איתו, ואז הוא סיפר לי שהוא צרפתי עשיר וגרם לי לשמור על שמירת השבת וגם הביא לי כסף. ואני מצידי המשכתי אותו ואמרתי לו המשפחה שלך 'דחבש?' הוא היה בהלם. מיד בקשתי ממנו להמשיך את הסיפור.

"תשמע טוב!" הוא אומר לי, "הוא הביא לי 1,300 שקל והיינו שבת בישיבה עם אווירה מעין עולם הבא. שמתי את הכסף היכן שהמראה מעל הנהג ונסעתי מוצאי שבת שמח וטוב לב עם חלון פתוח אחרי שהרווחתי כזה סכום... לפתע פתחתי את המראה והכסף עף וכשנסתי לתפוס את הכסף נכנסתי בטנדר בנתיב הנגדי ונצלתי בנס. למרות שנכנסתי לניתוחים אבל יצאתי בחיים מהכל אחרי קרוב לעשר שנים. אבל דבר אחד אני רוצה להגיד לך ששבת אצל היא קודש קודשים!

"אני מחפש את התימיני הזה שהביא לי את הכסף עד היום כדי להחזיר לו אותו", הוא אומר לי. ואני מצידי מתחיל לגלות לו את הסיפור האמיתי. שאני הבחור השני שהייתי איתו במונית הוא הרים ברקס חייב אותי והתחיל לבכות בלי סוף. והוא אומר לי שבזכותנו הוא יודע מה זה השבת הקדושה ורק בזכות זה אני חי. ובאותו יום סדרתי לו את הטלפון של החבר שכיום מתגורר בצרפת ועוד יבוא היום שיוכל להגיע לארץ והם יפגשו ביניהם!

**באפשרותכם
לזכות את הרבים
ללא כל תמורה!
אם אירע אתכם או
מכריכם סיפור
מחזק
שלחו אלינו
בית 'אור השבת'
רח' חזני 3314 נתניה
ולציין עבור 'אור השבת'
או במקום:
08-9941870**

אכפרה

סיפור לשבת

לילך השבת

מעולמו של בן הישיבה

מוכר ואמור קה"י מהפשיה החיים

**"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם
כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד
ובשביעית יצא לחפשי חנם"**

המתכונן להחזיר יהודי בתשובה

המפרשים עמדו על השאלה מדוע התורה פותחת את ראשית המשפטים, בדן הזה "עבד עברי", שכידוע עבד זה הגיע למצב הזה מחמת שגגה ולא היה לו לשלם ונאמר בתורה "אם אין לו ונטמך בגנתו", א"כ מדוע פתחה התורה דווקא בעניין הזה באדם שהגיע למצב כזה, ולא באיזה דין והלכה אחרת מתוך המשפטים הרבים אשר בפרשתנו.

ומבארים, בדרך משל לאדם שהיה לו כמה ילדים וכולם הולכים בדרך ה' בהתנהגות טובה ובדרך ארץ, אך לצערו אחד מבניו סטה מן הדרך ופנה לדרכים עקלקלות, אף שודאי מלא הוא בהודאה לה' על שזכה כי שאר ילדיו הולכים בדרך הנכונה והישרה אבל כל הזמן סקוננת בליבו תחושה של צער על אותו ילד שלא הולך בדרך הישרה, וכל מקום שהוא נמצא, מחשבותיו נתונות בדבר אותו הבן, לחשוב מחשבות, מה לעשות כדי להשיבו לדרך הישרה.

הנמשל בזה הוא, שכל עם ישראל הם בניו של הקב"ה, וכאשר אחד מבניו - אחד מעם ישראל הגיע למצב כזה של גניבה וכו'. דבר ראשון בכל המשפטים, הקב"ה פותח בו, ועוסק בענינו.

והמתבונן במשפטי דיני העבד עברי עומד נפעם ומשתומם לגודל הכבוד והיחס שמקבל אדם זה. וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק "כי טוב לו עמך" (עיינו בגמ' קידושין דף ט"ו ע"א) "עמך במאכל, עמך במשחה", שצריך לחשוות את העבד לאדון בכל העניינים. זהו בעצם הטיפול שהתורה נתנת ע"מ להשיב את ה"בן הטועה", ולהשיבו אל אביו - אבינו שבשמים.

כאשר מגיע אדם זה כולו שבור ורוצץ מההרגשות הקשות הממלאות את ליבו מהמעשים השפלים שעשה, ומרגיש שגם כך מסתכלים עליו... וכו'. דווקא במצב הכי שפל שהוא נמצא התורה מצווה להתייחס אליו בכבוד עד שאמרו חז"ל (קידושין כ ע"א) "כל הקונה עבד עברי - כקונה אדון לעצמו", אסור להשתעבד בו בעבודת פרך, אסור לבקש ממנו להחם לו חמין והוא [האדון] אינו צריך להם וכו' כ"ב.

אם יש לאדם כר ומיטה אחת בלבד, נתנו לאדון...

בוודאי שמי שקונה עבד כזה הוא רק איש צדיק וחסיד גדול שנפשו חסה על שפלותו של הגנב ורוצה הוא לסייעו ולתומכו ולהעלותו לדרך ישרה וטובה, וכאשר עבד זה נמצא וגודל בבית כזה ומקבל יחס וכבוד כזה זה מרומם לו את מצב הרוח ומוציא אותו מתוך השברון לב שהוא נמצא בו, וכשהוא רואה שמתייחסים אליו בכזה כבוד הוא מרגיש צורך להצדיק את הכבוד הזה, ולאט לאט נפשו מתרוממת ומתחיל לתקן את מעשיו ודרכיו, עד שעולה הוא בס"ד על דרך המלך - דרכו של מלך העולם, בדרכה של התורה הקדושה.

ומכאן לומדים ורואים את דרכה של תורתנו הקדושה איך מקרבים ומחזירים אדם לדרך הישר, בדרך של אהבה וחובה, בדרך של כבוד והערכה. כי "דרכי דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום".

בני התורה היקרים, התורה מראה לנו את הכח של האבה כמה היא מקרבת את האדם לבורא עולם. וכן בדור שלנו כך צריכים לנהוג עם אדם שירד מעט מהפסים ושל התמדה ושל החיבור ללימוד, להראות לו את הצד השני של המטבע כמה הוא טוב, כמה כף וכמה יש הנאה להתחבר אליו וממילא כמה זמן שיקח, ויתכן ויקח זמן רב, אבל לבסוף הוא יגיע לנקודה אחת ויחידה: שהתורה היא מושג חינני, כי הם חיננו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה, ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים"

הרה"צ רבי אלימלך בידמן שליט"א

חסד של אמת

הלך לשמח בחור יתום ומצווה לא מפסידים!"
לטובת קוראינו נביא כמה מילים על נושא כל כך סבוך שעליו נצטוונו בפרשה:

כתב הכתב סופר: מדוע כפל הקב"ה את המילה עֵנָה תֵּעָנֶה? אלא נראה לומר כי כל מי שחברו נענש על ידו גם הוא נענש אח"כ, ואם כן על המענה אלמנה ויתום והקב"ה שומע ומעניש למענו, אח"כ גם האלמנה והיתום נענשים, שנענשו אחרים על ידם.

וצריך לדעת ולזכור תמיד שעל זה שהקב"ה מעניש את שניהם זה משום שהיתום או האלמנה לא מחלו למענה אותם, אבל אם מחלו למענה, אליהם אין קפידה, ואם גם המענה עשה תשובה, שניהם נכנסים לחיים טובים ולשלום.

ואם נסתכל ונברר באמת מהי הסיבה עליה מתו אנשי דור המבול, שאמר המדרש תנחומא (נח ס"י יח) על דור המבול, בא איוב ופרשן [למה טבעו במבול] שנאמר (איוב כד, ב-ג) "גְּבֹלוֹת וַיִּשְׁגוּ עֶדְרָה גְּזֵלוּ וַיִּרְעוּ חֲמוֹר יְתוּמִים וַיִּנְהָגוּ יַחְבְּלוּ שׁוֹר אֶלְמָנָה" שהיו נכנסין זה בגבולו של זה, "עדר גזלו וירעו" שהיו גוזלים זה צאנו של זה,

"חמור יתומים נהגו" שהיו רואין חמור של יתום באים ונוטלין אותו ממנו, "יחבלו שור אלמנה" אלמנה שמת בעלה והניח לה שור באין ונוטלין אותו ממנה.

וכן ר' יוסי אומר (ש"ר פר' ל) למה אהב אלקים יתומים ואלמנות אלא שאין עיניהם תלויות אלא בו, שנאמר (שם סח) אבי יתומים ודיין אלמנות לכך כל הגוזלים כאלו גוזל להקב"ה שהוא אביהם שבשמים והוא כועס עליו שנאמר (שמות כב) וחרה אפי והרגתי אתכם, משל לבת מלכים שסרחו על אביה והיו לה בניו וטרפה אותם עליו והלכה לה כשהוא רואה אותם כאלו רואה את בתו לפניו ומי שהוא נוגע בהן נפרע ממנו.

ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב (שבת יא.) עדיף לשמש תחת ישמעאל ולא תחת נכרי, תחת נכרי ולא תחת חבר, תחת חבר ולא תחת תלמיד חכם, תחת ת"ח ולא תחת יתום ואלמנה (תלמיד חכם). אם יקיטנו יענישנו וכן יתום ואלמנה מפני שדמעתן מצויה, רש"י.

ובמסכת כתובות (נ.) מובא: אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת, וכי אפשר לעשות צדקה בכל עת? אלא רבי שמואל בר נחמני אמר: זה המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו ומשיאין הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת.

מעשה נפלא עד כמה לא מפסידים מצווה סיפר השבוע הרה"צ המשפיע המפורסם רבי אלימלך בידמן בשיעורו השבועי במרכז 'אש קודש' בבני ברק המועבר בשידור ישיר: "היה ילד יתום שנחגגה לו בר מצווה לאחרונה, ובבית אין כסף. לילד היתום יש חולשה מאוד חזקה למוזיקה, אבל כאמור אין כסף לשלם."

המשפיע סיפר "אמו האלמנה, פנתה לעסקן גדול, שידאג לתזמורת וזמר לבר מצווה, כי הבחור מאוד רוצה. העסקן הלך ופנה לבעל מנגן גדול, וביקש ממנו שיגיע לשיר בבר מצווה אבל ללא תשלום. בעל התזמורת אמר, שאין מצב וכי הוא דורש תשלום על זה, "אחרת מאיפה אני יחיה".

העסקן לא התייאש ואמר לבעל המנגן "תרחם על הילד אין לו אבא אתה תראה שלא תפסיד". בסוף לאחר שכנועים רבים הוא נאות לבוא ולהופיע בבר מצווה ואכן השמחה בה היתה למעלה מן המשוער בעל התזמורת ישב ליד חתן בר המצווה ושימח אותו במשך כל האירוע.

יומיים לאחר מכן התקשרו לזמר ואמרו לו שחתן בר המצווה נדבק בקורונה וכעת הוא צריך להיכנס לבידוד. הזמר מאוד כעס "לא די שלא לקחתי תשלום, עוד אני צריך לשבת שבועיים בבידוד. וכעת אני יפסיד את הכסף של שבועיים".

כאן הסיפור לא מסתיים עברו שבועיים ובעל התזמורת נמצא חיובי לנגיף הוא היה מאוד שבור ותלה את הכל בכך שבא לשמח ילד יתום בחינם. עברו כמה שבועות ובעל המנגן מקבל טלפון מארה"ב מארגון גדול של יתומים המזמינים אותו לאירוע גדול שהם עורכים ליתומים ומבקשים ממנו שיבוא לשיר.

רבי מיילך המשיך וסיפר ואיך הם שמעו עליו מבר המצווה של אותו בחור יתום שם השתתף אחד העסקנים מהארגון בארה"ב וראה שהוא בעל מנגן נפלא ביותר ומצליח לשמח בצורה יוצאת מן הכלל.

אותו עסקן, מספר רבי מיילך, התקשר לבעל המנגן ואמר לו כי הוא רוצה להזמין אותו לאירוע הגדול.

אך דבר אחד הוסיף לו בטלפון, אנו מוכנים לשלם לך סכום עצום שתגיע לאירוע אבל תנאי אחד יש לנו: "בתנאי שהיה לך כבר קורונה".

מסיים רבי מיילך את סיפורו, "אתה מבינים מה קורה כאן? התשלום של השבועיים שהזמר לא עבד, של הערב שניגן בחינם בבר המצווה ושל כל ימי הבידוד הגיע אליו בחזרה, והכל למה? כי

**אך דבר אחד
הוסיף לו בטלפון,
אנו מוכנים
לשלם לך סכום
עצום שתגיע
לאירוע אבל
תנאי אחד יש
לנו: "בתנאי
שהיה לך כבר
קורונה".**

מדור תפילות וקושיות

אשכול יוסף

הרה"ג רבי יוסף די סימן טוב שליט"א

היאך אברהם אבינו הכניס עצמו לסכנה להולדת כנען ארבעת המלכים?

המדור התחדש עם תוכן חדש שטרם פורסם עד ענייני ביקור בשביל

הנה יציאת אברהם אבינו למלחמה נגד ארבעת המלכים, היתה כרוכה בסכנה גדולה, וכמו שפירש רש"י (שם) עה"פ "ארבעה מלכים את החמשה" שאעפ"כ נצחו ארבעת המלכים המועטים את החמשה, להודיעך שגיבורים היו, ואעפ"כ לא נמנע אברהם מלרדוף אחריהם. וכן מבואר עוד ממה שהביא רש"י (שם ו') שעוגו מלך הבשן בא להודיע לאברהם שלוט נשבה, כדי שיהרג אברהם וישא את שרה. ובהמשך (ט"ו א') פירש רש"י שאברהם הרג את המלכים בדרך נס, ולכן היה דואג שמא קיבל בזה שכר על כל צדקותיו, ומבואר שכל יציאתו כנגד ארבעת המלכים, היה כרוך בסכנה גדולה. וקשה שהרי האבות קיימו כל התורה כולה, ועל אחת כמה וכמה למ"ד שהיה לאבות דין ישראל, ואף למ"ד שהיה להם דין בן נח, הלא אף בן נח מצווה על וחי בהם, וא"כ צ"ע היאך סמך אברהם על הנס ולא חשש להכניס עצמו לסכנה?

יישוב א'

להכניס עצמו לסכנה להציל אחרים

כבר הבאנו בכמה מקומות מחלוקת הפוסקים אם מותר להכניס עצמו לספק סכנה כדי להציל חבירו מסכנה ודאית, דהנה הבית יוסף (ח"ו ס' תכ"ו) ובכסף משנה (סופ"א דהל' רוצח) הביא מהגהות מיימוני בשם הירושלמי שחייב להכניס עצמו אפילו בספק סכנה כדי להציל את חבירו, ולמד כן בדעת הרמב"ם והטור, וכ"כ הב"ח (שם) לדקדק מלשון הברייתא בסנהדרין (עג.), וכן מבואר בספר חסידים (ס' תרצ"ח), ודלא כמ"ש בשו"ת הרדב"ז (ח"ג ס' תרכ"ה) שהמתחסד להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל חבירו מוודאי סכנה, הרי זה חסיד שוטה, שספק שלו עדיף מוודאי של חבירו שנא' וחי אחך עמך, חייך קודמין לשל חבירך. ובהעמק שאלה על השאלות (ראה קמ"ז) ביאר שנחלקו בזה רבנן ורבי יוסי (בשאלות שם ובגדרים פ.). ולאור דברי הבית יוסף וסייעתו ניחא היאך אברהם אבינו הכניס את עצמו לסכנה, להילחם נגד ארבעת המלכים כדי להציל את לוט (בראשית י"ד), ואדרבה סייעתא יש לדבריהם ממעשה זה. אולם לדעת הרדב"ז ורבינו יונה שאין להכניס עצמו לסכנה ורובא רבין העלת אחרים, וכן נוטה דעתו של מרנא ורבנא רבין עובדיה יוסף זצוקל"ה בספרו חזון עובדיה (אבלות עמ' ל"ז), לפי זה צ"ע היאך א"א הכניס את עצמו בסכנה גדולה כדי להציל את לוט?

יישוב ב'

למסור עצמו לסכנה בשביל הצלת קרוביו

והנה הרד"ק כתב (שם) שבאה התורה להודיענו, כי ראוי לאדם למסור את עצמו למקום סכנה, כדי להציל את קרובו, כמו שעשה אברהם אבינו. ולפי דבריו יש לימוד זכות על אנשים רבים שמסרו נפשם והקריבו עצמם באש ובמים כדי להציל את קרוביהם, דאדרבה מצוה עשו, אע"פ שעלה זאת בחייהם. ואולם למעשה צ"ע מניין מצא הרד"ק חילוק בדבר בין קרובים לשאר בנ"א, ולמה בקרובים יהיה מותר להכניס עצמו לסכנה יתירה, ואם בדין הוא שיכניס עצמו לסכנה גדולה להצלת נפשות, למה בשביל הצלת אחרים יהיה פטור. ובדוחק י"ל שמדין מבושרך אל תתעלם (ישעיה נ"ח), למד הרד"ק שיש חיוב יותר בהצלת קרוביו מהצלת שאר המון העם.

חיזוק

סיפורים מחזקים

בספר "צדיק יסוד עולם" (ח"א פרק ח') מסופר, בזוועהיל עמד לצאת חוק שגם בשבת יש לבקר בבתי ספר, עשירי העם החלו שולחים ילדיהם לבתי הספר בשבת, והדבר היה כרוך בחילול שבת. האדמו"ר זצ"ל אסף את כל גבאי בתי הכנסת ופקד לא לכבד את פורצי גדר השבת בעליות, וגם לא בתור ש"ץ ביום היארצייט וכדומה. וקרא בתקיפות שכל מי שלא ימלא אחר הוראתו רע ומר תהיה אחריתו. ואמנם מספר פורצי גדר נכנעו אך התקיפים נשאר עדיין במרדם. שוב פקד האדמו"ר זצ"ל על שואבי המים שבעיר לא להביא מים לפורצי הגדר הנותרים, וכל מי שימרה את פיו לא ישלים שנתו. ואת מחצית ההפסד ישלם להם מכיסו. גזירה זו הניעה חלק נוסף מפורצי חומת השבת להכנע אולם עדיין נותרו תקיפים שלא נכנעו. אז קרא רבינו לחברה קדישא שבעיר, ופקד עליהם שאסור להם להביא לקבר ישראל מאותם משפחות פורצי הגדר. והנה אירע שמאחד מראשי המתמרדים מהעשירים הגדולים נפקד אצלו אחד מילדיו, הלה ניסה לעמוד בסירובו ולא להכנע, אולם לאחר כמה ימים שהחברה קדישא נמנעה מטפל בקבורה נכנע, וקיבל עליו את הדין וכך נחסמה פרצת השבת בעיר זוועהיל.

אביו של ה"שפת אמת" מגור הוא הצדיק רבי אברהם מרדכי אלטר זיע"א מורשא, בכור בניו של החדושי הרי"ם זיע"א, כל שנות חייו היה ידוע חלי. בשנת תר"ו, בהיותו בן שלשים, פקד אותו אחד מחליו והיה קרוב לגסיסה. אף הרופאים אמרו נושא לחייו. גחן אליו ידיד אביו, הרה"ק רבי יעקב אריה מראדזימין זיע"ע ולחש באזניו: "יש עוד עצה אחת, שתתפלל בעצמך לה' יתברך, ותבקש ממנו במתנה שנות חיים, כדי שתוכל להוליד בן זכר, אשר עדין אין לך..." גם אביו, הרי"ם, נגש אז אל מטתו והוסיף: "דע כי מצוה היא המטלת על האדם שירצה לחיות, יש דעה שזו בכלל מצות עשה המפרשת בתורה 'ובחרת בחיים...' אגא התחזק בני, חפץ בחיים, והתרפא ממחלתך!" התאמץ הרא"מ בשארית כחותיו, התרומם מעל משכבו, וקרא: "רבונו של עולם! תן לי במתנה עוד שנות חיים, ותזכני להוליד בן זכר, ואקרא שמו בישראל 'יהודה', כי אקים את הכתוב 'הפעם אודה את ה'". והנה התרחש הנס והבריא, ולפקדת השנה נולד לו בנו הראשון, אותו קרא בעת שהכניסו לבריית בהתאם לנדרו: "יהודה אריה לייב", וכפי שאמר לאשתו הרבנית: 'קראתיו יהודה, והוא יטה לבבות בני ישראל לה' יתברך...' היה ה"שפת אמת" רגיל לומר: 'אבא קראני בשם 'יהודה' לשון הודיה, על שנתרפא ממחלתו, ואני מרגיש היטב את הדבר הזה בקרבי - כל היום והלילה לא אתעייף מלהודות לה' יתברך...' (מריביצי תורה מעולם החסידות)

האדמו"ר רבי אשר מסטולין ספר, שפעם השתתף בסעדת הודיה בבית רבי ברוכל ממעז'בוז, לאחר שנכדו נתרפא ממחלה קשה. בסעדה הזכיר רבי ברוך את דברי חז"ל (ברכות לג): "כשם שחיב אדם לברך על הטובה, כך חיב לברך על הרעה". אך נחזי אנן, אם נכדי היה מת חס וחלילה, האם הייתי כל כך שמח ומוודה לה' יתברך, כפי שאני שמח עתה ומוודה לו?! לאחר שהתעמק במחשבותיו, המשיך ואמר: 'אני בעצמי הייתי מודה לה' יתברך גם על הרעה, באותה מדה שאני מודה לו כעת, לאחר שנתרפא. אלא שאז לא הייתי יכול לשתף את האחרים בשמחתי, ואלו עכשו אני בעצמי שמח, וגם יכול לשתף את האחרים. מפרש המהר"ם שיק, שהודאתה של לאה אמנו היתה הודאה תמידית... "שתמיד בהעלותה על פיה שם בנה יהיו לנגד עיניה גמולות וטובות של הקדוש ברוך הוא, ותתעורר להודות לפניו על חסדיו המרבים..." וכך מפרש את הפסוק "הפעם אודה את ה'" (בראשית כט, לה): שהכונה בלשון שאלה, וכי די לי בפעם אחת להודות לה'?! לא נכון הדבר, אלא צריכה אני להתמיד בתהלה והודאה לה' בכל עת!! ולכך קראה שמו יהודה, המורה על התודה תמיד..."

ההגרלה הגדולה

השבוע זה קודמה!

לקראת יום היארצייט לאיש החסד בנימין בן רחל ז"ל הנכם מוזמנים ליטול סדר לימוד מיוחד במשנה לעילוי נשמתו בין המשתתפים יוגרל:

סט לבוש מלא:
חליפה יוקרתית+ חולצה+ עניבה+ חגורה

זוכים נוספים:
סט על התורה (4 זוכים) Mp3 נגן (2 זוכים) תחפושת לילדים בשווי 500 ש"ח טלית צמר מהודרת

כובע יוקרתי איכותי וייחודי

כללי המיזם: ניתן להרשם דרך האפשרויות המפורסמות במדור 'אור התורה'

כל הפרטים בקו אור התורה

077-410-3900

שלוחה 5 נ"ב. הרישום החל משבת פרשת משפטים ועד תרומה כולל! בנוסף, יש ללמוד את פרק המשניות דווקא עד תאריך ד' אדר תשפ"א, ולומר בפה לעילוי נשמת בנימין בן רחל ז"ל

לתגובות הערות: שלח 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 17:03

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:02

ר"ת: 18:37

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 488 11.2.2021 - כט' שבט תשפ"א

וְהָאֱלֹהִים מְשַׁפְּטִים לְשׂוֹמְרֵי חֻמּוֹת וּבֹאֵי בָנִים

פְּרִשְׁת - מְשַׁפְּטִים - שֵׁבֶת שְׁקָלִים

וְאֵלֶּה הַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׁים לַפְּנִיָּה (כא,א)

לפני שבוע קיבלנו את עשרת הדיברות. העולם דמם, שור לא געה, ציפור לא צייצה. אפילו המלאכים פסקו מלומר שירה! כל עם ישראל הגיעו לדרגת נביאים!... ומה נאמר בעשרת הדיברות? לא תרצח, לא תגנוב, לא תחמוד... אלו ההוראות לנביאים? לא לחמוד כסף של מישהו אחר!! כנראה שכן. הבורא חוקר כליות ולב, יודע שזה המבחן האמיתי. והראיה, שמיד התורה פונה לדיני ממונות.. פרשת משפטים!

המבחן המעשי הראשון של האדם זה לבדוק איך הוא נזהר בממון הזולת, הלכות שומרים, נזיקין, גניבות... לצעוק 'אמן יהא שמיה רבא!' זו זכות עצומה! גם לומר 'אשר יצר' בכוונה, זה נפלא! אבל קשה שבעתים להיות ישר בממונות!!!

אומר רבנו בחיי: "בא וראה כמה כח וגודל מעלת המידות, שלא נשתבחו האבות והנביאים בתוארי החכמה התבונה והדעת, כי אם בתוארי המידות. להורות כי אין עיקר החכמה אלא יושר המידות, כשם שאין האילן ניכר אלא בפירות". למה זרקו את אדם הראשון מגן עדן? כולם חושבים שזה בגלל שהוא אכל מעץ הדעת... טעות!

שואל המדרש: מפני מה נטרד אדם מגן עדן? הרי עשה תשובה!! לא נטרד אדם מגן עדן אלא על שהיה כפוי טובה! "ויאמר האדם האישה אשר נתתה עמדי"... תגיד 'האישה האכילה אותי', מה זה 'אשר נתתה עמדי', אתה מאשים את הקב"ה?! כפוי טובה שכמוך - עוף החוצה! אבל אדם הראשון מעולם לא נצטווה על הכרת הטוב, הוא נצטווה על דברים אחרים... אז למה הוא נזרק מגן עדן?!

אומר המהר"ח: "המידות הטובות והרעות הן כסא ושורש אל הנפש העליונה אשר בה תלויין תרי"ג מצוות. ולפיכך אין המידות מכלל התרי"ג מצוות, אמנם הן הכנות עיקריות אל המצוות". על המידות לא שייך להצטוות, כי זה הבסיס לקיום המצוות! ממשיך מהר"ח: "כי בהיות מידות הרעות קבועות באדם, נמנע הוא מלקיים התורה והמצוות, וגם אם יקיימם יהיה שלא לשם שמיים ובטורח גדול, ועליו נאמר 'נזם זהב באף חזיר'..."

פעם הגיע ר' חיים קרייזווידט אל החזון איש, וסיפר לו שהגיע לארץ עילוי עצום, בעל חסד מופלא וירא שמיים בתכלית בשם ברוך רוזנברג מישיבת מיר. אני רוצה לקחת אותו חתן לגיטתי...

אמר לו החזון איש: מילא אתה אומר לי שהוא עילוי, אתה הרי גאון, אתה יכול לבחון אותו. אתה אומר לי שהוא בעל חסד, זה קל לבדוק... אבל ירא שמיים?! מאיפה אתה יודע שהוא יר"ש?! לא תפילת עמידה ארוכה, לא הקפדה על כשרות ולא זקן ארוך... כל אלו לא מבחנים של יראת שמיים! המבחן היחיד ליראת שמיים, זה איך ברוך רוזנברג זהיר בממון הזולת. זה ורק זה! ('אפריון שלמה' גיליון 282)

וְאֵלֶּה הַמְּשֻׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׁים לְפָנֶיהֶם (כא,א)

הגאון החריף רבי שלמה קלוגר זצ"ל, מגדולי פוסקי אשכנז לפני כמאתיים שנה, כיהן כרבה הראשי של העיר ברודי וכאב"ד שם. ברודי היתה עיר ואם בישראל, עיר מלאה חכמים וסופרים, גאוני עולם ופקחים גדולים, ורבים מהם זכו לשני שולחנות והיו גם עשירים מפלגים.

פעם הגיע אליו בעל אכסניה בעיר עם אחד מאורחיו. סיפר האורח כי התארח אמש באכסניה ובלילה הניח את ארנקו מתחת לכרית שעליה שכב, וזאת מחשש לגניבות. בבוקר מיהר לרוץ לתחנת הרכבת, וכשהגיע הבחין כי שכח את הארנק בחדרו. הוא ויתר על הנסיעה ורץ במהירות אל האכסניה בחזרה, אך החדר כבר היה ריק והארנק איננו. מיד פנה לבעלים והתלונן על היעלמותו של הארנק.

הלה דחה אותו וטען כי הוא ודאי מתבלבל, וכנראה שכח את ארנקו באחת החנויות שערך בה קניות אמש... באו שניהם לדין תורה אצל אב"ד ברודי. את האורח אמנם לא הכיר הרב, אך ידע יפה כי בעל האכסניה הוא בעל היסטוריה של תלונות כאלו, וידוע לשמצה בענייני גניבות.

שני הצדדים הציגו טענותיהם לפני הרב, ותוך כדי דיון הבחין הרב כי בעל האכסניה הוציא מכיסו קופסת טבק מזהב והחל להריח מתוכה. פנה אליו הרב: "האם תוכל להניח את הקופסה על ידי, על מנת שגם אני אוכל להריח?"; בעל האכסניה הזדרז להגישה, והמשיך בוויכוחים.

לפתע עצר הרב את שניהם ואמר: "עלי להרהר בדברים זמן מה, ולאחר מכן אכריע בדין". השניים יצאו מבלי ששמו לב לקופסת הטבק שנותרה אצל הרב. נטלה הרב, קרא לשמש בית הדין, מסר לו את קופסת הטבק, והורה לו ללכת מיד לאשת בעל האכסניה, ולומר לה כי בעלה שלח אותו וביקש שתביא לו את הארנק. לסימן על נכונות דבריו שלח את קופסת הטבק שלו העשויה זהב...

מיהרה האשה להביא לו את הארנק, ושמש בית הדין השיבו לרב... כדי שלא לבייש את בעל האכסניה פנה הרב לאורח ואמר: "התמזל מזלך! בדיוק כעת נמצא הארנק שלך!". ובעל האכסניה החזרה החזיק אחרי הרב, כשגם הוא מביע שמחה גדולה על 'מציאת' הארנק, בהבינו יפה כי נתגלה קלונו לפני הרב...

פעם אחרת הגיעו אליו שניים לדין: אחד מהם מצא ברחוב מציאה, אבן יקרה. הוא הרים אותה וזכה בה. מקצה הרחוב התבונן בו אדם אחר, מיד קרע את כיס מכנסיו והחל לצעוק: "אבדה לי אבן יקרה! האבן שמצאת שייכת לי!". זה טען בכה וזה טען בכה, עד שהחליטו לגשת לדין תורה לפני הרב.

גם במקרה זה לא היו הוכחות ברורות, אך הרב הרגיש בשני שהוא משקר. מה עשה? הורה לו לצאת לרגע מן החדר, כי ברצונו לדבר ביחידות עם המוצא. לאחר שיצא הורה לשמש בית הדין להשאיר את דלת החדר פתוחה מעט, כדי שהלה יוכל לשמוע את הנעשה בפנים. או אז קרא למוצא ואמר לו: "ראה, יש באבן הזו סימן. כאן למעלה, בקצה האבן, יש חור קטן. זהו סימן מספיק. ואם בעל דינדך יאמר את הסימן הזה לא יהיה מה לעשות – הרי זו שלו. אם יש סימן, ובעל האבן מכיר בו, אין מה לעשות".

כעבור דקות אחדות קרא ליוצא לשוב אל החדר ומיד שאל: "אמור נא, האם יש לך איזשהו סימן באבן?", "ודאי", השיב כשדעתו זחוחה מעט, "בקצה העליון של האבן ישנו חור". "אתה בטוח?", נעץ בו הרב את עיניו החודרות. "בטוח במאת האחוזים!". "הביאו לפני את האבן", אמר הרב. כשהובאה התבונן בה הרב ארוכות ואמר: "צר לי, אך איני רואה כאן שום חור. אם כן אין זו האבן שלך, אלא של המוצא"...

עוד מסופר על נער יתום משני הוריו שנסע בעצת ידידים לברודי לחפש מקור פרנסה. ניגש לבית הכנסת והציע עצמו לכל עבודה. בין הנמצאים שם היה יהודי בעל יקבי יין גדולים. דרוש היה לו נער זריז שישירת אותו ויעמוד לימינו בכל ענייני היין. בו במקום סיכם עם הנער על תנאי העסקתו – הוא מצדו יעמיד לרשותו חדר לשינה ויספק לו את כל צרכי האכילה והשתיה שלו בנוסף למשכורת שייתן לו, ותמורת זה יתלווה אליו לעבודתו, יסדר את חביות היין, וישירת אותו נאמנה.

עד מהרה התברר לשניהם כי העסקה שעשו ביניהם מצלחת ביותר. בעל היקב נהנה מן הנער החרוץ, וזה מצדו שמח על העבודה המסודרת והמשכורת הנאה. מאחר שלא היה זקוק באותה עת לכסף שקיבל, אגר אותו בחסכנות מרובה בשקיק קטן שהיה צמוד לגופו תמיד. עשר שנות עבודה חלפו כך. בהגיע הנער לגיל עשרים וחמש הרהר: 'מתי אעשה גם אנוכי לביתי? אספתי מספיק כסף כדי להתחתן, הגיע זמני להקים לי בית משלי ועסק משלי'.

הוא הרהר בעניין רבות תוך כדי שעות העבודה ודעתו הייתה מעט פזורה עליו. כך אירע, שכאשר הורה לו אדונו למזוג יין מחבית פלונית עבור אורח שהגיע, וצרור כספו הפריע לו מעט, הניח אותו על אחת החביות מבלי משים ולאחר מכן פרח העניין מזכרונו לגמרי. האורח היטיב לבו ביין ונהנה ממנו ביותר, והאדון בעל היקב הזמינו לערוך סיור במרתפי היין שלו ולהתרשם מטיב הסחורה. להפתעתו הבחין בצרור הכסף ששכח הנער, כשהוא מונח על אחת החביות.

יצר הממון תקפו והוא לקח את הכסף, החביאו במקום מסתור והיה כלא היה. כעבור שעה קלה הבחין הנער בהיעלמותו של הכסף. הוא שחזר בבהלה את פעולותיו האחרונות, ומיד נזכר כי הניח את הכסף במרתף היין. מיהר לרדת לשם, אך לחרדתו גילה כי הכסף נעלם כאילו בלעה אותו האדמה.

הוא מיהר לגשת אל בעל הבית שלו, סיפר על היעלמותו של הכסף וציפה לעזרתו... אך האדון הגיב בתקיפות כי אינו יודע מה הוא שח, וכי הוא נדהם לשמוע שהוא חושד בו לאחר מגורים של עשר שנים בביתו והיותו לו לאב.

הנער פרץ בבכי: "ומה אעשה? הרי רק אתה ירדת אחריי למרתף!". אחד הנוכחים שם הציע לנער לתבוע את אדונו לדין תורה בפני רבי שלמה קלוגר. ניגש הנער אל הרב, אך הרב סירב לשמוע את טענותיו מבלי שאדונו יבוא גם הוא ויוכל להשיב לו. כך התייצבו האדון ומשרתו לדין לפני הגאון. הנער סיפר את סיפורו, וסיים אותו כשהוא ממרר בבכי: "רבינו, למען ה'! עשר שנים עבדתי בשביל הכסף הזה!".

"שמעתי", ענה הרב. "ובכן, אדון, מה תענה להגנתך?", העשיר נשף וקצף ברוגזה: "כבוד הרב, זוהי עליה נבזית! לקחתי אותו כנער צעיר לתוך ביתי, החשבתי אותו לבן, וזוהי סטירת הלחי שאני מקבל בתמורה?". "גם אם חשד בו הרב הוא לא אמר מילה. על פי שני עדים או על פי שלושה עדים יקום דבר, וכאן אין שום עדות למעשה שנעשה. אולם חכם עדיף מנביא. הוא התבונן בעשיר במבטו החודר ושאל: "אמור לי, האם לא ראית את הכסף כשירדת למרתף?", "לא, כבוד הרב, לא ראיתי דבר", השיב האדון.

"אם כך", פנה הרב לשמש בית הדין, "יש להוציא מודעות גדולות בשם בית הדין שכל יינות הסוחר פסולים ואסור לשתות מהם, יש בהם חשש יין נסך". "מדוע?", התרעם הסוחר, "הרי רק אני והמשרת היהודי יורדים אל המרתף". "כך היה עד היום", החזיר לו הרב כשאינו מתיק את מבטו ממנו "אך זה עתה התברר שעוד אנשים עלולים לבקר שם. הנה, המשרת השאיר את הכסף, וכשאתה ירדת הוא כבר לא היה.

מן הסתם נכנס באמצע איזשהו גוי ולקח את הכסף, וחזקה על גוי שנכנס למרתף יין שהוא פותח את החביות ושותה מהן. אם כן, יינותיך יינות נסך הם!", "אולי נשוב ונחפש את הכסף במרתף?", ניסה היינן להציל את כבודו האבוד. "לא ולא", סירב הרב, "אתה עלול לתת לו את כל הכסף שוב, ובלבד שבית הדין יתיר לך את היין". כשהבין העשיר כי אין לו שום מוצא, וכי כל הונו עומד כעת על כף המאזניים, החל לגמגם: "לא, כבוד הרב, אף אחד לא נכנס. אני הוא זה שראיתי את צרור הכסף מונח על אחת החביות ונטלתי אותו לעצמי".

"אוי לך ואבוי לנפשך!", גער בו הרב, "איך פיתה אותך יצרך לעשות כדבר הזה? איך העזת לקחת מיתום מסכן עשרים אלף רובלים, בשעה שמרתף היין שלך שוויו מאתיים אלף? לך והבא מיד את הכסף!". האדון פרץ בבכי ורץ להביא את הכסף...
(מתוך הספר 'משכני אחריד' לגאון רבי ראובן אלבו שליט"א)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מול, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה, הילה בת עדנה.
לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה, ולרפואת כל חולי עמו ישראל.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנון בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

באר בשדה

גליון מס' 270

שנה ר'

פרשת משפטים

ה'תשפ"א

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנטש • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנטש

באר חפרה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

בית המכסת לתורה ולתפילה שטפנטש
למנוחה ולענווה - זמורה
כחל באברכים מורא - אהרע
דחוב מדרש'ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנטש
מרחם גני הילדים * עקבי אברכים
רח"ו רש"י 5 אלעד
מתחם מרות התלמוד תורה
רח"ו רש"י 9 אלעד
מתחם התכנית לשיעור סנהא
הכולל הסודי - אלעד
רח"ו רש"י 3 אלעד

בית שטפנטש - גבעתיים
בקרבת הדיקון שטפנטש
רח"ו רש"י 1 גבעתיים
כולל אברכים * בית מסת * מדרשה
* מרכז מנהלים לנאקקים

המכסת אורחיים ואצ"ל בלונגו
למנוחה ולענווה - זמורה
כחל באברכים מורא - אהרע
דחוב מדרש'ל 13 בני ברק

מפעל קמחא ודפסא
קמחא ודפסא
עור וטעי למשפחות בריות בני
התנים ושבת השנה.

אור מתירתי
שיעורי תורה ברח"ו אר"י, כנס חזק
ועירי יירות לעם בשבתות. בהשתתפות
מולי המשתתפים וכו' הורים

הספריה התורנית ומוניאון
התורה והתורה
דחוב הדיקון שטפנטש.

מנוח תורני
"תורת אמת" שטפנטש
לחוצת כתר רבותינו הקדושים
לבת שטפנטש - רח"ו * וכו' וכו'.

מפעל האנציקלופדיה
לח"ו רש"י

מספר המכון נתיב השיג
במשרדי המוסדות:
אנציקלופדיה מלכות שבמלכות בית ורדין ביה
אמנות אמת - שטפנטש
רשפי קוש - רח"ו
מנוח תורני - יסו

ח"ו רש"י בית מילה
ח"ו רש"י חלקה
ח"ו רש"י שישאון וכו' סאנן.
ליבד עוים - ברדי הילמוד
מנוח תורני - שטפנטש ודיקון
אלבום עני עני דיקים

י"ל ליל יד מנוח
"תורת אמת שטפנטש"
הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע
6160303@gmail.com
כדוא"ר: 6160303
תלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

של אדם להרגו בערמה" במחשבת ערמומית וכזבת, ידע האדם כי אפשר להתגבר עליו כאשר מקיימין הסגולה הידועה כנגד מחשבות און, לומר הפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" והו' "מעם מזבחי תקחנו למות".

העלות ניצוצות הקדושה שבתרופה ורפא ירפא. (כא. טו)

בגמ' (ב"ק פה.) איתר דרשת חז"ל עה"פ "ורפא ירפא" מכאן שנתנה רשות לרופא לתרופה. הקשה הר"ח"ק מאפסא ז"ע דלכאורה נכון יותר לומר לומר שניתן רשות לחולה להתרפאות. וביאר: כי בעת חטא אדם הראשון נתפזרו הרבה ניצוצות הקדושה בכל חלקי הכריאה הגשמיים דומם, צומח חי, וכדו', וכאשר היהודי אוכל ומשתמש בהם יש להם עליה ותיקון, והנה ישנם הרבה עשבים וצמחים שאינם ראויים לאכילה ושתיה, ואיך תוקנו הם? אלא כאשר יצטרך האדם לרפואה ולקוח אותם עשבים לצורך רפואתו אזי יש להם תיקון ועליה ע"י זה. אם כן, נמצאנו למדים כי מי שזקוק לרפואה ותיקון הם העשבים האלו, והרופא הוא האיש הישראלי, והם מצפים בכלליון שיבוא הרופא לרפואתם ולכן שפיר ניוחא למאמרם "מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות". [ראה גם להלן אמ"ק מהרה"ק מסאדיגורה עה"פ והסירותי מחלה מקרבך].

אצל הרה"ק רבי שלום יוסף מרז"ץ היה נהוג שהיו אומרים לפניו מאמר מהרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז"ל והוא מפרשו. פ"א בשבת פר' משפטים אמרו המאמר על הפסוק (שמות כ"א.) (י"ט) "ורפא ירפא": כאשר החולה נוטל סם פלוני לרפואתו, הריהו מרפא את הסם. והו' "ורפא ירפא".

מיד פתח רבינו והחל להסביר את עומק כוונתו של רבי ברוך באימרתו, וכה ביאר: "איתא בש"ס (עבודה זרה ב"ה.) "יסוריך, בשעה שמשגרין אותך על האדם, משיביעין אותך, שלא תלכו אלא ביום פלוני, ולא תצאו אלא בצום פלוני ובשעה פלונית ועל ידי פלוני ועל ידי סם פלוני". ולכאורה היה אפשר לקצור ולומר "ועל ידי פלוני וסם פלוני". אלא הדנה ידוע, שעל ידי חטא אדם הראשון, נפלו כל הנבראים שבעולם ממדרגתם, וכל עבודתנו היא, להעלות את הנבראים לשרושם. וכאשר אדם אוכל ושותה כבוונה הראויה, הריהו מעלה את המאכל או את המשקה לשרושם. ברם, ישנם צמחים מזיקים שונים, אשר גם אותם צריך להעלות לשרושם, אך דא עקא שבני אדם אינם יכולים לאוכלם, ואם כן כיצד תהיה עלייתם? לכן סיבב הבורא יתברך, שמצמחים אלו יעשו סמי מרפא, וכאשר החולה נוטל סמי אלו, הריהו מעלה אותם לשרושם. והו' שהגמרא אומרת "ועל ידי פלוני, ועל ידי סם פלוני", כלומר, הסם פלוני מרפא את האדם, ואילו האיש פלוני הנוטל את הסם, הוא מרפא את הסם ומעלה אותו לשרושם.

זהו כוונתו של הרבי ר' ברוך: "ורפא ירפא" - האדם מרפא את הסם ששב לרפאותו.

(רשפי קודש)

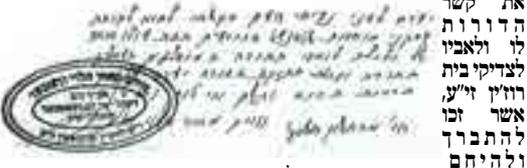
תיקון המידות ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלה ידו (כב. ז)

מרגליה בפומיה דמין אדמו"ר" ה"ק משטפנטש כי תיקון המידות בין אדם לחבירו וקרבת אלוקים הם תריין רעין ולא מתפרשין, וע"י תיקון המידות בין אדם לחבירו אפשר להשיג קרבת אלוקים, והיה מביא לכך את דרושו של הרה"ק מאפסא על הפסוק "נקרב בעל הבית אל האלוקים" - במה יתקרב אור השי"ת לאדם, "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו" - שלא השיג גבול רעהו.

(אמנות אמת - שטפנטש)

שקעה החמ"ה לזכרו של כ"ק גאב"ד זכרון מאיר זצ"ל הגה"צ רבי חיים מאיר הלוי וואזנר זצ"ל נסתלק כ"ה סיון תשפ"א

בתוך כל כלל ישראל עולם התורה ההוראה והחסידות, נבכה ונתאלע על הסתלקותו של האי גאון האי צדיק, ממש"ך מורשת בית אביו שר התורה ועמוד ההוראה, רבן של כל ישראל זצ"ל. בעל 'מחשבת הלוי' שנתעלה לגנו"מ.

מכתבו למען מוסדות שטפנטש

אבל יחיד נעשה לנו 'מוסדות שטפנטש' רבנו ותלמידיו, אשר משהחל הקמתם והוא בגולה, עמד לימין צדקנו לעזור ולסייע לתמוד ולחזק, למען יעמדו ויפרחו יגדלו ויעשו פרי, בגודל שמחתו לשמוע על הקמת מקום תורה אברכים וצורכי התורה ההוגים בתורת א-ל, ומנציחים את אלו הצדיקים רבות"ק מבית שטפנטש מגזע הקודש לבית רוז"ן, מקום של כבוד נבחר לנו אצל האי גאון וצדיק בהנחלת מורשת אבות גזע הקודש שושילתא דדהאב. בהגישו את קשר הדורות לו ולבניו לצדיקי בית רוז"ן זי"ע, אשר זכו להתברך ולהיארם בלילות שבתו.

מלך בשדה, בעת גלו גולה אחר גולה בעיר מלוכה וינה, ראו עולם בחורבנו ועשרה הרחיב השם לו וזכה לראות עולם בבנינו, כפי שהרחיב לתאר ולספר לנו זכרונותיו וזכרונות אביו מעת שבתו בשבת התכבדו בלובליו והמלכות, אמתב קדשו והמלכות אמונה למען הקמת מוסדותיו היה לנו תללי אורה ותחיה, עת נשינו על שכמינו לזכות את אהב"י בארצות הגולה, והיא שעמדה לנו בהקמת שם ושאריה יד ושם טוב לזכר ולתפארת רבו"ק צדיקי בית שטפנטש זיעונו כ"א. ועתה נוטל האור והוסרה העטרה, בהמשך מורשתו ומורשת בית אביו זצ"ל בחיזוק וביצור הקמת מוסדות תורה והיכלי הוראה, נזרה ויקיים המקרא שנתאמר בירמייהו (ל' ז') ואתה כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבנים מוקיש הוא לזרעו מה זרעו כתיים אף הוא כתיים, וכנבואת ישעיהו הנביא ננוחם ובילע המוות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים כי פי ה' דיבר. ת.נ.צ.ב.ה.

באמירת אהה היאת בעמד הכנסת ס"ח בבית מדרשיו

בסעודת המצווה בהיכל בית מדרשיו

התורה מכפרת

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם (כא. א.)
ברש"י כתב: "למה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל המזבח". וביאר רבינו הק' ר' אלימלך מלוי'ענסק, כי הנה בזמן שבית המקדש היה קיים היה המזבח מכפר, אבל עכשיו שאין ביהמ"ק הרי שהתורה מכפרת, וכמו שגמרו חז"ל (ויק"ר פכ"ה, א.) בבעל תשובה, שאם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שנים וכו', הרי רואים מזה שהתורה מכפרת על הכל, ולזה נסמכה פרשת דינין אצל המזבח לומר לך שתשים סנהדרין אצל המזבח, כלומר שהלומד והמקיים את התורה, והסנהדרין שהן הפוסקים דיני התורה, יש להם כח כמו המזבח. כשם שהמזבח מביא כפרה על כל החטאים כן התורה מכפרת על הכל.
(נועם אלימלך)

התורה תהיה מורה דרך לפניכם

מתאמרה משמיה של הרה"ק הרבי ר' בונם זצ"ל זיע"א עה"פ "ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם", משפטי התורה יהיה לפניכם, והיינו לפני האדם ולא אחריו. וביאר כ"ק האדמו"ר בעל 'חפני מנחם' מגור את אמרתו של הרבי ר' בונם על-פי מה שכתוב בספח"ק תולדות יעקב יוסף (פר' בא.) שמפרש מאמר הגמרא (כ"מ פה נדרים פא.) על עובם את תורת וגו' היינו לא שמעו בקולי היינו על הלכו בה שלא ברכו בתורה תחילה ומפרש ה"תולדות" במשל לאיש אחד שהיה עני ומשל מאד ואח"כ נעשה עשיר ומנהיג הקהל והנה בעת שיצא לאספת הקהל בלילה הלך השמש לפניו עם פנס האיר לו וכעס זה העשיר והכחול לשמש על אשר פגע בכבודו והלך לפניו, ולפניו הצורך העשיר הטיפש הזה ללכת בחושך ואחריו הלך השמש עם הפנס. והו' פירוש הגמרא שלא בירכו בתורה תחילה שהתורה תהיה מורה דרך לפניכם להאיר להם ודפס"ח. ולפי זה נראה לי לפרש שפיר גם המאמר של הרה"ק הרבי ר' בונם זצ"ל זיע"א אשר תשים לפניכם שייארו דברי תורה לפניכם את דרכם אשר ילכו בה ויחזקו בעבודת הבורא ית'.

צריך לספור שש שנים

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי הנום (כא. ב.)
ביאר הגה"ק רבי שלום תאומים רבה של שטפנטש מה הוא הלשון שכתוב בספוק "שש שנים יעבוד", וכי צריך להזהיר על השנים שעליו לעבוד, ולא היה לו להזהיר אלא שבשנה שביעית מקנייתו יצא לחפשי. אלא הורה לנו שבתחילת קנייתו שקונה אותו צריך שידע שהקונה עבד קונה אדון לעצמו כי עבדי המקום המה וחותר המלך נחתם עליו. והו' שאמר כי תקנה עבד, תדע שהוא עברי, לטעם שאמרנו. ועוד ביאר שבכל שש שנים צריך לספור את השנה שהיא ראשונה לשמיטה שנה לה וכו' עד שיגיע לשנה שביעית יאמר עתה הוא שנת השמיטה עת לקרא דורו ולשחרר העבדים, כי השמיטה צריכה ספירה כמו ימי החול ליום השבת, שאומר היום יום ראשון בשבת וכו'. לזה אמר הכתוב שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי וגו', ר"ל שהשש שנים יעבוד יאמר בכל יום ובשביעית יצא לחפשי. וזו אחת מהמוצות שיש סוד בספירתם כמו הגדה בנתינת הידולת בדם טהרתה והשבוע בשבת, על שנינו לימי חיוב עולם החירות שאין בהם עבודה כלל אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם והננין מזוי השכינה (ברכות ז'.)

סגולה נגד מחשבות רעות

וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות (כא. יד.)
איתא בסידור ר' שבתי וכן בספח"ק "עבודת ישראל" פר' משפטים "וכי יזיד איש" הכוונה להיצר הרע "רעהו" הוא היצר טוב ששיניהם יחידו בלבנו

לא תביא עניות על עצמך

לא תטה משפט אביוֹךְ רבינו (כ.ב. ז.)

דרש הרה"ק רבי ישראל ממודיץ עה"פ "לא תטה משפט אביוֹךְ רבינו", ידוע מאמר חז"ל (מובא בשליה הק') "מהלוקת אחת דוחה מאה פרנסות", וזה מרומז בפסוק "לא תטה משפט אביוֹךְ פירוש: לא תטה" על עצמך עניות ואביונות, רבינו" על ידי מריבות ומחלוקות.

גנות השקר

מדבר שקר תרחק (כ.ב. ז.)

הרה"ק רבי רפאל מבערשיץ ז"ע היה ידוע ומפורסם בהירותו המפליגת מכל נגוד קל של שקר, והיה מרגליה בפומיא בשם הרה"ק הרבי ר' יושא מהאגפולי ז"ע: על הפסוק "מדבר שקר תרחק" שכשאתה אומר דיבור אחד של שקר, מיד אתה מרחק את עצמך מהש"ת.

(אמרי פנחס השלם)

*

מובא בשם הרה"ק החידושי הרי"מ מגור כי כל ההרחקות מעבירות הן מדרבנן כמו שדרשו חז"ל (יבמות כא.) רב כהנא אמר מהכא ושמתם את משמרתו עשו שמירת למשמרתו אבל ההרחקה משקר היא דאורייתא, ככתוב מפורש "מדבר שקר תרחק".

אורח מסוגל לרפואה

ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך והסירותי מחלה מקרבך (כ.ב. חב)

אמר הרה"ק מאפאט ז"ע על מאמר העולם שאורח מסוגל לרפואה, כי עפ"י כונת האר"י הק' (עי' סידור האריז"ל, ברכת יוצר אור) מה שאמרים בתפלה (תפילת יצור) לאל ברוך וכו', זה נקרא אורות, והאור הח' הוא בורא רפואות, ואורח הוא אותיות אור ח', ועל כן אורח מסוגל לרפואה. כשאמר מאמר זה למרן הרה"ק מריזון הוסיף על דבריו הק' ואמר שענין זה שאורח מסוגל לרפואה רמוז במה שכתוב (משפטים כג ח) ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך וגו', שתקף אורח לניתן וזה "ועבדתם את ה' אלהיכם", ועל ידי זה יהיה "וברך את לחמך", כי חז"ל אמרו "בעל הבית בוצע ואורח מברך" (ברכות מז.) על כן יהיה לבעל הבית רפואה "הסירותי מחלה מקרבך".

(עירין קרישין השלם)

*

מנהגו של הרה"ק רבי נחום בערניו מסאדיגורא ז"ע היה לנסוע כל שנה על ציון אביו הרה"ק רבי שלום יוסף בנו בכורו של מרן הסבא קדישא מרוזין ז"ע השטמן בליפציג, וברוך כלל היה עובר דרך עיירה שדרו שם מאנשי שלומו והיה מתאכסן שמה באכסניה קבועה, באחת מנסיעותיו אירע שבנו הידל של אחד מאנשי שלומו נחלה והרופאים אמרו גואש לחייו, והיה בצרה גדולה, ביקש האיש מהחסידיים שסיכמו הפעם שרבי נחום בערניו יתאכסן בביתו והוא דיאג לכל צרכו וגם יכין סעודות להחסידיים, והחסידיים הסיכמו לו ואכן הפעם האכסן רבי נחום בערניו בביתו, והוא הכין עבורו ועבור החסידיים מכל טוב כיד המלך, בעת שרבי נחום בערניו היה

רמז על סדר הד' פרשיות

הרה"ק רבי ישראל משטרסקוב ז"ע אמר: נראה לי בדרך צחות לומר על הארבע פרשיות, שהן רומזות, כי בתחילה עם ישראל צריכים פרנסה, ואז יש להם דעה צלולה וזכה, וזה נרמז ב"שקלים". ואח"כ יוכלו להכניע את הרע ולמחות מקרבם עמלק ימ"ש ולהשביט את השאר שבעיטה שמעפ, וע"ז ירמוז "זכור", כי מתוך הרחבת הלב והדעת יזכרו וישובו. ואח"כ כאשר יכניעו את הרע, הוקל להם לטהר עצמם ולזכר את רוחם ונפשם כאשר ה' אלקינו דורש מאתנו, וע"ז נרמז ב"פרה". ואחר כך יחדשו כנשר נעורים וקוי' ה' יחליפו כוח ואונים יעצמו לעבוד שכם אחד וזה נרמז ב"החדש".

להתראות עם ה'

אור פניך עלינו אדון נשאי (פיזט לשבת שקלים)

מרן הרה"ק הארמונ"ז מסאדיגורא היה אומר משמו של הרה"ק רבי פנחס מקוריי כי הוא וממתין ומצפה כל השנה לבואם של השבעות בהם קוראים את ה"ארבע פרשיות" שכן אז אפשר להתראות עם הקב"ה וכן איתא בספה"ק כי כל אחד משבתות ה"ארבע פרשיות" מכון כנגד את אחת משם הוי"ה ב"ה.

עיקר הנתינה שתהיה באש

מטבע של אש

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש" איתא בחז"ל (וה"ק תרומה דף קנו ובפסיקתא רבתי פט"ו) נתקשה

מוכן לנסוע לדרכו וכבר עמד בפתח דלת האכסניה, נגיש אליו בעל האכסניה ואמר כי כל טרחתו ויגענותו היתה כי זקוק לרפואה בן השמים עבור בנו החולה וביקש ממנו שיבטיח לו שבנו יקום מחליו, רבי נחום בערניו עמד שקוע במחשבתו והניח ידו על המזוזה ונעמה ואמר, בכל דבר מצוה נמצא שם הוי"ה, ואתיות מצויה הם אותיות שם הוי"ה, כי האותיות הראשונות מ"ם צדי"ק, הם בא"ת ב"ש יו"ד ה"א, והאותיות האחרונות הלא הם וא"ו ה"א, כשעושים מצוה נתעורר שם הוי"ה, ובכל מצוה שורה שם הוי"ה בהפך של מצוה כגון בתפילין, מזוזה, לולב ותארוך, אך במצות הכנסת אורחים מה הוא איפה חפץ המצוה אשר עליו שורה שם הוי"ה, וסיים כי חפץ המצוה הוא האורח בעצמו ועליו שורה שם הוי"ה, לכן מברך אני אותך בכח שם הוי"ה אשר שורה עלי, שיהיה רפואה שלימה לבנך היולד, ואכן ברכתו נתקיים והילד הבריא.

*

הקב"ה מביא את הרפואה ממורחק

אל מעונו של רבינו האדמו"ר מסאדיגורא ז"ע הגיע פ"א מברק מאחד מאנשי שלומו ממשפ' הורנשטיין, ובו בקשת הזכרה לאחד מילדיו שנפל למשכב וזקוק לרחמי שמים, השעה היתה כשתיים לפנות בוקר ובעקבות השעה המאוחרת חס המשב"ק הרה"ח רבי משה דוד גרסמאן ע"ה על בריאותו של הרבי והחליט כי היות והרבי רק זה זמן קצר עלה על יצעו ועכב בלמסור לו את המברך עד הבוקר, אך לפתע פתחה דלת חדרו של הרבי שהופיע בפתח ושאל: האם יש חדשות? רבי משה דוד ע"ה הגיש לרבי את המברק. נענה הרבי ואמר בהתעוררות רחמים: כתוב: "וברך את לחמך ואת מימך והסרת מחלה מקרבך". ויש להבחין את הקשר שבניניהם, וכי בשביל שיברך את הלחם ואת המים יסור המברק? אלא הענין הוא כן, ידוע שיש מעינות מרפא ויש אויר מרפא, והנה יש אדם שנגזר עליו מן השמים שרפואתו תבוא ממעיני הרפואה אולם אין בסביבתו שום מעיין שכהו ואיך תבוא אליו רפואתו, ויש אדם שנגזר עליו שיתרפא ע"י אויר מיוחד מסוים ממקום פלוני מרוחק, ואיך יושע, אשר על כן מסבב הש"ת המסבב כל הסיבות, שהנגזר להאיר מרפא שולח לו הש"ת את האויר בתוך החורים שבליחם שהוא אוכל, וכן הנגזר להרבי מסבב הש"ת שיכנס ממעיני המעין אל המש"ת שהוא שותה והוא ונתרפא. והוה פירוש הפסוק: "וברך את לחמך ואת מימך", שאמלא את הלחם עם אויר המרפא ואת המים עם מני מעינות הרפואה, ועי"ז "הסרת מחלה מקרבך", וכן נתקיים בהילד החולה שבאותה שעה ביקש מים לשתות ונתרפא.

(מפי נכדו הרה"ק ה"אביר יעקב" מסאדיגורא)

*

כח תפילת הציבור

בספה"ק "מאור ושמש", מבאר את התמיהה דכל הפסוקים האלו כתובים בלשון יחיד ורק התיבות "ועבדתם את ה' אלקיכם" כתובים בלשון רבים ואילו המשך הפסוק חוזר ללשון יחיד "וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך", ומבאר שהכתובים באים ללמדנו שכל מה שעושים בעבודת ה' הרי הוא רצוי וטוב בעיני הקב"ה אבל כל זה אינו מגיע לנתן רוח שיש להבי"ת כאשר עושה פעולותיו הטובות יחד עם ציבור, כי העסק של תורה ותפילה בציבור ועבודת ה' הנעשית עומדת היא במדרגה נעלית ביותר. כדאיתא בחז"ל (תענית ז.) חרב אל הבדים (ירמיהו ג. לו), אלו תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה ביחידות, לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה, ובפסוק בתפילה בציבור שיש בזה כח הרבים שיכולה

ארבע פרשיות - זמן המסוגל

משה במחצית השקל עד שנטל הקב"ה מטבע של אש מתחת כסא הכבוד ואמר לו כזה יתנו". ויש להבין הענין למה נתקשה משה בזה ומפני מה הראה לו הקב"ה דייקא מטבע של אש, ומבאר מרן הרה"ק בעל ה"אביר יעקב" מסאדיגורא, שמשו רבינו ע"ה התפלא היאך יכולה מטבע פשוטה להיות כופר-נפש על ישראל? הראה לו הש"ת "מטבע של אש" ואמר לו "כזה יתנו", והיינו שאננם מטבע היא סכום קטן של כסף, אך עיקר הנתינה היא שתהיה בהתלהבות ואש קודש, בבחינת "מטבע של אש".

(אביר יעקב)

פלאג עלי

מחצית השקל

איתא מהרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחה ז"ע דבענין מחצית השקל יש רמז למה שהשיב יצחק (שבת פטו.) להקב"ה פלאג עלי ופלאג עלך, ומחצית השנית היא על הקב"ה שבראי יצר הרע. ומצינו (בכסוף דף כג.) שהקב"ה מתחרט על שברא אותו כמו שאיתא התם אמר חנא בר אחא אמרי דבי רב ד' מתחרט עליהן הקב"ה, גלות, כשדיים, ישמאלים, ויצר הרע, אשר הרעותי.

ללמד זכות על ישראל

הרה"ק מברדיטשוב זצ"ל אמר פ"ה הפסוק (שמות ל. יב) "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם", דהיינו בומן שהצדיק רוצה לנשא ולרומם את נשמות ישראל

לעצור ולנסוע גזירות רעות ומעוררת רחמים וחסדים. ומסיים "אם מתפלל עם הציבור יהיה מובטח שפרנסתו תהיה מזומנת לו בכל יום ברוחה ובכרה תהיה מצויה במעשי ידיו, והוה "ברוב עם הדרת מלך", ברוב עם, כאשר ישנו כח הרבים של תפילה בציבור אזי הדרת מלך, הדרת מלשון הדרי בי, לשון חזרה, דאפילו כבר נגזרה גזירה רעה חלילה יהיה "הדרת מלך", שהקב"ה חוזר בו ומבטל הגזירה. ומסיים ה"מאור ושמש" "הסירותי מחלה מקרבך", מחלה היא מלשון תפילה, ויחל משה, כדאיתא בדר"ק עה"פ "וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן כלו תפילות דוד בן ישי (תהלים עב. יב. ט.), שכאשר יהיה בקרוב "וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אז יקיימו כל הטובות והברכות והיה "כלו תפילות דוד בן ישי" ולא יצטרכו להתפלל ולהתחנן ולומר תהילים על הצרות והמצוקות, וכן הוא "ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך", ובכח תפילת הציבור יתבטלו כל הגזירות ויתעוררו השפעות טובות, וממילא יהיה "הסירותי מחלה מקרבך".

*

המתקת הדינים ע"י סעודה

ויהו את האלקים ויאכלו וישתו (כד. יא)

מעשה בהרה"ק ר' פנחס מקארין שביכרו אותו בכפר אחד על בית מילה, ובא לאורח הכפר וראה שהצינו סעודה ובאו הרבה אנשים, ועם זאת לא ראה שום הבנה לעריכת הברית מילה וגם לא מוהל, ושאל לבעל-הברית, ואמר לו שלא יהיה הברית מילה מהמת שמתו אחיו מהמת מילה, ושאלו: א"כ, מה זה שקראת אותי לכאן, אמר לו אף על פי כן אינו רוצה לעשות סעודה, אמר לו הרה"ק מקארין אני רוצה שתמול אותי, אמר לו האב: והלא על פי שו"ע (יו"ד סי' רמ"ג ס"ב) אינו ראוי למול אותו, אך רבי פנחס הפציץ בו מאוד עד שנתרצה, אך אמר לו שאמו היולדת לא תרצה, ופעל גם אצל היולדת וגם אצל המיילדות, ורבי פנחס עצמו היה המוהל, והנה היולד על כברי האב בעל-הברית ומל אותו. והיה כאשר אך ישב לשלוח טעם מהסעודה נשמעה צווחה שהילד מסוכן, והלך לראות והנה שופע דם, ועמל לעצור הדם ולא הצליח ויצר לו מאוד, ויצא אל מחוץ לבית והנה ראה למו פניו עגלה נוסעת וירץ לקראתה, וראה שהרה"ק הרבי ר' יושא נוסע בתוך העגלה, אמר לו אחי יושא, וסיפר לו המעשה, ושאלו רבי יושא אם יש סעודה, ואמר כתוב "ויהו את האלקים", רצ"ל שאין דינים שורים, "ויאכלו וישתו" ועם זה המתיקו הדינים, כן אנו נלך לאכול ויתמקו הדינים וננסם לבית וכשישב בסעודה נתרפא היולד.

(כתבי ר"י ש"ב)

איך לדעת אם יש להקב"ה נח"ר ממנו

ומראה כבוד ה' כאש אוכלת (כד. יז)

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב מלמדנו דרך בנתיבות עבודת ה' וכך כתב: והנה האדם בעבודתו להש"ת בתורה ומצוות מביא תענוג גדול למעלה וכשארם רוצה לידע אם הש"ת יש לו תענוג מעבודתו, הבחינה על זה הוא אם אדם רואה שליבו בוער כאש ומלתהב תמיד לעבוד אותו ויש לו חשק ורצון בעבודת הבורא, אז בודאי מוכח שהש"ת יש לו תענוג מעבודתו, ולכן מסעינין לו מן השמים ושולחין לו מחשבות קדושות לתוך לבו, לזה אמר: ומראה כבוד ה' וכו', שהסימן שכיצה אדם לידע אם רואה כבוד ה', והקב"ה נהנה ממנו ולזה: כאש אוכלת, אם ליבו בוער כאש, וק"ל.

(קדושת לוי)

וקשה לו, כי רואה הוא שחיסרו בעבודתם ולא שמרו מצוות ה' כראוי, והוה "לפקודיהם" שנחסר מדרגתם, לכן תעצה היא, ללמד סניגוריא "נתנו איש כופר נפשו לה", ר"ל שזה שחסר להם פרנסה וכו' וכל אחד סובל מעול הגלות וההחזקת, והוה כופר נפש והמלצה טובה על חסרונם בעבודת ה', "בפקוד אותם", ר"ל כי גם המה חסרים טובת עוה"ז.

*

הכפרה היא התרומה ומסי"נ

כתב הרה"ק בעל ה"אחיל יעקב" מהוסיאטין הענין שצנטו לתת דוקא מחצית השקל, מרומז שבתרומה למשכן יש רק מחצית התקון, דאיתא במקדש רבה פקודי (גא. ח) אמר הקב"ה יא זבח המשכן ויכפר על זהב היגל, אמר הקב"ה בשעה שעשיתם את היגל הכעסותם אותי ב"אלה אלהיך", ובאלה אני מתרצה לכם. חטא העגל, חציו מעשה שנחנן זכה לעגל. וחציו רוחני, ששעברו את נפשם לאמונה רעה שאמרו אלה אלהיך. נתנית התרומה למשכן היתה כפרה על נתנית האובד לעגל, אבל זה רק מחצית תקון, כדי לכפר על שעברו נפשם לעגל, צריכים לשעבר נפשם להש"ת תשובת המשקל. וזהו מה שאמרו במדרש (תהלים מב. ה) מובא בליקוט ישראל, ישאל, אלה זוכרה באשפכה עלי נפשי, אותו אלה אלהיך ישראל, שאמרו ישראל כשחטאו בעגל, אני נזכרת [כנסת ישראל] אומרת כן, ונפשי ומתפתח. ולכן נצטוו לתת רק מחצית השקל, לרמז שהתרומה היא רק מחצית כפרה, המחצה השניה היא מסירת נפש להש"ת.

עומק הבאר

עיונים בפרשת השבוע
מהרה"ג יהודה שלפונרסקי שליט"א
מרבני לומדי בית מדרשוני ב"ב

בענין הלאו דעינוי אלמנה ויתום

כל אלמנה ויתום לא תענון אם ענה תענה אותו כי אם צעק יצעק אלך שמע אשמע צעקתו (פרק כ"ב פסוק כ"א-כ"ב)

א) בניאור דברי רש"י והמכילתא

כתב רש"י הק' כל אלמנה ויתום לא תענון, ה"ה לכל אדם אלא שדיבר הכתוב בהווה לפי שהם תשושי כח ודבר מצוי לענותם עכ"ל, והנה במכילתא כאן איתא בזה"ל אין לי אלא אלמנה ויתום שאר כל אדם מנין ת"ל לא תענון דברי ר' ישמעאל ו' עקיבא אלא אלמנה ויתום שזרקי לענות בהן דבר הכתוב ע"כ, הרי דנחלקו ר"י ור"ע במכילתא אם אלמנה ויתום כאן הוא דוקא או לאו דוקא אלא דיבר הכתוב בהווה. [ומה דריבא ר' ישמעאל כל אדם מלא תענון כתב המכילתא דכונתו י"ל מהא דכתיב תענון בלשון רבים ולא כתיב כל תענה, דהרי אח"כ כתיב אם ענה תענה בלשון יחיד. ע"ש.] ודחוק לפרש דכונת ר"י לרבות מכל"ל אלמנה ויתום דהרי לא הביא מילה זו, אכן במכילתא דרשב"י איתא דהריב"ה הוא מכל"ל. ובמה"ל בני"א פ"י זכות ר"י לרבות כל אדם מהא דכתיב לא תענון יתום אלמנה דהרי כלל ופרט דאין בכלל לאו מה שפירש אלא כתיב בהפך כל אלמנה ויתום לא תענון דהרי פרט וכלל וירבה הכל ודבריו דל' חס"ט כתב דהריב"ה הוא מותרא דלא תענון ודבריו צ"ב לנאורהו זה נפדר להוסיף לאן.]

הקשה המהר"ל מדוע רש"י כתב כר' ישמעאל, והרי הלכה כר"ע מחבירו (עירובין מ"ז ועוד) [הפשוטה דקרא לא משמע כפי כר"ע]. וכתב דאפשר דרש"י מפרש דבין לר"י ובין לר"ע אין חילוק בין יתום ואלמנה משאר אדם, ולא פליגי לדינא, אלא האריך לדרוש, ור"י דריש ליה מקרא, ור"ע ס"ל דא"צ לדרוש לרבות שאר אדם, אבל שדיבר הכתוב בהווה [ומכילתא מותרה שאר כל אדם] וכ"מ מדברי רש"י שהיא הלשון אלא שדיבר הכתוב בהווה והוא כעין לינשא דר"ע, אבל כל נ"ל פ"י זה דבהא פליגי הך תנאי עכ"ל מהר"ל. אכן גירסת הגר"א במכילתא דברבי ר"ע אלמנה ויתום שזרקי לענות בהם דיבר הכתוב "בהווה" הרי דלגירסת הגר"א קושטא הוא דר"י ור"ע לא פליגי לדינא, וגם לר"ע אלמנה ויתום לאו דוקא. והגר"מ שטרנבוך שליט"א צידד לפרש ד' רש"י דאין כונתו לבאר קרא כדעת ר' ישמעאל, אלא כונת רש"י דאליבא דאמת כן הוא דמחזיקין דהתורה אסרה לענות אלמנה ויתום יש לנו ללמוד דה"ה בכל אדם, ודואי אין היתר לענות ולצעור כל אדם במשאל, אבל באמת הלא שכתבא אינו אלא באלמנה ויתום, אכן פ"י זה הוא מחודש בלשון רש"י, וגם דהמפרשים (גרי"א, מ"א) מלבנים ה"חח בפתחה לאין ט"ז בכמה"ז ועוד] לא יקטנו כן בודעת רש"י.

בס' ויחינו במקרא (להגר"מ קארפ שליט"א רב העיר מודיעין עילית) כתב דרש"י פ"י כן לחזקתא, משום דכתיב בהמשך אם ענה תענה אותו וגו' וזוהי אפי והרגתי אתכם דכתיב בהפך כ"ה בכל אדם, וחזקתא סכנתא מאיסורא, ויש לחשוש ולהוזהר מאד מזה, או ד"ל ס"פא דקרא אם ענה תענה וגו' וזוהי אפי וגו' הוא לכרע' בכל אדם, ולפניו בלאו דברימא דקרא, והרי במכילתא כתב מובא מעשה ערב גורא בזה"ל כבר היה ר' ישמעאל ור"ש יצאין ליהרג אל"ר רש"י לר"ש רבי לבי יוצא שאינו יודע על מה אני נהרג אל"ר רש"י לר"ש מיניך בא אדם אצלך לדין או לשאלה ועכבתו עד שתהא שותה וכו' וכן אמרה תורה אם ענה תענה אותו אחד עיני מרובה וא' עינו מועט וא' חלחמתי עכ"ל המעשה הנורא בח"ל. [ויש ב' צדדים אם ר' ישמעאל פלוגתה דר"ע כאן הוא ר"ש כה"ג הנהרג]. ומבואר דבכל אדם יש עונש חמור ול"ל באלמנה ויתום. וה"חח"ל מבאר בזה הדיבור מוקדק עם חסדיה כחוט השערה. [ובהעמק דבר הביא כאן בעיניו מ"מס' שמחות (פ"ח) אלא העמיק כתב דאדירי באלמנה, וצ"ב לרשון ה"סס' שמחות הוא "שמא באה אשה אל גיבור על נדה על טהרות שלה" ולי"מ דאדירי באלמנה]. ובאוהח"ה"ק כאן כתב דגם למ"ד דאלמנה ויתום ל"ל, מ"מ העונש של וזוהי אפי וגו' הוא דוקא באלמנה ויתום, וכע"ז נמצא בגמרות הסמ"ק (פ"ח) דכתב דמה נדקט הכתוב אלמנה ויתום הוא מבני הבית הכרותה, לפי שכצבועיקם על מעניהם נענים וזוהי דאשמעתי כי חנון אני. והנה עדין דהוה בעוה"ב בודעת רש"י דכתב דה"ה בכל אדם אלא שדיבר הכתוב בהווה.

ב) בודעת הרמב"ם וספקו דהמנ"ה

אכן דעת הרמב"ם בס' כ"ה ל"ח ר"ז הוביל דעת פ"י ה"ה [וכן החינך (מצוה ס"ה) דדוקא ביתום ואלמנה יש לאו זה. ובענין אם יתום ואלמנה זה ב' לאין או לאו אי עי' בהשנת הרמב"ן לס'ח"ג] וברמב"ם בס'ה"מ הוסיף חידוש לדינא וז"ל,ק, וזאת האזהרה כוללת שלא יענה אותם כו' אבל דיבר עמם דברים רכים וטובים והתעסק עמם בעסק טוב מאד ויתנו להם לחיות בטוב שמוחים ויחיו והפלגתו בזה כלו, ומי שיצא דברו מזה הנה עבר על לאו זה וכו' עכ"ל ומבואר דברי הרמב"ם ר"ל אף רק המענה בלבד בכלל הלאו, אלא אף המקצו מליטיע ולשמח אותם בכלל העונש והלאו דמענה הוא, והדברים מבחילים. והנה המנ"ה נסתפק גבר שנתגיירו בניו הקטנים עמו דעפ"ד התורה היא א"לם קורבה, דקטן שנוול דמי (ומדאי א"צ תבן לכבדו וכן אינו יורש אלא מורכב) כ"ה פ"ח א"ר עובר בלאו זה דיתום [דעת הרמב"ם החינך] דהטעם ביתום הוא משום דהם תשושי כח ואין להם למי לקבול טעותם, וכאן באמת יש לו את שזרקי עמו כפינוי רק לדיני תורה גזר הכתוב דאין נחשב לאב אבא אין לו את שזרקי עמו כפינוי בניו הקטנים עמו וכו' עכ"ל המנ"ה ע"ש עוד. [ובס' נפיש עופים ע"ה צ"ל דלירב ביה"ט כפי" כ תצא (כ"ד, כ"ח) ע"ה"פ לא תטה משפט גר יתום שכתב וי"ל אמר גר יתום לומר לך גר שנתגייר כקטן שנוול דמי עכ"ל וע"ז.]

בס' "אמרי ישע" עה"ת כתב דאין גיטא גיטא כמנ"ח דגם על אלו יש להם אב כבטע עובר על הלאו ע"ל זה נתרבה מכל"ל אלמנה ויתום. והנה בגמ' (כ"ה ל"ח) ר"א אומר ממשמע שנאמר וזוהי אפי והרגתי אתכם יודע אני שנשותיהם אלמנות ובניהם יתומים אלא מה ת"ל והיו נשיכים וגו'

מלמד שנשותיהן ומקבשות לינשא ואין מניחין אותן ובניהם רוצים לירד לנכסי אביהן ואין מניחין אותן ע"כ, ופרש"י שם שילכו בשבי ולא ידעו בניהם אם חיים אם מתים ויהיו נשותיהם "אלמנות" לעולם שאין ב"ד מניחין אותן לינשא ובניהם "כיתומים" שלא ירשו נכסיהם ושתי קללות הן א' של חרב וא' של שבי עכ"ל רש"י שם, ור"ע ל"פ"י, והנה שם זה דרשה ולא פשטיה דקרא, ועוד דמציינו בקרא הלשון יתום גם אם אביו לא מת ומש' (ע"י ספורנו ע"ה"פ מ"ב)ה"ה"ק"י) יתום ואלמנה יעורר קרא יתומים ויחינו ואין [א"ב], ור"ע באמת בגונא שלא ידוע על האבא אם הוא חי או מת אם יהיה הלאו דעינוי יתום דאין לו למי לפרוק מבני וצ"ע. ויש לפלפל לפ"ד המנ"ה, [וע"ז בבעל הטורים כאן שכתב וי"ל זה שדרשו אם תענה מתמשיש, ידל"פ מהבא דכתיב אלמנה ויתום לא תענון ומכ"ל לאה ענה תענה שלא יענה אותם בענין אלמנות שלא ינחום צדקות כאלמנות חיות עכ"ל ומשמע קצת דשייך לעבור על לאו זה אף בין בעל לאשתו אם נהג בה כאלמנה וי"ל]. ויעורר דא"ת"ל דאינו עשוי יתום לענין זה אם יהיה בזה דין ספק דאר' לוהמורא או דכ"ז שאינו ודאי יתום ל"ש נביה לאו זה. [ודק]. והנה לשון הרמב"ם (הל' יעורר) על איתמין בקראים יתומים לענין זה עד שלא יהיו צריכים לאדם גדול להסגך לו לאמנם ולהטפל בהן אלא יהיה עושה כל צרכי עצמו לעצמו כשאר כל הגדולים עכ"ל, [וע"ז בכ"ה"ח פי"ג ק"ו סק"ד בשיעור זה, הבא במש"ב דרשו שם] ור"ל לנדר' דוד"ק. וצ"ע בפוסקים. וכמוכן נהגו רבני רב למ"ד דאלמנה ויתום ויתום, מביאים דה"חח"ה נהג להעשה כהדעה דבכל ענין ומסכן יש לאו זה. והנה בעיקר קושיה הגמ' מה צריך להוסיף והיו נשיכים אלמנות פירשו בזה ההכונה שהעונש מניע לכולם והקב"ה קל אמונה ואין עוול ואם זה לא מגיע לכולם הוא לא מעניש.

הגר"י ויברג שליט"א שאלני מה הדין ביתום ואלמנה שאינם אתך בתורה ובמצות, והנה בלא תונו איש את עמיתו, דרש"י (כ"ה ל"ח) עם שאתך בתורה ובמצות, אך הכא לא מציינו בזה דרשה ובסתמא הוא בכל גוניו וצ"ע, והנה כתב הרמב"ם (ה"ח"ח פי"ג) וז"ל "כ"ה ב"ד"א כוונתו שעתה אותם לצרכי עצמו אבל אם ענה אותם הרב כדי ללמדם תורה או למנוח או להולכים בדרך ישרה ה"ה"ו מותר, ואעפ"כ לא ינהוג בהם מנהג כל אדם אלא יעשה להם הפרש וינהלם בנחת וברחמים גדולים וכבוד כי ה' ירוב ריבם עכ"ל, ואכתי יל"ע. [הנה דעת רוב הראשונים דאין חיוב לכבד ארבע וכ"ד הרמ"א (יריד ר"ח, י"ח) מ"מ לצעור אסור כי כ"ש ע"ש].

ג) בניאור לינשא דקרא, והבעה"ט

הנה בבעל הטורים כאן כתב לא תענון לשון רבים אם ענה תענה לשון יחיד וכו' לומר שכל ישראל ערביין וכו' שאפי' אם ענה האחד כאילו ענו כולם עכ"ל, וצ"ב קצת כוונתו הרי כלל'ה הוא בכל התורה דכל ישראל ערביין וכו', ומבואר בשבועות (ס"ל) ע"ש וכו' יעורר הבעה"ט כי תצא כ"א כ"א), אלא דילפי' דהנה בתוס' בשבועות שם (ס"ל: ד"ה ה"ח) דמה שהם נענשים על מה שהיה בידם למחות ולא מחו זה לא עונש חמור כ"כ כמו העבירה עצמה, כמבואר בגמ' שם. והנה כאן כתב דהאבן עזרא בניאור הכתוב "לא תענון" בלשון רבים דהוא משום דכל הרואה אדם שהוא מענה יתום ואלמנה ולא יעירום גם הוא יחוש מענה. [והבעה"ט להנצי"ב הוסיף ע"ז הדוא מקרא מלא (ביע"ש ס"ד) העל אלה תחפצך ה' תחשה ותענוני עד מאד, פ"י במה שחששה תענוני עכ"ז] [וע"ז לרשון הרבנו נהג בשעת"ו ש"ג את כ"ז] כ"ל וכו' הדינים שיש בידם להציל גזול מיד עושק יתום אל וישפטו משפט מות להם שנאמר כל אלמנה ויתום לא תענון אם ענה תענה וכו'. ומשפט דכונתם לומר דהא העונש של השומע ושותק שוה לעונש המענה ועל שניהם נאמר וזוהי אפי וגו', אמנם הבעה"ט הביא הלשון דכל ישראל ערביין וכו' ע"ז ע"ק.

בענין עינוי אלמנה או יתום מן עירי טפי, הנה כתב הרמב"ם וכו"פ השו"ע (ה"ח"מ כ"ו, ע"ז) דמקדימין ידן יתום לדין האלמנה דכתיב (ישעי' א', י"ח) שפטו יתום ריבו אלמנה, ועוד כתיב (שם פס' כ"ג) יתום לא ישפטו וגו', והקשה הפנים יפות א"כ למה כתיב כאן כל אלמנה ויתום לא תענון הל"ל כל יתום ואלמנה לא תענון כיון דיתום חמור יותר מאלמנה, [והביא עוד דטוענין בשביל היתומים, ולא בשביל אלמנה עש"י]. וב"באר הפנים יפות ע"פ משאח"ל הוי והירי במצוה קלה שעבירה גוררת עבירה (ע"י רש"י על אבות ד', ב', והגר"א הביא כע"ז מספריו פ"י ראה עבר אדם על עבירה קלה סופו לעבור על עבירה המורה), והוה שאמר כל אלמנה וגו' לא תענון שם יאמר יענה אלמנה סופו שיענה יתום שהוא עינוי מרובה טפי, וע"ז עוד מזה הלשון כפל דענה תענה, ובחתי"ס ובמש"ב ביארו דהנה איתא (ויקד"ו י"ח, ד') דאין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה וכאן והרגתי אתכם וגו' אלא דאדירי בפעם השני שמענה. עוד ביאר החת"ם דהנה הוא ענה לזמן מה, ומדוע ענישו השי"ת במיתה והיו בניו ואשתו יתומים ואלמנה ואלמית, אלא דאדירי ענינה ב"פ ונעשה לו כהיתר ויעשה כן לעולם, עוד ביאר דהנה העונש הוא גם בניו יתומים וגם אשתו אלמנה, וע"כ עוד הוא ענה גם יתום וגם אלמנה עכ"ל הקדושים. [וע"ז בכלי ע"ש מסכ"ב"ו] והנה במשנת חיים כאן הענין דכ"ז חמור ענינו היתומים משום דג' שותפין באדם (נה"ל א"א) וכאשר נשתלק שותף א' נתרבה חלקם של השותפים האחרים שא' מהם הוא הקב"ה, עוד כתב שם ע"פ לשון המד"ר כאן "וארץ עיניהם מלחיות את ב"י" וכיון דהם יותר קשורים בהקב"ה, והקב"ה גם יורש קשור אליהם, ונפלא [וע"ז גם רבינו בחי"ן]. ובפשטות הוא משום מהם כנגד מדה בין צדעים גדול. ויש לסיים דבריו הרמב"ם (פ"ג ל"ח ע"ז) מוטב לאדם להרבות במחנות לאביניו וכו' שאין שם שמהו גדולה ומפארהא אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה שנאמר להחיות רוח שפלים וכו'.

באר האמונה

הרב צבי טפר

האמונה ברופא כל בשר ומפליא לעשות

בימים טרופים אלו אשר מגיפת 'קורונה' ל"ע מהוללת שמות בעולם כולו בכלל ובארצנו גוף בפרט. כמעט אין בית אשר אין שם מ"ת או נח"ל במסכת ברכות (ס, א), מכאן לפניו א' מחסידיו בכ"ה גדולה שיש לו טפ, זקנים וגם נערים נתלים ועומדים בין חיים למות. אפופים כאבים ובהלה אשר אין אדם יכול לעמוד בהם. יקחו נא מעט ציר ומזור למכאוביהם, מהאמור בפרשתנו "רפוא ירפא". ואומרים על כך חז"ל במסכת ברכות (ס, א), מכאן שניתן רשות לרופא לרפאות. וב"באר זאת מרן האדמו"ר מסאדיגורה ז"ל, בעת שבא לפניו א' מחסידיו בכ"ה גדולה שיש לו חולה בביתו והרופאים מייאשים אותו שאין מזור למחלתו ח"ו. ענה לו הרבי מסאדיגורה. חז"ל מלמדים אותנו שלרופא ניתנה רק רשות לרפא. אך לא ניתנה לו רשות לייאש. על כן שים במכתבך בהשם והרבה תפילה לפני אדון כל שיתן רפואה שלימה מעל דרך הטבע.

זה דברי חיזוק ועידוד לכל חולי עמו ישראל, אשר גם אם חיללה ללא הרופאים מלהושיע והרימו ידיים. אל לו ליהודי להתייאש מן הרחמים. וירבה תפילה ויראה ישועה בקרו.

בפרט שבוע זה אשר הוא ראשון מד' פרשיות. ובו קוראים פרשת שקלים. איתא במדרש גתוחמא פרשת כי תשא (ס"ג, א). איתא משנה לפני הקב"ה, רבש"ע משאני מת אין אני נוכח. אמר לו הקב"ה, חיך כשם שאתה עומד עשיו ונתון לפרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני, כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשך.

הרי לנו מדברי המדרש הבטחה גדולה, שבכל שנה ושנה זוקף משה רבינו ע"ה את ראשו של עם ישראל בעת קריאת פרשת שקלים. א"כ ודאי שזוקף הוא ראשו של כל החולים ומעמדים על רגליהם. כן נשפע שפע רב של ישועות בשבת זו בבני חיי ומווני. כל אשר על כל א' וא' מוטל, זה רק לבקש. ודאי ובוודאי שקל ג' לרוחם וחונן יאצין ולתפילת עמו ישראל באהבה.

נסיים במעשה שהרי"ק רבי ברוך ממעוז יבו' זיע"א. כד הוי טהור, שיחוק עם חבריו משקל הנקרא "מבואים", שכל אחד מסתתר במקום סתר ואחד מילי החבורה תחפש את כל המסתתרים. פעם התחבא הרב א' ברוך"ל במקום מוצנע כזה שלא יכלו למצוא אותו בשום אופן, והתפתח שם עד בוש כשהוא כחוש כסולם מחפשים אחריו ואינם מצליחים למצואו. אך האמת שבתחילה ניסו חבריו למצוא אותו אך לאחר זמן מה התייאשו מלחפש אותו עוד והלכו להם. כאשר ראה הילד שנקפו השעות החליט להציק החצוה במקום מחבואו, אך מה רבה התדהמה שלא מצא שם את חבריו, והצטער על כך עד מאד שכולם נטשו אותו ולא חיפשו אחריו כלל. ובעצרו הלך אל קגנו מרן און שבעת הימים "בעש"ט" הק' זיע"א, ובכה לפניו במר ליבו. ונענה ואמר לו הבעש"ט, אכן גם הכינה נקדה את הראש צער וכאב זה, כי הקב"ה מנסה את האדם בניסיונות ובהסתרות שונים ככתוב (דברים לא, יח) "ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא". אולם תלמידי ומטרתיהם היא מנסה האדם את הקב"ה, וכאשר בורש הם מסיח דעתו ומייאש ומתעצב מחמת גודלו המר מלפניה ולדרוש את ה' המצפה אלוה' מצטערה השכינה ביותר, כמו הילד שרועה שיחפש אחריו וימצאוהו אך חבריו נטשוהו לנפש.

על כן נתחנן כל א' וא' לפני ריבון העולמים, שיפא את כל החולים. ויסיר המגיפה מעלינו במהרה, כמו שאמר חזקיה המלך (ברכות י'): "מקובלני ביוזת אבי אבא - ה"ה דוד המלך ע"ה - כי אפילו חרב חדה מונחת על צווארי של אדם, אני ימנע עצמי מן הרחמים.

באר בשדה - שטפנשט

מבאר ההלכה

הגאון רבי יעקב יוסף כהן שליט"א דומ"ץ שטפנשט

הרפואה בהלכה

ורפא ירפא (שמות כא, יט)

לרופא שירפאנו, ואם לא כמעט איסור יש בזה [5] (ברכי יוסף יו"ד סי' שלו אות ב').

בטחון בה'

ה. בכל דבר שהאדם עושה צריך לבקש מה' שיהיה לתועלת (שעה"צ סי' רל סק"ח), ולא יחשוב שתהיה איזה דבר לו רפואה אלא ע"י הבורא ית"ש ולכן ע"י תפלה זו ישים בטחון בו ויקבש ממנו שתהיה לו לרפואה (משנ"ב שם סק"ז).

הבקשה

ו. קודם כל פעולה של רפואה אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלוקי שיהא עסק זה לי לרפואה כי רופא חנם אתה [6], ולאחריה, יאמר: ברוך רופא חולים (ש"ע סי' ר"ל ס"ד), וצריך לומר בשם ומלכות [7] (ט"ו סק"ד) אבל לא ראיתי נוהגין כן (פמ"ג ומשנ"ב).

שלו סעי' א).

חולי בידי שמים

ג. ולא רק מכה הבאה בידי ידים יש רשות לרפואה אלא גם חולי הבאה בידי שמים אין לומר שמי שמשתדל לרפואתו כמבטל מה שנגזר מן השמים, לפיכך הוצרך הכתוב לשנות

בריפוי "ורפא ירפא" לומר דבין בזה ובין בזה נשתנה רשות לרופאים לרפואה (רש"י ותוס' ב"ק פה, א).

על החולה להתרפאות

ד. י"א שהרשות של "ורפא ירפא" נאמר אל הרופא, שניתנה לו רשות לרפואה, אבל לא אל החולה [4], וי"א שזה נאמר גם אל החולה שיתרפא מן הרופא וישים בטחון בבורא (פסקי ריא"ז ב"ק פ"ח אות ד), ובמינינו חייב החולה ללכת

הרשות

א. תני דבי רבי ישמעאל "ורפא ירפא", מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות [1] (ברכות ס, א).

המצוה

ב. יש גם מצוה לרופא לרפאות [2], ובכלל פיקוח נפש הוא, ואם מונע עצמו, הרי זה שופך דמים, ואפילו יש לו מי שירפאנו, שלא מן הכל אדם זוכה להתרפאות [3] (ש"ע יו"ד סי'

על שפת הכאר

ומילת הציל את בעלה אבי לידה כי בלעות נועו עוללה מרעב. לבי לא עמד לי לגלות למסכנה זו אל המצב האמיתי לספר לה כי בעלה נוסס ושמי איון תרופה שאין בה ממש ועובתי הבית שבור ורוץ. הבורק אמרתי לעצמי מי ידאג לעוללי הרעבים שם בקצה העיר שאביהם מוטל ודאי מת. הלחתי לחסוף מצוה לפני התפ"ל, קנתי לחם וחלה וחמא ושמתי פעמי לעבר המשפחה העלובה להאכיל היתומים הרעבים. נגשתי למקום והשקט הפתיע אותי אין בכי למת אין ילדות רק קול פטושים משחקים, נכנסתי והאשה קפצה ממקומה לא ידעה את נפשה ולא פסקה בתוך בכי מלהדות לי, הצלתי לה בריחה את בעלה ששכב שקט במטה, הלשן נישגתי ונבו פועם כהלכה, דופקו רגל, מראה פניו טובים מבריא והולך בניגוד לכל כללי הרפואה. שאלתי את האשה, מה נתת לבעלך? והוא צוהלת הרפואה המושגת שליך... ועתה עטן רבי אהרן מי צודק אני או מו? היש ערך לרפואה... ולמרות התאכזבותי מכל תורת הרפואה לא פסק רבי אהרן מלהגיש עזרה לתולים שפנו אלי. הוא אהרין ימים הרבה עד לשנות זקנה מופלגים עמד על משמרתו. בין קברות גדולי פלוגי קברו ומצבתו אומרת: פ"ג הישיש הוקן שהלך ושימש חכמים אשר שימש להרב בוציגא קדישא מ"מ דק"ק מויריש מ' אהרן במו"ה שמשון דאקטער גארדא נפטר כ"ו אדר שני תקע"ל פ"ק" (היכל הבעש"ט גילון לא עמ' פ"ב).

[2] וכתב הט"ו (סק"א) קשה כיון דבאמת מצוה היא למה קרי לה תחלה רשות, ונראה דהכי הוא כוננת הענין זה לרפואה האמיתית היא ע"פ בקשת רחמים דמשמיה יש לו רפואה, כמ"ש מחצתי ואני ארפא. אלא שאין האדם זוכה לכך, אלא צריך לעשות רפואה על פי טבע העולם והוא יתברר הסכים על זה ונתן הרפואה ע"י טבע הרפואה, והו' תנית רשות של הקדוש ב"ה וכיון שכבר בא האדם לידו כך יש חיוב על הרופא לעשות רפואתו, ע"י"ש.

[3] עוד איתא בשו"ע שם, ולא יתעסק ברפואה א"כ הוא בקי ואין שם גדול ממנו, ואם לא כן הרי זה שופך דמים, ואם ירפא שלא ברי שות בית דין, חייב בתשלומין, אפילו אלו הוא בקי, ואם ירפא ברשות ב"ד, וטעה והויק, פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, ואם המית, ונדוד לו ששגג, נוהג על ידו.

[4] וז"ל הרמב"ן עה"ת (ויקרא כו, יא) אבל הדורש השם בבניא לא ידורש ברופאים, ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון השם, אתר שה' בטיח וברך את לחמך ואת מימך והסיתויה מחלה מקרבך, והרופאים

[1] מעניינת ביותר המחלוקת בין שני תלמידי המגיד הגדול ממעוררש יזע"א הרופא ר' אהרן גארדיא מול רבי אשר מקוריץ בע"י נין רפואת הרופאים, הרופא הרה"ק ר' אהרן ד"ר גארדיא זצ"ל ר' אהרן היה ליד פרייסיץ ששימש רופא למו"ה פרוסיה ולאנשי הצירו, ד"ר גארדיא היה מתבולל בתרבות הגרמנית כאשר בסירוי נפגש עם המגיד ממעוררש יזע"א, רבי אהרן הוקסם מהמגיד ונטש את משרתו וחי הפאר ושינה אורחות חייו לדבוק בתורה ומצוה, ר' אהרן נשאר להיות הרופא של המגיד הגדול שסבל כל ימיו ממחלתו, וכך התקרב והתעלה בקרב חברי המגיד, צדיק הדור הסתכלו עליו כצדיק בנותן עצמו, הרי המפליא הוא ש' אהרן הרופא גארדיא למרות שהתעסק ברפואה נקשר למתוהג זה ואילו הצדיק הרה"ק רבי אשר מקוריץ יזע"א הוא שהיה בעד הרפואה.

וכך הובאה המסורה בספר 'אוסטראה' 'אחרי פטירתו של המגיד חור רבי אהרן למקצועו כרופא לפי עצתם ודרשתם של תלמידי המגיד הגדול הוא קבע את מושבו באוסטראה מרכז לחסידיים בימים ההם עבר עד מהרה בחינות חדשות בפני רופאים פלוגי ורוסיים וקבל רישון לפעול כרופא מחוזי, עד מהרה נתמנה כרופא רשמי למ' חוז אוסטראה. כדרכם של רופאים מחוזיים בימים ההם שנאלצו לע' תים לנד בימים או בלילות לאחוזות מרוחקות לבש רבי אהרן מדים מיוחדים וחגר תרבו מן. כל רגע של פנאי הקדיש לתורה ולעבודה בקודשה ובטהרה בקליוו קבע מושבו, שם הרבה ללמוד ולהתפלל והוקימו לו בעיר או במחוז כבר ידעו היכן נמצא הדוקטור כל היום שנקרא לטפל בחולה הסיר את תליתו ותפילין בהם היה עטור במ' רבית היום יוצא לרפא חולים, בקליוו למי בצוואת עם הרה"ק רבי אשר צבי המגיד מאוסטראה ולעתים ניהלו ביניהם ויכוחים אך בע"י נני חולין רבי אשר צבי שיבה את תורת הרפואה שניתנה רשות לרופא לרפואת חולים ולכן בדיהם לעשות זאת, ורבי אהרן הרופא לא החשיב ביותר את כוחה של הרפואה ויכולתם של הרופאים להביא מזור ומרפא לכל חולה לדעתו משה הרפואה כולה בעינים עוררית בעולם המחלות והכאב שלא גילה לה את צפונותיה ודרכיה.

פעם מספרים הגיע רבי אהרן לקליוו ונשג לרבי צבי ואמר: היום נ"י כחתי לדעת שאני צודק ולא מן ארץ בכל תורת הרפואה אותה למדת ערך רב ואספר לכם סיפור: אמש נקראתי על ידי אשה נעיה לטפל בכעלה חולה הגעתי לביתה ונחרתי מהעניות שטרם ראיתי דוגמתה החדר מלא ילדים קטנים ותינוקות והבעל שוכב דופקו נחלש והולך לבו פועם נקשר ובהפסקות גוסס לפי כל כללי הרפואה והאשה בוכה

דעת תורה בנוגע לחיסון קורונה

בס"ד יום א' לסדר ורפא ירפא ה'תשפ"א

לשאלת רבים

כאשר בימים אלו נערכים גורמי הרפואה לחיסון של כלל האוכלוסיה בארה"ל מגיל 16, ושוב רבים שואלים לדעת מהו הדרך הישרה והנכונה בענין החיסונים, הננו בזה להבהיר שוב כפי שכבר כתבנו בעבר, שלאחר בירורים עם מומחי רפואה בעלי שם נוכחנו להבין ולדעת כי בע"ה החיסון בטוח ואין בו בית מיחוס כלל וכל השמועות שוא ומדוחים בענין הסכנה שבדבר הכול הבל. ושוב בררנו עתה לבחון שנית את המצב אצל רופאים בכירים המתעסקים במיוחד בעניני נגיפים וחסיונים, לאחר שמיליוני איש כאן בארה"ק ועוד עשרות מיליונים ברחבי העולם כולו כבר התחסנו בו מזה חדשים, וכולם פה אחד שבחסדי השי"ת נתברר שהיה עסק זה להצלה ותועלת גדולה.

מאידך גיסא מצב התפשטות הנגיף מעורר דאגה רבה, וכפי ששמענו וראינו מקרוב בשבועות האחרונות אצל הארגונים המתנדבים לחולי קורונה ה"י בארגון "רפואה לישראל" ועוד, שהמצוקה גוברת בפרט אצל שכבת הגיל הבינונית, שמשוועים למכונות מחוללי חמצן, מקוצר רוח רח"ל.

לאור כל זאת הננו ממליצים שראוי ונכון לכל אחד ואחד למהר להתחסן, כפי הנחיות הרופאים וקופות החולים להציל נפש ונפשות ביתו, ולמנוע משחית ומגפה מעל כל בית ישראל.

ותן ה' שיהא עסק זה לרפואה, והשי"ת מצמיח ישועות ובורא רפואות, יחיש לנו ישועה בקרוב אכי"ר.

בברכת והסירותי מחלה מקרבך

יעקב יוסף כהן

דומ"ץ ק"ק שטפנשט זכרון מאיר ב"ב

יחיאל מיכל פרידמן

דיין בד"צ מרן הגרש"א שטרן
ומו"ץ חסידי לעלוב וראה"כ שטפנשט

יצחק ישעיה ווייס

גאב"ד נווה אחיעזר ב"ב

באר בשדה - שטפנשט

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מופעל "סגולות מלכים" (כ"ב) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות חלב

לא תבשל גדי בחלב אמו (כ"ב, יט)

אופן שתיית החלב

סגולת חלב בהמה היא טוב לגוף, באופן לשתות אותו תיכף בהוציא מדדי הבהמה, ולשים בה מעט ציקער או דבש, ואחר השתייה צריך לנח מעט, ולא לישן, ולא לשתות יין אחריו, וגם שלא לאכול או לשתות דברים חמוצים. (פחד יצחק אות ב' ערך בשר דגים)

שתיית חלב צריכה השגחה

אמנם דע לך קורא יקר, ששתיית החלב צריכה השגחה רבה מאד, כי לא כל הגויות ולא כל העתים שוות. וכמו שהיא טובה וקלה להתעכל באדם בריא, ומחזקת אותו מאד, לענה וראש היא, וכמעט סם המות, אם תתעכב בהקיבה הרבה מאד, או אם יש בהקיבה מי חומץ (איינע זייער) המקפיא אותה מיד (בערינגען), ובוה נחלש כח הקיבה והעכל והביא לידי חליים רעים ונאמנים כו'. והנה אעריך אל איזה כללים אשר תשמור לעשות בעת השתייה החלב, ואלו הן. א. ראה לשתות החלב מיד כשהוא נחלבה מהפרה, כי אז היא טובה ובריאה מאד, ושונה בדבר תוחלתו נכונה. ב. הזרר מלאכול בכל עת שתתה החלב שום דבר המחמיץ ומקפיא כמו שאור ופירות חיות או מבושלות, או לחם עב ושחור (גראבעס שווארצעס בראד) כי מרה תהי אחריתך, גם יין ושכר אל תשתה, וביותר חומץ. ג. איזה שעות לפני השתייה ולאחר השתייה כל המעום אוכל ומשקה, כי אין מטבעה להתערב עם זר, ואין לה חלק אם חלקי ויסודות אחרות, כי אין מזוגם עולה יפה. ד. אל תשתה ממנה הרבה בפעם אחד, רק מעט מעט ופעם אחר פעם מעט יותר. ה. הלבש אותך בשתייה צמר ובפרט על הקיבה והבטן והרעיים לכל תהיה הצנה שולטת בהם. ו. אל תרבה לאכול ועל תעמוס על הקיבה פן תרפה מלעכל את המאכל אשר בקרבך, ויסיח הגוטר וירקב, ועי"ז יקפיא ויחמיץ את החלב ותביא לידי חליים רעים, גם אל תבהל לבלוע המאכל מהר טרם לעוס המאכל הדק הטיב למען יתעל מהרה, כי לא לחנם ברא לנו האל הגדול בחכמתו את השיניים. ז. השתדל להתנענע אותך כל יום כל פני השדה או על גבעה קטנה בארץ זך ונקי ויטב לך. ח. גם מזה אל תסיר עיניך, שתהיה החיה (דאס טהיר) אשר ממנה תחלוב החלב בריאה וחזקה, וכל היום על השדה ובאחות, ומאכל אשר תאכל טובה בריאה. (מזור ותרופה כד, ב)

בהמה שנתקלקל חלבה

בהמה שנתקלקל חלבה, תעשן אותה בעצם של סוס ועצם של פגור. ולהזרר מתחלה שלא יתקלקל חלב בהמה, תשים מעט כסף חי בקולמוס חדש, ותסתום בשערה, ותתחוב בקרן של בהמה, ובקרן ב' תשים ג' גרעיני פלפלין. (ספר מפעלות אלקים אות קנב-קנג)

סכנת דג וגבינה

דעת הרופאים בתערובת דג וגבינה שנתבשלו כאחד, שמוליד תכונה רעה וחולי צרעת. (רבינו בחיי שמות כג, יט)

גורם לעצירת השתן

עצירת השתן יקרה מאכילת ריבוי חלב וגבינה ויין ומים עכורים. (שבילי אמונה נתיב ד שביל ב).

סגולה לקדחת

סגולה לקדחת, לשתות תדיר חלב מבמה שחולבין אותה. (כתר תורה עץ חיים סימן א אות כג)

לשינה

מי שאינו יכול לישן, ישתה חלב עזים עם מלח, וגם דבש הוא טוב. (ספר זכירה דף נב ע"א)

מי שאבד שנתו מחמת חולי

מי שאבד שנתו מחמת חום החולי, יבשל שעורים כתושים עם שומשמין לבן בחלב, ויניח פושרים על מצחו ועל רקתו, וערבה שנתו. (ספר תעלה ארוכה שער השלישי אות ד)

מי שרוקק דם

מי שרוקק דם, ישתה חלב שקדים וחלב עז כשחולבין אותו, ויאכל הרבה חלמונים מביצים כשהם רכים (לחיד"ע). (כתר תורה) עץ חיים סימן ד אות ד

קו"ה עם חלב הוא מ-קוה

פ"א ה"י ה"ק מברדיטשוב אצל הה"ק מלובלין, והביא

עניני חלב בחג השבועות

יום המסוגל ללאו של בשר בחלב

איתא בזה"ק שש"ה לאוין שבתורה מכוונים נגד שס"ה ימות החמה, ונראה כי מסמיכות הפסוקים "ראשית ביכורי אדמתך וגו' לא תבשל גדי בחלב אמו", נרמז שיום הביכורים מכוון נגד הלאו של לא תבשל גדי בחלב אמו, ולכן המנהג לרקוק לאכול מאכלי חלב ומאכלי בשר, כפי הלכותיהן, קיבוח והדחה, לעשות פעולה ניכרת שאנו מקיימים מצוות אזהרת בשר בחלב שהוא נגד יום הביכורים - חג השבועות.

חלב - רחמים

מצאתי כתוב הטעם לאכילת מאכלי חלב בחג השבועות, דאיתא בזה"ק שאותן ז' שבועות היו לישראל שבעה נקיים דוגמת אשה המטהרת מגדתה, וידוע שדם נעצר ונעשה חלב, והיינו מדין לרחמים, ומנהג אבותינו היא.

מאכלי חלב - מאכלי שפלות

נוהגים במאכלי חלב בחג השבועות זמן מתן תורה, כי מאכלי חלב הם מאכלי שפלות וקטנות, והתורה אזהבת שפלות כמו שאמרו חז"ל: למה נמשלו ד"ת למים? מה מים מניחים מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף ד"ת אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה (תענית ז).

(הרה"ק רבי פנחס מקאריץ)

מיד כאשר קבלו עליהם ישראל את עול התורה והמצוות נעשו הם חלשים ותשושי כח ש"התורה מתשת כוחו של אדם" (פנהרין כ"ז) ואכלו הם מאכלי חלב לרפואה.

(מטעמים)

חלב כמו תורה יש בו את כל יסודות המזון

נראה פשוט לפי מה שאמרו חכמי המחקר כי כוחות המזון שיש בחלב לא נמצא בשום דבר שבעולם. כי בלחם לבד לא יכול האדם להתקיים, כי הוא צמא למים, וגם מים לבד לא מזין, משא"כ חלב אנו רואים שהוולד יונק ובוה נתגדל, ויש בו כח אכילה ושתייה כי הוא כולל החיות הגופנית, כמו כן התורה היא כוללת חיות הרוחניות, ונקראת בשם לחם ובשם מים, כמו"ש: לכו לחמי בלחמי גם כל צמא לכו למים, (ואין מים אלא תורה), לכן ביום מתן תורה אוכלים מאכלי חלב שהם החיות הכללית כמו התורה, כי המצוות הם עניני פרטיות, וכל מצווה פועלת בשרשה, משא"כ תלמוד תורה כנגד כולם והיא כוללת את החיות הרוחנית.

(אמרי נועם)

הה"ק מלובלין הקאוע עבור הה"ק מברדיטשוב, ורצה לערות מקודם את הקאוע להכלי ואח"כ החלב, ואמר הה"ק מ"ב שיתן תחלה החלב ואח"כ הקאוע מחמת שאנו מכוונים חלב עם קו"ה הוא מקוה, כי 'חלב' עולה בגי' מ', ואות מ' עם קו"ה הוא אותיות מ-קוה.

(פעולות הצדיקים עמוד 4)

לשיעול

סגולה לשיעול הוסטען בלע"ז, ישתה חלב עז, (ציעגן מילך), חם תיכף אחרי החליבה, או לבשל "איינעס" בחלב (מילך), ולשתותו עם צוקער.

(ילקוט חדש, סגולות ורפואות)

לשיעול

לשיעול סגולה קרובה, יקח ליטר חלב עז ויחמם ה' מסמרים ברזל ויניחם בין החלב וישתה, ואמר גם בן שישימהו בכלי כבוכבים ויערבנו היטב עם דבש דבורים.

(רפואות תימן)

תולעים

לתולעים שבטן ילדים סגולה לבשל חלב עם שום כתושה, ותסנן החלב ותתן להילד לשתות.

(זכרון יעקב יוסף מערכת ת)

לעצירת השתן

לעצירת השתן סגולה לבשל שקדים מרים עם חלב עז וישתה כמה פעמים.

(רפאל המלאך אות ש)

זהירות מחלב עכו"ם

שמעתי מפי כ"ק האדמו"ר מגור רבי ישראל זצ"ל שהזהירות כראוי מחלב עכו"ם היא סגולה ליראת שמים. (תשובות והנהגות ח"ה סימן רנב)

לזבובים

אם תכתיש הזרניך מעורב עם חלב צאן או עם חלב עז, ושים אותו בבית, כל זבוב אשר ימצא בבית יפיל וימות.

(ימלט נפשו סימן כט אות ז)

לעיבור

סגולה להרבות דמה או שאין לה דרך כנהוג ככה תעשה, תקח חלב של עזים או של פרה אדומה ותתן בתוכו שומים כמו ב' ליכירה, חלב וחמשים דראכמה שומים, ותתן החלב על האש עם השומים ותעשן מלמטה ותחגור חגורה היטב, ואם תריח תתעבר, אבל על כל פנים ירבו דמיה.

(האח נפשנו מערכת ה אות ט)

*

סגולה לעיבור שתרפח האשה את רחמה בחלב.

(רפואה וחיים פרק י"ב כ"ז)

להרבות חלב אם

סגולה להרבות חלב אם להמינקת שתוכל להניק הולד בשפע רב, אמר הרב הקדוש מה"ר צבי וזלה"ה מרימינוב, שתאכל המינקת מאכל של קמח רעטשינע (כוסמת) מבושל עם חלב הרבה, ותשים בתוכה עשב פעניכיל הנקרא בלאטיין פאניקילי (עלי שומר), עד כאן דבריו.

(ספר בארת המים)

חלב אשה צדקת טוב ליראת שמים

החלב של אשה צדקת הוא טוב לתינוק ליראת שמים, וגם נותנת לו ממשלה בעולם הזה.

(ספר המדות ערך בנין ח"ב אות יב)

ילד שאינו יכול לינק

יפ"ץ יב"ץ קו"ץ, מ"כ כתוב על חרס או עור ומחה בחלב אמו והשקהו לילד שאינו יונק.

(רששי השמות אות י סי' קד)

ילד שאינו יכול להניק, כתוב בחרס חדש שמות אלו, והשקהו בחלב וינוק בעזרת השם יתברך, ואלו הם יר"ץ יב"ץ יקר"ץ.

(רפואה וחיים מירושלים ילד אות ב')

ללבן מרגליות

ללבן המרגליות, קח חלב של עז ושים בתוך קדרה חדשה, ותן אותה על הגחלים, וקח מתולעים קטנים אדומים שבקרעק וחתכם לחתיכות דקות, ושים אותם בתוך קדרה עם החלב, וכשירחם שים בתוכו המרגליות, ויעמדו שם רביע שעה, ואחר כך תסירם ותראה נפלאות.

(ספר דבק מאח מערכת מ אות ה)

6160303@gmail.com: לקבלת הגליון 'באר בשדה' היו"ל בס"ד מדי שבת בשבתו אפשר ליצור קשר במייל:

באר בשדה - שטפנשט

בלשון חסידים התקדש

מתורתו של רבי יונה צ'ל
זצ"ל

ממסדיו וועד חסידי שטפונשט והכר
פעיל בו עד יום פטירתו
כפי שמסרם לידי מכוננו
ומתפרסמים בס"ד בפרסום ראשון

אמרות טהורות, סיפורי קודש, ועובדות מהרה"ק רבי מרדכי שלמה מביאני זיע"א
כפי שהיה מספר הגה"ח רבי יונה צ'ל אל שומעיו לקחו
לרגל יובל שנים לפטירתו, ה' אדר תשל"א - תשנ"א

רשמים מביקוריו רבי יהודו של רבינו זיע"א בארה"ק

כל אימת שרבינו זיע"א הגיע למסע קודש לארץ ישראל, היו לו רבי יונה ימים אלו ימים קדושים ומרוממים, שכל כולם הסתופפות בצלו הטהור והקדוש, ורבינו זיע"א ביקר בארה"ק ארבע פעמים, בשנת תש"ט, תשי"ג, תשי"ח, ותשי"כ. בתקופה שהיה רבינו זיע"א בארה"ק בקש רבי יונה זמן מה הפסקה מעבודתו כמחנה בבתי אבות פוניבז', למען אשר יוכל להסתופף בצל הקודש, בעריכת השולחנות בשבתות אשר שבת רבינו בערים שונות בארץ (פעם שלח מכתב לאחד מתלמידיו וכתב לו: שאם יש לך עדיין חיות מאותם שבתות ששבת הרה"ק מביאני זיע"א בארה"ק אשרי הלך), ולנסוע עמו לקברי צדיקים וכו'.

באגרת ששלח אל ידיד נפש החסיד רבי שלמה הורנשטיין ז"ל, על אותה תקופה מרוממת, כתב 'לקחתי חופש מבתי אבות פוניבז' בכל התקופה, ולא ידעתי כלום חוץ מהרבי'.

כמו"כ במכתב ששיגר אל הרה"ח ר' מרדכי הלוי דויטש שליט"א (לרפ"ש) לקראת הביקור הראשון, כתב בהתרגשות 'תדע שבשבוce הזאת יש שני ימים גדולים אשר הם מעוררים לדברים גדולים, ביום שני בא לארצינו הקדושה כ"ק הצדיק הקדוש והטהור האדמו"ר מביאני שליט"א, והיום הקדוש והטהור השני היא, יום חמשי הבא ועלנו לטובה, יום הנחת מצבה על האי גברא קדישא קודש הקדשים, תפארת שבמלכות הסבא וקדישא מהוסיאטיין, ע"כ בשני ימים אלו צריך מאוד להתבונן ולחזור בתשובה, כי העת הוא מסוגל על זה'.

במכתב ששיגר אל החסיד רבי שלמה הורנשטיין ז"ל מתאר בפרטות את חג השבועות תש"כ בצל הקודש ומתאר את המחזה שהיה בעלות השחר, כאשר ליוו החסידים את רבינו זיע"א בחזרתו מבית הטבילה, בשירה ובמורה, בחוצות ירושלים, כנהוג בבית רוזין.

כמו"כ בביקור בשנת תשי"ג רשם ר' יונה את מה שאמר רבינו זיע"א כששבת בשבת פרשת ויצא בעיר צפת, אמר לאחר קידוש, העובד מזקני כ"ק האדמו"ר הזקן מסאדיגורא זיע"א, שפעם שבת בעיר וויניץ, ולפני קידוש אמר דא איז גוט קידוש צו מאכן, אין עדות אלא במקום הכחשה, וכאן טוב לקדש. ובסעודה שלישית אמר בין הדיבורים, כמו שיהיה צריך להגיד מתי יגיעו מעשי למעשי באותו יום, כך צריך להגיד לא אחת לפי דרגה ידלי מתי גם אנכי אעשה אל ביתי, מתי אתקן חלק שלי לבני בית השלישי שנקרא בית.

ביקורו אצל גדולי צדיקי הדור

ידוע המבט המיוחד עם גאון ישראל מן החזו"א זצ"ל, אשר ר' יונה נכח שם במקום, וסיפר את הנעשה בביקור, לאחר שאיחלו שלום זו לזה, ספר רבינו זיע"א לחזו"א שביקר במקווה החדש ברחוב בר כוכבא בתל אביב, אשר החזו"א פעל רבות להקמת המקוה בהידור רב. והחלו לשוחח כעשרים דקות בענין הלכות מקוואות. והנתיכים סיפרו שראו על החזו"א איך שמתפעל ומתרגש יותר מן הרגיל. לאחר שלווה את רבינו למכונתו, אמר 'הוא רבי בנגלה וגאון בנסתר', וכמו"כ ר' יונה שהיה נוכח במקומו שרבינו זיע"א נסע, שמע שאומר על החזו"א בהתפעלות שניכר שחן התורה שורה עליו, לאחר הביקור שלח מן החזו"א את ספרו על מקוואות רבינו זיע"א, וכתב בעמוד הראשון 'ליחיד הדרת גאונו שליט"א, שידוע שכתב בלשון הזה רק ליחיד מגדולי התורה'.

(יש לציין, שספר זה שמור אצל כ"ק מן אדמו"ר מביאני שליט"א, אולם דף השער שבו הקדשת החזו"א נתלשה, ופעם הבתי המשכ"ס הרה"ק ר' דוב בער רבינוביץ שליט"א תרעמת על מי שהעתיק תלש את דף השער. לפני כן מן אדמו"ר זיע"א נענה הרבי שליט"א ואמר 'תנו דעתך, כי מסתמא וקני' בעצמו תלש את דף השער'.

כמו"כ התלווה ר' יונה לרבינו זיע"א כשהלך לבקר אצל בן דודו הרה"ק רבי שלמה מטאראסקוב זיע"א, וסיפר שכאשר הגיעו אל מעון קודש, שאל רבינו האם הודיעו בבית הרבי על הגעתו, משום שאין רצונו להכנס בלי הודעה מראש, והגבאים בקשו את נכדת הרבי שהייתה רכה בשנים, שתודיע לוקנה שרבינו זיע"א הגיע לבקר, אך הנכדה נבוכה והתביישה, אמר רבינו זיע"א 'הקטנים יש להם בושה, הצעירים אלו וגם לגדולים היתה בושה'.

רבינו זיע"א גם ביקר אצל הרה"ק רבי אהרן מברגה זיע"א, ושוחחו למשך שעה ארוכה, לאחר הביקור אמר רבינו מבעלזא זיע"א, כי לא משך שנות הסבל והזעם, לא היתה לו שעת קורת רוח כשעה זו. הרבי מבעלזא זיע"א אמר לרבינו אספר לכם דבר שיעניין לא ספרתי לאף אחד. אצל שבתו המלחמה פעם באמצע בריחתו, ביקש שיעצרו המכונת כי ברצונו לצאת, והישן והתיישב על אבן צדית למשך כמה דקות, ואח"כ המשיך בבריחה, וסיפר מבעלזא זיע"א שדע עכשיו שרבינו לא ספרתי לאף אחד סיבת עצירתי אולם עכשיו אספר לכם, מפני שהרגשתי שהבריחה היתה מתוך בליחות, בלא יישוב הדעת, לכן ביקשתי שיעצרו באמצע הדרך, והתיישבתי לדיקות אחרות ליישוב הדעת.

ביקוריו בישיבה הק' *

סיפר ר' יונה שרבינו זיע"א דיבר אל התלמידים דברי חיזוק, ואמר להוסיף בתורה ויראת שמים, ואח"כ אמר על דברי חז"ל 'לאמוציא מחבירו עליו הראיה', וראים אהם שמוציאים כסף עבור הישיבה. תביאו ראיה שאתם לומדים.

כמו"כ דבר עם התלמידים בסוגיות במסכת נדרים ובבא קמא, לאחמ"כ שאל אם לומדים מוסר, שערי תשובה זה לתת חיזוק, אבל שלא יבוא לידי עצבות חלילה, 'מען דארף זיין פרייליך'.

עוד אמר פעם שאלו את אבי (מן הפחד יצחק זיע"א) איזה ספר ללמוד, ואמר ללמוד גמרא ראשונים אחרונים וספרי חסידות תלמדו תניא ותולדות יעקב יוסף, ואמר שבשטערנוביל לא למדו תניא, אבל ברוזין לא היה דעה בעד או נגד.

וגם דיבר אל חבורות האברכים שיתאספו יחד בליל שישי ללימוד בספר אור החיים הק', כנהוג בחצרות רוזין.

העשיה למען כלל ישראל, בארה"ק ובהול *

רבינו זיע"א היה מראשי חברי מועצת גדולי התורה באמריקה, וכן היה שם מייסד ויו"ר התאחדות הרבנים והאדמו"רים, וכשהיה בארה"ק השתתף באסיפות וכינוסים של מועצת גדולי התורה, והזווה דעתו הק' בענינים העומדים על הפרק.

הדאגה שהיתה לרבינו זיע"א על כל יהודי שבצער, אין לשער, מסופר שבחודשו האחרונים לפני הסתלקותו, כשהיה בבית חולים, גברה מחלתו, וכשבא בני המשפחה לבקרו ולהתעניין בשלומו, השיב 'אינני מרגיש טוב' משגשגל מה כואב לו, השיב 'כי אחד היהודים במחלקה, הרגיש מאוד רע חלילה, ולכן אינני מרגיש טוב'.

בשנת תשכ"ז שככלל ישראל בארה"ק היה בביצור ובמצוק התקיים אסיפה של מועצת גדולי התורה באמריקה, בענין חשוב זה, ורבינו זיע"א אמר שמאוד רוצה להגיע להשתתף בכינוס זה, אך מחמת חולשתו לא הסכים הרופא שרבינו זיע"א ישתתף באסיפה, וגם שהעלו רעיון שיעשו את האסיפה בבית רבינו זיע"א לא הסכים הרופא. למעשה התקיימה האסיפה במשרדי אגודת ישראל, ולפתע באמצע הכינוס, נפתח הדלת ורואים את רבינו זיע"א נכנס, לשאלת הנוכחים מדוע הטרית עצמו להגיע למרות חולשתו הרבה, ענה רבינו זיע"א כשעם ישראל צריך שזוהי, לא יכולתי לא להגיע לכינוס לישועתם, ובלי כוח הגיעתי עבור ישיבת כלל ישראל.

הרה"ק מן הכנסת מרדכי מסאדיגורא זיע"א אמר לר' יונה בשנה הראשונה לאחר הסתלקות רבינו זיע"א, על רבינו, 'היינו תוין רעין ולא מתפרשין'.

הקויתלאך ששלח לרבינו זיע"א, והאגרות ששלח להחסידי רבי שלמה הורנשטיין ז"ל *

ר' יונה היה שולח פעמים הרבה קויתלאך לרבינו זיע"א, קויתלאך שלו, וקויתלאך של חבורת של בחורים חסידי באיאן בארה"ק, היו שולחים קויתלאך פרטיים, וקויתלאך כללי של כל החבורה, והגבאי היה רושם מה שרבינו זיע"א בירך בפרטי לכל אחד, וכללי לכלל החבורה, וכתב להם שרואיהם יכירום ויגידו זה זרע אשר ברך ה', ויאמרו אשרי מי שילדו, פעם שלחו הבחורים קויתלאך וביקשו בקשות מיוחדות, כששלח הגבאי בחורה אל הברכות שרבינו זיע"א בירך, הוסיף להם שמשופר, ושחסי הגיע אל הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א עם קויתלאך בקשות גבוהות, אמר לו הרבי 'פתקא זו אינה שייכת כל כך לי, ועלי להחזירה לך באזהרה גדולה שתקרא פתקא זו כל ימך ג' פעמים ביום'. וקודם כל מחשבותיך ומעשיך, תן לך היטב אם מחשבה ודיבור מתאימה, לבקשתך בפתקא הלוז.

כמו"כ ר' יונה היה ידידו של הגה"ח רבי שלמה הורנשטיין ז"ל, כשהיה צריך להוועץ ברבינו זיע"א, אם בפרט או בכלל, היה שולח מכתב אל ר' שלמה, ובו פירט בפרטות את כל ההתלבטויות, ור' שלמה היה מעביי אל הרבי זיע"א.

כמו"כ כשרבינו זיע"א היה בארה"ק היה שולח אגרות שבה מתאר את כל מה שנעשה, ומה שרבינו זיע"א אמר וכו', וגם להיפך ר' שלמה היה שולח לר' יונה מכתבים מה שנעשה שם בחצר הקודש, (ר' שלמה נהג להעמיד ידו בכל עריכת שולחן עבוד ר' יונה, וספר פעם הרה"ק הנזכר אליעזר מסוקולין זיע"א לר' יונה, שהיה אצל רבינו זיע"א בעריכת השולחן, ורצונו להעמיד עבודתו, אבל היה שם איזה חסיד, שכבר העמיד לפני שבילך).

אמרות טהורות בעבודת הש"י *

סיפר הגה"ח רבי בניציון רחמן ז"ל לר' יונה, שסיפר לו הרה"ק רבי יצחק מבוהוש זיע"א, שפעם היה יחד עם חותנו הרה"ק רבי מענדל'י מבוהוש זיע"א אצל רבינו זיע"א באמריקה עם הראי"ה מקאפיטישניץ, והיה שם במקום שהיו, תמונה לא

אדמו"ר זצ"ל מביאני בביקורו בהיכל ישיבת פוניבז' משמאל אדמו"ר הכנסת מרדכי מסאדיגורא, מימין משוחח עם הגה"ח רבי יונה צ'ל בתקופת לימודיו בישיבה

כ"כ ראויה, וביקש הראי"ה מקאפיטישניץ שיסירו התמונה, כשיצאו החוצה אמר רבינו זיע"א להרבי מבוהוש זיע"א אני פעם הייתי באנטווערפן, ובאיזה חצר שם היה תמונה לא ראויה, והרה"ח ר' איצ'ה קאופמן ז"ל מגדולי חסידי רוזין, חסיד התמונה, 'אבל אני בכלל לא ראתיו'.

פעם כשנסע רבינו זיע"א באירון, שמע שמכרזים כל מיני הודעות בשפת עברית, ואמר 'הדיבור הוא בגלות, ואמר על מי שחיבר את שפת העברית ער איז געווען זייער ווייט' (הוא היה מאד רחוק).

רבינו זיע"א אמר כמה וכמה פעמים, 'תעשה ולא מן העשוי', שהאדם לא נמדד במה שכבר עשה בעבודת הש"י, אלא ימשך ויתעלה מעלה מעלה.

סיפר ר' יונה, שכאשר רבינו זיע"א היה בתל אביב, ישבו כמה בחורים ולמדו, אמר להם רבינו זיע"א, 'עם הערט זיך א קול תורה, לערנט הויך'.

רבינו זיע"א, עם גאון ישראל הרב מפוניבז' זצ"ל *

כשהרב מפוניבז' זיע"א עשה הנוכח הבית או הנחת אבן הפינה לאחד מבניני הישיבה היה מומין את הרה"ק האביר יעקב מסאדיגורא זיע"א, ואת הרה"ק הכנסת מרדכי זיע"א, והרה"ק מבילגריא זיע"א.

באחד מן הביקורים שרבינו זיע"א בארה"ק, עשה הרב מפוניבז' זצ"ל מעמד בישיבה הנוכח הבית או הנחת אבן הפינה, והומין את רבינו זיע"א למעמד יחד עם הרה"ק האביר יעקב מסאדיגורא זיע"א, עם הרה"ק מבולגריא זיע"א, ופעם גם הומין הרב מפוניבז' זצ"ל את רבינו זיע"א יחד עם הרה"ק הכנסת מרדכי מסאדיגורא זיע"א לישיבה, ונכנסו לאלולם הישיבה, ושם פגשו בר' יונה והתעניין רבינו מה שלולם הגרא"מ שך זצ"ל, הוא הרי בן בית אצל הרב מבריסק זצ"ל, ולאחמ"כ הומין הרב מפוניבז' זצ"ל את האדמו"רים למסיבה שערך עבורם באחד מן החדרים המכונים בישיבה.

באחד מן התורות אמר רבינו זיע"א, שכבר יצאנו די חובת מלחמת גוג ומגוג, וכעין זה מובא בספר ראיה יעקב מהוסיאטיין זיע"א, מובא שאמר לחזונו הסב"ק האור ישראל מהוסיאטיין זיע"א שמן היושר כבר עברו את גוג ומגוג, וענה הסב"ק זיע"א, מן היושר.

(וראה בסידור שלישי, יתן כבוד סעודה שלישית בשב"ק, שכתב שמהגה לקדש על היין בסעודה שלישית, כי היין גימט' ע', ועם הכולל ע"א, ונגזר ומגזר גימט' ס"ד, ועם השבע אותיות של גוג ומגוג לא ע"א, שהיין שהוא מסטרא דדינא קדישא, יתחבר לרחמים ויציל אותנו ממלחמת גוג ומגוג, כמו שאמרו חז"ל, שסעודה שלישית בשב"ק הוא כנגד גוג ומגוג).

בעמדנו לקראת ימי הפורים הבעל"ט, ניתן לכתוב מה שאמר רבינו זיע"א בשם הרה"ק מן הפחד יצחק זיע"א על מה שכתוב במגילת אסתר 'ונהפוך הוא', שהש"י יעזור שיהפך מפשע לשפע.

יומין דנשמתא

ה' אדר - כ"ק האדמו"ר רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע

מתנה משמים

כ"ק האדמו"ר רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע נולד לאביו הרה"ק מרן ה"פחד יצחק" זי"ע ב בא י א ן , ביום י"ג תשרי תרנ"א. וכ ש נ כ נ ס ב ב ר י ת

שאאע"ה נקרא שמו בישראל "מרדכי שלמה", ע"ש זקנו הרה"ק ר' מרדכי מטשרנוביל ודודו הרה"ק ר' שלמה'ניו מסאדיגורא זי"ע. בצעירותו נקרא בפי כל בשם-חיבה "מאטי'ניו", והיו חסידים מספרים כי שם זה בא גם לרמז על המעשה שסופר אודות ביאת נשמתו הק' לעולם, וכך סופר: אמו הרבנית הצדקנית היתה בתו של הרה"ק רב יוחנן מראחמסטריוקא, בערוב ימיו נפל למשכב ובתו נסעה אליו לסעוד בעת חוליו, כשנפרדה ממנו לאחר שהבריאה, שאל אותה מה מבוקשה ואמרה כי היות זה כמה שנים עמדה מלדת, מבקשת כי יברך אותה שתזכה לראות עוד צאצאים עם בעלה הק'. נעתר אביה רבי יוחנן לבקשתה ואמר כי פעל עבורה בשמים "מתנה", נשמה גבוהה מההיכלות העליונים והטמירים. לאמירה זאת הסמיכו דורשי רשומות את שמו של רבנו "מאטי'ניו", לשון נופל על לשון "מתנה".

תורת החסידות - תורה שב"ע"פ או בכתב

רבי יוסילי הורנשטיין ע"ה, אשר היה בין הנלווים אל מרן, וקיווה כי בזמן הנסיעה הממושכת יזכו לשמוע מפיו דיבורי קודש, והנה שוררת דומיה, לא עצר ברוחו ושאל את מרן זי"ע: "מה רואים בחוץ?" אמר לו מרן: "ארץ שנאמר בה, עיני ה' אלקיך בה מרשית שנה ועד אחרית שנה, ואם יש להקב"ה מה להביט בה כל השנה, אחד כמוני בוודאי ראוי לו שיסתכל!".

והמשיך הרה"ח ר' בערל ע"ה לספר כי זכה להצטרף אל מרן זי"ע בנסיעתו לארץ הקודש, ונסעו דרך שווייץ, כשחלק מהדרך נסעו ברכבת, בעת הנסיעה לא שבעו העינים מלראות את יופי הבריאה של הרי האלפים ונופי שווייץ. ואילו רבנו זי"ע ישב לו כל הזמן אחוז בשרעפיו ודבוק במחשבותיו הקדושות, ולא הרים אף פעם את עיניו קדשו להסתכל החוצה. ר' בערל ע"ה, שהבחין בהנהגתו של הרבי ניסה לעורר תשומת ליבו שיסתכל אף הוא החוצה לראות את פלאי הבריאה, וכך שנה פעם פעמיים על הערתו, אך מרן זי"ע לא הגיב כלל. עד שהתבטא ר' בערל: הלוא בהסתכלות החוצה רואים את ה"מה רבו מעשיך ה"!! בתשובה לאמירתו זו, הרים רבנו זי"ע את שרולו בגדו העליון וגילה מקצת מידו הקדושה, והפטיר ואמר בקול דממה דקה "מבשרי אחזה אלוך", וכך המשיך את כל הנסיעה מבלי להרים את עיניו קדשו להסתכל סביב.

חידוש גדול חידש רבנו בתורתה של חסידות רוז'ין בעניין הדפסת ד"ת וחסידות ופרסומם בזמננו. בהסכמתו לספר "תפארת מנחם", לאחיו הבכור כ"ק אדמו"ר רבי מנחם נחום מטשרנוביץ זי"ע, בו הביע הסכמתו להפיץ מעייני תורת החסידות בקרב אנ"ש, כותב רבנו: "ולא כימים הראשונים ימים האחרונים. בימים הראשונים היה העיקר אצל אנ"ש תורה שב"ע"פ, בעת האסף אחים ורעים, אהובים וידידים מסרו זה לזה הדברים ששמעו, ומעמו בזה נופת צוף מכל טעם ולא היו צריכים להדפיסם כי היו חקוקים על ליבם. אבל כמה חלפו ונשתנו הזמנים תכלית שינוי, אסיפת חברים וקרובים נעשו רחוקים, ודבר א' ד"ת יקר בימים ההם, והכת"ב הנמצאים אצל יחידים ג"כ הולכים ונאבדים, וע"כ הדפסת ד"ת שהרחיקו חסידים הראשונים צריכים אנו לקרב ולחבב, ולחזק ידי העוסקים בזה".

ואכן, על דבריו הקדושים האלו של רבנו תמכו יסודותם כל מי שחפץ להתעסק בקדשים ולהדפיס ולהפיץ את מעייני חסידות רוז'ין, והיה להם אילן גדול להתלות בו.

"ארץ אשר תמיד עיני ה' אלוך בה"

מספר היה הרה"ח ר' בערל לודמיר ע"ה על ביקורו של מרן זי"ע בארץ הקודש בפעם הראשונה בשנת תש"ט, עת שזכה להצטרף אל ארבעה חסידים ישישים שנסעו עמו במכונית מחיפה לתל אביב, נסיעה שנמשכה קרוב לשעתיים. והנה, כבר חלפה יותר ממחצית השעה של נסיעה, ובמשך כל אותו הזמן, רבנו זצ"ל לא גרע עין מהנוף המשתרע סביב. אחד מן החסידים הזקנים, הרה"ח

תורת רבינו הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט בפיו של הרה"ק מבאיאן זי"ע

בספרנו "אמונת אמת" מובאים מספר אמרות שנשמעו מפ"ק של הרה"ק מבאיאן זי"ע מתורת רבינו אדמוה"ז הק' משטפנשט זי"ע.

שהרה"ק אדמוה"ז מסאדיגורה, אמר על אחיו רבינו משטפנשט כשנפטר, "אבדת נחמת ישראל" (ששמו נחום היה).

(כ"ל)

"עבודת ה' בהתלהבות פנימית"

פ"א נכנס אחד מחסידי סטרליסק [מאלו שבאו לחסות בצל אביו הריז'ינער לאחר הסתלקות רבם הק' מסטרליסק] להיכלו של רבינו הק' משטפנשט זי"ע וראה כיצד רבינו מחזיר לתנור החורף הגחלים הבווערות שנפלטו מהתנור, וכשראה אותו רבינו אמר להם "אנו אוהבים אש פנימית" ואיננו אוהבים אש חיצונית..."

(מפי כ"ק האדמו"ר רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע).

שהיה שוחק הרבה פעמים, ודודי הרה"ק ר' ישראל מסאדיגורה אמר שהיה דרכו לשחוק מהגשמיות מעולם הזה, ודו"ז אדה"ז מטשורטקוב זי"ע היה דרכו לבכות הרבה, ופעם אחת אמר הטשורטקבער: אז דער ברודער דער שטעפינעשטער לאכט טוהט ער אויף אמאל מיט זיין לאכן ווי איך מיט מיין ווייניען. [- לפעמים, כשאחי משטפנשט שוחק הוא פועל בשחוקו יותר מאשר אני פועל בכייתי]

(כתבי חתנו הרה"ח רבי מנחם ברייאר זצ"ל מגדולי מעתיקי השמועה ועמודי התווך של בית רבוה"ק משטפנשט זי"ע)

"אבדת נחמת ישראל"

שמעתי מחותני הרה"צ רבי מרדכי שלמה מבאיאן זצ"ל בהילולת י"ד כסלו תשי"ד

שחוק על ה'גשמיות'

פעם אחת אמר כ"ק מרן האדמו"ר רבי מרדכי שלמה מבאיאן זי"ע: בשם זקנו הרה"ק אדמוה"ז מסאדיגורה זי"ע: אחי משטפנשט, צוחק על הגשמיות של העולם-הזה. ואילו דרכו בקודש של הרה"ק האדמוה"ז מטשורטקוב זי"ע היה להיפך, כי היה בעל-בכי גדול.

(הרה"ח ר' בערל לודמיר ע"ה)

יראה עילאה

דרכו של רבינו משטפנשט היתה לספר הרבה גוזמאות אשר לא היו מובנים לשומעיהם, וסיפר כ"ק מרן מו"ח אדמו"ר מבאיאן זי"ע: כידוע היה דרכו בקודש של השטעפענעשטער

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקור שטפנישט

מצבת קברו של אדמו"ר זצ"ל בהר הזיתים ירושלים, הציין מאחור בצד ימין, קברו של הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זצ"ל

שנה לפטירתו

אדמו"ר רבי יצחק אייזיק רוזנבוים מקליוולנד זצ"ל נסתלק ל' שבט תש"פ ומנו"כ בהר הזיתים

האדמו"ר רבי יצחק אייזיק רוזנבוים זצ"ל מקליוולנד-רעננה, שבל' שבט נמלאת שנה לפטירתו, היה מוכר במשך כארבעים וחמש שנה כרב חסידי בתוככי העיר רעננה שבשרון, מגדלור של תורה וחסידות, חסד והכנסת-אורחים, שהפיץ אור על הסביבה כולה. עשרות שנים פעל בעיר רעננה לקירוב רחוקים תחת כנפי השכינה, בבית-מדרשו שהיה מלא בקהל חסידי ובציבור מגוון מכל העדות והמגזרים. מאות זכו לחזור על ידו בתשובה ורבים התגיירו והתקרבו על ידו ליהדות. ביתו היה פתוח לרווחה לכל דורש לאכילה שתיה ולינה בכל ימות השנה, מחוסרי בית גלמודים לצד אורחים נכבדים מהארץ ומח"ל יישוב זה לצד זה בארוחות יום חול, בשבתות ובחגים.

שרשרת ניסי הצלה והשגחה

מסכת מיוחדת במינה של השגחה פרטית מופלאה ושרשרת של ניסים גלויים, עמדו לרבינו ובני משפחתו להינצל מציפורני הרוצחים בשנות השואה, ולהמשיך לשזור את שרשרת הזהב של המשפחה הקדושה בפגישה מיוחדת שערכנו בכיתו, זכינו לשמוע את תלאת גלותו ואת פלאי הצלתו מציפורני הנאצים והרשעים הרומנים ימ"ש, ואת נס עזיבתו את רומניה אל החופשי, עד לתקומת מורשת אבותי, בהקימו את הגלעד המפואר בעירו רעננה בחסד השם עליו.

*

בתמוז תש"א ביטלו הגרמנים את הסכם החלוקה שהיה להם עם הרוסים ופתחו נגדם במלחמה גדולה ביחד עם הרומנים. עם תחילת ההפצצות של חיל האוויר הגרמני החלה נסיגת הרוסים, ולאחר כעשרה ימים עזבו אחרוני החיילים הסובייטים את חבל בוקובינה. על אף תבוסתם, הרוסים עדיין ניסו להילחם ולהשיב אש, אך כשראו שחיילות הגרמנים קרובים היו מציתים את בתי העיר כדי להקשות על האויב להיכנס. הכובשים הגרמנים היו כנסיים לתוך העיר בצעקות: "היהודים החוצה!", ובכך ניתן האות לרומנים המקומיים להתפרץ לבתי היהודים, לבוז ולהרוג ככל העולה על רוחם. במשך מספר ימים נלחמו הרוסים מול הגרמנים והרומנים, עד שהרוסים הוכרעו ונסוגו מהאזור.

*

ביום חמישי ח' בתמוז, החלו הרוסים לסגת מסטראזניץ. הפחדים והחששות מהעלאת העיר באש גברו מרגע לרגע. ברחובות נשמעו קולות ירייה ופגזים נפלו ללא הרף.

רבינו ביחד עם אחיו יוסף [לימים כ"ק אדמו"ר מקאליש זצ"ל] ואחותם הגדולה, נשלחו על ידי אביהם לבית אחד מחסידי שהתגורר מחוץ לעיר, מרחק עשרים דקות הליכה. באותו לילה ניהלו הגרמנים מלחמת חורמה נגד הרוסים, ואף הרוסים ניהלו מלחמת ייאוש נגד הגרמנים. פצצות התעופפו לכל עבר וכל תושבי העיר היו בטוחים שבעוד רגע קט כל הבתים יתמוטטו. זעקות 'שמע ישראל' נשמעו מכל פינה ובכיות נוראות הדהדו מכל בית. בעלות הבוקר, כששכבו הקרבות ולא נשמעו יותר הפגזות, שלח הרבי את המשרתת הגויה להשיבם הביתה, אך הם אמרו שיתעכבו מעט ויצאו כעבור זמן מה לבדם.

*

באותו זמן הסתערו אלפי ז'נדרמים רומנים על בתי העיר וגירשו את התושבים מהבתים. בבית הרבי התכוננו באותה שעה לקראת שבת קודש. לפתע פרצו שלשה מלאכי חבלה עם אקדחים טעונים והתחילו להשתולל בחמת זעם. הרבנית שהייתה במרתף מיהרה לקפוץ מהחלון שבקומה הראשונה ונמלטה לבית השכנים. הרבי אמר לבניו שיעמדו בחלון ויקראו לעזרה, אך איש לא היה ברחוב ולבסוף קפצו גם הם דרך הקומה הראשונה ונמלטו לבית השכנים. הרבי נותר לבדו עם הרוצחים שדלקו אחריו מחדר לחדר בניסיון לירות בו כמה פעמים ללא הצלחה, עד שהצליח להימלט מפניהם, לא לפני שאחד מהם הכה אותו בקת הרובה על מצחו ופצע אותו פציעה חמורה. כעבור מחצית השעה החליט הרבי לחזור לבית באומרו כי בבית יש מוזוות כשרות, ספרי תורה ותפילין, שהוא בטוח שהם שומרים ומגנים עליו. בעודם עוברים את המפתן בחזרה לביתם, נשמעו זעקות שבר מבית השכנים, שאותו עזבו אך דקה קודם לכן. התברר כי מיד אחר שעזבו את הבית, הגיעו לשם הרוצחים להרוג ולאבד, ושם נרצחו אחת עשרה נפשות. המשרתת שנשלחה להביא את הילדים ורצתה לחזור לבית הרבי הודיע על העיכוב בחזרתם, שמעה קולות ירי מאזור בית הרבי וזעקות שבר של נפשות נהרגות. היא היתה בטוחה שרוצחים פרצו לבית הרבי והרגו את כל הנמצאים, ומיד הלכה לבית השכנים והודיעה בכיכות כי הרבי נרצח עם הרבנית והילדים אשר בבית.

השמועה הלא נכונה פשטה בקרב השכנים, וכולם התעטפו באבל כבד על שניטל כבוד מבית חייהם והרבי והרבנית הנערצים נרצחו באכזריות על ידי בוזים שפלים. רק לאחר זמן נודע כי היתה זו טעות, וכי הרוצחים נכנסו לביתו של שכן שהתגורר בסמיכות לבית הרבי, ושם אכן הרגו את עשרה נפשות הי"ד.

*

גם על רבינו, אחיו ואחותו עברה יד ההשגחה, כאשר בחזרתם לבית עברו בשדה העיר, פגע בהם נער רומני שהאנטישמיות בערה בו, והתחיל למשוך בפאותיהם. האחות נחלצה להגן על אחיה הקטנים, ומיד התחיל הנער לזעוק חסם שהילדים היהודים תקפו אותו. חיילים רומנים שהיו בשדה ושמעו את זעקותיו של הנער, התחילו לירות עליהם. כדורים התעופפו סביבם וממש לידם, אך התקיים בהם "אליך לא יגש". בינות לכדורים צעדו במהירות הילדים המפוזרים עד שהגיעו לאזור המוכר, ויהי הדבר לפלא.

*

באותו יום שיש נרצחו ברחובות סטראז'ניץ קרוו לארבע-מאות יהודים. באחד מהם נתקלו הילדים כשהגיעו סמוך לבית הוריהם, ומיד כשהגיעו נחלצו לעזרתו. ר' ירחמיאל, אחד ממתפללי בית-המדרש של הרבי, נפח את נשמתו בייסורים הי"ד. בני הרבי שהיו בדרכם חזרה הביתה, נעצרו על ידי קלנס רומני, והאח אשר מרדכי שנתפס נעלם יחד עימו. כל בני הבית התחילו לבכות כי ידעו שכלתה אליו הרעה, אך הרבי הק' נשאר שליו ברוחו ודבוק ברעפיו. כשקראה אליו הרבנית: "קום קרא אל השי"ת בחזקה, כי יודעת אני שגדול כוחך לבטל גזירות קשות, ומן השמים ירחמו עלי ועל בני", הוא נכנס לבית-המדרש, פתח את ארון-הקודש ופתח באמירת תהלים בבכי ובתחנונים כבן המתחטא לפני אביו. כשסיים את תפילתו אמר: "מה אירע לאשר מרדכי עד עתה - איני יודע, אני מקווה לה' שעדיין הוא בחיים, כי אם עדיין לא הרגוהו - אני מבטיח לכם שהוא יישאר בחיים..."

*

במהלך יום שיש ושבת החל הגירוש ההמוני של כל יהודי סטראז'ניץ אל שדה העיר, שם רוכזו כולם והמתו לבאות. מספר שעות לפני כניסת השבת, פרצו שוב נדרמים חמושים לבית הרבי ודרשו שהרבי יתלווה איתם אל שדה העיר כי גם עליו חלה גזירת הגירוש. הרבי סירב ללכת עימם וטען כי הוא 'ראבינר' ואינו נכלל בגזירת הגירוש, ואף הציג בפניהם מסמך כלשהו המעיד על כך, והם שלא ידעו אפילו לקרוא שוכנעו שהרבי הוא איש מורם מעם שאין הגזירה חלה עליו, התנצלו על הפרעה ועזבו את הבית.

*

עם דמדומי חמה, לעת כניסת השבת, הוגפו התריסים והרבנית הדליקה נרות קטנים. סעודת ליל שבת נאכלה ברגשות מעורבים של פחד וחרדה יחד עם עידוד ששאבו מקדושת השבת. בבוקר יום השבת הקיפו גודי חיילים את הבית וקראו לכולם לצאת ולעמוד ליד הגדר. הרבי שמע זאת מבית-המדרש, שלח לומר להם כי אם רוצים הם להורגו, נכנס לתוך בית-המדרש כי הוא מעדיף למות בבית אלוקים. כשמע זאת הקציץ נטע לאחוריו והבטיח כי אין מגמתו להרוג אלא לבצע את גזירת הגירוש, ואף נשבע שלא יגע בהם לרעה. כשהבית היה ריק מיושביה, פקד עליהם הקציץ ללכת אחרי החיילים עד שהגיעו לשדה העיר, שם מצאו את כל התושבים, אנשים נשים וטף עומדים מושפלים ומבוזים כשסביבם טבעת חיילים חמושים וסביב השדה 'בלוני גז', מסביב עמדו גם כיתות חיילים עם מכוונות ירייה דרוכות, וכולנו שיערנו להם הם ממתנינים להורא בהמפקד לפתוח באש ולהמית את כולם. רבים פרצו בכפי כשראו את הרבי ובני משפחתו, לאחר חשבויה שחם נרצחו אתמול. שם גם פגשו את האח הגדול רבי אשר מרדכי, שבניסים גלויים הרשעים לא שלחו בו את ידיהם.

מטבע הדברים, שימש אבי הק' כמנהיג התושבים והרבה לחזקם ולעודדם כי לא יטוש ד' עמו ונחלתו לא יעזוב, למרות שהיה נראה שכולם עומדים להריגה מיידית.

והנה התברר בסיעתא דשמיא גלויה כי באותו זמן התנהל משא ומתן על חייהם, עד שהממשלה שחששה מדעת הקהל בעולם המערבי הוציאה הוראה חד משמעית: 'אם עדיין לא יסולתם את היהודים, הגרש לפה!'

ספר תורה תמורת טבעת

וכך סיפר רבינו עצמו על המשך ההתרחשויות הניסיות:

"בשעות אחרי הצהריים המאוחרות של השבת הובלנו למבנה צבאי, שם שיכנו את הגברים, ואילו את הנשים והילדים הובילו לבית ספר שבעיר. שהינו שם שלשה ימים ושלשה לילות ללא אוכל וטיפת מים. בחצר היתה באר מים, אך רק לאחר שלשה ימים הורשו היהודים לגשת אליה ולהרוות את צימאונם. הקלנסים הגרמנים והרומנים ניצלו את מעמד השתייה להתעללות נוספת ביהודים האומללים, וכל מי שעמד בשורה בתור לשתות מים הוכה בשוטים ובכידונים עד שכולם שתתו דם.

"באותו יום גם הביאו לכולם מנת לחם קצובה. לחם זה חולק לא מרוב טוב ליבם של החיילים האכזריים: התברר כי הלחם נמצא במבנה הצבאי ששימש את הרוסים לפני שנסוגו, והרומנים סברו כי הרוסים השאירו אותו כדי להרעיל את החיילים הרומנים שיאכלוהו, לכן החליטו שראוי הוא הלחם להאכיל בו את היהודים, שבדאי ימותו מהרעל... אולם בחסדי שמים הלחם לא היה מורעל, והיהודים השיבועו בו במקצת את רעבוונם.

"לאמי ע"ה היתה טבעת יקרה שלקהה איתה בעת הגירוש.

הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א בשיחת הכרונות בביתו של כ"ק אדמו"ר זצ"ל מקליבלנד זצ"ל

אדמו"ר זצ"ל מקליבלנד עם האדמו"ר מחדרה ואחיו האדמו"ר מסטראז'ניץ

הילד היושב על המזודות הוא האדמו"ר מקליבלנד זצ"ל. הרקע לתמונה כפי ששמענו מכ"ק האדמו"ר זצ"ל: היה זה בימי מלחמת העולם השנייה, בתקופה של אחרי חג הפסח, שמועה פשטה במקום מגוריהם בקרבות העיר סטרוז'ניץ רומניה שניתן לבקש אישורי יציאה. היו אמנם רבים שצידדו נגד בקשת האישורים וטענו שעצם בקשת היציאה מאותה מדינה שרדפה אחר הדת כהוגן, יכולה להיות סכנה מהחשש שמא ישלחו את כל מבקשי האישורים לסיים את חייהם במשרפות אושוויץ. אולם הר"ק רבי איתמר מנדבורנה זצ"ל, הורה לבני ביתו שאכן יגישו בקשה. ואכן האישורים הגיעו. הם התייצבו ביום המיועד בתחנת הרכבת. כשהגיעה הרכבת נדחסו עליה אך המתנינו בקוצר רוח משך שלשה ימים תמימים עד שהרכבת החלה לנוסע, ובסופו של דבר הניעו לבוקרשט וחייהם ניצלו. בשעת ההמתנה בתחנת הרכבת צולמה תמונה זו בה נראה האדמו"ר מקליבלנד לצד אביו כ"ק האדמו"ר רבי ישכר בער מסטרוז'ניץ זצ"ל

כעת היא השתמשה בה על מנת לשחד את המפקד שירשה לנו ללכת הביתה ולהביא משם מספר חפצים יקרי ערך. היה זה נוסף ברשרות הנסים המופלאים שראינו באותם ימים חשוכים: לא די שהמפקד לא חיטל אותנו ברובה שבידו על עצם התעוזה להגיש לפניו את הטבעת כשוחו, אלא שהוא אף האיר לנו פנים ואישר את הבקשה. "שבנו אל הבית שממנו גורשנו ביום השבת, אך מצאנו בית

ריק והפוך לגמרי. כבר בעת שנלקחנו, בעודנו מתמקחים עם הקציץ שלא יהרג אותנו כפי שסיפרנו לעיל, פרצו פנימה ערלים משחתיים והתחילו לבזוז מכל הבא ליד. מולנו הטוב היה, שאבי הק' החביא מבעוד מועד בתוך בור המקווה, שהיה ריק ממים, ספר תורה, תפילין ושטר"מיל, ועליהם הניח עצים שלא יחשפו לעין. כעת הלכנו אל המקווה והוצאנו משם את החפצים הקדושים, ושבנו עימם אל המבנה הצבאי שבו שהינו.

**

"כעבור 12 ימים מכיבוש העיר בידי הרומנים, הקימו השלטונות גטו לכל היהודים בסטראז'ניץ. כולם נכלאו ונדחסו לתוך כמה רחובות והתחילו בדרום העיר, כשדירותיהם הקודמות רוקנו ונבזוזו כאמור בידי פורעים נאלחים. בגטו שרר רעב כבד. יום-יום הוכרחו הגברים לנקות את רחובות העיר ולפנותם מהריסות ההפצצות. כמו-כן הוטל על תושבי הגטו לעבוד אות קלון, ושעות התנועה בגטו והקניות בשוק היו מצומצמות.

מידי יום גורשה קבוצת יהודים מהגטו לטרנסניסטריה, עד שלאחר תקופה מסוימת נפסקו הגירושים. למעשה, עיקר מטרת הקמת הגטו היתה כדי להכין את היהודים לקראת שילוחם לארץ גזירה, לטרנסניסטריה הנודעת לשמצה, שם שהו בתנאים גרועים ביותר, סביב ביצות ענקיות שורצות חיידקים קטלניים. רבבות יהודים מתו שם במחלות קשות, ובנוסף, אלפים הושלכו על-ידי הגרמנים הארורים לנהר הדניסטר, שהיה על גבול טרנסניסטריה.

הניצולים האחרונים

מסטראז'ניץ

"שהינו בגטו בסטראז'ניץ, מושפלים ומתייסרים יחד עם תושבי העיר שנותרו לפליטה. בינתיים, העסקנים הנמרצים מתוך היהודים שהיו להם קשרים עם ראשי העיר והשלטון, פעלו שתינתן רשות ליהודי העיר להגר לטשערנוביץ, שם קיוו שתהיה להם הצלה פורתא. טשערנוביץ היתה עיר גדולה ומרכזית, חיו בה 90 אלף יהודים, ועדיין לא הוקמו בה גטאות. אחר השתדלויות רבות ניתנה הרשות להעביר לטשערנוביץ כמה טרנספורטים, ומיד התקבצו רבים מתושבי העיר בתקווה להימנות בין הנשלחים. אמנם, לא כל היהודים היו תמימי דעים עם 'הצלה' זו, כי עדיין קינן החשש בליבם שמא משלוחים אלו יגיעו בסופו של דבר לטרנסניסטריה.

"אבי הק' העדיף להגר עם בני ביתו לטשערנוביץ, משתי סיבות: האחת, כי אביו הר"ק רבי איתמר מנדבורנה זצ"ל ובני ביתו נמצאים שם, והשנית, כי בטשערנוביץ היתה קהילה גדולה של יראי ד', ולכן האפשרויות להצלה ולמחיה גדולות יותר. בנוסף לכך, היה לאבי הק' ידיד נאמן מחסידי אומות העולם בשם 'הברון הירש פלונדר', והוא המריץ את אבי הק' להצטרף למשלוח לטשערנוביץ בהקדם האפשרי. אמנם התכנית השתבשה, כי אחי חיים מאיר חלה במחלת הטיפוס והוכנס לבית החולים. כך יצאו בינתיים שתי משלוחים לטשערנוביץ ולא נסעו איתם, כי לא יכלנו להשאיר את חיים מאיר לבדו בבית החולים עם מחלה מסוכנת ומדבקת כזו. בהמשך התברר כי העיכוב הזה הציל את חיינו, כפי שיוספר להלן.

"גם בימי המחלה הקשה ראינו ניסים גדולים שליוו אותנו בכל צעד ושעל. באחד הימים אמר חיים מאיר לאבי הק': 'טאטע, איך זעה נישט!' [אבא, אני לא רואה]. אבי הק' אמר לו: 'זואס הייסט איך זעה נישט, איך שטיי דאך לייבן דיר?' [איך יתכן שאתה לא רואה, הרי אני עומד לידך]. התברר כי המחלה השפיעה לרעה על ראות עיניו והוא התעוורר ל"ע. אבי הק' נזכר פתאום כי ישנה סגולה מיוחדת לעיניים. לאכול חלמון על ביצה עם מעט סוכר. אך היכן ימצאו בגיהנום זה ביצה. בחסדי שמים התנדב אחד השכנים לחפש ביצה, ומצא. ואכן, כאשר נתנו לאחי לאכול מהחלמון חזרו עיניו לראות כבראשונה.

"כשנודע לברון פלונדר כי לא נסענו לטשערנוביץ במשלוחים הראשונים, הוא הגיע למקום שהותנו בגטו וגער בנו: 'מה עשיתם?! איך לא ניצלתם את זכותכם להימלט ממקום הסכנה?' כעבור שבועיים התארגן משלוח נוסף, ואז החליטו הוריי כי אבי הק' ייסע עם כל הילדים לטשערנוביץ וישהה בבית זקננו רבי איתמר, ואמי תישאר עם אחי חיים מאיר בבית החולים עד שיבריא, ובינתיים, כשאבי היה בטשערנוביץ, הוא יפעיל קשרים כדי להנפיק לאמי ולחיים מאיר אישור כניסה לטשערנוביץ במשלוח הבא. ואכן, במשלוח השלישי נסענו יחד עם אבי הק'

לטשערנוביץ. רק אז נודע לנו גודל חסדי השי"ת שסיבב מן השמים שלא ניסע במשלוחים הראשונים, שכן משלוחים אלו נסעו הישר לטרנסניסטריה ולא חזרו משם לאבוננו.

"באותו ערב שהגענו לטשערנוביץ, תקפו לפתע את אבי הק' כאבי בטן עזים והוא הובהל לבית החולים, שם גילו כי הוא סובל מדלקת אפנדיציט. הוא אושפז בבית החולים לניתוח, שהחלמה ממנו בימים ההם ארכה כחצי שנה. בינתיים אנו הילדים שהינו בבית זקני רבי איתמר, שפרס חסותו עלינו באהבה רבה.

"בינתיים, במהלך התקופה שאבי הק' שכב בבית החולים, כבר החלים אחי חיים מאיר ואמי ע"ה רצתה בכל מאודה לנסוע לטשערנוביץ ולהתאחד עם בני משפחתה. היא שלחה מברק לאבי הק' שיסדר עבורם רישיון לנסיעה, אך כיון שאבי הק' שכב בבית החולים, הוא ענה לה במברק כי אין לו אפשרות לסדר כלום ושתפנה לברון פלונדר שיעזור לה. אמי ע"ה הלכה לברון פלונדר ובכתה לפניו שייסע לה בעת צרתה, ואכן, בראותה את צערה הגדול נשבע לה כי יסדר עבורה את כל הדרוש. הוא עמד בדברו ונסע במיוחד לטשערנוביץ לסדר להם רישיון כניסה, ואף העמיד לרשותם רכב משטרתי שיסיעם.

"אמי ע"ה ואחי חיים מאיר, היו היהודים האחרונים שעזבו את סטראוניץ בשלום, השאר נלקחו לטרנסניסטריה ושם נהרגו כולם על קידוש ה'. לימים נודע כי מתוך חמשת אלפי התושבים, נותרו רק כ-50 איש בחיים.

ידית המסתור והמציל האלמוני

"במשך זמן שהותו של אבי הק' בבית החולים, החלו הרשעים לרכו גם את יהודי טשערנוביץ בגטאות ומשם התחילו לשלוח טרנספורטים לטרנסניסטריה. גם בעת ההיא ראינו שאשפוזו של אבי הק' בבית החולים עמד לנו לטובה, כאשר הצלחנו להתחרט קרוב לשנה בחדרים שונים בבית החולים, במקום לשהות בגטו, וכך ולהינצל מהגירוש לטרנסניסטריה. כעבור כמעט שנה כאשר הטבעת החלה להתהדק הבנו כי לא לעולם חוסן וכבר אי אפשר להישאר בבית החולים, שכן לא ירחק היום עד שיבואו הרשעים לחפש שם ויתפסו אותנו.

"התחלנו לתור אחר מקום מחסה חלופי, ומצאנו בית יהודי נטוש סמוך לביה"ח שדלתותיו היו חתומות כחותמת השלטונות כבית שהוחרם מהיהודים שגורשו לגטו או לטרנסניסטריה. חותמת זו היוותה אישור לכך שהבית ריק מיושבי היהודים. כדי להיכנס לתוך הבית, היה עלינו לחזור מקומת המרתף או מהחלונות, כי הדלת הייתה חסומה כחותמת הממשלתית שמי שהסיר אותה אחת היתה דתו למיתה. בחוץ שרר כפור עז ובתוך הבית לא היו תאורה וחימום, אך בכל זאת היה זה עבורנו הצלת נפשות ממש, כי יהודי הסתובב ברחוב היה נתון למשטה.

"בבית זה היו מעט מוצרי מזון שנתרו מבעלי הבית היהודים שנחפזו לעזוב את הבית עם הגירוש, ואלו היו לנו למשיבי נפש בימים הראשונים. כעבור מספר ימים תם המזון והערב החל לכרסם בנו. לצאת החוצה לחפש אוכל, לא היה אפשרי, כי היתה זו סכנת נפשות. חיכינו אפוא וצפינו לישועת ה' שידענו כי בוא תבוא כפי שהיה ד' אליקנו עמנו עד עתה.

"באותו הימים ראינו מבעד לחרכים אדם לבוש מעיל כפרי מסתובב באופן מסתורי סביב הבית ומחפש פרצה לחזור דרכה פנימה. נשימתנו נעתקה ופחד נורא אפף את כולנו, מי יודע מי הלשין עלינו ומה הן מזימותיו של האיש הזר. לבסוף גילה האיש את הפתח המוסווה וקרא ברומנית: 'אני יודע שיש אנשים בבית למלה, תענו לי! אך אמי ע"ה פקדה עלינו לא להשיב כלום. בינתיים עלה האיש במדרגות ופגש בנו. הוא הודה כי יהודי ואמר לנו: 'לא באתי להרע לכם חילה, אלא להיטיב עמכם. מהיום אדאג לכל מחסורכם!'. האיש הביא לנו מזון ומחיה בשפע, זכרנו שהביא אתו גם עוף מבושל (1) אך מובן שלא נגענו בו כי לא ידענו מי שחטו ובישלו. כך הגיע האיש לבקרנו מידי מספר ימים כשהוא מביא עמו משלוחים עמוסים במזון טרי שהיה יקר המציאות. כעבור שבעה שבועות - סמוך למועד שממילא היה עלינו לעזוב את המקום - נעלם האיש ואיננו. עד היום איננו יודעים מי הוא היה.

"במהלך אותם שבועות ששהינו בדירת המסתור, היתה אמי ע"ה מתגנבת מפעם לפעם לבית החולים לבקר את אבי הק', וגם הוא בא פעם או פעמיים להיות עמנו ולחזק אותנו. זכרנו כי בימי החנוכה הוא התגנב מביה"ח ובה לבקרנו ולקיים מצות הדלקת נרות חנוכה, דבר שכמובן לא היה אפשרי בביה"ח. אלא אשכח לעולם את הלהט וההתלהבות שאפפו אותנו ונגיש להליק את הנרות. המירות והפיטויים 'על הנסים ועל הנפלאות' בימים ההם בזמן הזה קיבלו משמעות מיוחדת ונסכו בנו אמונה עצומה כי ישועת ד' כהרף עין ובמהרה נזכה לצאת מגלות המרה הזאת.

מצבת קברו בהר הזיתים

בנישואיו בארה"ב, נראים מימין: אבי רבינו האדמו"ר מסטראוניץ, רבינו החתן, האדמו"ר הדבר חיים (משמאל) ואביו הרה"ק רבי איתמר מנדבורנא זצ"ל

הרשות נתונה בידם. היו חילוקי דעות בין רבני העיר האם כדאי לעשות כן או להישאר בטשערנוביץ, אך זקני הק' רבי איתמר סבר כי יש לעזוב את העיר. נסענו ברכבת כל הלילה, כאשר כל הדרך קינן עדיין החשש בליבנו אולי זוהי תרמית של הרוסים ולבסוף ישלחו אותנו לגלות בסיביר. אך כשהאיר השחר מצאנו את עצמנו בבוקרסט. משם התפצלה המשפחה, זקני רבי איתמר פנה עם דודי האדמו"ר הדבר חיים מנדבורנא לביתו בסערט, ואילו אבי הק' השתכן בראדוביץ. כעבור תקופה קצרה שבו כולם לבוקרשט, שם התאחדו יחד והתחילו להתכונן לקראת היציאה לארה"ב. כעבור שנתיים נסע זקני הק' רבי איתמר לארה"ב, אליו הצטרפו גם בניו, שבנו כל אחד את חצרו המוארת לשם ולתהילה.

הגית הבר מצוה בבוקרסט

סיפור מעניין המורה על צוק העיתים בו היו שרויים היהודים באותה עת, נקשר סביב היכנסו של רבינו לעול המצוות. היה זה בשנת תש"ד, כשהנער התחיל להגיח תפילין ונחגגה לו מסיבת בר-מצוה חגיגית בבית-המדרש של אביו בבוקרשט. אחד מקרובי המשפחה שהיה בקי בחישובי השנים, העיד כי הנער הינו רק בן שנים-עשרה שנים ולא בן שלוש-עשרה כפי שחישבו בטעות שנבעה ממצוקות הזמן. המשכו של הסיפור המעניין הוא שאביו, שהדבר נודע לו ואומת על ידו, לא רצה לא לא שאביו, שהדבר נודע לו מאום. רק כעבור שנה, כשהגיע התאריך הנכון של הבר-מצוה, קרא לו אביו והודיעו כי נוסעים הם אל הסבא הרה"צ רבי איתמר מנדבורנא על מנת להניח תפילין. לתמיחתו על מה ולמה, סיפר לו אביו דברים כהווייתם וכי למרות שכבר שנה התחנך בקיום מצוות, רק עכשיו נכנס הוא באמת לחיוב מצוות על פי התורה. עתה נתיישרה לרבינו הקושיה, למה במשך השנה כולה לא כיבדו אביו ולו פעם אחת בברכת-המזון על הכוס, בעוד שמדי ליל-שבת היה אביו מכבד את אחד מאחיו, בשל חינוכו המוקפד לא העיז לשאול את פי אביו לפשר הדבר, אולם כעבור שנה נתבררה לו הסיבה שעד עכשיו לא היה בגדר 'חיוב'.

בהגיעו לגיל חמש-עשרה נסע ללמוד בישיבתו של האדמו"ר הק' ה"שפע חיים" בצאנז-קלויזנבורג, וזכה לקרבה מיוחדת מאת ראש-הישיבה.

לאחר שעברו לאמריקה, למד בישיבת "תורה ודעת" אצל הגאון רבי יעקב קמיניצקי זצ"ל, שאף הסמיכו לרבנות בבחורות יחד עם הגאון רבי יהונתן שטייף זצ"ל. מסופר כי בזמן לימודו בישיבה ישב מתחת פנס הרחוב לאחר זמן כיבוי האורות בישיבה. ראש-הישיבה הגר"י קמיניצקי, שראה אותו מחלוץ חדרו אשר בקומה העליונה של הישיבה, ירד אליו ואמר לו שלא בריא לעיניים להתאמץ לקרוא בחושך. עוד מסופר כי משגיח הישיבה היה מעיר את הבחורים לעבודת הבואר מדי בוקר טרם עלות השחר, כשהוא מטפס את כל המדרגות לשם מטרה קדושה זו. אולם את בוארה יצוק אייזיק לא הצליח אף פעם להעיר, שכן באותה שעה הוא כבר היה חוזר מטבילה במקוה לקראת היום החדש...

בט"ו בסיון תשי"ט הקים את ביתו נאוה קודש עם בת דודו האדמו"ר רבי מאיר איקסון האדמו"ר מראמאן זצ"ל, נכדת האדמו"ר זקני רבי איתמר מנדבורנא זצוק"ל. באלול שנת תשי"ט עבר להתגורר בלונג-ביץ שבלוס-אנג'לס, שם הקים את בית-הכנסת "היכל הברכה" על שם סבו האדמו"ר מקאמראן זצוק"ל.

בשנת תשכ"ה עבר לקליולנד שבאוהיו, שם הקים את מוסדות קליולנד הכוללים: בית-כנסת לתורה ולתפילה, ישיבה לבחורים מתחזקים "שלהבת אש", שיעור דף-היומי, מרכז לקרובי רחוקים. ביתו היה פתוח בקביעות להכנסת-אורחים יום יומית.

בחודש אלול תשל"ז הגיע להשתקע בעיר רעננה במטרה להפריח את השממה היהודית בעיר, מאות תושבי העיר באו לתפילות ראש השנה הראשון של הרבי החדש שצולחן כך הוקם הוכשר אוהל מיוחד ברחוב מוצקין, לאחר התפילה עברו אלפי תושבי העיר לברכת השנים אצל האדמו"ר, מיד לאחר החגים הקים האדמו"ר את כולל אברכים הראשון בעיר רעננה.

נודרך ביסורים של אהבה ועלה למרומים ביום שלישי אדר"ח אדר ה'תש"פ, בגיל 88, לאחר כ-59 שנות אדמו"רות. ונטמן בהר הזיתים סמוך לאוהל אדמו"רי בית נדבורנא ובקרבת מקום מנו"כ האדמו"ר מביאן אשר יום הסתלקותו אף הוא בימים אלו - ה' אדר, זיעזיע"כ"א.

"עם תום תקופת שהותנו בדירת המסתור, הוכרחנו לעזוב את הדירה ולהתגורר בגטאות כשאר יהודי העיר. אבי הק' כבר שוחרר מביה"ח והיה עמנו בגטו, שם פתח בית מדרש וחזק את הלכות השבירים של יהודי טשערנוביץ. אחר תקופת זמן מסוימת החייצב מעט המצב והשלטונות נתנו ליהודים לנחל את חייהם בגטו באופן סביר יחסית. אמנם היו עדיין משלוחים לטרנסניסטריה, ואמי ע"ה אף נתפסה מספר פעמים והועלתה לקרון הרכבת עם המגורשים, אך ברגע האחרון הכיר אותה אדם בעל השפעה והצליח להצילה.

מכוס תרעלה לכוס של גאולה

"כך עברנו את כל התלאות הרבות, עד שבחסדי ד' הסתיימה המלחמה ושרידי גולי טרנסניסטריה שבו לטשערנוביץ, ביניהם היו דודי האדמו"ר רבי חיים מרדכי מנדבורנא זצ"ל והאדמו"ר רבי יצחק אייזיק מוושקא זצ"ל. הם השתקעו בטשערנוביץ ופתחו כל אחד בית מדרש משלו וחזקו את העצמות היבשות שנתרו לפליטה.

"זכורני שבגז הפסח תש"ה שלח אבי הק' להציע לאחיו הקדושים לבוא לערוך את הסדר השני אצל אביהם הק' רבי איתמר, ואכן כל האחים והגיסים באו אל בית זקני הק'. עדיין מונח בזכרוני המראה נורא ההוד של אותו ליל הסדר, כשזקני הק' יושב בראש השולחן ולידו ישבו מסובים בניו הקדושים: אבי הרה"ק מסטראוניץ, דודי האדמו"ר הדבר חיים מנדבורנא, דודי האדמו"ר הנחל יצחק מוושקא, דודי האדמו"ר האמונת אברהם מפייטסבורג ודודי האדמו"ר מחרדה (שהיה אז עדיין בחור).

"כעבור שנה בערך, הוציא הרוסים הודעה כי כל אזרחי רומניה הרוצים לעזוב את טשערנוביץ ולעבור לרומניה -

התמונות מארכיון תורת אמת שטפנשט, ארכיון למען ידעו תיעוד רבוה"ק מנדבורנא, ברכת יישי"כ לנכדו הרה"ח צבי פינגול שליט"א

חוברת דוגמה
פרשת שקלים

ספר

שִׁפְת
אֵמֶת

על התורה
ומועדים

הושלמה יצירת המופת
שפת אמת - בני בינה

פרשת שקלים

🌀 תרל"א 🌀

משמייעין כו"ץ, שזה ענין השקלים לעורר נדיבות ישראל, כי בוודאי אין רצון ה' במחצית השקל, רק בהתעוררות רצון פנימי שבין ישראל לאביהם שבשמים, כי יש בכל איש ישראל נקודה פנימית בלתי לה' לבדו¹, וכן הגיד אא"ז מו"ר זצלה"ה על פסוק (שה"ש ז, ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, בתו של אברהם אבינו ע"ה (סוכה מט, ב), שהוא הנדיבות

באחד באדר משמייעין על השקלים (שקלים פ"א מ"א). למה באדר. ויראה שהוא זמן תשובה, כמו אלול סוף השנה, כי גם בניסן ראש השנה (ר"ה פ"א מ"א), ובאדר תשובה מאהבה², לכך מרבין בשמחה (תענית כט, א), שנתעורר רצון ונדיבות בכל איש מישראל, נוזה שאיתא

[א] ראה עוד פורים תרל"ט: וכמו ביום הכפורים נגמר הכפרה ואמר סלחתי (תנחומא כי תשא לא), והוא על ידי תשובה במ' יום, שעל זה נתקן ימי אלול לתשובה מיראה, כמו כן בחדש אדר מאהבה ושמחה זוכין לתשובה. וע"ע לקוטים לר"ח אדר סג, ב ד"ה ר"ח אדר: וכמו חודש אלול מתעוררין בתשובה על ידי בחינת היראה, ומתריעין בשופר שהוא שורש הגבורות מקום דדינין מתערין מינה (ע"י פרע"ח שער השופר פרק ב), כן בחודש הזה מתעוררין בתשובה על ידי בחינת אהבה, ומרבין בשמחה שהוא שורש החסדים מקום ה'מחשבה' אותיות 'בשמחה' כנודע (תקו"ז תקון כ"ב סו, א). וראה עוד שם סה, א ד"ה ר"ח אדר: ראש חודש אדר לשון חוזק, כמו אדיר במרום ה' (תהלים צג, ד; ראה ביצה טו, ב), כי אדר כמו אלול עת רצון לתשובה, באלול קודם ראש השנה בבחינת יראה, ואדר קודם ניסן, שגם כן ראש השנה (ר"ה פ"א מ"א), זמן תשובה מתוך אהבה ושמחה ונדיבות להש"י, ובעל תשובה בחילא סגי (זוה"ק ח"י שרה קכט, א), לכן נקרא בלשון חוזק, והחודש אשר נהפך כו' (אסתר ט, כב), בחינת תשובה [מאהבה] שנעשין זכיות (יומא פו, ב). וע"ע לקמן תרמ"א ד"ה במדרש: וכן התעוררות השקלים באדר, שהוא כמו אלול שנתקן לתשובה מאימת הדין, כן אדר מתוך האהבה, שימי ניסן ממשמשין ובאין, שהוא התחדשות שניתן לבני ישראל, שבחר השי"ת בנו להיות עמו וחלקו, והוציאנו ממצרים להיות לו לעם, לכן חכמינו ז"ל בחכמתם הקדימו פרשיות אלו להיות התעוררות האהבה מלמטה מקודם. וע"י שם משמואל פקודי תרע"ג פרשת שקלים עמ' שלו. [ב] ראה ליקוטים לר"ח אדר סד, א: וזה שאיתא (שקלים פ"א מ"א) באחד באדר משמייעין (מן השמים) על השקלים, ע"ש. וע"י לקמן תרל"ב ד"ה אא"ז: וכן איתא משמייעין על השקלים, גם כן הפירוש שמעוררין משמים לכל איש ישראל לעורר הנדיבות והרצון להשי"ת, ובודאי נשאר גם עתה זה ההתעוררות כו'. וע"ע לקמן תרמ"ד ד"ה איתא: וכימים אלו מתעורר הרצון והנדבה בלבבות בני ישראל, כדאיתא משמייעין על השקלים, היינו כדכתיב (תהלים מה, א) שמעני בת, בני ישראל שנקראו בת נדיב (שה"ש ז, ב), שהם יכולין לשמוע הקולות והתעוררות שיש משמים. וע"י משפטים תרמ"ה ד"ה במדרש. וע"י זכרון שמואל ויקהל ד"ה וכאשר. [ג] ע"י לקמן תרמ"א ד"ה במדרש, ושם הערה קו.

שבישראל^י, וצריך מנעל שלא תתפשט האהבה לחוץ, כי באהבה צריך שמירה יותר^ה, עכ"ד^י, וזה שאיתא (שקלים שם) על השקלים ועל הכלאים, שלא יתפשט לחוץ^י, [אפשר שמעתי גם זה ממנו].

והשקלים היו תיקון לחטא העגל (תנחומא כי תשא ב; שם יא), כי כשנתעורר רצון פנימי כנ"ל, נדחה הכל, כענין [אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת (פסחים פה, ב), וכתוב (שה"ש ח, ו)] שימני כחותם כו'. וכן בכל שנה דכתיב במדרש (תנחומא כי תשא ג) כשקורין פרשת שקלים כו"^ה, ובאדם מתעורר רצון פנימי למסור הכל להשי"ת, רק על ידי שאין לנו בית

המקדש בעונותינו הרבים, ממילא נתעורר אהבת ה' לישראל, ויכולין לשוב בתשובה מתוך שמחה. וניסן ראש השנה ל'חדשים' (ר"ה ז, א), הוא בחינת התחדשות, שבא על ידי שמחה ואהבה להשי"ת:

❧ תרל"ב ❧

ויקהל ופרשת שקלים

ענין הקהילה למצות שבת. כי בשבת מתאחדין ברזא דאחד (זוה"ק תרומה קלה, א), היינו להיות דבוק בשורש החיות^י.

[ד] ראה סוטה י, א; כתובות ח, ב וברש"י שם ד"ה בבריתו; ב"ר נד, ו; אבות דרבי נתן ז, א. ועי' זוה"ק לך פה, א: מן יומא דהוה אברהם בעלמא, דאיהו חמיד ורחים ליה לקוב"ה באהבה, כמה דאת אמר (ישעיה מא, ח) אברהם אוהבי. ועי' סוטה לא, א. [ה] עי' וירא תרנ"ח ד"ה בפרשת, תולדות תרל"ג ד"ה אא"ו, תרמ"ד בפסוק ואלה. וראה שם משמואל וירא תרע"ה ד"ה יקח נא, תצוה תרע"ג ד"ה ענין בגדי כהונה, בהעלותך תרע"ה ד"ה במד"ר אל מול פני המנורה, בשם הרה"ק מקאצק זי"ע. [ו] עי' לך לך תרמ"ט ד"ה בפסוק אל תירא: כי החסד ואהבה צריך שמירה שלא יתפשט יותר מדאי, כמ"ש מו"ז ז"ל פירוש מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב (שה"ש ז, ב), שהנדיבות צריך מנעל כו', וכן כתב בספר תורה אור מהרב (לך יב, א) בפירוש אנכי מגן לך (בראשית טו, א), עיין שם (הובא שם בהערה רלו). ועיין עוד בהעלותך תרמ"ג ד"ה בשם: בשם מו"ז ז"ל... ופירש דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים, פעמיך - הוא התעוררות התלהבות לבות בני ישראל, מלשון פעמון זהב. בנעלים - הוא שזה התלהבות צריך שמירה ומנעול שלא יתפשט בו פסולת. וע"ע פסח סוף תרל"ט. [ז] עי' ויקהל תרל"ה ד"ה בפסוק: ושמעתי מאא"ז מו"ר ז"ל פירוש הפסוק (שה"ש ז, ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, ופירש כי נדיבות הרצון צריך מנעול ושמירה שלא יתפשט הרצון והחשק לדברים אחרים כו'. וזהו פירוש המשנה (שקלים פ"א מ"א) משמיעין על השקלים ועל הכלאים, שלא יתערבו רצונות אחרים לרצון הנדבה. וע"ע לקמן תר"ס. [ח] ז"ל התנחומא: וכן משה למד תורה לישראל והדריכן למצות, ונתן להם סדרי תורה ופרשיות שקוראים בהם בכל שבת ובכל חדש וחדש ובכל מועד, והם מזכירים אותו בכל פרשה ופרשה. ובפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה רבונו של עולם משאני מת אין אני נזכר, אמר לו הקב"ה חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאלו את עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשך, מנין ממה שקראו בענין וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראש (שמות ל, יב), שא את ראש לא נאמר, אלא כי תשא. [ט] ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אתם. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' (שמות לה, א ב). וראה ילקוט ריש ויקהל רמז תח: ויקהל משה, רבותינו בעלי אגדה אומרים מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה ויקהל אלא זאת בלבד, אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפנייהם ברבים הלכות שבת, כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת ושבת כו'. [י] ע"ע

תמיד איך לעשות רצונו ולהתדבק בו, על ידי זה נמשך אחר הראש וההתחלה.

ואא"ז מו"ר ז"ל אמר כי בהמה הולכת ראשה כפוף, וכשאינ עושינ מעשה בהמה נקרא נשיאת ראש". והעצה לזה להיות נמשך אחר שורש החיות כנ"ל, הוא על ידי הביטול ונתנו כו' כופר נפשו, להיות תמיד במסירת הנפש להיות כפרה כדי לעשות נחת רוח להשי"ת.

כל העובר על הפקודים, המה המצות", להיות תמיד הרצון והתשוקה

וכתיב (שמות לה, א) אשר צוה ה' לעשות, והקשו"כ כי בשבת אין מעשה. אך הפירוש הוא על ידי שמירת שבת נמשך מעשה ימות החול אחר השבת, שעל ידי השבת יש עליה לכל ימי המעשה, והוא תיקון המעשה, כנ"ל".

ובודאי צריך להיות כל המעשים רק לתכלית הנקודה שנתעלה להשי"ת, וזה שכתוב (שם ל, יב יג) כי תשא את ראש בני ישראל כו' זה יתנו כו', כי הראש ושכל האדם צריך להיות מנושא להשי"ת, וכשיודע שכל החיות ממנו יתברך וחושב

ויקהל תרל"ט: כי ויקהל הוא הכלל, והוא עצמו בחינת השבת דמתאחדין ברזא דאחד (זוה"ק תרומה קלה, א), וזה עצמו בכלל אלה הדברים אשר צוה (שמות לה, א), פירוש הקהילה שהזכיר מקודם שהוא בחינת השבת כנ"ל. ועי' לקוטים ריש פרשת ויקהל: ויקהל משה כו' (שם), ברש"י ז"ל על ידי דיבורו נאספם כו', וי"ל כי הם הדברים המפורשים בתורה אלה הדברים כו' (שם), כי על ידי קבלת שבת נתאספו ונקהלו, כי נקודת שבת מאסף ומקהיל את בני ישראל, כמו שאיתא (זוה"ק תרומה קלה, א) דאתאחדת לתתא ברזא דאחד כו' בעמא קדישא כו'. וזה שכתב [התרגום] ואכניש, שעל ידי מצות שבת נקהלו ממילא להיות אחד כנ"ל, ותכלית ענין שבת הוא היחוד הנ"ל. ועי' פרשת החודש תרל"א: כתיב ויקהל קודם מצות שבת, כי בשבת מתאחדין ברזא דאחד, זה עיקר ענין שבת להיות כל הרצונות וכחות האדם דבוקין בשורשם, שהוא נקודה הפנימיות חיות השי"ת שיש בכל אדם, כמו שכתוב (בראשית ב, ז) ויפח באפיו כו', וזה ענין השביתה בשבת, [וכן כתוב בזה"ק על פסוק (שמות טז, כט) אל יצא איש ממקומו, עיין שם בפרשת ויקהל (רו, א)]. וע"ע קרח תרל"א ד"ה בזה"ק: ואיתא (זוה"ק תרומה קלה, א) קוב"ה לא יתיב על כורסיא דיקריה עד דאתעבידת ברזא דאחד, והוא בשבת שכל הנבראים עולים ונכללים בנקודה זאת שנקרא רזא דאחד, שהוא חיות פנימי שבכל הנבראים, ובשורש הכל רק נקודה אחת, ונקרא רזא דאחד... ויש ללמוד מק"ו דלא יתיב כו', מכל שכן ששום אחד מישראל לא יוכל לקרב עצמו בלי ביטול לכללות ישראל, שעל ידי זה יוכל להבטל ולהכלל בשורש חיות הכל כנ"ל. [יא] עי' אבן עזרא הקצר: כי 'אלה הדברים' על מצוות שבת... והנכון בעיני ש'אלה הדברים' הם דברי מעשה המשכן וכליו, על כן אמר 'לעשות אותם'. ועי' רמב"ן ואוה"ח. ועי' אבן עזרא ורבינו בחיי ואוה"ח כי תשא לא, טז, ועי' לקוטי תורה להאר"י שם. ועי' יתרו תר"נ ד"ה בפסוק זכור, כי תשא תרל"ה ד"ה אא"ז, בשם החי' הרי"ם זצ"ל; ליקוטים סוף ח"ב בהשמטות לפרשת ויקהל. [יב] עי' לקמן תרל"ח ושם הערה עט. [יג] "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה' וגו'. זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקדש" וגו'. [יד] עי' ספר הזכות לשבת שקלים: הבטחה גדולה יש לנו במדרש (תנחומא כי תשא א) שכל שנה כשקורין פרשת שקלים משה רבינו ע"ה זוקף ראשן של ישראל, כי אדר חודש של שמחה לישראל, וכתיב (תהלים צו, יא) ולישרי לב שמחה, וצריך קודם לישר לבו, ומה שנוטים לבהמה דברים של עולם הזה הוא כפיפת ראש, ומשה רבינו ע"ה בזכותו נותן הש"י דעת לשוב בתשובה שלימה לישא ראשו כאדם למעלה שהוא מג' שכמלאכי השרת [טו] עי' זוהר חדש כי תשא מג, ב.

לקיים רצונו יתברך 'מחצית' השקל על כל פנים, עשה רצונו כרצונך (אבות פ"ב מ"ד), ובכל מעשה לא יהיה לכוונת עצמו, רק הראשית להשי"ת, וממילא נמשך הכל אחריה, וכשהוא מחצה על מחצה, מדה טובה מרובה (יומא עו, ב), ומטה כלפי חסד (ר"ה יז, א), ויוכל על ידי זה להתבטל כל הרצונות אליו יתברך, כמו שאיתא (ביצה טו, ב) חלקהו חציו לה' כו'".

והראה הקב"ה למשה רבנו ע"ה מטבע של אש כו' (במ"ד יב, ג), כי מטבע הוא על שם הצורה", ובכל דבר יש גשמיות והוא החומר, והפנימיות שהוא הצורה, וצריכין לשמור האש וההתלהבות רק לפנימיות, כנ"ל:

אא"ן מו"ר ז"ל אמר על שקודם העגל כתיב שבת אחר מעשה המשכן, ואחר כך נכתב שבת מקודם". כי מקודם החטא היו זוכין לשבת על ידי מעשה החול, והוא הקדמת נעשה לנשמע, ואחר כך היה התיקון לעשיה על ידי שבת, שהוא מה שאיתא במדרש (שמו"ר כו, ט) הזהירו בנשמע", שבשבת יש התעוררות מהשי"ת, כמו שכתוב (שמות לא, יג) לדעת כי אני ה' מקדישכם, ויכולין לתקן המעשה על ידי השמיעה בשבת כו', עיין שם".

וכן איתא (שקלים פ"א מ"א) משמיעין על השקלים, גם כן הפירוש שמעוררין משמים לכל איש ישראל לעורר הנדיבות

[טז] עי' לקמן תרס"ד: וצוה ליתן מחצית השקל, להיות על כל פנים בחינת בינוני, וזה ענין עשה רצונו כרצונך (אבות פ"ב מ"ד), על כל פנים, ואז יעשה רצונך כרצונו (שם), ומטה כלפי חסד (ר"ה יז, א), ועל ידי המחצית זוכין אל השלימות ונמשך כל הרצונות אחר זה הרצון, כי נפש פירושו רצון, כמו יש את נפשכם (בראשית כג, ח), ושק"ל גימטריא נפ"ש (בעל הטורים כי תשא ל, יג), וצריך להיות על כל פנים מחצית השקל תרומה לה'. וע"ע לקמן תרל"ד ד"ה נתקשה, תצוה תרל"א ד"ה ובמדרש. [יז] עי' ב"מ מה, ב דאין מטבע נעשה חליפין, דדעתיה אצורתא, ע"ש. ועי' בכורות נא, א דלמחצית השקל צריך מטבע עם צורה. ועי' לקוטים השמטות בסוף ח"א לפרשת לך ד"ה כתב המהר"ל. [יח] בפרשת כי תשא כתיב קודם מלאכת המשכן (ל, יז - לא, יא), ואחר כך ציווי השבת (לא, יב - יז), אמנם אחר מעשה העגל בפרשת כי תשא, כתיב בפרשת ויקהל קודם ציווי השבת (לה, ב - ג), ואחר כך מלאכת המשכן. וכל זה לדעת הזוה"ק ויקהל קצה, א (ועי' אור החמה שם ד"ה והרח"ו) והרמב"ן ויקהל לה, א; צו ח, ב דהפרשיות נאמרו כסדרן, דלא כתנחומא תרומה ח ורש"י כי תשא לא, יח]. [יט] ז"ל המדרש: אמר הקב"ה שני כוסות מזגתם בסיני, נעשה ונשמע, שברתם 'נעשה', עשיתם לפני עגל, הזהירו ב'נשמע', הוי שמעו דבר ה' בית יעקב (ידמיה ב, ד). [כ] עי' ספר הזכות פרשת ויקהל: כי מה שכתב במדרש (שמו"ר כו, ט) אבדתם נעשה שמרו נשמע, על כרחך אין הפירוש 'נשמע', ח"ו שלא לעשות, ועל כרחך 'נשמע' ועל ידי זה 'נעשה', רק אבדנו הקדמה של נעשה לנשמע, שהיו הגופים מזוככים כמלאכי השרת (עי' לקמן הערה רסד), שמוכנים רק לעשות, ואין להם חיות זולת זה. וזה הוא קמי שבתא (עי' פרע"ח שער השבת פרק א), ששבת הוא החכמה ובינה של כל הימים, ואם היה נשאר הכתרים מהקדם נעשה לנשמע, בוודאי שעל ידי הכנה 'נעשה' דחול היה ה'נשמע' בשבת קודש באופן המעולה, אולם אחר כך נשאר שעל ידי 'נשמע' דשבת קודש יהיה הארה אחר כך ל'נעשה' כראוי... ויתן שבת קודש ברכה למעשה המשכן. וע"ע לקוטים ויקהל עט, ב ד"ה בפרשת: בפרשת תשא הקדים ציווי המשכן לשבת, ובויקהל מהופך, והענין כבר קדמני בכתבי אא"ז מו"ר זצלה"ה בלשונו הנסתר בפרשת ויקהל. וביאור הענין, כי בחינת משכן הוא נדבת ישראל, והוא בחינת נעשה, אתערותא דלתתא, קודם השמיעה שהיא הארה הבא משמים. ושבת היא קביעא וקיימא (פסחים קיז, ב), כי השי"ת קידש השבת,

להיות מוסר לצבור יפה יפה, עיין שם^ט. הפירוש, להיות רק לשם שמים ולא לגרמייהו, ומי שרוצה באמת רק לעשות נחת רוח להשי"ת, אין הפרש בין על ידו או על ידי חברו^כ, וכל המעשים צריכין להיות רק כדי להעלות כלל ישראל אליו יתברך, ועל ידי זה יש לו חלק גם כן, ובלא זה אין לו חלק, ואינו מתקבל בקרבנות ציבור. ולהיות עולה לה' בפני עצמו, על זה אמרו (אבות פ"א מ"ד) כשאני

והרצון להשי"ת^כ. ובודאי נשאר גם עתה זה ההתעוררות, כמו שאיתא במדרש (תנחומא כי תשא ג) שמשוה רבנו ע"ה זוקף ראשן של ישראל כו'^כ, וכנ"ל^כ שעל ידי הנדיבות שנותנין הכל להשי"ת, ומבררין כי הכל ממנו יתברך, על ידי זה נדבקין בשורש החיות, וממילא הם מתרוממים אליו יתברך.

ובנתינת מחצית השקל היה צריך

ואינו תלוי בעבודת ישראל לבד ענין תוספת שבת, אבל קדושת השבת מעצמו, והוא הארת הש"י לישראל. ולזאת קודם החטא היה הרצון להיות בחינת השבת אחר בחינת המשכן, ועל ידי נדבת המשכן יזכו למעלת השבת, ואחר החטא שנאמר (שמו"ד כז, ט) קלקלתם נעשה הזהירו בנשמע, ופירש א"ז מו"ר זצלה"ה פירוש נפלא, כי אין הפירוש 'נשמע' לחוד, רק לבוא לבחינת 'נעשה' על ידי 'נשמע'. והוא התעוררות מן השמים שבא מקודם, והוא בחינת שבת כנ"ל, לכך נאמר מקודם ציווי השבת לזכות על ידי זה לבחינת המשכן, כנ"ל. וע"ע פרשת החודש תרל"א ד"ה כתיב. [כא] ראה לעיל הערה ב. [כב] הובא לעיל הערה ת. [כג] ראה דיבור הקודם. [כד] עי' שקלים פ"א ה"ג; מנחות כא, ב; ערכין ד, א; מנחת חינוך מצוה רצב אות ד. [כה] עי' רש"י ב"מ קיח, א ד"ה ורבנן: חיישי שמא לא יהא בלבו למסור יפה יפה בלב שלם, דנוח לו שיקרבו 'משלו'. ועי' קרח תרנ"ו ד"ה ויקח: עולם הזה נקראת עלמא דפרודא (וזה"ק שלח קנט, ב), שכל הנבראים יש לכל אחד בחינה לעצמו, ולכן כולא קטטה (ב"ר ח, ה), אבל בני ישראל זוכין אל השלום בכח התורה, וכל עובד ה' לשמו יתברך כדי להיות נגמר רצונו יתברך בעולם, אם מתכוון באמת לשם שמים, אין בו שום קנאה על חברו, כי מה האדם שיהיה מעשיו מתקבלים בשמים, רק מכלל ישראל נגמר רצונו יתברך בעולם, ולכן צריך כל אחד למסור חלקו יפה יפה לצבור, וממילא אין הפרש אצלו בינו לבין חברו. וזה היה מדת אהרן, אוהב שלום ורודף שלום (אבות פ"א מ"ב), לכן בחר בו הקב"ה לכהן, ולכן כתיב (במדבר טז, יא) ואהרן מה הוא, כי לא היה נפרד כלל לעצמו וכל מעשיו מסר לצבור, אבל בקרח כתיב (שם א) ויקח, לעצמו (עי' רש"י שם), ואפילו יהיה גדול שבגדולים כשהוא לעצמו מה הוא. וכתיב (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך אני ה', ואמרו (תו"כ שם) זה כלל גדול בתורה, רש"י (שבת לא, א ד"ה דעלך) פירש רעך זה הקב"ה, והיינו כשעובד ה' לשמו יתברך ממילא אוהב את חברו העובד ה' כמוהו, וזה כלל גדול בתורה, רעך הקב"ה ורעך ממש הכל אחד. וע"ע וארא תרמ"ג ד"ה בפסוק והוצאתי: כי אהבת ישראל תלוי בקבלת מלכות שמים כראוי, להיות כל הרצון לעשות רצון אבינו שבשמים, ואז כל אחד מבקש עבודת חברו, כמו מלאכי השרת שנותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליוצרים, וכמו י" בני אדם עוסקין בעסק אחד, לא יעלה קנאה ושנאה במה שכל אחד מתגבר לעשות בהעסק ככל יכולתו, ואדרבה כך רצון כל אחד ואחד, לכן ואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה. וראה באר מים חיים פרשת לך לך יב, ז: כי הנה אמרת פירוש מאמר הלל הנשיא שאמר (אבות פ"א מ"ד) אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני וכו'. כי הנה שתי סוגי אנשים נמצאים בבחינת עבודת הבורא, האחד יחפוץ רק שהוא יעבוד להבורא והוא יעשה כל העשיות, ורעה עינו באחיו אם יראה כי גם הוא עובד לה', כי חפץ באהבת נפשו להיות בן יחיד בעבודה מה שאין זולתו דומה לו, ואף אצל הקב"ה חפץ הוא שהוא בלבד ימצא חן אצלו הוא ולא אחר, ורודף וחוטף את כל המצוות מזולתו כאשר יוכל, שלא יעשה שום אחד דבר כי אם הוא לבדו, וזה מורה כי גם לכבוד עצמו דורש, שימצא חן בעיני המקום בכדי לשלם לו שכר

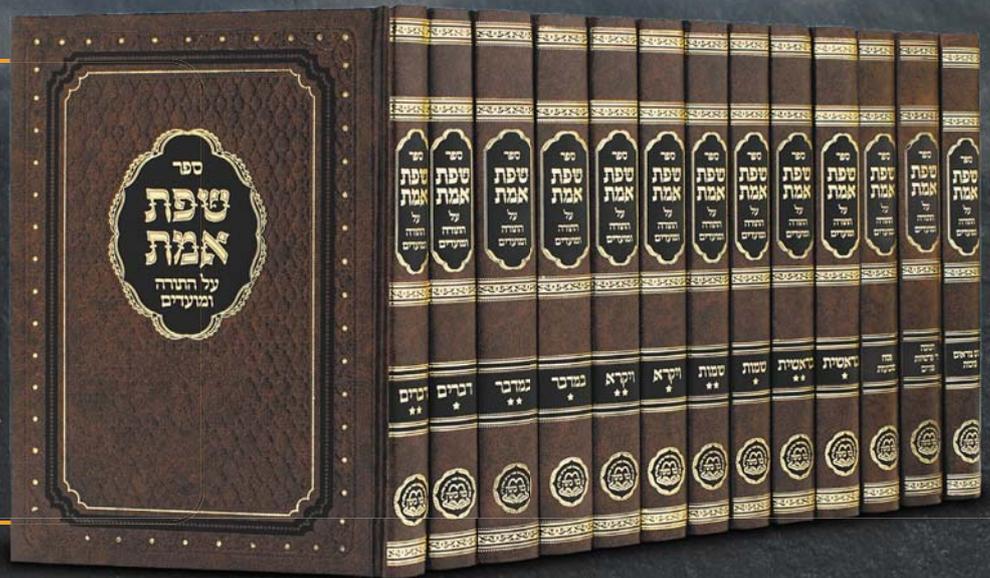
לעצמי מה אני, ופירש א"ז מו"ר ז"ל חז"ל (מגילה כט, א) קבעו לקרות פרשת הכוונה, להיות כל מעשיו לכללות ישראל^כ, כנ"ל: שייכות לשבת. כי הנה איתא (פרי עץ חיים

טוב בעולם הזה או בעולם הבא, להיות גדול בעיני הקב"ה משאר חבריו ורוצה בתפארתו. ואמנם סוג השני הוא האוהב לה' יתברך אהבת אמת צלולה וברורה בלי שום דופי, ומגמתו רק לעשות נחת רוח לפניו ולגרום יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה תמיד, ולכן אם הוא רואה מחבירו איזה דבר טוב שעובד לה' יתברך ימולא שמחה ונחת, ותדשנה עצמותיו במה שעל ידי זה יגיע נחת רוח לבורא עולם, ויבוא הטוב מכל מקום, וזה כל מגמתו, וכשרואה דבר מצוה ביד חבריו אינו רודף דוקא לחזור לסבב שיבוא לידו, כיון שגם על ידי חבריו יהיה זה הנחת רוח. וכדמיון אחד האוהב את חבריו אהבת אמת אז ישמח ויתענג בכל הטובות שיגיע לו יהיה ממי שיהיה, כיון שלאוהבו טוב בזה, ואדרבה יאהב למי שעשה טובות לאוהבו, ולא כן אם אינו אוהב חבריו אהבת אמת רק לפנים, אז רק יראה לפניו שהוא עושה לו טובות ומשתדל בעבורו, כי מצפה על ידי זה לתשלום גמול מאתו או למצוא חן בעיניו, ולא יתענג כלל אם אחר יעשה לו טובה. וזהו שאמר אם אין אני לי, כלומר, כשאין כוונתי בעבודתי למעני למען טובתי או להגדיל תפארת, אז - מי לי, פירוש, מי שעושה ועובד ה' יתברך הכל לי הוא, ואני שמח ומתענג בזה כאילו אני עשיתי, כיון שבין כך ובין כך יגיע נחת רוח לבוראי, מה נפקא מינה אם הוא מאתי או מאחר, כיון שאין כוונתי למעני. וכשאני לעצמי, פירוש, אם כוונתי בעבודה לעצמי למען טובתי, אז - מה אני, פירוש, אפילו זה שאני עושה מה הוא, כיון שכוונתי למעני, איני עובד אלא לעצמי ולא לבוראי, ומה היא חשובה. וראה עוד שם פרשת תצוה ד"ה א"י ואתה הקרב: מי שאוהב את ה' יתברך לא אהבת עצמו בשום אופן, אין חילוק לפניו כלל וכלל בעשיית המצוות אם הוא עשאה או אחרים עושין, ויבוא הטוב מכל מקום, אחרי שעל כל פנים יגיע נחת רוח לבוראו מזה, וזה הוא עיקר עבודתו לעשות נחת רוח לפניו, ומה לו אם יגיעו נחת רוח ממנו או מחבירו. כי זה שאין בחינת האהבה שלם אצלו, רוצה הוא דוקא שהוא יזכה בכל המצוות, ויחטוף כל המצוות מזולתו לידו אף בעולה ובקטטה, ואינו מתענג כלל במה שרואה חבריו עושה מצוה ועובד ה', כי היה חפץ שלא יעבוד ה' כי אם הוא, להיות יחיד בעיני המקום ולמצוא חן בעיניו על זולתו, ועל כן מסבב שיגיע כל המצוות לידו, ולא יעשה בה אדם דבר כי אם הוא. אבל לא זו אהבת אמת, אבל האוהב את בוראו אהבת אמת, שמשתוקק שיגיע נחת רוח לבורא עולם, לא ישתדל כלל לחטוף המצוה מזולתו שהוא יעשנה, כי אין נפקא מינה אליו כלל אם הוא יעשנה או אחר, ויבוא הטוב מכל מקום, שיהיה נחת רוח למי שאמר והיה העולם. ועל כן אומרים בקדושה של יוצר אצל קדושת המלאכים וכולם מקבלים עליהם וגו' ונותנים באהבה רשות זה לזה להקדיש ליוצרם נחת רוח וגו', כלומר לפי שמלאכים אין בהם לא קנאה ולא שנאה וכו' (ראה ויק"ר ט, ט; דב"ר ת, יב), ולא יחפוץ אחד להיות גדול מחבירו אף בעיני המקום, ועל כן נותנים באהבה רבה רשות זה לזה להקדיש וכו', כי כל כוונתם שיגיע הנאה לבורא עולם יהיה ממי שיהיה מאתו או מזולתו. ועי' אורחות צדיקים ריש שער ט, הובא בראשית חכמה שער האהבה פרק י אות מא. [כו] עי' תרומה תרל"ב ד"ה במדרש: [ויקחו לי תרומה] מאת כל איש (שמות כה, ב), להיות כל מעשה האדם בכללות ישראל, כדי להיות לו יתברך נחת רוח מבני ישראל, וכשמכניס עצמו בכלל ישראל, מעשיו מתרוממים אליו יתברך, ויכל איש הוא כלל ישראל כמו שכתוב (דברים כט, ט) כל איש ישראל, אשר ידבנו לבו (שמות שס), כי מי שאינו כך אינו בכלל איש ישראל, כי כפי הכנת עצמו זוכה להיכנס בכלל איש ישראל. וא"ז מו"ר ז"ל פירש המשנה (אבות פ"א מ"ד) אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני, כי כל איש נברא על דבר מיוחד, ומכל מקום לא להיות לעצמו, רק לבטל מעשיו להכניס עצמו לכלל ישראל כנ"ל. והוא כלל הצריך לפרט, ופרט הצריך לכלל, וזה שכתוב כל איש אשר ידבנו לבו כו'. ועי' ספר הזכות פרשת כי תשא; בחקותי תרל"ב ד"ה א"ז, תר"מ ד"ה במדרש, תרמ"ז ד"ה במדרש. [ועי' ספר הזכות פרשת נשא: כמו שאינו יכול יחיד להקריב קודם התמיד, רק כשיקריב עולת הציבור שוב עליה השלם (פסחים נח, א), כל יחיד יקריב ליכלל בכלל

זיהי אור

להאיר ולהחיות את הנפש בכל שטיק'ל 'שפת אמת'

יצירת המופת
שמאפשרת
לכל יהודי
להתענג על
מתיקות עומק
דברי השפת אמת

מבצע ענק לרגל השלמת כל הסט

מחיר מוזל ומשלוח עד הבית:

סט מועדים 3 כרכים

במקום
ש"ח 180 **ש"ח 120**

סט על התורה 10 כרכים

במקום
ש"ח 600 **ש"ח 425**

סט תורה ומועדים 13 כרכים

במקום
ש"ח 780 **ש"ח 500**

להזמנת חייגו 02-6-429-426

אפשרות
לפריסת
תשלומים

להזמנת מרוכזות: 0548491803

להזמנת במייל: 6429426@gmail.com

מלאכת המחשבת שיצרה את יצירת המופת הפותחת צוהר לעומק דברי השפת-אמת:

השוואות לספרי
קדמונים ותלמידי
הבעש"ט

הערות
ועיונים
עשירים

השוואות והשלמות
מתוך השפת אמת
במקומות אחרים

השלמת
הפסוקים
ולשונות חז"ל

פיסוק
וחלוקה
לקטעים

מישפטים שבת שקלים

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 618 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.
השיעור מועבר בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת בניסה: 777.

עלון מס' 505 שנה י' א העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב בן מרים זצ"ל ב"ו שבט תשפ"א

999 ה'תשפ"א

המשפט 999 ה'תשפ"א

שבת פרשת משפטים היא גם שבת שקלים, מאחר שתקופת השנה הסמוכה לחודשים אדר וניסן, היא העונה של "ארבע הפרשיות", בה קוראים בארבע שבתות מסויימות, קריאה מיוחדת בנוסף על פרשת השבוע, (הנקראת כסדר). בשבתות אלו מוציאים שני ספרי תורה.

בראשון, קוראים פרשת השבוע ובשני, קוראים למפטיר את הפרשה (מארבע הפרשיות) השייכות לאותה השבת. לכל אחת מארבע הפרשיות, יש גם הפטרה מיוחדת בנביא.

ארבע הפרשיות הן: א. פרשת שקלים - (כי תשא) ב. פרשת זכור - (זכור את אשר עשה לך עמלק) קוראים בשבת שלפני פורים. ג. פרשת פרה - (זאת חוקת התורה) קוראים בשבת שלפני פרשת החודש. ד. פרשת החודש - (החודש הזה לכם ראש חודשים) - קוראים בשבת שלפני ר"ח ניסן.

mita

מישפטים - תוכן ענייני הפרשה

- א. הלכות עבד עברי, עבד נרצע, ואמה עבריה (כא א-יא).
- ב. משפט רוצח במזיד וגלות רוצח בשוגג לעיר מקלט.
- ג. עונש החובל באביו ובאמו, הגונב נפש, ומקלל אביו ואמו.
- ד. תשלומי אדם שהזיק (נזק, שבת, ריפוי, צער ובושת), דיני ממית עבדו, דין דמי וקדוה, ויצאת עבד כנעני בשן ועין שהשחית אדונו.
- ה. דיני שור תם ושור מועד שהרגו אדם, עבד ובהמה, חיוב החופר בור או המסיר כיסוי בור בתשלום נזקי הבור.
- ו. דיני הגנב, ותשלומי הגונב שור ושה (כפל) וטבחו או מכרו (ארבעה וחמשה).
- ז. דיני תשלומי נזקי בהמות בשן ורגל ונזקי האש.
- ח. דיני השומרים ושבועתם: שומר חנם, שומר שכר, שואל ושוכר.
- ט. דיני המכשף ועובד עבודה זרה (כב, יז-יט).
- י. איסור לצער גר, אלמנה ויתום בדיבור ובמעשה, והעונש.
- יא. איסור למלווה לנהוג כנושה, איסור רבית, ודיני משכון.
- יב. האיסור לקלל (כל אדם, ובדאי שלא את החשובים יותר ממנו שבעם ישראל).
- יג. שלא לאחזר נתינת תרומה ביכורים ובכור.
- יד. איסור טריפה (ונתינתה לכלב - כהכרת הטוב) איסור קבלת לשון הרע.
- טו. הלכות עדות, והלכות הסנהדרין.
- טז. השבת אבידה, איסור שקר, ואיסור קבלת שוחד.
- יז. אזהרה נוספת שלא ללחוץ את הגר.
- יח. מצות שמיטה, ואיסור הזכרת ונתינת כבוד לעבודה זרה.
- יט. שבת, פסח, ביכורים, וסוכות. איסור בשר בחלב.
- כ. הבטחות ה' בכיבוש ארץ ישראל, וברכותיו אם ישמרו את התורה.
- כא. פירוט סדר קבלת התורה - נעשה ושמע, ברית התורה. עליית משה רבינו להר סיני לארבעים יום.

פרשת משפטים ברובה עוסקת במצוות שבבין אדם לחבירו, ויש בה 53 מצוות מכלל תרי"ג המצוות.

המצוה הראשונה שמופיעה בפרשה היא מצוות שילוח עבדים - עבד עברי, כפי שכתוב: "כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שְׁנַיִם יָעֲבֹד וּבְשִׁבְעַת יָצָא לְחֻפְשֵׁי חָנֻם" ... אין זו הפעם הראשונה בה ה' מצווה את בני ישראל על מצוות שילוח עבדים; הפעם הראשונה היתה קודם מעמד הר סיני, בעודם במצרים. וכך אומר הנביא ירמיה (לד, יג-יד): "כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲנֹכִי כָרַתִּי בְרִית אֶת אֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הוֹצֵאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים לְאָמַר; מִקֵּץ שְׁבַע שָׁנִים תִּשְׁלַחֻוּ אִישׁ אֶת אַחִיו הָעִבְרִי אֲשֶׁר יִמְכַר לָךְ, וְעִבְדְּךָ שְׁשׁ שָׁנִים, וְשִׁלַּחְתּוּ חֻפְשֵׁי מַעֲמָד".

לכאורה, תמוה! היכן מצאנו שה' כרת ברית עם בני ישראל ביום צאתם ממצרים על שילוח עבדים? והנה, הפעם הראשונה בה נצטוו על ענייני עבדים מופיעה בפרשת משפטים, שזמנה אחרי מתן תורה.

התלמוד ירושלמי (ראש השנה ג ה) משיב על התמיהה: בני ישראל אכן נצטוו ציווי כללי על שחרור עבדים ביום צאתם ממצרים, וכעת, בפרשתנו, מופיעים הפרטים בהרחבה. התלמוד מבסס את דבריו על הפסוק: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן, וַיֹּצִיֵא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶל פְּרַעֲהַ מִלְּפָנֶי מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות ו, יג).

הפסוק לא מובן, כתוב שהקב"ה ציווה את משה לצוות את בני ישראל, ולא כתוב מה ציווה. כותב התלמוד ירושלמי: "על מה ציווה? על פרשת שילוח עבדים". מה היה "דחוף" לצוות אותם על מצווה זו טרם השחרור ממצרים? מדוע לא נצטוו על כך במתן תורה, יחד עם שאר המצוות?

והביאור בזה כך, כשהקב"ה ציווה את בני ישראל על שילוח עבדים, ידע ה' יתברך שיהיה קשה מאוד לאדם לשלוח את עבדו לחופשי. לא קל לשחרר עבד לאחר 6 שנים שבו האדון והעבד התרגלו האחד לשני. האדון לא באמת מרגיש את כמיהתו האדירה של העבד לחירות, ולכן יש חשש שלא ישחרר אותו בזמן המיועד.

הקב"ה רצה להמחיש לבני ישראל את כמיהתו של העבד לחופש, לשם כך דווקא בשעה זו שבני ישראל עומדים לצאת מעבדות לחרות, וכשהם חשים על בשרם את הכמיהה לשחרור - הקב"ה מצווה אותם על שחרור עבדים. אז, כשרגש החירות פועם בעוצמה, ליבם היה פתוח להבין את המצווה הגדולה של שילוח עבדים, ומצווה זו לא תמוש מזכרם אף לאחר שישתחררו.

ומוסיף הרב שמואלביץ זצ"ל: לכל אדם יש רגעי התעוררות, הרגשות נעלות, רצון להתרומם, להשתנות. חובה עלינו לשמר את אותם רגעים לבל יתפוגגו. אמנם, טבע העולם שייחלשו וייעלמו, אבל לפחות ברגעי מבחן, נשתדל לזכור אותם ככל שנוכל, לרענן את הזיכרון ולהפיח מחדש את ההתעוררות שהיתה בעבר. כך כשאדם מזכיר לעצמו רגעי ההתעלות, יוכל לקנות את עולמו.

ללמדנו, כשיש ציווי לעשות מצוה ולא משנה מה היא ובאיזו תדירות עושים אותה, עלינו לעשותה במידי ועם הרבה רגש כאילו זו היתה הפעם הראשונה, כפי שאמר דוד המלך ע"ה (כז, ז): "אֶחַת שְׁאֵלְתִי מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, שְׁבִתִּי בְּבֵית ה' כֹּל יְמֵי חַיֵּי לַחַזוֹת בְּנֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלֹ".

"אם כסף תלוה את עמי את העני עמך..."

(כב, כד) - בהלה ב'בייסימינט' - סיפור מדהים

הסיפור המופתי הבא, הגיע בעדות אישית ממקור נאמן מהרב נטע שלמה זילבר מניו יורק, אשר שלחו אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. ומעשה שהיה כך היה: בשכונת מגורים שקטה בפאתי מונסי שבניו יורק, התגורר ר' קלמן א. שנודע בקרב מכריו ורעיו כיהודי ירא שמים, המוצא את פרנסתו ביבוא מסין. כמה פעמים בשנה, נפרד ר' קלמן ממשפחתו וממכריו, ועולה על המטוס בואכה בייג'ן הרחוקה, שם הוא רוכש סחורה מגוונת במחירי מציאה, אותה הוא מוכר בארצות הברית ברווח נאה, ומכאן פרנסתו. במשך שנים התנהל מסחרו של ר' קלמן על מי מנוחות, עד להסתבכות אחת. היה זה באמצע החורף, ר' קלמן הופתע לגלות כי הפעם חושיו המחודדים לא עמדו לו, והסחורה שייבא בראשית החורף היתה פחותת ערך ומעוטת איכות. הוא נאלץ להשיב את הכסף לרוכשים, ומצא עצמו - לראשונה בחייו - מתמודד עם חוב ענק...

פרנסתו של ר' קלמן ניזוקה קשות, אך חששו העיקרי היה לקראת הנסיעה הבאה. הן כדי לנסוע לסין לייבא סחורה, הוא זקוק לסכום עתק, רבבות דולרים במזומן. בדרך כלל לא היתה לו כל בעיה בכך - כי סכום הכסף עמד הכן מהכנסות מסע היבוא הקודם. אלא שהפעם - הכסף איננו, מה עושים? כיצד מתמודדים? ומהיכן תתפרנס המשפחה עד לשיקום העסק מהנזקים הקשים? שבועות מספר התהלך ר' קלמן, כשעננה מרחפת מעל ראשו, עד שחש שאין עוד ברירה. ביום רביעי אחד, החליט לקום ולעשות מעשה, על אף אי הנעימות הרבה שבדבר. בראש חפוי ועיניים מבווישות, ניגש בבית הכנסת לידידו ר' משה, וביקש לשוחח איתו על נושא חשוב. "ר' משה", פתח ר' קלמן, "סליחה אם אני מטריח אותך, אך יש לי שאלה חשובה..." בדקות הקרובות, פרש ר' קלמן את מצוקתו, על העסק שנתקע, הנזקים הקשים, דאגת הפרנסה, והמסע הבא שלא יכול לצאת לדרך בלי מזומנים ביד. לבסוף, העז לשאול: "אולי יש לך להלוות לי כסף לזמן מה?" התמודדות קשה התחוללה באותם רגעים בליבו של ר' משה. הוא יודע היטב כי ב'בייסימינט' (במרתף ביתו), נמצאת קופסת הנעליים הישנה, אותה הסב זה לא מכבר לכספת מאולתרת, ובה הטמין קרוב למאה אלף דולרים שהוא שומר לנישואי בתו. הסכום הזה יכול להציל את ר' קלמן עכשיו ולחזור זמן רב לפני שבתו תתארס, אך מנגד - יש גם את הסיכון שמי יודע מה יהיה בעסקים, ואולי ר' קלמן יפסיד שנית, ואולי ואולי... ואולי רק אחרי דקות ארוכות של מחשבה התאזר ר' משה בגבורה: "יש לי בבית", הנמיך את קולו, "סכום עתק, קרוב למאה אלף דולר, שחסכתי במשך השנים לצורך נישואי בתי הבכורה. עד אז יש עוד קצת זמן, ואני סומך עליך ובטוח שתצליח, ולכן אני מוכן להלוות לך את הכסף במלואו למשך חמישה חודשים. עד אז - תעשה בו עסקים ותראה ברכה והצלחה!"

עודם מדברים, וכבר עלו שניהם לביתו של ר' משה. ר' קלמן התבקש להמתין בסלון, בעוד ר' משה ממהר לרדת ל'בייסימינט'. להפתעתו, הוא מבחין כי עוזרת הניקיון היתה חרוצה במיוחד בפעם זו, וכבר ניקתה את ה'בייסימינט' ללא התראה מוקדמת. חשש קל לשלום הכסף הזדחל לליבו... הוא פונה לפינה בה היה מוטמן היטב הכסף מתחת לערימת גרוטאות ישנות, אך מגלה כי הפינה נקיה מכל גרוטאה, חפה מכל קופסא, בוהקת מכל לכלוך.

שניות בודדות לקח לו לעכל את המידע החדש והמטלטל - 'הכסף איננו, קופסת הנעליים נזרקה לאשפה על תכולתה היקרה' - הרהר בעגמת נפש עצומה ושברון רוח בלתי נתפס. שוד ושבר! ליבו של ר' משה חישב להישבר, מוחו הסתחרר. סכום עתק, הון תועפות, הלך אחר כבוד לאשפה! לא פחות ולא יותר! לא נעשה בו שימוש, לא הפסידו אותו בעסקה כושלת, לא התבזבז לחינם - אלא הלך לאשפה, הפך לזבל! האם יש דרך למצוא אותו? אולי כבר הגיע למזבלה העירונית? 'מה יש?' עובדת הניקיון נבהלה משיחת הטלפון הבהולה והבירור על קופסת הנעליים החסרה, 'אתם צריכים את הנעליים? אולי הן עוד בפח האשפה... הן פיניתי אותן רק אתמול - יום שלישי, ובמונסי מפנים את הזבל בשני ובחמישי. היום יום רביעי - מסתבר בהחלט שהנעליים עודן בזבל, אולי לא הכי נעים להגיע אליהן אבל זה אפשרי!' אמרה המנקה... ר' משה שמע את הדברים, וזיק ניצת בעיניו. 'לא נעים, כן נעים', הרהר, 'זה כה דחוף! הוא לבש כפפות על ידיו ומיהר לחדר האשפה, הגדוש עד אין קץ. במהירות ובזריזות כאחוז בהלה הוציא את שקיות האשפה והעגלות בזו אחר זו, ושפך את תכולתן על המדרכה. הוא פותח שקית אחרי שקית, ולפתע בצבץ מרחוק משהו מוכר - היתה זו קופסת הנעליים! בצעדי ריקוד, אץ רץ ר' משה הביתה חובק את הקופסא בידיו, ופיו ממלמל שבח לבורא עולם. בחדר פנימי וסגור, פתח את הקופסא וספר את השטרות שנית. אחת מהנה לא נעדרה... 'אני לא מאמין, רבבות דולרים הושלכו לפח האשפה, ומבלים שם כבר יותר מיממה! אם לא הייתי מגלה את דבר האובדן היום - כבר לא הייתי זוכה לראותם עד עולם!' הוא יצא מהחדר, וגילה את ר' קלמן יושב בסלון, וכוסס ציפורניו בעצבנות. כבר חלפה שעה מאוד ארוכה מאז ירד ר' משה ל'בייסימינט' להביא את הכסף, ועדיין לא חזר. עיניו אורו כשראה את ר' משה נכנס וצרור המזומנים בידיו...

"איזה נס שביקשת ממני הלוואה", אמר ר' משה והודה בחום לר' קלמן, "הצלת את הכסף שלי! בלעדיך - לא הייתי נזכר בכסף, ולא הייתי ממהר לחפשו! הרצון להלוות לך את הכסף הציל את הכסף, והציל אותי מאובדן והפסד סכום כה גדול!" ר' קלמן הביט בו בחוסר הבנה מושלם. אינו מבין על איזה אובדן מדובר, אינו קולט ממה הציל וכיצד. רק כשנרגע ר' משה הצליח לספר לידידו את השתלשלות הדברים לאשורם, ורק אז הבין ר' קלמן מה חלקו בסיפור הפלאי הזה... "אם לא הייתי מתנדב לתת לך את הלוואה", סיכם ר' משה, "הייתי מפסיד סכום שחסכתי במשך שנים. אם ליבי היה נכנע ליצר שאמר 'אין מקום בטוח לכסף כמו בידים שלי' - הייתי מגלה כי זה המקום הכי פחות בטוח... בזכות שסמכתי עליך והלכתי להביא לך את הכסף, גיליתי את דבר זריקתו לאשפה רגע לפני שהיה מאוחר מיד..."

למרות שנראה כי הלוואה עשויה לגרום לקושי - זה בודאי לא כך. הלוואה היא מצוה חשובה, שמזכה ברווחים רבים, גם גשמיים - כלכליים ממש. לא תמיד זוכים לראות זאת בעיניים, אך הלוואה היא 'ביטוח' שמימי על הכסף שלנו... כמה כדאי לנסות להתאמץ, אולי בכל זאת נוכל להלוות, אולי נצליח איכשהו לסייע... וגם אם אין לנו כרגע מה להלוות, כמה חשוב להעניק לפחות את העידוד והתמיכה! גם לאמירה 'הייתי מלווה לך בשמחה, אולי אוכל לסייע בעתיד', יש משמעות, טובה הרבה יותר מאמירה סתמית 'אין לי'. מצוות הלוואה מאירה באור יקרות את האחריות שלנו לתת לזולתנו את המפתח להצלחה, להעניק לו את הכלים. ומשעה שסייענו לחבר להצליח, נפתחו בפנינו שערי הצלחה שמימיים!

"כָּל אֲשֶׁר דָּבַר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" (כד, ז)

בישיבה הגדולה מנצ'סטר שבאנגליה, שימש שנים רבות כראש ישיבה הגאון הצדיק הנודע רבי יהודה זאב סגל זצ"ל, אשר העמיד בה תלמידים למאות ואלפים, וחלקם אף תלמידי חכמים מופלאים, הפזורים כיום ברחבי תבל.

מסירות נפשו לתורה ויראה ולהעמדת דת על תילה, היתה ללא גבול, והתייחס לכל תלמיד כבן יחיד, כמי שכל הישיבה לא קמה אלא עבורו!

וסיפר לי אחד מתלמידיו, טיב מעשה מופלא שהתרחש עימו, הממחיש את אהבת התורה שבערה בו כאש שלהבת. בחור אחד מתלמידי הישיבה, התגלתה בגופו מחלת הסרטן ל"ע. הבחור הצעיר לא ידע את נפשו, ובצר לו פנה אל רבו ראש הישיבה האהוב, ושח בפניו את צרתו הגדולה שנחתה עליו פתאום, בשיא פריחת נעוריו.

ראש הישיבה הרחום התרגש מאוד למשמע אוזניו, ועל אתר הורה לזעזע עולמות בתפילות! כי מאמינים אנו בני מאמינים שבתפילה נאמנה ניתן לשנות הגזרה, ובשום פנים ואופן לא להתיימש חלילה, ולהסכים ולהשלים בלב עם המצב... כאשר מצוי לפעמים, אלא להשעין עצמו בביטחון איתן ותקיף בצור עולמים, שבודאי בקל יכול להפוך הגזרה על פיה!

הבחור ומשפחתו הענפה היו מוכרים היטב לראש הישיבה, גם אחיו הגדולים שלפניו למדו בישיבה במחזורים קודמים. ובהסתמכו על היכרותו עם אביו של הבחור, ביקש להזמין את אביו אל משרדו בישיבה.

האב - יהודי פשוט, סוחר 'בעל הבית', העמל קשות על המחיה ועל הכלכלה, נענה לבקשתו של הרב סגל, והגיע אל הישיבה. במהלך שיחתם פנה ראש הישיבה אל האב ואמר: שמעתי מבנך שיחיה על מצבו החמור, אך לדעתי אסור לומר נואש ועלינו לעשות הכל להצלת הבחור! הרהרתי רבות בדבר והגעתי למסקנה אחת ברורה, באם מביטיח אתה לי שבנך זה יהיה מוקדש כולו לתורה, והנך אחראי על כך שישב כל ימי חייו בעסק התורה ועמלה בלבד, הריני מביטיח לך נאמנה, ומקבל עלי בהן צדק, שיבריא הנער ויצא ממחלתו! האב נדהם למשמע אוזנו, הוא נרעש ונרגש מאוד!

הבית כאמור לא היה בית של תורה, כל אחיו של הבחור, לאחר שעזבו את הישיבה יצאו לעבודתם להביא טרף לביתם, הם היו מחונכים מעודם על 'מוסר עבודה' גבוה... והגם שקבעו עיתים לתורה, לא היא היתה עיקר מלאכתם, והיה קשה לו לאב לתת הסכמה מיידיית למהפכה שכזו בכל תפיסת עולמו, בקשר לעתידו הכלכלי של ילדו האהוב. הוא ביקש איפוא מרווח זמן להרהר בדבר, שלא לקבל החלטה גורלית שכזו בפזיזות, ולבדוק היטב כיצד ניתן ליישם 'תכנית' ברורה, המבטחת מראש את השארת בנו כל ימיו בתורה, ולקבל על עצמו ערבות בדבר, באחריות פיננסית להחזיקו ולתמוכו תמיד!

האב התמהמה עם החלטתו, ולא מיהר להשיב תשובה ברורה בדבר... בינתיים חלפה תקופה והמצב הדרדר יותר רחמנא ליצלן, הבחור הכאוב שהתקרב מאוד אל ראש הישיבה בתקופת מחלתו - שחיזקו ועודדו כל העת להרבות בתורה ותפילה ושלא לאבד את התקווה חלילה - ניגש שוב בדמעות רוגשות לרבו, כשמחלתו החריפה ביתר שאת.

על אתר נענה ראש הישיבה בהתרגשות: כבר שוחחתי עם אביך בדבר, והנני ממתין לתשובה ממנו. תמסור לו בבקשה, שאני מחכה דחוף לתשובתו!

אך האב היה נתון בדילמה קשה, במבוכתו הרבה לא הצליח לקבל החלטה אמיצה ונועזת שכזו, העתידה לשנות אצל בנו את כל מערכת השקפת החיים, הוא הסתובב כל העת בהרהורים קשים, הספקות דחקו בו אנה ואנה, ולידי החלטה לא בא...

חלפה תקופה נוספת, ולפתע מצבו של הבחור החמיר מאוד, בבת אחת קרסו כל מערכות גופו, והיה במצב קריטי ביותר, מפרפר בין חיים למוות. זעקות התפילות בישיבה הקדושה הגיעו עד לב השמים, כשהרופאים מושכים ידיהם, באומרם שמבחינה רפואית לא ניתן יותר לעשות כלום, וימיו הם ספורים רחמנא ליצלן...

כראות האב את מצב החמור של בנו האהוב... מיהר אל ראש הישיבה, וכשכולו נסער זעק והתחנן על נפשו, שמוכן הוא להסכים עם כל התנאים שהראש ישיבה דורש בשלמות, העיקר שיינצלו חיי בנו!

ראש הישיבה ענה לו בהשקט ובבטחה: את דברתי לא אשנה! הבטחתי בעינה עומדת! באם מסכים אתה בהן צדק להקדיש את כל חייו של בנך זה לתורה, ומקבל על עצמך להסיר ממנו את עול הפרנסה תמיד, הן בכלכלת ביתו מידי חודש בחודשו, והן עול הוצאת השאת הילדים וכו', ונטול על כתפך הכל בשלמות - הריני מביטיח להשלמת העסקה גם מצידך, שיהיה הבן בריא ושלם לאורך ימים ושנים טובות! השיחה המרגשת הזו בין האב לראש הישיבה, התקיימה במשרד ממש לפני תפילת מנחה בהיכל הישיבה.

בתום השיחה יצא ראש הישיבה לתפילת המנחה שהזכירה את מנחה של ערב יום הכיפורים... היא היתה מלאה בבכיות ובדמעות רותחות אשר זלגו מעיניו של ראש הישיבה ללא הרף, בהגיעו בסוף העמידה לתפילת 'אלוקי נצור', החל פתאום בוכה בקול, ושפך ליבו כמים לפני קונו.

העומדים סביבו הצליחו לשמוע מעט מתוך שיחתו עם קונו, בשפה פשוטה וברורה, כאשר כולו מתמוגג בהתרגשות אמר: ריבוננו של עולם, הלוא הבטחתי ברור זה שלוש פעמים, שאם מקדישים חיי זה הבן לתורה, הרי הוא מתרפא! אנא אל תעשה את דברי פלסתר! ראה נא מסירות הנפש הקשה שיש לו לאביו בדבר, ומוכן לקבל על עצמו במסירות נפש להחזיק את בנו בתורה תמיד, וגדול כוחה של מסירות הנפש להמשיך ישועה ורפואה! וכך היה מאריך בתפילות ובקשות רבות.

והנה, לפתע פתאום בבת אחת חלה תמורה קיצונית במצבו של הנער, הוא פקח את עיניו, קם ממיטתו, והרגיש שחיים חדשים נמסכים בו, הייסורים והכאבים חלפו ואינם! הרופאים בבית החולים אצו רצו מבדיקה לבדיקה, ולא האמינו למראה עיניהם, המחלה פשוט נעלמה מגופו של הילד כמי שאינה - נס גלוי, ועד מהרה הבריא הנער ונרפא בתכלית השלמות.

האב המאושר היה מלא שמחה והודאה לא-ל חי, ולשלוחיו הצדיקים הנאמנים, הוא קיים את הבטחתו בשלמות ההידור, ודאג לכל מחסורו של הבחור, כדי שיקדיש את כל חייו אך ורק לעסקה של התורה הקדושה. בהגיעו לפרקו השיאו אשה הוגנת, ונטל את כל מחסורו בהחזקת הבית ועול הפרנסה בשלמות על שכמו. כיום נמנה אותו תלמיד בין תלמידי החכמים החשובים ביותר בעירו, מרביץ תורה מופלג, וכל כולו נתון באהבת תורה ויראת שמים, כשאינו שוכח לרגע את מתנת החיים שקיבל כדי להקדישם כולם לתיקון עסק התורה בשלמות תמיד. [ע"פ "טיב הקהילה"]

”וּרְפָא יִרְפָא” (כא, יט)

סוד נפלא גילה בזה בספר 'מאור ושמש', ביסוד אמרי רבו הגאון הגדול החוזה מלובלין זצ"ל בדין חובת ההודאה, שאין ראוי לאדם להודות על הטובה בטרם נשלמה, ושלא כדרך המזדרזים להודות תיכף עם תחילת הישועה, רק להמתין עד שתסתיים הטובה בשלמות, ואז להודות ולהלל עליה.

ולפי דרכו חידש בדין ברכת 'הגומל' בארבעה הצריכים להודות (ברכות נד:), שאין לברכה כי אם אחר שנשלמה יציאתו מן הצרה. ומדייק לשון הגמרא (שם): "חולה ונתרפא", היינו שכבר נתרפא לגמרי, ולא עם תחילת ההתרפאות [שלא כדרך היולדות הממהרות לברך 'הגומל' תיכף אחר הלידה]. וכן בכל ההצלות והישועות, שרק אחר שיצא לגמרי מן הצער צריך להודות.

ומפרש מילתא בטעמא, כשהאדם מודה ומשבח מורה הוא שכבר שבע ומרוצה ממה שניתן לו, וכלפי הנותן יש כאן 'סתיומה', שמשמע ששוב אינו נצרך עוד לאותה טובה. ובהודאה בטרם נשלמה הטובה, נסתם השפע חלילה ונעצר. והוכיח ממעשה שחוני המעגל (תענית כג.) שהתפלל על הגשמים, עד שירדו גשמים מרובים ולא היו צריכים להם עוד, ובקשו ממנו שיתפלל עליהם שלא ירדו עוד. ואמר להם שיביאו לו פר הודאה, והביאו לו והקריב ופסקו הגשמים. והיינו כי אחר שהקריב 'פר הודאה', רימז בזה שכבר יצאו מן הצער לגמרי, ונשלמה טובתם ואינם צריכים לה עוד, וממילא נפסקו הגשמים.

לפיכך היה מזהיר הרבי הק' מלובלין זי"ע, בכל פעם שמודה איש ישראל, להסמיק לה מיד הבקשה. וכששואלים אדם לשלומו, יאמר: "ברוך השם - יעזור השם", שלא יסתם הצינור שנפתח.

”כָּל אֱלֻמָּנָה וְיָתוּם לֹא תַעֲנוּן” (כב, כא)

החשש מלצער אלמנה

סיפר ר' פסח קראהן: "כאשר התארח אצלנו הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל בליל הסדר באמריקה, המתין רבי שלום בסבלנות עד שאמי האלמנה תסיים הכנותיה לעריכת שולחן ה"סדר". ידעתי שרבי שלום מקפיד מאוד לאכול אפיקומן קודם חצות, ולכן האצתי בילדים שימעיטו באמירת "ווארטים" על ההגדה, וימהרו להגיש את הסעודה ולסיימה קודם חצות. האצתי גם באמי שתמהר. רבי שלום הבחין בהערותי ואמר בפסקנות: "אל תמהר אותם בשום אופן". ריחמתי על רבי שלום וניסיתי לרמוז להם שימהרו, אך הוא מנע ממני בתקיפות. השעה מאוחרת. כשהגענו לאפיקומן הרבה אחר חצות, הייתי בטוח שהוא כאוב מאוד.

לאחר סיום הסדר ניגשתי אליו ואמרתי בצער: "רבי שלום תסלח לנו על הפעם הראשונה בחייך שנאלצת לאכול את האפיקומן לאחר חצות". הגיב רבי שלום בפנים רציניות: "לאכול אפיקומן לפני חצות זה דין דרבנן אבל לצער אלמנה זה דאורייתא. אסביר לך: פחדתי ודאגתי מאוד, לצער את אמך האלמנה. הרי הלילה, ליל הסדר, הוא הלילה המיוחד מכל ימות השנה שבו אמך שואבת נחת. היא ממתנה כל השנה לליל הסדר שהילדים והנכדים יבואו וישמיעו דברי תורה לשמחת ליבה, האם היה מותר לי למנוע את כל זה! חששתי מדאורייתא" - סיים ר' שלום את דבריו. [קול חוצב"]

בשבת זו קוראים את פרשת שקלים. מהי פרשה זו ועל מה מדברת? לשם כך נקדים ונאמר:

בית המקדש היה המקום שבו הקריבו קרבנות המכפרים על עם ישראל על חטאייהם ועונותיהם, בכל יום היו מקריבים שני קרבנות תמיד, ובשבתות וימים טובים היו מוסיפים עוד קרבנות לכבוד היום, כל אלו נקראים קרבנות צבור. כדי שיהיה חלק לכל יהודי בקרבנות אלו - היו גובים מכל יהודי מחצית השקל (מחצית השקל שבימי משה רבינו, היינו שווי 9.6 גרם כסף צרוף), והיו קונים בכסף הזה את הקרבנות.

כל שנה היה צריך לחדש את גבית הכסף לקרבנות הצבור, והתאריך שבו היו מתחילים לקנות מהכסף החדש הוא - ראש חודש ניסן (בגמרא יומא סה:) מובא שיש חודש אחד שבו חובה להביא קרבנות מהתרומה החדשה. חודש זה, הוא חודש ניסן.

לשם כך היו מתחילים להכריז שלושים יום קודם, דהיינו מראש חודש אדר, בכל המקומות שגרים שם יהודים שכלם יזדרזו ויביאו את הכסף לבית המקדש. היום, אין לנו בית מקדש ולא קרבנות שייכפרו בעדינו, ולכן, זכר לדבר זה, בשבת שחל בה ראש חודש אדר או בשבת שלפני ראש חודש, אנו מוציאים ספר תורה נוסף וקוראים בו את פרשת שקלים, ומבקשים מה' שיבנה המקדש ויחזיר העבודה במהרה בימינו.

סגולה נוספת יש בענין מחצית השקל. וכך כתוב במסכת סופרים (פרק כא:): גלוי וידוע לפני הקדוש ברוך הוא שהמן הרשע עתיד לשקול שקלים לאחשורוש כדי להשמיד את עם ישראל חס ושלום - לפיכך הקדים ה' וצנה אותנו לתת את מחצית השקל ולכפר על נפשותינו, כלומר להקדים את שקלנו לשקליו של המן הרשע.

השקלים שאנו נותנים מבטאים את אחדותנו, והיא כפרת נפשנו, שבזכותה אנו עומדים מול קטרוג המן. המן בדבריו - מדגיש את הפיזור והפירוד של עם ישראל. אבל אנו מבטאים בשקלינו (וכשאינן שקלים בפועל אזי נשלמה פרים שפתינו), את האחדות הפנימית של עם ישראל.

בברכת התורה

ריזן ברינה

”לְאֹדָם מַעֲרַכִּי לֵב וּמָה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן” (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה

נפתלי בן רוחה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה

רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה

שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם

אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה

משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו

מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון

מרים בת עזיה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה

שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב בן פאולה: הדס-הודיה בת פאולה

זיווג הגון - זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)

רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים

נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה

שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה

מיטל בת זלזו: ליאת בת יקטוריה

שמחה צביה בת רחל

יובל בן שלומית

רחל בת חיה: עדי בת מזל

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א

יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל

מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט

אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה

פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: גלית בת רות

מרים קרן בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה

פיבי בת חביבה בן חמו: שושנה בת שררה

רחל בת נארה: רות בת ליה: מירית בת רחל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

כסף תלוה את עמי

מצוות הלוואת כספים היא המעלה ביותר גדולה שבצדקה, כמו שנפסק בשולחן ערוך הלכות צדקה (יו"ד סימן רמ"ט ס"ו): "שמונה מעלות יש בצדקה, זו למעלה מזו. מעלה הגדולה שאין למעלה ממנה, המחזיק ביד ישראל המך, ונותן לו מתנה, או הלוואה וכו'" ע"ל. רבינו הרא"ה ז"ל בספר החינוך (מצוה סו) מבאר טעם ושוש מצוה זו, לפי שרצה הא"ל ב"ה שיהיו בראיו מלומדים ומורגלים במידת החסד והרחמים, כי היא מידה משובחת. - ומתוך שיהיו מוכשרים במידות הטובות, יהיו ראויים לקבלת הטובה. ומהאי טעמא אין הקב"ה מצידו מספיק לעני את כל מחסורו, כדי לזכות את בני ישראל, שלוחיו הנאמנים, במצוות הלוואת כספים. [ואילו העני מצידו נצרך לעניותו מחמת חטאו, עיין שם].

אם כסף תלוה את עמי, את העני עמך וגו' (כב, כד)

פעם הוצעה בפניו עסקת נדל"ן יקרה ומשובחת באחת הערים באנגליה, שנצרך להשקיע בה כמה מיליונים טובים. היתה זו עסקא מיוחדת בהזדמנות פז, שאמורה להניב פירות נאים עם רווחים גדולים. - אחד מידידיו סוחר עתיר נכסין מלונדון הבירה, שהציע בפניו את רכישת עסק זה.

ביקש לקנות עמו בשותפות את אותה אחוזה, אך אמר שהיות וכעת בתקופה זו אין לו מעות מצויים לשלם את מחצית הסכום הנדרש, בעקבות עסקה כושלת שנפלה בה בהפסדים גדולים. לפיכך מבקש הוא מהרב בולאק הלוואת לו את מחצית הסכום, החלק שעליו להשקיע באותו עסק, על מנת לפרוע את חובו כשירווח לו. ובהיותו איש חסד מפורסם ישר ונאמן, נענה לבקשת הלוואה.

השניים ערכו ביניהם 'שטר חוב' כדת וכדין, בו נפרטו תאריכי פירעון מדויקים, סדרי תשלומים, ואף את השעבודים שמשעבד הלווה לפירעון החוב הגדול, שהסתכם בסכום גדול ומכובד.

והנה אתא ובא עת פירעון, ותשלום החוב כאילו 'נשכח' מליבו של הלווה... הרב בולאק המתין בסבלנות תקופה מסוימת, אולי יתעורר הלווה מעצמו ויבין שעליו להסדיר את התשלום, ומשלא הגיע הפירעון ולא כלום הבין שעליו לפעול מעצמו באם אינו רוצה שירד כל אותו חוב לטמיון.

מתחילה שלח אל רעהו האנגלי מכתב נאה ונעים, ובו הזכירו אודות החוב שעליו לשלם. ומשלא נענה ולא הגיעה שום תשובה, נאלץ להחריף את צעדי, ושיגר אליו מארצות הברית מכתב תביעה נחרץ, שעליו להסדיר את חובו מיידי!

לאחר כמה מכתבי התראות שלא הועילו מאומה, הבין הרב בולאק שאין שום ברירה בפניו, ויהיה מוכרח לצאת בעצמו במסע לבריטניה, שם יוכל לטפל בכל תיק הלוואה זו מקרוב, להגיש את תביעותיו בצורה מסודרת, ולהחזיר את ממונו האבוד.

בטרם הפליג לדרכו הכין את כל המסמכים

| הפשך בעמוד ד' <

> | הפשך בעמוד ב' | טיב ההתחזקות

ובנוכחותו. מיד במוצאי שבת, כאשר התכוננו לצאת את פני העיר ולהמשיך בדרכם, נכנסו שוב אל הרה"ק ז"ע להיפרד ממנו ולהתנצל על משוגתם שהיה בלא כוונה, כשבדעתם נכונים היו לקבל נזיפה על מה שהתנהגו שלא כהוגן.

אולם לגודל פליאתם ראו את פני הרה"ק מבעלזא מאיר לעומתם באנפאה נהירין, ופתח את פיו הקדוש לפייס את דעתם ולהרגיע את רוחם שחם ושלום אין לו עליהם שום קפיידא ותרעומת על שהמרו את פיו. והסביר להם שכל מה שלא התייר להם מלכתחילה לצעוק בתפילה, היה רק מחמת שכבר בערב שבת באו להודיע לו שלמחר יצעקו בתפילה, ועל דבר זה לא היה יכול להסכים, דשמה אין זה אלא התלהבות מעושה ולא אמתית, אולם אם מתוך תפילתם התלהב ליבם כל כך עד שלא שלטו על עצמם והרעישו בקולי קולות, את זאת לא נתכוון מעולם לאסור...

ונסיים בדברות קדשו של הרה"ק בעל ה"ש משמואל' בפרשת שקלים (תרע"ח): "הראהו השי"ת מטבע של אש, והוא רמז על התלהבות האדם בתורה ועבודה רשפיה רשפי אש, האש הזה הוא מלבן ושורף את כל לכלוך וכל שחרות, מה שאין בכח שום מצוה בלתי התלהבות ואש דת לעשות. ואין שום ערך ודמיון לתורה ועבודה הנעשה בהתלהבות לנעשה בלתי התלהבות, וזה יסוד הימים הקדושים המתעלין והולכין, ולא יעבור יום בלתי התעוררות אש להבה בקרב לבו".

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

בורא נפשות וחסרונן

"אבא מתי כבר תבוא הביתה מוקדם!! כבר המון זמן שאתה לא בבית בערב!!!"

זה מסוג המשפטיים שאני שומע לאחרונה מביתי הקטנה שנורא מתגעגעת לשהותי בבית בשעות הערב מה שנבצר ממני לאחרונה משום שעובד אחד יושב שבעה על אביו שנפטר ועובד אחר נכנס ללמוד בישיבה והפסיק לעבוד ב"ה עוד אחד לא חש בטוב בקיצור אין עובדים ואני כבעל העסק נאלץ להשלים את חסרונם של העובדים החסרים בשעות לא שעות.

יום אחד התקשרה בייתי הקטנה והתחננה שאסגור את החנות ופשוט אבוא להכין יחדיו ארוחת ערב, נצטב לי הלב אבל ניסיתי להסביר לה שאין לי עובדים ואני לא יכול פשוט לסגור וללכת אבל השארתי לה תקוה אחת שאם תתפלל אולי ה' יביא פתרון.

ניתקתי את השיחה בכאב לב שהרי ברור לי שהילדה לא מבינה את הדברים לעומקם ואיך אוכל להסביר לה באופן שתבין?!

השיחה האחרונה עם בייתי היה בחנות דרך רמקול של המכשיר שלי כך שגם העובד שלי שמע את השיחה.

לא חלפו ארבע דקות ועובד לשעבר שעבד אצלי לפני שנים נכנס לבקר בחנות ופנה אלי בשאלה: "תגיד למה שלא תלך הביתה כמה שעות ואני אחליף אותך? בכלל בימים האלו עד שיחזור משבעה העובד אם תרצה!!!"

מדובר בעובד שכל פעם שבקשתי טובה שיחליף אותי נתקלתי בסירוב והנה הוא מציע את עצמו בעצמו...

העובד השני התפרץ ואמר לו שהרגע הבת שלו התחננה שיחזור הביתה. יצאתי מהחנות והתקשרתי הביתה לעדכן על ההתפתחויות החדשות, ההתרגשות הייתה גדולה מכיוון שבייתי הקטנה גייסה את אחותה הגדולה ואחיה וכולם אמרו פרקי תהלים חמישה פרקים כל אחד ואיך שסיימו קבלו את הטלפון ממני.

ראינו עד כמה כוחה של תפילה מגעת עד כיסא הכבוד ממש שרצונה של בייתי התמלאה מעובד שתמיד תמיד מסרב לעזור והנה כוחה של התפילה פעלה את פעולתה.

בתודה לה' על כל חסדיו.

בעל המעשה: ש.א.

.....

משנבנם אדר מרבין בשמחה •

הננו להודיע כי
לקראת חג הפורים
ניתן להשיג ספרי מורנו ורבנו:

שער הכוונות
עם פירוש טיב הכוונות - פורים
טיב המועדים
על מגילת אסתר ופורים

הדרושים להגשת התביעה, את שטר החוב המקורי כתוב וחתום, עם השעבודים השונים. את העתק כל המכתבים וההודעות ששלח בדרישת התשלום, עם התאריכים המדויקים. וכשהיה 'תיק ההלוואה' מוסדר ומושלם, עלה על כנפי האווירון המפואר, בטיסה ישירה אל הממלכה הבריטית.

גלגלי המטוס נחתו על אדמת אנגליה ביום רביעי בשבוע, ומשהחל הרב בולאק לתכנן את צעדיו בהסדרי תביעת התשלום והפקעת השעבודים, חשב לעצמו שאולי אין זה מן הראוי לפתוח בעסק תיק תביעה שכזה לפני השבת, שכן אם יתחיל עמו במשא ומתן ובתביעותיו הנחרצות הרי זה בוודאי יפריע לו את מנוחת השבת. ולפיכך החליט שלא להתעסק עם הלווה כלום עד לאחר שבת קודש.

נכנס אפוא הרב בולאק אל אחד המלונות המפוארים שבניו, הניח את תיק ההלוואה בצד, בהמתנה עד לאחר שתחלוף השבת.

והנה פרשה שבת המלכה את כנפיה על בתי בני ישראל קודש, היתה זו שבת פרשת משפטים! והרב בולאק, שכבר הכיר את סמטאותיה ומשעוליה של לונדון מנסיעות קודמות, פסע בצעדים מתונים אל בית הכנסת הגדול שבשכונה, שם התפלל עם הציבור את כל תפילות השבת.

בשחרית של שבת, בעת קריאת התורה שבפרשתנו, נקרא הרב בולאק לעלייה לתורה. ובתור אורח נכבד מאמריקה, התכבד בעליית "שלישי" החשובה.

כאשר עלה הרב בולאק אל התורה, השתאה ונפעם לנוכח הפסוקים שקראו לפניו בתורה בעלייתו, שהיו קולעים השערה בדיוק שבבילו. כאשר הקריא הבעל קורא לפניו: "אם פָּסַף פְּלֹהָ אֶת עַמִּי, אֶת הָעָנִי עֲמָף, לֹא תִהְיֶה לוֹ פְּנוּשָׁה וגו'".

בהיות הרב בולאק חוזר באמונה פשוטה ותמימה, חשב לעצמו, שכנראה הראו לו סימן מן השמים, בדיוק במה ששייך לעניינו. - כידוע שבעלייה לתורה נרמזים בפסוקי העולה העניינים הנצרכים לו. והנה כאן רומז השי"ת לפניו "לא תהיה לו כנושה!". על אתר נפלו בדעתו מחשבות, מי יודע מה מצבו של הלווה? ואף כי בעבר היה אחד מן העשירים של אנגליה, אולי נפל שוב באיזה עסק ביש, והגיע עד פשיטת רגל...

הוא הסיק מאותו 'סימן' ששלחו אליו מן השמים,

רמה, וכבר יצא שמו לתהילה ברחבי ירושלים! השמועה על הגמ"ח הגדול והמשומן במזומנים זמינים ומכונים, הגיע גם לאזניהם של הגנבים הממולחים, שהעדיפו תמיד לחפש אחר גניבות גדולות... וכשנודע להם שרבי זונדל 'מגלגל' אלפים רבים של 'מזומנים', החלו לעקוב אחר תנועותיו, כדי למצוא מקום תורפה בו ניתן להזדחל ולערוך גניבה רבתי כדבעי.

והנה גילו העוקבים, את הימים ואת השעות בהם נושא עמו ר' זונדל בצאתו מן הבנק כסף מזומן רב הטמון בכיס מעילו, כדי לחלקו לאנשים השונים שהפקידו אצלו את השיקים שלהם והמתינו לפדיונם במזומנים. - הם ארבו לו כמה ימים ומצאו את נקודת התורפה, ובעוברו בדרכו לבית הכנסת עם הכספים הרבים, הם 'כייסו' ממנו וגנבו בחטף את כל המעטפה השמנה בלא שישים לב לכך. משהגיע רבי זונדל לבית הכנסת, ברצונו לחלק לאנשיו את הכסף, התפלא ונדהם לגלות שכל הכספים שהוציא זה עתה מן הבנק נעלמו ופרחו, עד פרוטה אחרונה...

כשקבל על כך בפני המתפללים הנדהמים, החלו תיכף בחיפושים קדחתניים אחר אותם ברנשים שפלים, וכבר רצו לערב גם את גורמי המשטרה בחיפושים... - אך בהיות שהגיע ובא זמן התפילה בבית הכנסת, לא הסכים רבי זונדל להפריע את סדרי התפילה, והוא נעמד להתפלל במתינות ובכוונה כמונה מעות, וכך עד סוף התפילה התפלל לאט ובכוונה, מילה במילה כדרכו בקודש.

לאחר התפילה התיישב תיכף לומר את שיעורו הקבוע בדף היומי, השיעור נאמר בבהירות נפלאה כמו בכל יום, ולא ניכר בו כלל שהוא מוטרד ומודאג. כשנשאל לאחר מכן כיצד ניתן לגשת כך לתפילה ולימוד התורה שיעורים כסדרן, אחר גניבה קשה כזו? - אמר ר' זונדל בתמימות ובפשטות: הרי 'השלוחים' נטלו את זה!...

כך היה מכנה רבי זונדל את הגנבים, שנקראו אצלו 'שלוחים', כי אין הם אלא שלוחי ההשגחה העליונה, שכן הכל 'נשלח' בשליחות עליון! - והיה ליבו חדור באמונה פשוטה ותמימה, שבדודאי מושגח הכל בטיב ההשגחה העליונה, בעינא דאשגחוטא תדירא, ומה לנו כי נמלא את ליבנו בדאגה מיותרת? - "השלך על ה' יהבך!" (תהלים נה, כג).

[כינוס בני החבורה לזכרו של הגמ"ח ר' זונדל זצוק"ל]

שאין זה נכון לתבוע מן הלווה את חובו, כדי שלא יהיה לו כנושה.

ואכן תיכף לאחר השבת ארזו הרב בולאק את חפציו במהרה, וחזר תיכף אל אמריקה כלעומת שבא, וויתר לחבירו על כל אותו דין תורה. כדי לקיים בו מצות "אם כסף תלוה את עמי לא תהיה לו כנושה!"

[פריטות, קובץ 131222]

- * -

רבינו הגאון הצדיק רבי זונדל קרוזר זצוק"ל בעל "אור החמה", החזיק בביתו גמ"ח פריטת שיקים גדול ומפורסם, ששימש את בני ירושלים הטהורים לפריטת 'שיקים' לכסף מזומן. - מלבד "גמ"ח כלים" שפתח בביתו, לעריכת שמחותיהם של ישראל בכלים נאים ומתקנים.

אנשי ירושלים מכל העדות ומכל החוגים היו משחרים תדיר לפתח הגמ"ח של ר' זונדל, והוא היה פורט להם את הצ'קים, ונותן תמורתם כסף מזומן. הסיבה שבגינה פתח ר' זונדל גמ"ח זה, כאשר בימים ההם בטרם עידן ה'כספומטים', היו צריכים על פריטת כל ש"ק להמתין בתורות הארוכים שבסניפי הבנקים, וחשש ר' זונדל לביטול תורה של האברכים הרבים, שלא יבלו את זמנם שם. לפיכך לאחר שהצטברו תחת ידו קבוצת שיקים, היה הוא פורט את כולם יחדיו בסניף, וחוסך מזמנם היקר של בני קרנתא דשופריא.

שנים רבות ניהל רבי זונדל את הגמ"ח הענק ביד

על הברכה יעמדו

לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח למייל המצוי"ב

התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

לעי"נ הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחט"א רבי ישראל יצחק נלבי"ע י"ח נסלו תנצבה.

לעי"נ מרת חיה סאסא בת לאה נלבי"ע י' סיון תנצבה.

שרה שיינדל בת טילה רחה להצלחה בכל העניינים

האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים

יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה

יר"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ בהדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

אתה רואה שהוא סוחב על הגב את השם, זאת אומרת שהוא לא התבייש! מילא, אם הוא היה מכניס את השם לתוך שק, אז באמת, היינו מבינים שהוא מתבייש. אבל אם הוא סחב אותו על הגב, איזו בושה יש לו?! בא ר' אליהו לופיאן, ואומר יסוד נורא, שרק "אבי תורת הנפש" יכל לומר דבר כזה. אומר ר' אליהו לופיאן – תדע לך, אדם ששואל שאלות כאלה, זה אדם שלא יודע מה נעשה בליבו של אדם.

אומר הנביא (שמואל א' טו, ז): **כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיו וְהָאֱלֹהִים לְלִבָּב.** רק הקב"ה רואה מה נעשה בליבו של אדם. אומר ר' אליהו לופיאן כל – גנגסטר – ראש עבריינים, שנראה לך כמו 'מלך העולם' – יש לו מרצדס עם גג פתוח... נועל נעלי קרוקודיל... הולך עם מלבורו... גורמטים ו"חיי" על הצוואר... תדע לך, כשהוא נמצא בביתו, הוא מרגיש אכול על תפקידו: "איך אני נראה כגנב?! איך מסתכלים עליי בחוץ?!". כשהוא בא לשוק הכרמל, שזה ה"מעוז" שלו, כולם רועדים וצועקים "הכל בול...הכל בול", כי ה'שריף' הגיע. אבל כשהוא הולך הביתה, ונמצא בתוך ארבע אמותיו עם אשתו והילדים, הוא מתבייש במצב שבו הוא נמצא.

עפ"י הדברים האלה, נוכל להבין בע"ה, את המשך הדברים שהוא כותב בספר לב אליהו: כותב ר' אליהו לופיאן – רק הקב"ה, שברא את האדם ויודע מה טבעו, יכל לקבוע הלכה כזאת, שהגנב שהתבוה, מקבל 20% פחות בעונשו, כי הוא התבוה. כלפי חוץ, אתה לא רואה עליו שום בושה. הוא סוחב עליו את הכבש כמו כולם. אבל אני הקב"ה, שאני יודע מה בלבו של אדם, אני אומר לך – האדם הזה בוש ונכלם כשהוא חוזר הביתה! בתוך ליבו הוא אכול! כשהקב"ה מודד עבירה, ומודד מצוה, הוא מודד אותה לפי הצער, לפי העלבון, ולפי ההנאה שהיתה לו, הן בעבירה והן במצוה. אומר ר' אליהו לופיאן – שמעתי מר' איצ'לה בלזר, ששאל שאלה עצומה: אומרים חז"ל – ארוסה שזינתה דינה בסקילה. נשואה שזינתה, דינה בחנק. שאל ר' איצ'לה בלזר – ארוסה עדיין לא גרה אצלו, העונש שלה יותר חמור?! זה היה צריך להיות בדיוק להיפך – נשואה שזינתה בסקילה, וארוסה שזינתה בחנק! למה זה בדיוק להיפך? אמר לי ר' איצ'לה בלזר – היסוד של ההנאה בעבירה, גם בא בחשבון. בשעה שהיא ארוסה, היא יכלה ליהנות ממעשה העבירה, כי אין אימת בעלה עליה. אבל כשהיא נשואה, אימת בעלה עליה, וההנאה בעבירה לא תהיה מושלמת! הקב"ה בוחן כליות ולב ברבדים הנמוכים ביותר, להבין כל עבירה כמה הנאה היה בה, גם חרטה היה בה, וכמה צער היה בה. כל דבר בא לידי מנין. "והדבר הוא דק מן דק ע"י נבדק", לשונו של ר' אליהו לופיאן.

אם כך זה בעבירה, על אחת כמה וכמה במצוה: "ולא יבוש מפני המלעיגים עליו" – "אדם הולך לעשות מצוה, ובעצם קיומה נגרם לו צער או בזיון, אומרת המשנה (מסכת אבות ה, כג) **לְפֻסִים עֲצָרָא אֲגָרָא** – טוב אחד בצער, ממאה שלא בצער! (הגאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א)

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך (כב, כד)

אמרו חז"ל (אבות פ"ו) 'בשעת פטירתו של האדם אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב אלא תורה ומעש'ט בלבד. וזה הפי': "אם כסף תלוה" אם רצונך שכספך ילוה אותך לעולמך, דע לך כי "את העני" רק מה שתתן לעני "עמך" זה ילך עמך. (הרמ"מ מקוצק)

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. כי תקנה עבד עברי (כא, א-ב)

מפני מה פרשת משפטים פותחת בענין העבד העברי, הגנב שאין לו מה לשלם ונמכר לעבד? הלא ישנם ענינים שהם לכאורה תדירים יותר – הלואה, גמ"ח שבן אדם פותח וכדומה. תירץ הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, אם לאדם יש שני בנים: האחד – פיינער, ירא שמים, והשני, נעבעך, ירד מן הדרך, נהיה גנב. היכן מונח הראש של האב? בבן הגנב. הוא כל הזמן חושב: איך עוזרים לו, איך מוציאים אותו מהבוץ. הקב"ה הוא אבינו, ואם יהודי נהיה גנב – הדאגה הראשונה שלו יתברך היא: מה עושים עם בני הגנב? איך מצילים אותו מרדת שחת? (יהי ראובן)

אם אדוניו יתן לו אשה (כא, ד)

מבואר ברש"י שאין לתת לו אשה אלא אם כן יש לו אשה. ותמהו העולם, הרי אמרו בקידושין ס"ט. יכולים ממזרים ליטרה, על ידי שיגנוב ואז ימכרוהו לעבד עברי, ויתנו לו שפחה כנענית. ולמש"כ רש"י שאם אין לו אשה לא נותנים לו שפחה, הרי בהכרח שלא היה לממזר אשה מקודם, שהרי אסור לבוא בקהל, ואיך יתנו לו שפחה?

וביאר הגאון רבי אהרן ייטלש בספרו זרע אהרן, שהרי מה הסברא שאם אין לו אשה אין מוסרין לו שפחה, כדי שלא ידבק בה וישאר עמה ושוב לא ישא אחרת ויפגום זרעו, ולכן אמרו שרק מי שיש לו אשה ואז כבר דבוק באשתו הראשונה ולא ירצה לישאר עם השפחה. וממילא בממזר שלא יכול לישא אחרת, בזה לא חששו לאסרו כדי שישא אשה כשירה, שהרי אינו יכול לישא אשה כשירה, לכך גם באין לו אשה מוסרין לו שפחה, כדי שאח"כ ישוחררו זרעה ויהיו כשרים לבוא בקהל. (פניני קדם)

וארבע צאן תחת השם (כא, כז)

נשאלת השאלה – למה עושים הנחה על שם? כי ברגע שהגנב גנב את השם, הוא שם אותו על הכתף, וזה גרם לו לבושה. על בושה הוא קיבל הנחה של 20%! נשאלת השאלה – לקחת שם על הכתפיים זה ביוזון?! משה רבינו, גדול הדור! נתן התורה! לקח שם על הכתפיים. כך כתוב במדרש. מספר המדרש (שמות רב, פרשה ב, אות ב) – אמרו רבותינו, כשהיה משה רבינו ע"ה רועה צאנו של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי, ורץ אחריו עד שהגיע לחסית, כיון שהגיע לחסית, נודמנה לו ברכה של מים, ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אצלו, אמר אני לא הייתי יודע שרץ הייתי מפני צמא, עיף אתה, הרכיבו על כתפו והיה מהלך. אמר הקב"ה, יש לך רחמים לנהג צאנו של בשר ודם כך חיך אתה רעה צאני ישראל, הוי: ומשה היה רועה.

מרימים את הכבשה על הכתפיים, שתי רגליים מימין, שתי רגליים משמאל ומתחילים ללכת. איזו בושה יש לגנב בזה?! נשאלת השאלה – כל בושה זה ככה? תופסים גנב שעלה על המרזב, ועל הדרך נקרעו לו המכנסים. מגיע הגנב לשופט: "כבוד השופט, אל תשאל איזה ביוזנות. ירדתי מהמרזב ונקרעו לי המכנסים.. יים. בבקשה ממך, 20% הנחה..." נשאלת השאלה – ממתי העונש נקבע לפי הבושה?! יגיד לו השופט: "אל תעלה על מרזבים, לא יקרעו לך המכנסים, ולא תצטרך להתבייש!" הוא גנב, על מה מגיעה לו הנחה?! אומר ר' אליהו לופיאן – אם הוא גנב, מגיע לו עונש כפול! איך הוא לא התבייש לגנוב?! אם

הכל תלוי בשמיעה

וְהִגִּישׁוּ אֲדָנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוּ אֶל הַדָּלֶת אוּ אֶל הַמְזוּזָה וְרָצַע אֲדָנָיו אֶת אֶזְנוֹ בַּמְרָצַע וְעָבְדוּ לְעֵלָם (כ"א, ו')

ופרש"י ע"פ המכילתא: "ומה ראה אֶזְנוֹ להרצע מכל שאר אברים שבגוף? אמר ר' יוחנן בן זכאי: אֶזְנוֹ זאת ששמעה על הר סיני לא תגנוב והלך וגנב - תרצע. ואם מוכר עצמו, אֶזְנוֹ ששמעה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים והלך וקנה אֶזְנוֹ לעצמו - תרצע".

לכאורה עלינו להבין, הלא העבד לא חטא באמצעות האוֹזן, הוא רק שמע את האזהרה באוֹזן, ועבר עליה באמצעות כל גופו! אם כן, מדוע כאשר קוצבת התורה את עונשו, היא מגבילה אותו לאוֹזן ששמעה את האזהרה, ולא לכל הגוף אשר ביצע את העבירה בפועל? את התשובה נבין על פי המעשה הבא:

כאשר הגיע הרבי מגור לראשונה אל ביתו של הרבי מקוצק, הוא נדהם למראה עיניו: הבית התנהל בלא כל השגחה, וחפציו היו בבחינת 'הפקר'... לא אחת נעלם חפץ מחפצי הבית, ובאשר לנסיבות העלמותו, ניתן היה רק לשער כי נגנב...

לאזניו של הרבי הגיעה שיחה שהתנהלה בין משמשו של הצדיק, ר' פייבל, ובין הרבנית, שהתווכחו ביניהם אודות חפץ כל שהוא ש'נעלם' מן הבית. בתוך דבריו התאונן המשמש ואמר לרבנית: "וכי מדוע לא יגנבו כאן, כשהכל 'הפקר' בלא כל השגחה?".

דברי המשמש הגיעו לאזני הצדיק שישב בחדר האחר, והוא מיהר להגיב בזעקה: "פייבל! אני לא מבין אותך. איך אפשר לגנוב? הרי כתוב בתורה 'לא תגנובו!'..."

לימים סיפר הרבי מגור לחסידיו, כי באותה שעה ששמע את קולו הרועם של הרבי מקוצק, כשהוא תוהה כיצד ניתן לגנוב בשעה שהתורה אסרה זאת, נדמה היה לו כי אכן לא ניתן במציאות לגנוב מאומה, בשל האיסור שהטילה על כך התורה!

הרי לנו, שכאשר האדם מרגיש באמת את משמעות האיסור, ולנגד עיניו עומד מי שאסר עליו לעשות מעשה פלוני - אינו מסוגל כלל לעבור על האיסור!

ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של בעל ה'סוכת דוד' שהיה אומר כך:

כאשר אדם חוטא, מעשה החטא רק מוציא מן הכח אל הפועל את העובדה שהוא לא שמע בצורה חזקה מספיק את האיסור... שכן אילו היה שומע את האיסור במלא עצמתו, כראוי - הוא לא היה מסוגל כלל לעבור עליו! על כן, את הגנב מענישים ברציעת אֶזְנוֹ דוקא, משום שעיקר החטא ושורשו הוא שלא שמע את האיסור כראוי באזניו, בעוד מעשה העבירה אינו אלא תוצאה של שורש פורה ראש ולענה זה...

("ללמדך - שמות" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

לוח מחבירו מטבע מזויף ונשתמש בו האם חייב לפרוע ההלוואה

שאלה: ראובן לוח משמעון מטבע בן 10 ש"ח שהיה מזויף כדי לנסוע במונית, ראובן הבחין בזיוף אולם לא היתה ברירה בידו והוא מסר לנהג את המטבע המזויף. הנהג לא הבחין בזיוף וקיבל את המטבע. והנה הנהג הוא עכו"ם וראובן אינו חייב לו כעת כסף, ונמצא שקיבל משמעון הנאה בשווי 10 ש"ח, אמנם המטבע עצמה שקיבל לא היתה שוה כלום. האם חייב לפרוע לשמעון את ההלוואה או לא?

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר שאע"פ שמטבע זה אינו כסף אלא חספא בעלמא, מ"מ חייב להשיבו לשמעון בתורת פקדון שקיבל מידו, ושמעון יכול לתבוע 10 ש"ח תמורתו. וכן הורה הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א, והוסיף דיש להורות כאן מטעם אחר, דמרגע שיצא המטבע מידי שמעון לידי ראובן בתורת הלוואה, יכול שמעון לטעון שלא המטבע שלו הוא המזויף אלא מטבע אחר הוא, וראובן אינו נאמן לטעון טענה זו. ומעשים שבכל יום במי שפורט כסף בצייג ומקבל 1000 דולר, ולאחר מכן בא בטענה שאחד השטרות מזויף, יכול בעל הצייג לטעון שמאחר שיצא מן החנות שוב אינו נאמן לטעון שקיבל שטר מזויף ויתכן שאחר כך החליף את אחד השטרות שקיבל בשטר מזויף. ומ"מ אף אם שמעון מאמין לראובן בזה, מ"מ יכול לתבוע את המטבע בתורת פקדון וכדברי הגר"ח קניבסקי.

והגאון רבי יצחק כץ שליט"א אמר שיש בזה חילוק בין מטבע שהזיוף שלה הוא ניכר לעין והרבה מבחינים בו, ומטבע כזאת אינה בגדר עובר לסוחר ואין לה שם מטבע כלל וא"כ מעולם לא לוח ראובן משמעון כלום. אמנם מטבע שהזיוף שלה הוא עדין ולא הרבה מבחינים בו ומטבע כזאת היא עובר לסוחר בזה שפיר חלה ההלוואה וראובן חייב להחזיר לשמעון את הכסף. והביא ע"ז את דברי הניתי"מ בסימן רז, דמי שמכר לחבירו בהמה וחבירו לחבירו ואח"כ נמצאת טריפה ראשונה, כל המכירות בטלות, דיש כאן מקח טעות. וכעין זה ענו הגאונים רבי נפתלי נוסכוים ורבי שמואל יעקב לנדא שליט"א. וגם הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א אמר שאין ראובן חייב להחזיר לשמעון כלום, דשימוש במטבע מזויף הוא בגדר גזל גמור. (וישמע משה)

חידה שבועית

אוריאל קנה בקבוק קולה מחיר 3 ₪ ו-60 אצרות האוכר אחר לו שקבל כסף חזרה עבור הקבוק למחזור. אוריאל שאף את האוכר "כמה אקבל אם אחזיר את הקבוק?". האוכר החליט לצנות לו בחידה, ואמר: מחיר המשקה לבד, יקר יותר מחיר הקבוק הריק ב-3 ₪ ו-20 אצרות, מה ההחלר שקבל אוריאל עבור הקבוק הריק?

88/75: שמואל מרדכי גרינוולד נ"י

חשובה לחידה פר"ש: יובל. חשובה לחידה: רכבל - רכבת.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות שורץ - אלידע ברוך פרידמן להולדת הבן הנכד משפחות גרומן-פומרנציק להולדת הבת-הנכדה-הנינה
מזרח: משפחות רוסטיימר-שרטר-בנעט להולדת הבן- הנכד-הנין **גני הדב:** משפחת רוטנברג לאירוסי הבת משפחת ויסברג להכנס הבן לעול תורה ומצוות
מזרח: משפחות גולדשטיין - טננבוים להולדת הבת הנכדה משפחות גולדשטיין - שטיגליץ להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת ברננה להכנס הבן לעול תורה ומצוות
מזרח: משפחות מליק - סלושץ לנשואי הבן הנכד משפחות אשכנזי - דויטש לנשואי הבן הנכד משפחות קנר - פרדמן (מרכז העיר) להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות

פטרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

במרכז **רמי גרינברג**, ראש העיר

היחידה לחינוך חרדי
ותרבות מורשת ישראל

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מופעים מהעבר הלא רחוק)

פרק נ"ד "עם כאלו ידידים מי צריך שונאים?"

תקציר:

שמואל אייזנבך (הרעול) שהפך להיות מולי פלד, מתארס במסגרת השחתת שלו עם בחורה תלווה לחלוטין, אין לה על מושג על יחזותה, אבל מוכנה לחיות איתו במסגרת חיה ותן לשני לחיות כל אחד יחיה במסגרת חיה ולא יכפה על זולתו דבר, שניהם לא מתנים את דעתם, אך ימלה להתקיים כזו יצרה?

הסיבה לכך: סא"ל אורי הר מלך מפקדו לשעבר של מולי שהיא מערץ מלהב של מולי בשל כישוריו הצבאיים שהיו יוצאים ממדר הרגל, הוא הבדס את המציאות החזיה, הוא דחף בצורה מתחכמת מאד עד ששניהם הסכימו לסוג חיים משונה וחסר אחריות זה.

אלא שיש משהו שלא אורב את זה שמואל עולה במעלות הצבא, שניהם ילדי מאה שערים לשעבר, הקצאה מעבירה אותם על דעתם, הוא אורג תכנית אין לחבל את תכנית הנשואין בטרם תצא לאור, לנחמת סוגנתו הרעה הוא מציל את מולי בכך מוחי איסור וגלישה אל תהומות החטא. גדולה עבירה לשמה.

מולי עצמו לא שלם עם צעתו, יש לו הרבה יסורי מצפון על החלטתו, בלילות הוא עבר חלומות סיזימים, הוריו נגלים אליו בחלומות ומזהירים אותו מצעד חמור כל כך, לשאת אשה שאינה מוכנה לשמור על פרט אחד מהליסת היהדות, אך אפשר לך לחשוב כזו מחשבת פיגול, האם אין אתה ידוע שבית כזה מתנסת להרס עתיד ילדך? החלומות גורמים שמואל קיבל רגלים קרות, הוא פוחד מהנשואין מאד אבל לא ידע איך להתיר את הקשר. הוא מנח את המצב באויר, הוא לא ידע שבכך הוא פוגע באחסותו מאד. במסגרת הסיפור אנו מבאים את הצד השני של המטבע.

~~~~~

הדס מנסה לעכל את דברי לינור, הם נשמעים לה מוזרים ביותר.

"לינור מותר לי לשאול אותך, מקוה שלא תקפידי עלי, למה את אומרת שאין לך בפני מי להוציא את מה שמעיק עליך על הלב באחרונה. מה... אין לך את מי לשתף? הרי יש לך את מולי, הוא הארוס שלך והוא הראשון אותו את צריכה לשתף בכל בעיה, זה הדבר הכי מתבקש, הלא כן?! עם זאת אשמח להיות שותפה, אם את צריכה דעה נוספת".

נראה שדבריה של הדס נאמרו בצורה מאד לא מתחשבת, היא ידעה איך לדרוך על היבלת המדממת במומחיות מאין כמוה, אם היה משהו עומד מהצד היה מעיר לה, לא לפרוץ למקום כל כך עדין, הלא מובן מאילו שזהו הכאב שלה, למה לדחוק אותה לפינה כדי להוציא ממנה את הסוד.

לינור עמדה בושה כולה בפני חברתה שחשפה בפניה עוד לפני שדברה את הצרה שניחתה עליה, היא לא רצתה לספר לה את הכל אלא ברמיזות דקיקות, קשה לאדם לפחט לפרוטות את הנושאים העדינים הללו, היא לא חשבה בתחילה עליה כלל כשותפה שצריכים להכניסה לתוככי הצעור שלה, ההתפרצות הפתאומית הכבידה עליה ולפתע בלי שתצפה, פרץ אשד דמעות מלינור, היא בכתה במשך מספר דקות בשקט, כל הכאב שמוחץ את לבה החל לצאת החוצה בלי הכנה.

לאחר שנגרעה מעט קוננה בפני חברתה על עומק השבר שפוקד אותה בחודשים האחרונים.

"הדס לא רציתי לשוחח על נושא כאוב כל כך, תסכמי עמי שלא כל אחד יכול לדבר על נושאים עדינים כאלו, זו היא צנעת הפרט, אבל מין שכבר התפרצת הבאת אותי למצב שאני מנסה וחושבת שאולי בכל זאת להוציא זאת מהלב, בגלל שהלב שלי כורע מרוב המעמס, אני חייבת לנקז חלק מהמורסה החוצה כדי שלא יתפוצץ.

בשאלה שלך, הבאת אותי לספר לך שזו היא הבעיה שבשבילה אני חשה כל כך עצובה ובתוך מועקה חזקה, הכאב העיקרי הוא שאין לי את מי לשתף בצער הגדול.

אני מאורסת כמה חודשים טובים, מטבע הדברים מכינים יחד את החתונה ואת התוכניות לבית המשותף. ו...כאן מתחיל האבל הגדול: אני לא חשה את ארוסי בתוך קדחת ההכנות לנישואין שלנו, כאילו הוא איזה אדם זר לחלוטין, אני מבקשת אותו במשך חודשיים וחצי, לקבוע תאריך יעד סופי לנישואין וגם מבקשת לשתף אותו בעיצוב הבית, לא אכפת לי שיקבע תאריך ברור לעוד שנתיים שלוש נניח לחודש יוני 1956. להיפך, אשמח לעשות את הכל בנחותא, אני רוצה בלב שקט לעצב את ביתנו, את יודעת יש לי בית גדול שקיבלתי בירושה מהורי ז"ל.

לשמחתי הרבה אחי אורי המתוק ויותר על כל חלקו בירושה, למרות השווי הרב, הבית הוא נכס אסטרטגי רב ערך, כי הוא נמצא במקום ששווי הקרקע שלו רב, הוא בהחלט יכול היה לבקש להתחלק בשווה, גם אז הייתי נשארת עם חלק מכובד, הורי ז"ל היו עשירים מאד, הם הותירו אחריהם מאות תכשיטים נדירים משובצים ביהלומים ואבני חן אחרים, כל כסף זהב בשווי רב מאד, שהיו מופקדים בכספת מיוחדת בבנק הפועלים, תארי לעצמך שעל כל זה ויותר אורי, הכל כדי שאוכל להינשא בלב שקט ובצורה בטוחה ביותר, בלי דאגות פרנסה לשנים רבות, אין כזה אח בעולם.

הבית מיושן מאד וחסר צורה, הוא החנח מאד מאז שהתחילתי כי אני שונאת לישון לבד, אם יש לי חופשות אני עושה זאת בבית אחי, או אצל שתי דחזתי המוקסמות שדאגו לי מאד, מאז מות אחותן (אמי) אחי אמר לי שאין טעם להתגורר בדירה כזו היא תתפורר בשל שלא הייתה מתוחזקת שנים רבות, לכן הציע לעשות רמונט (שיפוץ וחיזוק) בכל הדירה, כדי להחזיל את העלויות הציע את עזרת אשתו וחבריו, הכל כדי שלא אצטוך למכור תכשיטים או דברים יקרים אחרים.

לאודי יש אשה שהיא מהנדסת וארכיטקטית (אדריכלית) מקצועית, היא שרטטה תכנית מדהימה ושני חברים שיפוצניקים שכבר התמקצעו יבצעו את התוכנית בפועל, אני רוצה לחלק את בית הורי בצורה שונה ומעוניינת מאד, יש לי תכנית מלבד הדירה שתעבור רמונט במאת האחרים, מלבד שינוי המבנה שלא יזכיר את הבית הישן בשום פרט, רציתי ליצור עוד יחידת דיור שתהיה דירה חמודה, יהיו בה שני חדרים מטבח ושירותים, ארבעה או חמישה חדרים גדולים ישארו לנו עצמנו, יש כאן תוכנית רצימת ולכן אני צריכה אותו לכל אורך הדך.

מספורי המגיד

"למה את צריכה יחידת דיוור, את מתכוונת להשכיר זאת כדי לעשות הכנסה מהצד?" שאלה הדס בהתעניינות רבה.

"אם תקשיבי לי בצורה מסודרת, תביני למה בדיוק יש לי תוכנית כזו" נזפה לינור בחברתה קצרת הרוח, למרות שהייתה מצוידת בסבלנות ויכולת הקשבה, היום הייתה קצרת רוח, היא רצתה שהדס תקשיב לה בלי לקטוע אותה באמצע.

"סליחה ממש לא התכוונתי, הסתקרנתי על תוכניות גרנדיוזיות שממש מתאימות לעשירים גדולים- בעצם שכחתי שאת נובורישית (מתעשרת חדשה) ישנה ירושה אדירה וצריכים לבזבז אותה על כאלו תוכניות מפרצות' סנטה הדס בארסיות.

"אני לא מאמינה אף שאת לא מפרגנת לי, זה בגלל שאת עניה מרודה ואין לך סיכוי בחיים להתחמם מהרצפה לבד" השיבה לינור בכעס עצום.

"אוי סליחה אני מצטערות, את ממש צודקת, פשוט התפלאתי שאת יושבת ומתכננת כאלו תוכניות, אני לא רגילה באמת לחשוב בכזה ראש, אבל זה מזלך הטוב ואת צריכה להיות שמחה שיש לך רכוש כזה גדול, איך אומרים, יש לך צרות של עשירים, הלוואי על כל אחד מאתנו בפרט על, במקום להיות עצובה את צריכה להיות שמחה, שיש לך יכולות שכאלו" הגיבה הדס ברפליקה שנונה.

"לא מאמינה למשמע אהזני, באת כביכול לעודד אותי אבל את רק מעצבנת אותי" רתחה לינור.

"למה את כל כך כעוסה וחסרת סבלנות אלי היום" זעמה הדס שלא הייתה רגילה ליחס המנוכר של לינור.

"כי את כל הגע נעמדת ומחדדת את יכולותי, קוראת לי בתואר גנאי נובורישית, במקום לעזור לי במצבי."

"את מעדיפה אותי קיר דומם, או אחת ששומעת ומתערבת כפי הטבע האנושי?" הביעה הדס את הערתה "בתמימות"

"את רואה בעצמך מה עשית לי עכשיו, קטעת אותי לחלוטין, איבדתי את כל הנושא ואני צריכה לשחזר את השיחה, כדי להסביר לך מה מעיק עלי" השיבה לה לינור בהקפדה.

"אני לא מכירה אותך כזו עוקצנית" התפלאה הדס לתגובותיה החריפות של לינור שממש לא מתאימות לאישיותה הנוחה.

"את באה אלי כדי להתעניין בשלומי, מצליחה לעודד אותי לדבר, כשאני פותחת את הפה ומסבירה לך שמשוהו מעיק לי על הלב ולכן אני מסתגרת, או אז את חורגת מכל התפקיד מכניסה הערות שלא קשורות לעניין.

אם כבר באת להתעניין בשלומי, תהי כזו עד הסוף, אני צריכה כעת את שתי אחניק, כדי להוציא את כל המורסה שיושבת על לבי, חשוב לי שתקשיבי לי עד הסוף, או אז תביני למה אני כל כך מזדככת ואולי תוכלי אף לעוץ לי עצה חכמה" הסבירה לינור את עצמה.

"מצטערות שכשלתי בעזרתך, אם אני לא מתאימה, תוכלי להתייעץ עם אחי היקר" השיבה הדס בלעג מוסתר.

לינור התעלמה מהתגובות, היא עצמה את עיניה בעייפות והרצתה בפניה את כל הנושא.

"אשוב כעת אל סיבת הדכדוך, אני צריכה כעת להשקיע בבניה זו הרבה מחשבה, אני לא יכולה רק להכניס לשם את אחי גיטתי והשיפוצניקים, אני חייבת גם את שותפי לחיים, זו בניה לא קלה, צריכים לשבור קירות לסגור חללים ולחלק מחדש את הבית בצורה שלא תזכיר את הבית הישן, הבניה הזו יכולה לארוך חצי שנה שנה (תלוי בפועלים ובתקציב) לזה רציני לשתף את מולי, בעיצוב הדירה ובריהוטה.

התכוונתי להחליף את כל הריהוט מכספי הירושה, זוהי חוויה מדהימה שצריכים לה את כל בעלי העניין, כל זוג צעיר עושה את הכל ביחד, אבל כאן אני לא חשה אותו בכלל בעניין, מצידו שאעשה את הכל לבדי, הוא סומך על מה שאעשה בעיניים עצומות, זה לא זה, אני לא צריכה יסמן (עונה הן לכל דבר) שאלתי אותו פעם, האם קן אתה מדמה קשר אירוסין? זה רק פגישות ושוב פגישות, את החלק הזה הוא תמיד מוכן לך, הוא רוצה להיפגש איתי תמיד בשמחה רבה, אבל עד כאן.

הוא לא מוכן לחלק האמיתי, ממש מתפלאת עלי, בכל דבר הוא החלטי ויודע לחתוך עניינים, אבל כשהוא מגיע לשטח הזה הוא מקבל פיק ברכיים, משוהו מפרע לו והוא לא אומר לי זאת, הוא מנמק את הכל בסביבות מעניינות, כל אחת מהן נשמעת מאד הגיונית.

אבל משום מה החוש השישי שלי לא קונה זאת, אני חשה שיש איזה מעצור שמונע ממנו להינשא לי זה שובר אותי ומביא אותי ממש לדיכאון.

"מחר מאד מה שאת אומרת לי, מה נראה לך יכול למנוע ממנו להינשא לבחורה הכי מוצלחת שאני מכירה?!" תממה הדס.

"אני חוששת שהוא קיבל רגליים קרות, בגלל המורכבות שבנישואין שלנו. את יודעת אני חסרת דת לחלוטין, תמיד חייתי כקוסמופוליטית, לא התחברתי לדת היהודית בשום פרט, באתי מבית רחוק לחלוטין, הורי באו ממשפחה מתבוללת למחצה, הם היו במקרה יהודים, אבל הם היו דור שלישי לחסרי זהות יהודית שחלקם נישאו לגויים.

עם הרקורד שלי הייתי מוכנה להתחתן עם בחור נוצרי שבא מבית טוב, לא הייתה לי בעיה עם זה, הייתה לי את האפשרות הזאת עם הסמל סטיב מייגלס נוצרי קתולי שמשורת בגודל שלנו, הייתי איתו ביחסי ידידות טובים מאד, חשבתני עליו רבות כפרטנר לחיים, אבל מולי פרץ לעולמי ולכן שכחתי ממנו, את יודעת מהיך מולי ארוסי? הכי מצדוק שיכול להיות, הוא בא ממשפחה מאד חרדית, הם גרים בירושלים בצד הקנאי שם, בגיל צעיר החליט לערוך לצד שלנו, אבל הוא לא נעשה חופשי לחלוטין, הוא שומר על הדת "לייט" (קליל) לחלוטין.

יש הרבה דברים שנטש במשך השנים, אבל הוא שומר בקנאות על כמה דברים, כשרות שמירת שבת ותפילות, הוא מניח בכל בוקר קוביות שחורות על הראש והיך, את יודעת שישנם דתיים שמניחים את הקוביות הללו בכל בוקר, אין לי מושג למה אנשים חכמים מניחים חפצים על גופם ואחרי כן מתפללים באדיקות.

השלמתי עם זה, כי אני "קוסמו-אידיאל" אמיתית שזה אומר אשה ליברלית לחלוטין, דוגלת ב'חיה ותן לחיות' אני אנטי דתית בשום פנים ואופן, רק לא רוצה שיכפו עלי דת כל שהיא, מניחה למולי לחיות עם מה שמוצא חן בעיני, אבל מבקשת לשמור על זכויותי, לחיות את חיי בלי כבלי הדת.

מספורי המגיד

למולי בהתחלה היה קשה לקבל סוג חיים זה על עצמו, אבל אחרי שהיינו כל כך ביחד ובעיקר בגלל אחי אורי שאוהב אותנו בצורה חסרת תקדים, הוא פשוט מטורף עליו ורוצה שיהיה גיסו, לכן הפעיל על שינוי מכבש לחצים אך בצורה חכמה ביותר, הוא מעולם לא הראה אינטרס ישיר, אבל ידע איך לסבב באלגנטיות את כל רצונותיו.

ק נוצרה היצירה המשוונה הזו, בה דתי כל שהוא יתארס עם חסרת דת לחלוטין, כדי לסדר את זה, התחייבתי לו לעשות לעצמי יחידת דיוור בה אחיה את חיי כפי ראות עיני, בשבת אהיה שם חוב השעות, וכשארצה אוכל את האוכל שאני אוהבת בלי כל ההשגחות שלהם.

אחרי כחמש שנים נהיינו מאורסים, את מבינה שזוהי חתיכת חיים, לכן אני כעת ממש מודאגת ומפוחזת מהנסיגה הגדולה שחלה אצלו, אני ממש פוחדת שברגע האמת הוא קיבל רגליים קרות והוא לא מתכוון ממש לנישואין אין לי מושג מהו חושב, האם בצורה כזו חושב להמשיך את החיים בלי כל מטרה? זו ממש הונאה, אבל אני לא רוצה לחשוב עליו ק"ו

פתאום לינור חיילת מצטיינת בצה"ל נשברה כנערה צעירה ופרצה בבכי מר.

הדס שמעה את הסיפור בפה פעור, היא לא נחשפה לסיפור כל כך מטורלל שלינור תהיה קשורה לדמות כל כך חזקה ממצייאות חייה, זה טירוף מוחלט!

איך הבחורה החכמה שתמיד התהדרה בתואר "בגרותית שקולה ואחראית" טועה טעות של חסרת אחריות לחלוטין, לא מדובר כאן בסיפור חברות גרידא אלא בקשירת קשר לכל החיים (גם החילונים של פעם הבינו שנישואין זה משהו שונה, אנשים לא התחייבו לקשר כה עמוק בלי לתת את הדעת על כך כפי שצריך) איך יכולה היא לקשור קשר רעוע כזה הלא זה יפרם כבר במשבר הראשון? צריכים לפקוח את עיניה עד כמה היא קצרת ראות.

"לינור האם אני יכולה להגיב על הסיפור המזעזע שסיפרת לי" שאלה בזהירות.

לינור פתחה את עיניה המוצפות בדמעות והנהנה בראשה, כי מוכנה היא לשמוע את דעתה.

ברגע שהדס קיבלה את האות, הסתערה עם כל הכוחות.

"אני חושבת שהבסיס שבניית עם מולי רעוע לחלוטין, כמה שמולי לא צדיק הוא נותר דתי... ועליך לדעת שדתיים רוצים לכפות את עצמם על אחרים, כך הם בטבעם הם לא מסוגלים אחרת, הוא לא אמון על השקפת עולמך הליברל "חיה ותן לי לחיות" את בעצמך סיפרת לי עכשיו שיש נושא עדין ומסוים שהוא ממש כפה עליך, הוא לא אמר לך "חיי כפי שאת רוצה" אלא הכתיב לך חוזה עם טאבו, בזה גילה את קוצר סבלנותו לזולת.

את מבינה את התרגום של "חיים משותפים" בשתי דירות?! טירוף שלא קיים בשום מקום, זה מתכון של חיים פרוחים. אם היה כנה ואמיתי לא היה מחייב אותך לבנות יחידת דיוור נפרדת, מלבד עצם הסימבוליות של מעשה זה, הקמת קיר חוצץ בחיים המשותפים, זו הוצאה עצומה, בכסף הזה יכולת לבנות דירה אחת בת 5 או 6 חדרים, כמו וילה אמיתית, היית חשה כעשירה עם סטייל, זה חשוב מאד בחיי הצענע שלנו, אבל עכשיו את צריכה להצטופף בדירת 4 חדרים.

אני לא אומרת שזה כלום, הלואי ולי תהיה דירה בת 2 חצי חדרים, אני באה מבית עני מאד, להורי יש בקושי שני חדרים באיזו מעברה, הבית לא מבונה לחלוטין, בחורף יש דלף בכל הבית וקור עז חודר לעצמות. הם מגדלים שם 7 ילדים בסמרטוטים, אני שונאת את החיים בבית הזה שהוא גם דתי, זו אחת הסיבות שחזרתי קבע בלי סוף, לא אכפת לי לשרת כאן עשרים שלושים שנים, העיקר לא לחיות חיי עוני,

אני מקווה כשאמצא את בן זוגי הוא יהיה אחד שיביא לי משכורת הגונה שנוכל להתחלל כהוגן, החלטתי "לא אתחתן בכל מחיר" לא מפרחת להישאר חזקה, כמורתי פרופ' תמי לזין שהיא מומחית למשפטים, יש לה חיים מאושרים מאד למרות שלא נשאה, היא חיה ביולה יפה בתל אביב, יש לה כלבת מתמד בשם "פרוקסי" שנותנת לה הרגשה שהיא לא בחדה.

להקים בית עם "לעומתי" (מגודי) מסוכן מאד! בהתחלה יהיה עדין ומתחשב, הוא ישתדל להחביא את פניו הצבועות, אבל כשירגיש שאת זקוקה לו וכאילו מונחת בכיסו, אז תגלי אדם אחר. אני מכירה את מולי מהצד האחר שלא מוכר לך כלל, הוא לא הכי סמפתי על דרך ההמעטה.

יצא לי להיות איתו בכמה ישיבות מבצמיות בהן ישבנו על שרטוטי תוכניות, הוא התייחס לכמה מאתנו כאילו אנו נחותי דרגה, הוא היה נותן לנו הוראות בקול מצווח של מפקד בכיר, כאילו הוא הרמטכ"ל בכבודו ובעצמו, אני בטוחה שלזה הוא מתכוון, הוא יהיר כמו גנרל ראשי בצבא, כבר אז רציתי לרמז לך שתזהרי ממנו, אבל לא העזתי לקלקל את הקשר שבנינו, למרות שפחדתי עליך, הייתי בטוחה שתזרק אותנו תוך מספר חודשים כשתעמוד על טיבו המושחת.

כשה לא קרה, אמרתי כנראה שיש בכל זאת משהו בו שבגללו את ממשיכה את הקשר, התנחמתי שזה קשר יחידתי ותו לא, כשהתארסת קיבלתי את שוק חיי, לא הבנתי איך יצור חכם כמוך עושה שטות גמורה זו שאפילו טירונית מתחילה לא הייתה טועה בו, אבל אמרתי אני לא מתערבת...אולי זה הזיווג שלך משמים.

את ידעת שמרוקאים מאמינים בזיווגים שנחתכים משמים, כאחת שבאה מעדה זו יש לי משהו בגנים שלי שמקבל גם תופעות משונות כאלו, לכן שמחתי איתך, כי אני לא רעה וצרת עין, אבל עכשיו שאת מתפתלת בלבטים קשים כל כך, הייתי חייבת לפקוח את עיניך ולומר לך כי את צריכה לשמוח שזה קרה כעת ולא אחרי הנישואין.

תארי לך שהיכוחים היו פורצים בעוז אחרי החתונה, היית רצה לרבות למחלקת הגיטין בזעקת "הצילו" אבל את לא ידעת לאיזו סיטואציה את נקלעת, זה מוסד מפלצתי ומזווע שלא דאג את דאגת המסכנות, מה אכפת להם שתהי מסובכת בקטע קשה, היית צריכה לעבור את כל המשוכות, עד שהנבל "עם האף למעלה" היה מתרצה לתת לך גט.

מספורי המגיד

הבה אספר לך שישנם 'סרבי גט' שיכולים לעגן את נשותיהם לשנים רבות, האשה נמצאת בידיים של הבעל ועד שלא יאמר שהוא מואיל בטובו לגרש היא יכולה לחכות שנות דור, יש על קד סיפורים מפחידים מאוד, יש לי "בקנה" לכל הפחות ארבעה מקרים אומללים, לא חצה לעשות לך מרה שחורה, אבל לפעמים אין ברירה צריכים להכיר את המציאות.

אתחיל במקרה הראשון אותו אני מכירה ממש מקרוב, חזו דוגמא אחת מני רבים, שכנה שלי כיום בת 58 היא כבר אומללה למעלה מ-20 שנה בגלל שבעלה ברח לארה"ב עקב סכסוך שפרץ ביניהם, אני שלי סיפרה שהיה שם שמח בכל יום, נעלי בית וכסאות היו עפים כמעט כל יום אחד על השני. פעם היו צעקות נוראות, כל האזור רעד מהצעקות, הוא זרק עליה קערות גדולות צלחות וסכינים, הוא פצע אותה קשה מאד, היא נאלצה להתאשפז תקופה ארוכה בבית החולים הדסה.

מפחד המשטרה הבריטית שתאסור אותו תפס את רגליו וברח ומאז אבדו עקבותיו, איש לא הצליח לעלות על עקבותיו עד היום, באמצע פרצה מלחמה עולמית שהפריעה לחיפושים אחריו, בלש שנעזרה בו ראה אותו לאחר המלחמה בברזיל, אבל לאחר מכן נעלם לחלוטין, מי יודע אולי הספיק לחצות את כל האוקיינוסים, עד היום לא יודעים אם הוא חי או מת.

אין ברבנות מי שירצה לעזור לה, אמרו לה שעד שלא יהיו לה עדים שראו אותו מת לחלוטין לא תוכל להינשא, את מבנה את פשר הדבר, מאיפה תשיג כזו עדות? זו שערורייה שאין כדוגמתה, עליה למות כשהיא עגונה לנצח, אפילו אם תדע כבר שמת את השנים הכי יפות שלה כבר שרפה, יש לה 3 ילדים קשים והיא צריכה להתמודד איתם, בגלל שכל היום ראשה נתון בגורלה המר, היא הזניחה את ביתה וקד גדלו עבריניים מורשעים, בשביל זה צריכים ילדים, כדי לגדלם בבית הסוהר?!

בשביל מה את צריכה לבנות בית צולע עוד לפני שהתחיל? תאמרי לו את החלטתך בנחישות: חשבת רבות בעניין ונכוחתי לדעת שאין סיכוי לגשר על הפערים בימנו וכדאי להיפרד כעת.

תיפרדי ממנו בצורה יפה ואלגנטית, אולי יקשה לך שבועי שבועיים, בגלל שזו באמת החלטה כבדת משקל, אבל אני מבטיחה לך שאחרי כן תבואי להחיות לי על העצה הנכונה שנתתי לך" בכך נעצה הדס את המסמר האחרון בארון הקבורה.

לינור הייתה בהלם מהמילים הקשות ששמעה מהדס, היא לא האמינה שהיא שומעת כאלו מילים בקור רוח, בלי טיפת התחשבות, אין לה איזו חמלה על החברה הטובה שלה מאז הגנון, היא שופכת בנזין על הלהבות כדי לשרוף את הכל, בלי להותיר שריד, היא לא חשה כאב כל שהו על מעשה אכזרי כל ק שהיא עושה כעת, בכך שהיא מפרקת קשר בן חמש וחצי שנים שכבר עומד לקראת היעד הסופי.

לה אין חלום להצעת נישואין, בגלל שהיא מעורה למד, המעלה הגדולה שלה שהיא אמיצה ויש לה הרבה קור רוח, כל אימת שהתרגש עליה משבר עברה את זה בקלות וצעדה קדימה בלי לעפעף, אבל אין לה הצעות רציניות, יתכן שהיא מקנאה בה על הקשר שלה עם מולי הגאון החכם ויפה התואר.

היא עמדה קפואה במשך כמה דקות, לבסוף כשהתאוששה אמרה לה שהיא חשה שלא בטוב וכבר רצתה ללכת לישון, היא מעדיפה לעשות זאת כעת. היא לא חכמה שהדס תיפרד, אלא סגרה את הדלת ונעלה אותו כשדעש הנעילה נשמע היטב. הרעש הזה התריס כנגד הדס המרשעת שבקלי קלות רוצה להרוס קשר של שנים.

הדס הבינה שהקדיחה את תבשילה, לינור לא הייתה בשלה לשמוע את ההצעה שלה, היא לא הצטערה בצערה כלל אבל גם הצטערה על מה שעשתה.

מחשבות רצו במוחה העכור: לינור חמודה המילים שלי עוד יחדיו אלך עמוק, אם לא היום, הם יגיעו מחר. ואם לא, אין דבר, תתבשלי במיץ שלך ושלא תבואי אחרי כן בטענות".

אם היא הייתה מקשיבה לעצות החכמות שלה, הייתה יכולה להוציא אותה מהבור, היא הייתה מביאה לה רשימה ארוכה של נשים ששלום ביתן נהרס בגלל שנישאו לאדם הלא מתאים, למה לה להיות הבאה בתור?

על איזו פלטפורמה חשבה הטיפשה הזו לבנות את ביתה?! דומה הדבר להקים את בניין ה"אמפייר סטייט בילדינג" (הבניין הגבוה באותם ימים בעולם 103 קומות) על גבי יסודות של קש ותבן.

הדס ידעה שזרעה את זרעי הפירוד בלי שלינור תרצה, המילים הקשות שזרקה בלא חמלה עוד יהדהדו באוזניה ימים רבים, היא תחשוב על קד וככל שתחשוב תראה את הטעות העצומה שעשתה. אם לא, תבוא על ארבע אחרי הצרות לבקש ממנה את עזרתה, אבל אז העזרה שלה לא תועיל, מי יכול להתמודד במערכה כבידה כזו, בפרט שהפרטנר שמוקד "מולי האימתני".

~~~~~

לקבל מייל זה נא ליצור קשר במייל w0533194197@gmail.com חנוך חיים וינשטוק נ"י

בשל בעיות בשליחה בכתובת הקודמת העברתי את שליחת הגיליון דרך דיוור מיוחד.

הכתובת החדשה להרשמה לקבלת הגיליון היא:

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

{ אז נדברו }

פרשת משפטים תשפ"א | גליון מספר 501 | לסדר: "כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

משנכנס אדר מרבים בהתרענונות... הגיע הזמן "לטפח את עצמי"!!!

זהו!!! זו השבת האחרונה של שובבי"ם... יש פה הזדמנות... משהו עורר אותי לכתוב על הנושא של תשובה... אמרתי לו: מה תשובה...?? תשובה זו הגדרה מאוד כללית... על כל דבר צריך לחזור בתשובה... הוא ענה לי: לא נכון!!! תשובה זה "להיות יהודי יותר טוב"!!!

המשפט הזה תפס אותי... "להיות יהודי יותר טוב..." זה לא נשמע משהו מסובך... גם הרבה פחות כוללני... אנחנו לא מדברים פה על איזה תיקון גדול ורחב היקף... **בסה"כ להשתפרו!!! אמר הקב"ה: "שפרו מעשיכם** רבש"ע: אני רוצה לזוז קדימה... אני רוצה להיות ילד יותר טוב שלך... אה... זה נשמע קצת אחרת... לא מדברים פה הרים וגבעות... רק להשתפר... להיות יותר טוב... המילה להשתפר זכורה לי בתור ילד... הרביה שלי ידע עם מי יש לו עסק... הוא לא ציפה ממנו לשינוי מהות... אבל הוא כן רצה לראות אצלי רצינות ונכונות... הוא בסה"כ ביקש ממני שאני אשתפר וזה הספיק לו... וזה מה שאומר המדרש: "אמר הקב"ה לישראל אם שפרתם את מעשיכם, הריני נעשה לכם כשופר, מה שופר מכניס בזו ומוציא בזו, אף אני הופך לכם מידת הדין למידת רחמים..." כן... זה בדיוק מה שאנחנו צריכים... אנחנו אמנם לא תוקעים כעת בשופר... אבל אנחנו תוקעים בקרן של הקורונה והקרן הזו עד כה הייתה קרן של דין... ואם רק נשפר את מעשינו... הקב"ה יכול לעשות מהפך שהכל יתהפך לרחמים... כן... כמו בשופר שמכניס בזו ומוציא בזו... כך בקרן של הקורונה... אמנם נכנסנו בדין... אבל לכה"פ לקראת היציאה- נצא ברחמים!!!! כולנו תקווה שאנחנו לקראת היציאה מהקרן הזו של הקורונה... מי יתן שנהיה כבר בסוף... אבל גם כשאתה נמצא ביציאה מהקורונה זה עדיין לא אומר שזה רחמים... היה דין ונגמר... מוצה... אבל כאן!! כאן מבטיח לנו ה' שאם נשפר את מעשינו אנחנו יכולים להפתיע בדיוק בנקודת היציאה ולצאת מכאן עם רחמים... איך בדיוק? תן לרבש"ע את הדרכים שלו... אנחנו צריכים להיות עסוקים בשפרו מעשיכם שלנו... משהו!! משהו לזוז... משהו לשפר... משהו שאני כבר עושה... ולעשות אותו יותר טוב... לסגל עוד כמה מצוות ומעשים טובים...

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

בשנים האחרונות נחשפתי למושג חדש ומרענן שנקרא **"אני מטפל בעצמי"!!!** אני רואה בן אדם שהולך לטיפול רגשי... משלם טבין ותקילין... שאלתי אותו: מה... מה הסיפור?? קרה משהו?? דווקא לא משהו מיוחד... נו... אז מה הביא אותך להשקיע בטיפול רגשי... ללכת ולשלם סכום כזה נכבד? מה הוא עונה לי?? **החלטתי לטפל בעצמי!!!** אני סוחב כל מיני משקעים מהעבר ויש לי כל מיני חסימות רגשיות... **והחלטתי שהגיע הזמן לתפוס את עצמי לידיים ולטפל בעצמי**... תפס אותי המשפט המרענן הזה... יש פה בן אדם שיום אחד נעצר והחליט לתפוס את העניינים בידיים ולטפל בעצמו... אותו סיפור אצל הרופא שיניים... אני שונא רופא שיניים שנאת מוות... ולכן תמיד הלכתי אליו רק כשכלו כל הקיצין (והמצב היה נראה בהתאם) אבל חבר שלי?? יום אחד פגשתי אותו כולו שש ושמתח... מה קרה? אני הולך לרופא שיניים... לא הבנתי... ו... ולשמחה מה זו עושה? מה האושר הגדול?? מה פירוש... **אני הולך לטפל בעצמי... אני משקיע בעצמי**... אני לא מזניח... ב"ה בזמן האחרון הסתדרתי כלכלית וסו"ס אני יכול להרשות לעצמי **לטפל בעצמי!! לטפח את עצמי**...

הייתי בהלם!!! איזו תפיסה מפתיעה... אף פעם לא חשבתי על כזו גישה... כשאתה יושב בהמתנה לרופא שיניים... אני מרגיש כמו נידון לגרדום... ואילו הוא יושב **באותו** חדר המתנה בתחושה: אני מטפל בעצמי!! מטפח את עצמי... לא מזניח... לא מדחיק??

על אותו משקל: כשאנחנו מדברים על תשובה... אפשר לגשת לתשובה כמו שאני ניגש לרופא שיניים... אוף... יש לי חור בשן... אוף... יש לי עבירות וצריך לסתום אותם עם תשובה... אבל באותה מידה אפשר לגשת לזה כמו חבר שלי... **יופיי!!! הגיע הזמן לטפל בעצמי**... סו"ס תפסתי את עצמי לידיים... די להזנחה... די לגרירת רגלים... הגיע הזמן לבצע שינויים... לעשות משהו עם עצמי...

כן... זו הגישה האמיתית והנכונה של תשובה!! אני רוצה לחזור לעצמי... לחזור לקשר הבריא שלי עם ה'... זה חסר לי... אני מרגיש הזנחה... אני מרגיש ליאות פנימית... משהו בנפש שלי לא מטופח... הגיע הזמן להשקיע בעצמי!! להסיר אבנית... לסתום חורים... לעשות כתרם לה'... ולסיים כמה טיפולים משמרים... זה... זה לא **טיפול** שיניים!!! זה **צחצוח** שיניים!! זה מרענן...

כן... שובבי"ם זו תקופה של ריענון של תשובה... לשפר... לתקן... לטפח... ולהזדרז לעשות את זה רגע לפני שנגמר שובבי"ם... רגע לפני שאנחנו שוב חוזרים לשגרה של השנה... ורגע לפני שאנחנו יוצאים מהסגר... רגע לפני!!! זה זמן לתפוס את עצמי לידיים ולהחליט לטפח את עצמי... להשקיע בעצמי... לסתום כמה חורים מוזנחים בעבודת ה'... ולהתחיל קשר בריא עם ה'... להחליט על שיחה **יומיומית** עם ה'... לפני ה' ישפוך שיחו... לפגוש את ה' יום יום... לרענן את הקשר... להשקות את מערכת היחסים... בקיצור: להתרענן!!! כל נשכח... ראש חודש אדר בפתח... משנכנס אדר מרבים **בשמחה**... וכבר שאלתי את חבר שלי: מה הוא כ"כ **שמח** בדרך לרופא שיניים? נו... ומה הוא ענה לי?? אני מטפח את עצמי!!! אז הנה... יש לנו סיבה טובה מה לשמוח בחודש אדר... החלטתי לטפח את עצמי... להפסיק להזניח את הקשר שלי עם ה'... אנחנו עובדים על זה... מציפים את הנושאים על השלחן... מטפלים במה שדרוש תיקון... וממשיכים עם הפנים קדימה... משנכנס אדר מרבים בשמחה!!! מתרעננים בקשר עם ה'... חודש טוב!!! **ו... ומחודש!!!**

מה יותר קשה - להזיז את הידיים או להזיז את הראש??

יש עובדה מבוססת מהחפץ חיים שסיפר שחזן אחד ניגש לר' ישראל סלנטר בחודש אלול... וכידוע... חודש אלול אצל ר' ישראל סלנטר זה היה פחד פחדים!! זה היה "פלצות" אמיתית!! ואותו חזן שאל את ר' ישראל: מה אני צריך לחזור בתשובה לקראת ר"ה?? סו"ס כידוע... הש"צ צריך לעשות תשובה בד' ימים שלפני ר"ה (כמו שקרבן פסח צריך ביקור ד' ימים)... נו... אז על מה אני צריך לחזור בתשובה?? ענה לו ר' ישראל: אתה מקבל משכורת על זה שאתה מתחזק?? כן... אם ככה אתה צריך להתחזק בלהתחזק טוב!! תתאמן טוב!! שזה יצא טוב... למה? כי היות ואתה מקבל משכורת, אז אתה צריך לעשות עבודה מושלמת...

בינינו... הסיפור הזה די מפתיע!!! מה... זה מה ששליח ציבור צריך להתחזק בימים הנוראים?? **אבל מה התשובה??** יתכן שאותו חזן צריך להתחזק בעוד הרבה דברים אחרים... אבל לו יצויר שהחזן הזה גנב!! אתה מסכים איתי שלפני הכל... "קודם תסדיר את ענייני התשלום ואח"כ נדבר..." (מכיר את המשפט הזה?) אז זה!! שהיות ושכרו אותו והוא מחויב לעשות חזנות טובה... אז אם מרוב שהוא יתפוס מלאכים ויחזור בתשובה הוא ימעול בתפקידו ולא יספק את התוצרת... יוצא א"כ שהשליח ציבור הזה נכשל בדיני ממונות... אם ככה... אז סטופ!! קודם "תחזל מעושה ידך" ואח"כ תחיל בכלל לדבר...

ובאמת מי שקצת לומד נביא... ניתן לומר שבעים או שמונים אחוז מהתוכחות שהנביאים מוכיחים את ישראל על החטאים שלהם... למרבה הפלא זה לא על ע"ז ולא על עבירות שבין אדם למקום... אלא מאי?? על מרמה, על גזילה, על עושה... רובא דרובא של התוכחות והנבואות זה על זה!! ידעם דמים מלא... שבתך בתוך מרמה... לשון הרע ורכילות... זה!! זה הנושא! **עכשיו: למה באמת זה ככה? למה הנושא של דיני ממונות הוא כ"כ חמור??**

כי בינינו... עם כל הכבוד לחושן משפט... ועם כל הכבוד לסדר נזיקין... סו"ס יש לכל עבירה את דירוג החומרה שלה... ומסתמא דיני ממונות פחות חמור מחילול שבת... והרבה פחות חמור מעבודה זרה... ובדואר פחות חמור מחילול ה'... (ואם נדבר כמו למדנים... מסתמא גזילה פחות חמורה מאכילת נבילות וטרפות... שהרי גזילה זה לא הניקף לעשה ואין לוקין עליו... וכל שאר הק"נ לאין כן לוקין עליהם) אז למה עדיין גזילה ושקר ומרמה יותר חמורים מאיסור אכילת חזיר?

התשובה היא מאוד מאוד מאוד פשוטה:

אתה ואני בעצמנו אומרים בעצמנו את התשובה... בינינו... בהרגשה שלך... מה יותר חמור?? לאכול חזיר או להתנהג בחוסר ישרות בדיני ממונות?? מה יותר חמור... לאכול חמץ שעבר עליו הפסח או לא להחזיר הלוואה?? בינינו... ברור שבמושכל ראשון שלי (ואולי גם שלך) לא להחזיר הלוואה זה פחות חמור מאשר לאכול קמח שלא נטחן אחר הפסח... נכון או לא נכון?? **אז הנה... כאן אמרנו בעצמנו את התשובה...** לאכול חזיר כמה שזה עבירה... אבל אתה בעצמך לא החזיר... הוא!! הוא החזיר... אתה הוא זה שרק אכלת ח"ו את זה... אבל!! כשאתה לא ישר בדיני ממונות וזה לא מפריע לך... אז... אז אתה פה הח...!!! העבירה העיקרית פה זה לא הלאו הנקודתי שעברת... אלא עצם האישיות המחוספסת שלך שלא מרגישה שיש פה בעיה... בן אדם שאין לו בעיה להשחית את הממון של חבר שלו ואין לו רגישות טבעית מהעוולה שבזה... אז ברור שלאכול חזיר זה פחות גרוע... כי שם החזיר עבר דרך הגרון וכאן החזיר יושב עמוק בתוך הראש!! זו הסיבה!! זו הסיבה שזהירות בדיני ממונות יותר חמור מכל עבירה אחרת... **וההראיה שזה ככה:** שהרי אנחנו באמת הרבה יותר נבהלים מטלטול מוקצה... מאשר לדבר לשון הרע ולהכפיש את השכן שאני לא מזוהה עם המפלגה שלו... נו... למה באמת אני יותר נזהר ממוקצה?? כי כדי לא לטלטל מוקצה צריך להזיז את הידיים!! אבל לשמור על כבודו של יהודי... כאן כבר **צריך להזיז את הראש!** ואת זה כבר לא כ"כ פשוט לעשות!! אני מוכן לדחוף את כל העולם ולרמוס את כל הנקרה בדרכי בשביל לשמור על כבודו של צדיק או ת"ח שאני אוהב ממנו... אבל לשמור על כבודו של יהודי הכי פשוט שלא לרמוס אותו לעפר ולהמשיך הלאה... את זה לא בטוח שיש לי... ולמה לא?? כי כדי לדאוג לכבודו של צדיק או לאחוז מתלמיד חכם מסוים... בשביל זה אני צריך בסה"כ קצת ריגוש חם של שאיפות וקצת רגש של רוממות... מאוד קל לארגן את הריגושים האלו... אבל בשביל לשמור על כבודו של יהודי פשוט ולהכיר בו כצלב יהודי... כאן צריך עדינות פנימית בנפש!! וזה הרבה הרבה יותר מהותי וחשוב!! ולכן בשמים הרבה יותר מחמירים בזה... כי זה נמצא בחלונות הרבה יותר גבוהים בנפש היהודית... בקיצור: גם בעבודת ה' יש חלונות גבוהים ויש חלונות פחות גבוהים... כל מה ששייך לדברים טכנים... לא לאכול מאכלות אסורות... או כן לבצע בפועל מצוות מסוימות... זה שייך לחלונות היותר קרובים אלינו... שכמובן חשובים מאוד... סו"ס אנחנו בעולם העשיה ואנחנו פה בשביל לעשות... אבל עדיין!! יש חלונות גבוהים... והחלונות הגבוהים זה המצוות שנוגעות בנקודות יותר עדינות ועמוקות בנפש... אם זה ואהבת לרעך כמוך... אם זה צניעות אמיתית... אם זה ישרות בדיני ממונות... זה דברים שכבר נוגעים בחלונות הגבוהים... ומי שלא לומד מוסר ולא פוגש את האישיות שלו... הוא נשאר עם הראש למטה ואף פעם "לא שלטא עינו" בחלונות הגבוהים האלו... הוא אפילו לא שם לב שהמצוות והזהירויות הפשוטות האלו שהוא אמנם דש בעקביו... אבל האישיות כולה נבחנת בהם...

בקיצור: יש פרשת משפטים ויש פרשת עקב!! שתי הפרשיות האלו מתחילות בענייני חושן משפט... פרשת משפטים אמנם מדברת בפועל על כל ההלכות של דיני ממונות ואילו בפרשת עקב התורה מפליגה בשכר העצום אם תשמעו את המשפטים האלה... ושמר ה' אלוהיך לך את הברית... ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטןך ופרי אדמתך דגןך וכו' וכו' התורה מרעיפה את כל הברכות שבעולם... על מי?? על מי שמזהה שהישרות בדיני ממונות זה אמנם דברים שנתאים פשוטים... זה דברים ש"אדם דש בעקביו..." נו... מה כבר יכול להיות... אבל מי שמטפל במידות שלו ומבין שהאישיות שלו נמדדת בישרות בדיני ממונות... מי שמבין את זה... הרי ושמר ה' לך את הברית ואת החסד... וזה לא פשוט!! לקלוט את זה... זה לא דבר מובן מאליו... כי אנחנו לא באמת חושבים ככה... תעשה פעם חשבון הנפש... תעקוב אחרי עצמך ותשים לב שבמושכל ראשון שלנו אנחנו לא עושים עסק מהנושאים האלו... אה... מה זה משנה אם אני מקמבן פה... משקר שם... נכון... זה לא לגמרי ישר... אבל אז מה... אז הנה!! בשביל זה יש לנו פרשת משפטים שלימה באמצע מתן תורה!! בשביל זה יש לנו הבטחות כאלו גדולות... על מה?? על הישרות שכ"כ נצרכת לנו... לא להיות קומבינטור!! אלא!!!

ה' נסי!

בענייני ימי המורים והמסתעף, מלוקט מתוך מאמרים שנכתבו בגיליון זה, בפלא': 0556728458
כמ"כ ניתן להשיג את הספרים "אהבתי" ו"אהבת" "וימאן" במוקדי המכירה כדלהלן...

ניתן להשיג במוקדי המכירה:

אופקים: שמירא: 0534112035
אחיסמך: שרגל: 0527171721
אלעד: 039073067
אלעד: 0504120311
בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב' מ' צוויבל
ביתר עילית ב': אזור רמי לוי 0548450998
רחובות: 0548423047
חדש: תמרה: 0556705003

בני ברק: קבוץ גלויות 9- 0556728458
חזון איש 34: (פינת דסלה, דריימוס) 0527171721
רבי עקיבא: אזור הרב קוק - 0527603814
משפחת בויס רחוב השלושה 11.
חדש: גבעת רוקח: רחוב פרל 0504158232
קרית הרצוג: הרב גינחובסקי 20 - 0527616750

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמה 10.
בית ונ: רח' הרב פרינק 29 קומה ב'.
רמות א': 0527189947
רמות ד': רובין 47 קומה ב'
רוממה: המ"א 29 0527682281
גבעת שאול: בן עזיאל - 0548491554
הר נוף: 0533148861
נווה עקב: 0527119675
טלזסטון: 0527616512
חדש: תל ציון: אהבת ישראל 13/13 (ארון חשמל)
קליין: אהבת שלום 25 - 0527150166

קרית ספר: מרומי שדה 3 0527174781
חפץ חיים 14: 089742750
ברכפלד: 0533109169 (כולל עטרת שלמה)
פיצוץ בראשית - ברכפלד: 0527137444
גרון פארק: 0527644795

צפון: חיפה: שטיבלאך נדבורנא/ תפארת ישראל.
נווה שאנן: טרומפלדור 3 רביניסקי 0527622736.
רכסים: הורדים 4א קריצ'לר לתאם 0548415410
כרמיאל: 0527136165 משפחת שטיינמן.
טבריה: 0548441354
חצור: קריה, יונתן בן עזיאל 3/5 0583244899
עפולה: 0527686876

מה בחוברת???

- א. תענה לי בכנות: מתי אתה מרגיש יותר התעלות? בפורים או ביום כיפור???
- ב. מה ההבדל בין "לא מצחיק" ל"לא צחוק"?
- ג. מה ההבדל בין "שמחה" ל"מצב רוח"?
- ד. השנה!!! מה עיקר העבודה שלנו בפורים???
- ה. בשנה הזו נדדה שנת מלכו של עולם... אל תוותר... בפורים הזה תצטק מממה...
- ו. פורים!!!! ערכת עזרה ראשונה לכל השנה... בא תצטייד... ציוד חיוני!!! אל תוותר...

מה עושה מי שלא אוהב להגיד-

לא??

תשמע סיפור... אני מכיר שני הורים מתקופת הסגר של הקורונה... שני ילדים הגיעו הביתה וביקשו אותה בקשה בדיוק... אבא... תן לי לשחק במחשב... אבא אחד החליט להיות אבא רע!!! הוא לא הסכים בשום פנים ואופן שהילד שלו ישחק במחשב!!! ובתקיפות שאינה משתמעת לשני פנים הוא הודיע לו חד משמעית: אתה לא נוגע במחשב ויהי מה... ואם אני תופס אותך נוגע אפילו רגע אחד במחשב אני מעניש אותך... הילד נבהל מהתגובה הכ"כ נחרצת של אבא... בכה... היה עצוב...

לעומת זאת ההורה השני בהתחלה התלבט האם להסכים לילד שלו או לא... בסוף הוא החליט להרשות... סוף סוף זה לא חכמה להיות האבא הזה שאומר כל היום לא!! זה לא בריא שהילד שומע את אבא אומר כל הזמן לא לא לא!!! ילד שמתרגל לשמוע את אבא שלו כמו פטיפון אומר כל היום אני לא מרשה... אני לא מרשה... אני לא מרשה... ילד כזה עלול לפתח ריאקציה נגד אבא שלו!! אבא שלו מצטייר אצלו כ-לא אחד גדול!! ולכן החליט אותו אבא שבנסיבות הנוכחיות הוא מרשה... אני מרשה לך לשחק במחשב... כמובן עם גבולות... לא יותר מידי הרבה... **ותכל'ס מה היתה התוצאה???**

ילדים כידוע אין גבולות!!! והילד שלו התחיל לשחק ולשחק ו... ולשחק... ואבא שלו קורא לו: נו דודי- תלך לאכול... כן... אבא... עוד רגע... אחרי עשר דקות... נו דודי... תסגור את המחשב... כן כן... עוד כמה רגעים... סו"ס הילד הגיע לאכול... ומיד אח"כ שוב חוזר למחשב... די דודי!! עד כאן!! **אני לא מרשה יותר...** אבל אבא... אני בדיוק באמצע... טוב... עוד עשר דקות תסגור את המחשב... אחרי עשר דקות... נו... אמרתי לך לסגור... **אני לא מרשה יותר!!** אחרי חצי שעה שוב הוא מוצא אותו עם המחשב... דודי... מה זה צריך להיות?? **אני לא מרשה...** אחרי ארבעים דקות שוב... אמרתי לך **שאני לא מרשה!!** וכן הלאה וכן הלאה... בשלב מסוים הילד סגר את המחשב באנחה והפטיר בשקט: כל היום לא מרשה... לא מרשה... לא מרשה... **כל היום לא מרשים פה בבית הזה...**

לעומת זאת בבית השני... האבא הרע הזה שעל הפעם הראשונה לא הירשה לבן שלו לשחק במחשב בכלל בכלל... הוא באמת היה אבא רע!!! אבל פעם אחת הוא היה רע!!! פעם אחת הוא אמר לא מרשה וזהו!!!

כעת... כששני הילדים האלו יחזרו מהסגר... אם נעמיד את שני הילדים האלו אחד מול השני ונשאל אותם: אבא שלכם... האם הוא יותר מרשה או יותר לא מרשה?? הילד שאבא שלו **הירשה לו** לשחק במחשב... יקפץ ויגיד: אבא שלי יותר לא מרשה... כל הזמן הוא לא מרשה... ולמה?? כי היות והוא הירשה לילד שלו לעשות משהו שמאוד מאוד קשה להציב שם גבולות!! הוא הזמין במו ידיו את המאות פעמים ביום שהוא נאלץ להגיד לילד שלו שוב ושוב אני לא מרשה לא מרשה לא מרשה... לעומת זאת האבא השני שהתעקש בקנאות להמשיך להיות

האבא **הטוב** שתמיד מרשה ותמיד דואג שתהיה אוירה טובה בבית... דווקא בגלל זה ברגע שהבן שלו ביקש לשחק במחשב... אבא חתך בסכינא חריפא ואמר לא!!! אבל עד הסוף לא!!! אפילו לשניה אחת לא!!! ולא!!! האבא הזה אמנם לא הירשה... אבל פעם אחת הוא לא הירשה... ומכאן ואילך הילד הזה הגיע לאבא שלו למשך כל תקופת הסגר... אבא... אני יכול לצבוע? **כן!!** לצייר?? **כן!!** לנסוע באופניים? **כן!!** כמעט הכל כן... כי סו"ס ילד צריך לשחק וצריך לאפשר לו... הילד הזה הלך עם אבא שלו לחנות וראה משחק ילדים... אבא... אתה יכול לקנות לי?? **כן!!** וחוברת צביעה?? **כן!!** בטח שכן... מסכן הילד הזה... נמצא כל היום בבית... חייבים לתת לו תעסוקה... אז כן... מה שרק אפשר לתת אני אתן...

הדברים האלו כ"כ פשוטים!! אין אחד שלא מבין את זה!!!

כלפי מה הדברים אמורים?? אז כאן חשוב להבהיר: לא באתי פה לפתוח נושא חינוכי... בפרט!!! בפרט לא בתקופת הקורונה שאי אפשר לדון ויש הרבה בתים שזה היה פשוט בלתי נמנע... אז עזוב... הבאתי את זה רק בתור דוגמא... **דבר אחד רואים פה בבירור:**

בניגוד למה שנראה לנו... להציב גבולות זה לא להיות רע!!

אדרבה ואדרבה... דווקא הצבת גבולות זה אינטרס של האיש הכי טוב!! היות ואני רוצה להיות טוב... ולגמרי טוב... היות ואני בן אדם מאוד חיובי שאוהב רק את המילה **כן** ושונא את המילה **לא**... לכן אני מנקה את השטח ויוצר גבולות מאוד ברורים... אני מנטרל מראש כל נקודת חיכוך שעלולה לגרום לי להגיד את המילה **לא** יותר מפעם אחת!!!

לא לחינם אומר הזוהר הקדוש שדווקא יצחק אבינו עמוד הגבורה נקרא יצחק על שם **השחוק**... למה?? כי רוב השחוק והשמחה שיש בעולם שרוי דווקא אצל עמוד הגבורה!! דווקא אצל מי שיודע להציב גבולות!!!

אוי אוי אוי... כמה שאנחנו פוגשים את זה בשטח... דוק ותשכח... דווקא האיש החזק והתקיף שיודע להגיד את המילה לא ומילה שלו זו מילה... דווקא הוא יכול להיות נחמד ואדיב ולהגיד כן... וזה תמיד יהיה בגבול הטעם הטוב... אבל האיש המתוק שהמתיקות שלו נשפכת והוא לא יודע להגיד לא... אצלו תמיד יש עצבים... הוא תמיד מרגיש מנוצל... הוא לא יענה בטלפונים כי הוא לא יודע לגמור שיחה... ויחשוב מאה פעמים האם לעזור למישהו כדי שלא ינצל אותו... הוא זה שמוצא את עצמו כל היום נדחק לפינה ואומר לא... אבל לא סתם לא... אלא בעצבים... לא!! די!! תפסיקו!! אי אפשר כבר... אני לא פראייער שלכם (מניסיון...)

בקיצור: להציב גבולות ברורים זה אינטרס נטו של אדם שרוצה שיהיה טוב!!! יש בזה אינספור דוגמאות בחיים... אבל הדוגמא הכי בולטת שאנחנו פוגשים בתורה זה דור המדבר!!! שים לב לדבר מאוד מעניין:

עם ישראל היו במדבר ארבעים שנה!!! במשך הארבעים שנה היו לעם ישראל הרבה מעידות... חטא

העגל... חטא המרגלים... קורח ועדתו... מתאוננים... קברות התאוה... **אבל שים לב:** כככל הנפילות האלו... כולם מרוכזים בשנה וחצי הראשונים ליציאת מצרים!! תבדוק את זה... כל "אשר הקצפת את ה' אלוךך במדבר" כל זה היה רק בשנה הראשונה וזהו!!! מאז 38 שנה של שקט... שום חטא... שום מעידה... (חוץ ממי מריבה וחטא פעור שזה היה דווקא בשנה **האחרונה**)... במשך 38 עם ישראל יושבים ועמלים בתורה... דור דעה בלי תקרית אחת... איך אתה מסביר את זה?? איך אתה מסביר איך כל המעידות מרוכזות לתקופה אחת??

ההסבר הוא מאוד פשוט:

בא ניקח לדוגמא את קורח ועדתו... ברגע שקורח הקהיל את כל העדה על משה רבינו... **עוד באותו יממה!!!** האדמה כבר פתחה את פיה ובלעה אותו ועדתו... ולמחרת יצאה אש ושרפה 250 ראשי סנהדראות... בקיצור: בום בום בום... תוך שלושים ושש שעות היה שם חרדת אלוקים!!!

תחשוב שלפני שלושים שעות הכל היה רגוע... היה פה קורח והשטעטל שלו... היו פה 250 ראשי סנהדראות חשובים... רק פתחו את הפה... רק העיזו לעשות ליצנות ממשה ואהרן... ותוך יממה אחת פצצת אטום... זה נבלע באדמה... זה נשרף... איזה פפחד!!!! ובאמת גם משה ואהרן בעצמם מזדעזעים: רבש"ע מה קרה?? האיש אחד יחטא ועל כל העדה יקצוף... איש אחד!! לילה אחד!! בסה"כ לילה אחד עשה קצת בלגן וכזה חרון אף איום ונורא?? נו... מה התשובה???

אבא שבשמים כעת כועס כי יש מחלוקת!! ואבא שבשמים הרי **לא אוהב** לכעוס על הבנים שלו... ומרוב שהקב"ה לא אוהב לכעוס... אבא שבשמים נחוש שלא לכעוס עוד פעם אחת נוספת... נו... מה עושים שזו תהיה הפעם האחרונה שה' כועס?? אז ככה: בשביל זה עעעעל הפעם הראשונה... על הלילה הראשון שקורח רק מתחיל לעשות מחלוקת... ה' מפגין כעס אדיר בקנה מידה עוצמתי... בום בום בום... האדמה נפתחת... אש בוערת... אנשים מתגלגלים ונבלעים באדמה... כלל ישראל נסים בבהלה ונשארים עם טראומות של שנים!!! זהו!! רבש"ע: זה בסדר... אנחנו- מחלוקת יותר לא נעשה... אין על מה לדבר!! מהיום יהודי שרק בטעות מתחיל לעשות מחלוקת כולם מתחילים להרגיש את הריצפה רועדת... יש לנו טראומה... פעם אחת התלוננו לילה שלם!!! לילה אחד בסה"כ ישבנו והתלוננו למה העליתונו ממצרים... וקבלנו כזו מהלומה על הראש... "במדבר הזה יפלו פגריכם" שזהו!!! נכון לשלושים ושמונה שנה הקרובות אין סיכוי שמישהו יעזב להתלונן...

עכשיו תאר לעצמך שבשנה הראשונה הקב"ה היה מעניש קצת פחות בחומרה... כשקורח היה עושה מחלוקת ה' היה מעניש רק את קורח... כן... האיש אחד יחטא- ולכן רק הוא נענש... היינו טיפה נבהלים... ואחרי שובע... דתן היה מתעורר... מתחיל למתוח את החבל... שוב הקב"ה כועס... כעת שוב צריך להעניש והפעם את דתן... שוב אנחנו נבהלים מה... ואז אחרי שבועיים מגיע התור של אבירם... גם

שוב הרבנים האלו חסמו לי... אאאאוף... כל הזמן חוסמים וחוסמים וחוסמים... הכל אסור... בלב שלו התפתח איזשהו מרי... המרי המוכר... די... תפסיקו כבר עם כל החסימות שלכם... תפסיקו עם כל העומס דת הזה... במילים אחרות: כל הזמן ה' לא מרשה לא מרשה לא מרשה... די רבש"ע... תרשה לי משהו...

אותו בחור פגש את חבר שלו!!! את אותו חבר ששבר פעם אחת ונגמר...

והוא שאל אותי: תגיד לי: איך אתה מצליח להסתדר בלי המכשיר... מה... אתה לא מרגיש עומס דת...??? כל דבר חסום... כל אתר הכי פשוט ועדת הרבנים חוסמים לך... איך אתה מסתדר עם זה?? זה לא מעצבן אותך?

אותו אחד כמעט ולא הצליח להבין על מה חבר שלו מדבר... מה פירוש... שום דבר לא חסום לי... אף אחד לא מעצבן אותי... סיימתי עם זה בבום ומאז כל יום נוסף שעובר נהיה לי יותר קל!!! ואילו חבר שלו זה בדיוק הפוך... כל יום נוסף שעובר עם המוגן... הוא פוגש עוד חסימה ועוד חסימה ועוד פעם ה' אומר לא מרשה... די... שום דבר לא מרשים פה בבית הזה... הנה לך דוגמא אחת מני אלף להתנהלות שאנחנו צריכים להתנהל מול עצמנו!!! ההבדל בין שני הבחורים... שלשניהם היתה משימה להגיד לעצמם את ה"אני לא מרשה" שה' אמור להגיד...

אחד אמר את זה בתקיפות!!! כמו שהקב"ה אמר לעם ישראל בשנה הראשונה ליציאת מצרים... הוא אמר את זה בתקיפות כמו אותו אבא טוב שאמר לילד שלו אני לא מרשה אחת ולתמיד!!! ומאז הכל היה אדיב וידידותי... ואילו חבר שלו שלא חתך... הוא העדיף ללכת עם עצמו בעדינות... בסוף מה התברר?? שדווקא הוא הזמין ריאקציה מול הקב"ה!! די... למה כל דבר הרבש"ע חוסם לי... למה כל דבר הוא אוסר עלי... והמערכת היחסים העדינה הזו בינינו לאבא שבשמים מוטלת כעת עלינו!!! יש אנשים שמסתובבים עם התחושה שה' מעמיס עליהם... חוסם אותם... מי יצר את התחושה הזו?? הם בעצמם!! העבודה שלנו זה למנוע את זה... למנוע את התחושה הזו... ואיך מונעים אותה???

להיות קצת יותר אסרטיבי!!! לשים גבולות ברורים!!! להגיע למסקנות ברורות... לא להשאיר את הנקודות חיכוך האלו שמזמינות את הקב"ה להגיד לנו אני לא מרשה אני לא מרשה... תן לחכם ויחכם עוד...

כלפי מה הדברים אמורים??? בדור המדבר או אפילו בזמן שביט ראשון היה קיים... אז מערכת היחסים היתה מאוד ישירה בין הקב"ה לעם ישראל... הקב"ה היה מדבר עם ישראל בצורה ממש גלויה!!! אם ישראל היו עושים רצון ה' אז ה' היה מחייך ואומר כן... כן... ונתתי מטר ארצכם וכו'... ואם עם ישראל היו עוברים על רצון ה'... אז ה' היה מזעזע את אמות הסיפים ואומר בקול מפיח אני לא מרשה!!! והוא היה אומר את זה פעם אחת וזה הספיק... הספיק לכמה שנים טובות... ככה היה אז... כשהנהגת המשפט היתה בגילוי גמור... אבל בדורנו אנו... שהנהגת המשפט מאוד נסתרת... כעת המגרש בידיים שלנו!!

כשה' רוצה להגיד "אני לא מרשה"!!! הקב"ה לא אומר את זה במפורש... אני צריך להבין את זה לבד... בא נדבר במילים יותר פשוטות: בכל הקורונה הזו ה' דיבר איתנו!!! לא רק דיבר... דפק על השלחן... והרעיד את אמות הסיפים... ה' אמר אני לא מרשה משהו!!! מה בדיוק ה' אמר אני לא יודע... ו... ולא רק שאני לא יודע... אלא גם אל תצפה שיהיה איזה נס מיוחד שמי שלא היה לו אינטרנט ניצל מהקורונה ומי שיש לו נדבק... לא!!! אל תצפה לכזו הנהגה של גילוי... כי אנחנו לא ראוים לזה... אז מה כן?? אני!!! אני מול עצמי... מול הבית שלי... צריך לדבר במקום הקב"ה!!! אני צריך להגיד לעצמי את ה"לא מרשה" של הקב"ה... וממילא!!! פה מתחיל המגרש האישי שלי...

השאלה באיזה נימה אני בוחר להגיד את ה"אני לא מרשה" הזה??

אני כעת צריך להגיד לעצמי "אני לא מרשה" במקום הקב"ה..."

האם אני בוחר להגיד את זה בתקיפות שאינה משתמעת לשני פנים... אני עבד ה'!! ה' לא אוהב את זה!! זה לא בא בחשבון!! אין על מה לדבר!! אני לא מוכן!! אין!!! או שאני רוצה להגיד את זה בעדינות??

בא ניקח דוגמא מוכרת... אני מכיר שני בחורי ישיבות מתמודדים מול פגעי הטכנולוגיה... לשניהם לא היה קל... לשניהם היתה התמודדות לא פשוטה... אחד החליט להיות דרמטי!!! הוא הגיע למסקנה... אני מחזיק מכשיר שה' שונא אותו... זה לא בא בחשבון!!! ה' לא מרשה!! לא לא לא!! אם אני לא עוזב את זה ה' ישנא גם אותי... ובום!!! שבר... התנתק... עזב את זה לצמיתות... זה היה קשה... מאוד קשה... אבל פעם אחת זה היה קשה!!! (מה פירוש פעם אחת...?? תהליך אחד קשה...) ואז לאט לאט הוא אסף את עצמו והשתדל למלא את עצמו בצורה אחרת... לעומת זאת חבר שלי פחד לעשות צעד כזה דרמטי!!! הוא פחד שאם הוא יתנתק בבת אחת יהיה לו כ"כ קשה... שאם הוא שוב יפול הוא יפתח ריאקציה שהוא כבר לא יהיה מסוגל לחזור... לכן הוא החליט שהוא אמנם לא מתנתק לגמרי... הוא רק קונה מכשיר מוגן עם חסימה!!! ותכל'ס... מה קרה?? הוא קנה מכשיר מוגן... ואז הוא רצה להיכנס לזה... הופה!! חסום!!! ה' לא מרשה... אחרי עשר דקות הוא רצה להיכנס לאתר אחר... שוב חסום... שוב פעם ה' לא מרשה... אחרי שעתיים הוא רצה לפתוח איזה קליפ... בום!!!

הוא מתחיל להתסיס ולעורר מחלוקת... ומותח את החבל ומותח ואז שוב הקב"ה כועס... שוב מעניש... שוב נבהלים מחרון ה'... הנה... שוב הקב"ה כועס... נו... כבר התרגלנו לראות את הקב"ה כועס... **אז זהו שלא!!!** ה' לא אוהב לכעוס!!! ה' אוהב אותנו והוא לא רוצה כל הזמן להגיד לא מרשה לא מרשה... ה' לא רוצה שנכיר אותו כאילו שהוא כל היום כועס...

לכן בשנה וחצי הראשונות הקב"ה עשה כמה רעידות אדמה מצמררות... הציב גבולות ברורים כדי שנבין מה לא... ומעכשיו שקט... הכל טוב...

שלושים וחמש שנה עברו מאז חטא העגל וחטא המרגלים וקורח ועדתו... סבא ר' חצקל יוצא מאוהל מועד עם שני הנכדים שלו הבוגרים שמרל וגעציל... סבא שומע אותם משוחחים... געצל שואל את שמרל: תגיד לי שמרל: ראית פעם את הקב"ה כועס?? האם פעם ראית שהקב"ה מעניש?? שמרל חושב וחושב... מנסה לאמץ את הזכרון... לא!!! לא זכור לי!!! תשמע... אני כבר בן 35... ומאז שנולדתי לא זכור לי אפילו פעם אחת שהקב"ה כעס על משהו... בחחחיים שלי לא ראיתי את הקב"ה מעניש... אני רואה שהקב"ה רק מחבק... עוטר... אוהב... נותן לנו מן ובאר וענני כבוד... סבא עומד מהצד ושומע את השיחה... והוא מוכרח להתערב... אוי שמרל שמרל... אתה כ"כ צודק!!! מאז שנולדת לא ראית את הקב"ה כועס אפילו פעם אחת... **אתה יודע למה??** אתה יודע בזכות מי?? זה בזכות שלפני 38 שנה... כשעדיין לא נולדתם... אנחנו ניסינו את ה"יניסו אותי זה עשר פעמים..." בשנה וחצי הראשונים ניסינו למתוח את החבל... רצינו לבדוק האם הקב"ה מרשה או לא... **ואז הקב"ה כעס!!!** אבל היות והקב"ה מאוד אוהב אותנו וכ"כ לא אוהב לכעוס!!! לכן הקב"ה היה נחוש לכעוס רק פעם אחת ולתמיד!!! ולכן הוא כעס אבל ממממזה כעס... הוא הרעיד את אמות הסיפים שהבנו!!! הבנו עניין!!! זה הספיק לנו אחת ולתמיד לכל השנים הבאות... כן... בשעתו באמת לא כ"כ הבנו למה הקב"ה עד כדי כן כועס... מה קרה... בסה"כ לילה אחת התלוננו... בסה"כ לילה אחת ישבנו ובכינו... לכן אנחנו צריכים להיענש כזה עונש איום ונורא שבמדבר הזה יפלו פגריכם?? **אבל עכשיו!!!** 38 שנה אחורה... אני מבין למה הקב"ה הפגין כזה כעס איום ונורא... כי אם אז הקב"ה היה כועס רק קצת... מה היה קורה?? אז כל כמה לילות היינו שוב בוכים קצת... שוב הקב"ה כועס קצת... ושוב מכעיסים עוד קצת וה' שוב כועס עוד קצת... וכועס וכועס... ואז!!!! שניכם הייתם נפגשים פה- געצל ושמרל... ואתה יודע מה היית שואל את שמרל... תגיד לי שמרל... האם פעם ראית את הקב"ה **לא** כועס?? ושמרל היה חושב וחושב ומנסה להיזכר ומושך בכתפיו ואומר... לא!!! צר לי... אני כבר בן 35 ולא זכור לי אפילו פעם אחת שהקב"ה היה שמח במעשיו ומרוצה בבניו ולא כועס... מאז שאני זוכר את עצמי... תמיד הקב"ה במצב של כעס... אז הנה!!! זה בדיוק מה שה' רצה **שלא** יקרה!!! ולכן הוא אמר פעם אחת אני לא מרשה!!! והוא אמר את זה בקול גדול... וזהו... מעכשיו הכל טוב...

הדרכה כללית ל"אוזן קשבת..."

אחד מהגמחי"ם הנצרכים ביותר בדורנו זה "אוזן קשבת"! יש לציין שיש בתחום הזה מצוקה מאוד גדולה... איך קוראים לזה היום?? "אי ספיקה"!!! יש צורך של אלפי שעות הקשבה של אנשים שזקוקים שמישהו ישמע אותם ואין!!! אין מספיק אוזניים סבלניות שמוכנות להקשיב... לא נותר לנו אלא לצאת כאן בגיוס המוני לראגון החסד הנצרך ביותר בימינו... **אוזן קשבת!** לא בקשנו כסף... לא בקשנו עצות... רק תקשיב!!! תחלטי שאתה מקשיב לשני ושומע אותם... אם אתה מאוד רוצה... תקרא לזה גמ"ח... אם רצית לעשות משהו לע"נ אחד מהקרובים ואין לך תקציב... תשמע לי... תחלטי בינך לבין עצמך שאתה פותח גמ"ח של כך וכך שעות הקשבה חודשיות... אין לך מושג איזה חסד זה!!! ציוד רפואי ב"ה כבר יש... הצלה יש... חובשים יש... אבל אוזן קשבת מאוד מאוד חסר... תחשוב על זה...

לענ"ד יש מוקש עיקרי שמקשה עלינו להקשיב לאחרים: מה המוקש??

לדוגמא: פעם היה מתקשר אלי מישהו והיה מתייעץ איתי על נושא מאוד בעייתי... מדובר היה בנושא באמת מורכב שלא יכולתי לעזור לו... הייתי מקשיב לו... אומר כמה מילים של עידוד... נותן לו קצת כח... כשהשיחה הסתיימה הוא היה באמת נשמע יותר מעודד... אחרי תקופה שבה פעם הוא מתקשר עם אותם בעיות... ושוב אני מקשיב... מנסה לתת כח... שוב הוא מתעודד... שוב מסתיימת השיחה בצורה חיובית... ואחרי תקופה שוב הוא מתקשר עם אותה בעיה בדיוק... **נתייתי מתוסכל מהשיחות איתו!!!** אני רואה שאני לא מצליח לעזור לו... אני מנסה... נותן פה ושם עצות... ושוב הוא מתקשר אלי תקוע באותה בעיה... נו... מה אעשה?? הסיפור שלו גדול עלי... כבר תכנתי בפעם הבאה שהוא מתקשר להגיד לו: צר לי... אני לא מצליח לעזור לך!!! **והנה... שוב הוא התקשר...**

כבר כמעט באתי להגיד לו את זה... ואז תפסתי את עצמי: הרי זה שאני לא מצליח לעזור לו... את זה אני לא צריך להגיד לו... הוא יודע את זה טוב מאוד!! אבל רגע רגע... אם אני באמת לא מצליח לעזור לו... **אז למה הוא מתקשר???** **הרי אני לא עוזר לו???**

ואז פתאום קלטתי: רגע רגע... מי אמר שהוא בכלל רוצה שאני אעזור לו?? הוא בסה"כ רוצה שאני אקשיב לו!!! אני מקשיב... הוא פורק... נרגע... אני אומר כמה מילים טובות... וזהו... זה מה שהוא היה צריך וזה מה שהוא קיבל... זה מרגיע אותו לחודשיים שלוש עד הטלפון הבא... וברור שזה הסיפור!!! הראיה שהוא ממשך להתקשר אלי למרות שלא השתנה שום דבר לטובה...

וכאן מגיעה הטעות שלנו!!! למה ארך לי כל כך הרבה זמן להבין את זה?? למה עד אותו רגע הייתי בטוח שאני באמת אמור לעזור לו... למה לא הבנתי מהרגע הראשון שאני פה בתור אוזן קשבת??

ההסבר הוא פשוט: הוא באמת התקשר אלי ממקום של אוזן קשבת!!! הוא רצה שאני אהיה כותל הדמעות שלו! דא עקא... שארד בדיוק הוא יבקש ממני את זה?? מה... הוא יתקשר אלי ויגיד לי... בא... תהיה בלוק!!! תהיה כותל! תהיה קיר!! ואתה תהיה בשקט ותקשיב...?? הוא לא מסוגל להגיד באופן מוצהר... תהיה פה נטו בתור אוזן קשבת... (אנטי: מי שפתח רגשות מסוגל לבקש כזה דבר... אבל לא כל אחד) לכן!!! אין לו ברירה... הוא חייב להציג את עצמו כמתייעץ... הוא פונה אלי במנגינה של יעוץ... הוא מציג את הדברים בנימה של "באתי לבקש עצה... תעזור לי..." ותכל'ס אליבי דאמת הוא בכלל לא צריך את העזרה אלא את האוזן שלי!!!

דא עקא!! שהוא מצליח לבלבל אותי... אני שומע פה אדם שרוצה עזרה... רוצה יעוץ... ואני מתוסכל שלא הצלחתי לעזור לו... **אז זהו שלא!!! לא להתבלבל!** קח בחשבון שבן אדם נגיש אליך להתייעץ איתך... אתה לא צריך להצליח לעזור לו... הוא בסה"כ רצה את האוזן שלו... ואם אתה תגיש את האוזן שלך... עזרת לו מאה אחוז!!! הוא קיבל ממך את המאה אחוז עזרה שהוא היה צריך ממך... תחשוב על זה... יש עוד להאריך בנושא... בהודמנות...

שולם זכר... מזל טוב... תזכה לגדלו ל-חמור עבודה טוב...

ר' אהרן כץ כבר זמן רב מחכה לחודש אדר... בימים אלו הוא עוקב בדריכות אחרי המודעות הרשמיות שמטעם לשכת הגזית... מידי יום מתפרסם בעיתון רשימת הקרקעות שהוחרמו במשך השנה העברית האחרונה... כן... במשך השנה יש הרבה יהודים טובים שמחרימים את הקרקעות שלהם ו"כל חרם בישראל לך (-לכה) יהיה"- ר' אהרן כץ בדיוק עכשיו הולך לחתן את בנו... והרי אין לו חלק בארץ... מסילא הזוג הצעיר נכון לעכשיו עדיין לא יודעים באיזה פריפריה הם הולכים לגור... אבל כעת בחודש אדר לקראת סוף שנה עברית... הגזברים עושים עבודת שטח ועוברים בכל גבול ישראל ואוספים את רשימות המקרקעין והגושים שהוחרמו בשנה האחרונה... **אבל לא רק זה!!! מה שהכי חשוב זה התאריך...** מתי היהודי החרים... כי ישראל שמחריים את שדהו... השדה שלו ניתנת לכהנים **שהשבעו זו המשמרה שלהם!!!** וכאן זה מסמך גורל משמים... יש בזה הרבה הפתעות... יכול להיות לך שבוע אחד שבדיוק היה התור של משמרת הפיצץ ובאותו שבוע היה באמת פיצוץ של חרמים... יותר ממאה אנשים החרמו את השדה שלהם... אוהו... משמרת הפיצץ מסודרת לשנתיים הקרובות עם מקומות מגורים!!! כן... במשמרת הפיצץ יש בערך מאתיים חתונות בשנה... יש להם קרקעות בשפע... לעומת זאת יכול להיות שבוע אחד שזו המשמרה של שכניהו שרק חמשה אנשים החרמו את השדות שלהם... (בדרך כלל זה לא מכוון... אבל לפעמים כן... יש כאלו שרוצים לדאוג דווקא למשמרה מסיימת שקרובה לליים אז הם מכוונים להחרים דווקא בשבוע הזה) ולכן ר' אהרן במתח... הוא "בונה" על זה... יש לנו פה זוג טרי מזרע הכהונה ואנחנו ממשמרת פתחיה והם צריכים ד' אמות בארץ ישראל... וכולנו במתח... איזה שדות חרם נפלו בחיכנו... כמה... והאם בכלל... ואיפה... אל תשכח שבשבת הכהונה בדרך כלל לא מתרחק יותר מידי מירושלים (רוב ערי הכהנים הם ב"עוטף ירושלים") ובימים הקרובים - בחודש אדר ב"ד הגדול הולכים להציג את הרשימות בצורה מסודרת... כל משמרה והשדות חרם שזכתה בהם!!

תזכירו לי "לעדכן" אתכם מה עלה בגורלנו... אבל חשוב לי להרגיע אתכם... אל תבהלו... מקסימום... במקרה הגרוע ביותר שלא יהיה לנו מבחר של "שדות החרם"... הזוג לא ישאר ללא קורת גג... בשביל זה יש רשימה ארוכה של ישובים וכפרים נידחים שמחכים בכיליון עיניים שהבן שלי הת"ח והכהן יבא להתגורר אצלם... הם מוכנים לתת לו בשביל זה כל סכף זהב ואבנים טובות ומרגליות... ואם לא תהיה ברירה אז הוא יאלץ ללכת לגור שם... אה... מה יהיה עם הרוחניות שלו?? בשביל זה הוא כהן... כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו... הוא יהיה תלמיד של ר' חייא ויעשה שם נפשות ויפריח שם את השממה...

--- ומה אתה חושב... יש עוד כמה יהודים שנמצאים בימים אלו לקראת הכרעה משמעותית בחיים שלהם... לדוגמא: יובל שלנו... אתה מכיר אותו... זה העבד עברי הזה שמסתובב פה בשכונה בשש שנים האחרונות... אין כאן המקום להאריך אבל הרקע העגום שלו בקצרה ממש: יובל שלנו דווקא מדובר ביהודי נשוי עם אשה וילדים... ואנחנו מכירים את המשפחה שלו... הם מתגוררים פה ביישוב הסמוך... הילדים שלו לומדים בחידר והם דווקא ילדים טובים... אבל סו"ס זו היתה משפחת מצוקה... ועל זה נאמר "לא יבחו לגנב כי יגנוב למלא נפשו כי ירעב..." תכלס... יום אחד יובל נתפס על שרשרת גניבות שהוא גנב ביישוב בשביל להאכיל את המשפחה שלו נעבאך... אבל לא היה לו להחזיר... ולא היתה ברירה... הוא נמכר לעבד עברי לר' מרדכי אחד מהאנשים הטובים והיקרים פה בשכונה שלנו!!! וזה היה ממש הצלה... כי דבר ראשון ר' מרדכי בבת אחת החזיר את כל החובות של יובל... **אבל חוץ מזה!!!** כחלק מקניית עבד עברי ר' מרדכי מתחייב לפרנס את המשפחה של יובל... וזה פשוט הצלה!!! הסוף לרעב... מהיום כל חודש אשתו המסכנה של יובל והילדים הרעבים מקבלים סכום מנוכד בשביל מחיה ובגדים... בקיצור: זה ממש פרויקט שיקום משפחות...

עד כאן הרקע העצוב... כעת מתחיל הסיפור שהוא אולי פחות עצוב... אבל הרבה יותר מביש... הסיפור הוא שמיד בהתחלה ר' מרדכי נתן ליובל שפחה כנענית ונולד לו ממנה בן... יובל מאוד התרגש!!! הוא הגיע לבית הנכנס וסיפר לכולם בשמחה מגיע לי מזל טוב... נולד לי בן... אבל לא!!! אף אחד לא אמר לו מזל טוב... זה בכלל לא הבן שלך... לעבדים אין יחס... כולם נגישו רק לר' מרדכי האדון... מזל טוב... שמענו שנולד לך עבד כנעני... בשולם זכר האדון ישב במזרח וקיבל קהל... יובל נשלח להביא את הפסטוקים ואת הפופקורן... כולם ברכו את ר' מרדכי שיגדל לו... ל... לחמור עבודה טוב... שיהיה חרוץ... שלא יהיה עצלן... הגיע יום הברית... יובל התלבש חגיגי, מעונב מחויב... בשחרית הוא נגיש לש"ץ וסימן לו לא להגיד תחנון... אני אבי הבן אחרי חצי דקה הגבאי נגיש לש"ץ והורה לו כן להגיד תחנון... מצטערים... אתה לא אבי הבן... וברית בכלל... היה פדיונות... יובל חשב ש"אבי הבן ליד הסנדק" מתכוונים אליו... אבל לא!!! ממש לא!! ר' מרדכי לקח לעצמו את כל הכיבודים ויובל היה המלצר... הוא הסתובב ושאל מוסקה או בליצ'ס... תכלס... במשך השש שנים האחרונות נולדו ליובל עוד שלושה בנים מהשפחה כנענית... והוא דווקא היה מבוסס מהקטע... נכון... פעם בשבוע הוא נפגש עם אשתו היהודיה והילדים הצדיקים שלו עם העיניים הטהורות שלומדים תורה ויש להם אור בעיניים... ובאסיפת הורים יובל הגיע והרבה סיפר לו... תדע לך: שהילד שלך עדין לגדולות! עליו נאמר: זההרו בני עניים שמחם תצא תורה... יובל מאוד התרגש ומחה דמעה... אבל עדיין... עדיין אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני... הכי כיף להיות העבד של ר' מרדכי... כשאתה עבד אין לך מצפון... אתה לא צריך להיות מחושבן מה חינוכי ומה לא... מה אכפת לי זה בכלל לא הילדים שלי... ובלאו הכי הם עבדים... הם חמורי עבודה... וגם אני חמור עבודה... אני מסיים את היומית שלי ונכנס למיטה וישן... ישן... ישן... אני ישן שעות ע"ג שעות... "עשרה קבין של שינה ירדו לעולם תשעה נבלו עבדים..." אני לא צריך להיות דוגמא בבית... אני רק צריך לעשות את היומית שלי ואז אני נכנס עם האיפון מתחת השמיכה ואל תדברו איתי עד הבוקר... לא איכפת לי שהילדים שלי מסתובבים ברחובות... לא איכפת לי שגם להם יש איפון... מה איכפת לי... כלנו חמורים ביחד... ותכלס יובל כעת במתח!!! למה?? כי בימים הקרובים אמורים להסתיים השש שנים... ולפי הספר יובל אמור להגיד שלום לכולם... שלום לאדון... שלום לשפחה כנענית... שלום לארבעת החמורים הקטנים שלי... שלום להפקרות ולחזור לבית היהודי שלו!! לחזור לילדים הטהורים שלו שהוא כן האבא שלהם!!! בבית הזה הוא כבר לא יוכל לשבת מתחת השמיכה עם האיפון... כי... כי אני אבא שלהם ואני צריך להיות דוגמא... אני לא יכול לישון כל היום כי יש לי אשה וילדים... וכשיובל נזכר בזה יש לו תעוקה בלב!!! הוא כ"כ התרגל להפקרות... להיות בזבל... להיות חסור... אבל מצד שני יש לו הרבה רגעים שקופץ לו ה"בן מלך" היהודי שבו שמתגעגע לקצת תרכים ולא להרגיש חמור חמורתיים בזבל... אבל תכלס... אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני... אהבתי את ההפקרות... ובחודש אדר הקרוב האדון ר' מרדכי אמור לקבל החלטה סופית... האם לקבל את הבקשה של יובל שהוא רוצה להישאר בזבל עד היובל וא"כ צריך לגשת למעמד רציעת האוזן... או לפטור אותו לחיים ולשלום... נו... מה אתה אומר?? מה יהיה? כלנו תפילה שהניצוץ האלוקי של יובל יתעורר לפתע... ועוד לפני שהאדון יסיים... לפתע יקפץ יובל ויכריז: לא אהבתי! לא רוצה להישאר כאן... רוצה לחזור להיות טרדי הח ולא טרדיח לטרדיח

קום... תתרומם מהרצפה!! לפני שיגיע העכבר...

יש בירושלמי (דמאי ז.) סיפור לא כל כך מוכר על רבי פנחס בן יאיר... הסיפור היה שפעם נפלה אבן יקרה מהכתר של המלך... ולא הספיקו המשרתים להרים אותה מהריצפה ופתאום הגיע עכבר ובלע את האבן היקרה ונמלט לאחד החורים ונעלם... המלך מאוד מאוד הצטער... מדובר היה באבן מאוד יקרה... והוא שמה שלר' פנחס בן יאיר יש שליטה על העכברים... (זה כבר סיפור כן מוכר... שיער אחת היא מכת עכברים שהיו אוכלים את כל התבואה והביאו את ר' פנחס בן יאיר והוא קרא לכל העכברים והם צייצו לפניו... אמר ר' פנחס שהעכברים אומרים שהם נשלחו לכאן בעוון ביטול תרומות ומעשרות... ואז בני העיר קיבלו ע"ע להקפיד על כך ורפנ"י אמר לעכברים ללכת...) הגיע המלך לביתו של ר' פנחס בן יאיר וביקש ממנו: תקרא לי לעכבר הזה שבלע לי את האבן היקרה... שאל אותו ר' פנחס בן יאיר: מה אתה רוצה ממני...?? מה... אני לוכד עכברים?? ענה לו המלך: לא!! אבל שמעתי עליך שאתה יהודי קדוש ובעלי החיים נשמעים לך... יצא ר' פנחס בן יאיר לשדה וקרא לכל העכברים... כולם הגיעו... ואז ראה ר' פנחס איזה עכבר אחד שהיתה לו גיבנת והוא הבין שהגיבנת הזו היא האבן... ציווה אותו ר' פנחס בן יאיר שיקיא את האבן... והוא הקיא אותה וחזרה האבן היקרה לשכון כבוד בכתר המלך... עד כאן הסיפור...

שמעתי שיש במעשה הזה עומק נפלא על דרך הדרש... הרי מה קרה פה?? היתה אבן יקרה ששכנה כבוד בכתר המלך!! והאבן היקרה הזו לפתע נפלה... נפלה מהכתר של המלך... קורה... קורה שאבן יקרה יוצאת מהמשבצת שלה ונופלת... דא עקא!!! שבדיוק!!! בדיוק ברגע שהאבן נפלה... בדיוק אז הופיע איזשהו עכבר... שכאילו חיכה לרגע הזה... הוא כאילו... סליחה לא כאילו... אלא ממש עמד וחיכה לרגע שהאבן הזו תיפול מכתר המלך ובלע את האבן וברח...

כן!!! זה בדיוק הסיפור שלנו... יהודי יקר... אתה בן של ה'... העבודת ה' שלך... התפילה שלך... השמירת עינייך שלך... כל מעשה שלך יקר מאוד בעיני הקב"ה... אתה אבן ישראל!!! אתה בעצמך אבן יקרה ששוכנת כבוד על כתרו של מלך מלכי המלכים!!! כתר יתנו לך ה' אלוקינו מלאכים המוני מעלה... ומה יש שם בכתר? אותך!!! אתה הקבוצי מטה... אתה... עם כל הניסיונות שלך... ועם כל המאבקי רוח ונפש שלך... כל ההתמודדויות שלך בעבודת ה'... כל זה עולה עד כתרו של מלך...

והנה!!! קורה... קורה... זה נורמלי... מה קרה? האבן נפלה... נפלה מעל כתרו של מלך... שבע יפול צדיק וקם... זה נורמלי... זה קורה במשפחות הכי טובות... סליחה... זה קורה לצדיקים הכי גדולים... לא היה צדיק ועובד ה' שלא היו לו נפילות רוחניות... אז האבן נפלה מע"ג הכתר של המלך... דא עקא!!! שבדיוק אז!! להכעיס... בדיוק ברגע של הנפילה... שאתה מרגיש כזה דפוק... מרגיש רחוק מה'... מרגיש לא שווה... בדיוק אז הגיח לו עכבר עם זנב ארוך... אתה יודע איך קוראים לעכבר הזה? קוראים לו עמלק!!! ויזנב בך כל הנחשלים אחריי!!!

עמלק הוא העכבר הזה שעומד בסבלנות ומחכה... הוא מחכה לשעת הכושר... הוא לא עכבר שגרתי שאוכל מכל הבא ליד... לא!! הוא עכבר מייבין... הוא פוזל לעבר הכתר של המלך... הוא רואה שם אבן טובה!!! הוא רואה שם אותם... והוא שם עליך עין... הוא רוצה לבלוע אותך... והוא יושב ומחכה לך... כעת!! כשאתה בחיזוק גדול... כשאתה עושה שטייגן ואתה מצליח ומרגיש שאתה נמצא על כתרו של מלך... אז הוא לא מעיז להתקרב אליך... אין לו גישה לכתר של המלך... אבל!!! הוא מחכה לרגע של נחשלות... לרגע של נפילה... ואז ברגע שאתה נופל מכתרו של מלך... ברגע שאתה פתאום מרגיש נפילה רוחנית... אתה פתאום מרגיש לא שווה... אז הוא מזנק עליך ורוצה לבלוע אותך!!! ויזנב בך... את מי?? את הנחשלים אחריי!!! עמלק מנסה לזנב רק אבנים שנפלו מכתרו של מלך... עמלק העכבר מגיע אליך ברגעים של נפילה... שאתה מרגיש אפס... אתה מרגיש דפוק... בקיצור: אתה מרגיש כמו עכבר... ובדיוק אז מגיע העכבר המקורי שנקרא עמלק ומתחיל להסביר לך עד כמה אתה באמת עכבר... עזוב אותך... אתה לא שווה... אין לך שום סיכוי... אתה כזה קטן... תראה כמה אתה קטן... בינינו... האם פעם ראית אבן טובה איזה קטנה היא?? היא פצפונית... אני בעצמי... פעם כמעט דרכתי על יהלום (נשפל מטבעת...) אתה בקושי שוקל... אף אחד לא רואה אותך... אתה לא שווה גרוש... והוא מדבר "טוב"!!! הוא משכנע... בפרט כשהוא מגיע בדיוק בזמן... כשאתה באמת נמצא באדמה... ואתה באמת מרגיש שכולם כמעט יורכים עליך וממשיכים הלאה... וככה הוא בולע אותך!!! יאלה... בא איתי... בא איתי לרשת... יש שם צחוקים... עזוב אותך מצפון... עזוב אותך כתר לך ה'... עזוב את כל החשבונות האלו... יש את איתי... אתה יודע איזה צ"קאב זה להיות עכבר... אתה יכול להיכנס לרשת ולגלוש איפה שאתה רק רוצה... אתה יכול ללכת ולכרסם ולקרסם ולמחוק ולהתעלל במי שאתה רוצה... הכל בזרימות... אתה יכול להשחית כל דבר בלי לחשוב פעמיים... בלי נערווען...

ותכל'ס... באותה שעה יושב מלכו של עולם ובוכה!!! נפלה לי אבן יקרה מהכתר!!! איפה האבן היקרה שלי?? איפה היא?? בני בכורי ישראל... איפה אתה... איפה הבן יחיד שלי... יעניי שלי... מוטי שלי... אבי שלי...

נו... באמת איפה אתה?? מקודם!!! קודם היית על הריצפה... נו... לא נורא... אם היית נשאר שם והיית מבקש יפה סליחה ואבא שבשמים היה מרים אותך... מנקה אותך מהאבק ומחזיר אותך בחזרה לכתר!!! אבל לא... פה פתאום הגיע העכבר עמלק ובלע אותך... הוא פשוט ישב ושכנע אותך עד כמה אתה אפס... עד כמה אתה לא שווה כלום... ואבא שבשמים בוכה... איפה אבן ישראל... איפה הבן יחיד האהוב שלי... ואז הקב"ה מגלה כביכול מי גנב את האבן היקרה... נו... מי?? עמלק!!! אבא שבשמים מתמלא בכעס עצור על העכבר הזה ששמו עמלק... מלכו של עולם קם מכסאו ונשבוע!!! כי יד על כס ק-ה מלחמה לה' בעמלק מדור דור... אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שאני אלכוד את העכבר הזה... עד שאני אמחה את שמו של העכבר הזה שבלע את האבן היקרה ביותר שלי... אבא שבשמים לא מוותר... הוא הולך לר' פנחס בן יאיר... נו... מה אפשר לעשות עם האבן היקרה שלי... אני חייב אותה בחזרה... ר' פנחס בן יאיר מושך בכתפיו... מה... אני לוכד עכברים? מאיפה אני יודע איפה לחפש את האבן היקרה של ה'??

אבל אבא שבשמים כ"כ מבקש... האבן הזו כ"כ יקרה לו... אז ר' פנחס בן יאיר עושה כל מה שהוא

יכול... ר' פנחס בן יאיר לאורך כל הדרך מסמל את האדם השלם בקדושת יוצרו שקידש את החומר!! לכן יש בגמ' מושג שנקרא **החומר** של ר' פנחס בן יאיר... מה כ"כ מיוחד בחומר של ר' פנחס בן יאיר? העניין הוא שר' פנב"י זכה כ"כ לקדש את החומר עד כדי שהוא היה רוכב על החומריות!!!! מעל החומריות!!! היה לו שליטה מוחלטת על החומריות... וזה מה שכתוב על המשיח שהמשיח הוא גם עני ורוכב על חומר שהוא שולט לגמרי על החומריות שלו ומנהיג אותה...

רבי פנחס בן יאיר יודע את כל מה שהעכבר אמר לך... כן... העכבר הזה אמר לך שאתה אפס... הוא הוכיח לך כמה אתה חומרי ושפל... הוא אפילו הביא לך ראיות כמה אתה בהמי ומגושם... ורפנ"י יודע את כל זה!!! גם לרבי פנחס בן יאיר שכלו קודש קדשים... גם לו יש את אותה חומריות שיש לך... אבל הוא רק למד איך לרכוב עליה!!!

כל ההבדל בינך לר' פנחס בן יאיר... שר' פנחס רוכב מעל החומריות... ואילו אתה... מרוב שאתה מרגיש דפוק ולא מעריך את עצמך... נתת לאותו עכבר לבלוע אותך והוא רוכב עליך... הוא בלע אותך ולקח אותך איתו... זה אסור שיקרה!!! את זה אסור לך לתת לו!!! רבי פנחס בן יאיר פונה אליך ואומר לך: בן עליה קדוש!! תפסיק להרגיש עכבר... תפסיק לחשוב שאם נפלת אז אתה כבר עכבר... מה יש?? מה קרה? אז נפלת... פתאום פגשת את החומר שלך... פגשת את הטבע החומרי שלך... אז מה... גם אני- רבי פנחס בן יאיר... גם לי יש את החומר הזה!! גם לי יש טבעים שפלים ומשיכה לחומריות... אבל אני רוכב עליהם... למדתי מסילת ישרים ולאט לאט למדתי נהיגה... למדתי איך לרכוב על החומריות הזו... למדתי איך להיות מעליה!!! אז אתה עדיין לא לגמרי יודע לנהוג... לא קבלת עדיין רישיון נהיגה על החומריות שלך... בסדר... בשביל זה יש לך ספר מסילת ישרים ולאט לאט תתקדם איתו... אבל לכה"פ תצא מהעכבר הזה... אל תתן לו לבלוע אותך... אל תתן לו למחוק אותך ולתת לך תחושה שאתה אפס...

תדע לך שבשמים לא מפסיק לחפש אותך!! אתה האבידה הכי יקרה שלו!!! מאז שנפלת מכתרו הוא לא יושב על כסאו... הוא מתגעגע אליך וכועס מאוד על מי שניסה לבלוע אותך...

---זו העבודה שלנו בשובבי"ם... אבל לא רק!!! בימים אלו אנחנו מסיימים את ימי השובבי"ם... אבל מיד מתחיל חודש אדר... שעיקר העבודה בחודש אדר בכלל ובפורים בפרט זה מחיית עמלק!!! מה זה עמלק?? למה הקב"ה כ"כ כועס עליו?? כי לעמלק יש תפקיד איום ונורא!!! התפקיד של עמלק זה לחכות בפינה לכל יהודי... שברגע שהוא קצת נופל... קצת נחשל אחריו... הוא מיד מזנק אליו ומסביר לו עד כמה שאתה אפס... ועד כמה שהקב"ה שונא אותך... וכעת לך תתווכח איתו... הוא הגיע בדיוק בזמן הלא נכון!!! לפני שבוע כשהיית באורות... הוא לא העיז להתקרב אליך... הוא יודע מתי להגיע!!! ובדור שלנו... זה הדור הכי מתאים בשביל... יש לכל אחד מאיתנו כ"כ הרבה רגעים של סמרטוטיות...

שאתה בלאו הכי מרגיש כזה דפוק ולא שווה... ובדיוק אז מגיע כח מיוחד!!! כח שנקרא עמלק!!! ויש לו כח!!! והוא תלמיד חכם... עמלק זה לא עוד איזה אחד שלא מבין... עמלק הוא אייניקל... הוא נין של אברהם הוא נכד של יצחק... בן של אליפז שגם הוא בעצמו היה נביא... עמלק מבין ענייני!!! שמעתי פעם וורט נפלא מר' עזריאל טאובר זצ"ל: וישמע יתרו... מה שמועה שמע ובא?? קריעת ים סוף ומחיית עמלק!! מה הקשר בין קריעת ים סוף למחיית עמלק?? (ס"ס קרו שם עד הרבה דברים... עשרת המכות ומן ובאר וכו') התשובה היא: שלעמלק אין שום בעיה עם קריעת ים סוף!!! אדרבה... זה חלק בלתי נפרד ממטה ההסברה שלו... עמלק הוא הוא זה שהגיע לאותה שפחה ואמר לה: ראית כמה הקב"ה גדול? הרי ראית על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי?? נכון?? אם הקב"ה כזה גדול... אז מה את שווה?? את יתוש... את עכבר... נו... אז מה יש לך להפסיד... מה את קשורה לעבודת ה'... נו... מה התוצאה?? ימים יגידו ועמלק יתחפש "וילחם בישראל וישב ממנו שבי"י... את מי עמלק לקח בשבי?? **שפחה אחת!!!** מי זה השפחה אחת?? זו ההיא שפחה שראתה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי... ונשארה שפחה!!! **למה היא נשארה שפחה???** איך היא לא התרוממה מהמעמד הנורא של קריעת ים סוף?? נו... מה התשובה?? כי זה בדיוק הכשרון של עמלק... עמלק עושה שימוש בגדלות של ה'!! הוא מסביר לך כמה ה' גדול... ותראה איך קרע את ים סוף... ו... נו...? אם הקב"ה כזה גדול... אז מה הוא צריך אותך... מי אתה... עוד איזה אבן קטנטונת... אתה בכלל לא מעניין אותו ית'...

ופה אנחנו נמצאים!!! אנחנו נמצאים עמוק עמוק בניסיון של עמלק!! לכל אחד מאיתנו יש את העכבר שלו... את אותו עמלק שעומד בצד ומחכה לרגע של החולשה שלך... ולכל אחד מאיתנו יש את הרגע הזה... ואז עמלק מגיע ומתחיל לכשכש בזנבו... ורוצה לזנב גם אותך... הוא עסוק בלהוכיח לך שגם אתה זנב!!! גם אתה ג'וק ואפס מאופס...

וכאן התפקיד שלך לקום ולזעוק עליו: אני אבן!!! אבן יקרה של אבא שבשמים!! נכון... יש לי משיכה לדברים חומריים... אבל היא גופא... ה' רוצה אותי עם התכונות האלו... ה' רוצה לראות איך אני מתמודד עם הניסיונות האלו ועומד בהם בגבורה וזה בטיפול... אני עובד על זה... יום יבא וזהירות תביא את הזריות... והזריות שלי תביא נקיות, וטהרה, וחסידות עד רוח הקודש... אני אקח את האבן ואלטש אותה ואכשיר אותה שתהיה ראויה להינתן על כתרו של מלך... יום יבא ואני עוד ארכוב על החומריות שלי... אבל כעת!!! כעת שאני עדיין לא רוכב על החומריות... כעת אני עדיין אוהז בשלב שאני מתבוסס בחומריות... ולפעמים אני אפילו מוצא אותי מתבוסס בגללים של החומריות... (כמו שר' יוסף מתבטא על עצמו ייתי ואחמינייה- אני אהיה בדורו של משיח... ואני אשב בצל גללי החומר של המשיח...) ושם אני אמליך את ה'!!! שם אני אהיה האבן היקרה של ה' ואשכון כבוד על כתרו של מלך... כתר יתנו לך ה'!! מי?? קבוצי מטה!!! דווקא מכאן, דווקא מהמקום הזה אני נותן כתר לה'!!!

לא נפסיק את השמוזה

פרשיות: משפטים - תרומה

דבר העלוק:

כתוב בפרשת תרומה: ויקחו לי תרומה
מיאת כל איש אשר ידבנו לבו (כה-ב)

ומה עם השדות והכרמים וכל המשכורות המנופחות שקיבלת ממני? ולכן בגלל השקר הזה כל נכסיד יהיו חרם לממלכה ועכשיו אני רוצה הסבר איך העזת לשקר למלך שיש לך רק סכום כזה קטן?

לכאורה היה צריך לומר ויתנו לי תרומה מה זה ויקחו? וזה יבואר על פי מעשה שהיה עם רבי דון יצחק אברבנאל זצ"ל שהיה שר האוצר של מלך ספרד והשרים קינאו בו עד מאוד וראו שהם לא נחשבים כלום לעומתו בעיני המלך, והחלו להעליל עליו שהוא גונב מקופת האוצר והמלך לא האמין להם אבל בכל זאת להסיר את החשדות, קרא לרב דון יצחק ואמר לו אני רוצה סיכום מפורט כמה מסתכמים כל הנכסים ששייכים לך.

אמר לו רבי יצחק אדוני המלך לא שיקרתי, אתה שאלת אותי כמה נכסים יש לי ואני עשיתי חשבון כמה כסף תרמתי לשייכות ולעניים לאלמנות וליתומים ויצא לי את הסכום הנ"ל וזה שלי כי את זה אף אחד כבר לא יוכל לקחת לי, אבל הבית שאמנם אני גר בו הוא לא שלי וכן כל כספי וזהבי אינם שלי כי את זה אני לא לוקח אתי לשמים. וכששמע המלך כך הוסיף לכבדו פי כמה ממקודם. עד כאן המעשה. ועכשיו יותר מובן למה אמר ויקחו ולא אמר ויתנו ללמדנו שאת מה שאתה נותן צדקה את זה דוקא אתה לוקח איתך לבית דין של מעלה

הלך הרב לביתו לעשות חשבון וחזר אחר חצי שעה בערך ואמר למלך כל נכסי מסתכמים במאה וחמשים אלף דולר. וכשמוע המלך את הסכום אמר לו אבל רק הבית שלך שווה יותר.

שפת חכם וחודש טוב ומבורך העלוק: מאיר פנחסי הי"ו

הדבר תורה לעילוי נשמת: טורן בת רחים וזוהרה. אורה בת יוכבד. ע"ה

בדיחות

- (1) שני חברים נוסעים במשאית ומגיעים לגשר שעליו כתוב "2 מטר" הנהג אומר לחברו: "תראה הגובה של המשאית היא 3.2 מטר אי אפשר לעבור רד אולי תראה אם יש דרך חזור או דרך עוקפת?" החבר יורד מסתכל כמה דקות ואומר לו: "תיסע חופשי אין בעיה" "אבל המשאית גבוהה" אומר הנהג. "אל תדאג, בדקתי אין שוטרים....."
- (2) חייל אחד נמצא במגרש אימונים. לאחר מספר פקודות שהחייל לא מבצע אותן המפקד צועק: "מטוסים בגובה נמוך" כל החילים מיד נשכבים על האדמה ורק החייל נשאר באמצע השדה. אומר המפקד: "מה אתה עושה?" "אני תפסתי מחסה מתחת לעץ". שואל המפקד: "איפה אתה רואה עץ?" אומר החייל: "ואיפה אתה רואה מטוסים?....."
- (3) משוגע אומר לחברו בא לך לשחק כדורגל? אבל אין לנו מגרש כדור וצופים. אל תדאג אני ה- 22 שחקנים והשופט ואתה תהיה 20 אלף אוהדים. הם מתחילים לשחק ופתאום זורק המשוגע בקבוק על השופט אז המשוגע אומר לו: "למה זרקת עלי את הבקבוק?" אז הוא עונה לו: "מה אתה בא רק אלי יש פה עוד 20 אלף צופים....."

(4) אישה שואלת את הבעלה "אני לא מוצאת את הספר איך לחיות עד מאה ועשרים?" "שרפתי אותו", עונה הבעל "אמא שלך רצתה לקרוא אותו....."

(5) לילה אחד הזמין בחור אחד זוג חברים אל הדירה החדשה שלו. כשהוא שיכור לגמרי, החל להציג בפניהם את הדירה. כשהגיעו אל אחד החדרים הם הבחינו בפעמון ענק, ושאלו את השיכור מה הפשר לכך. השיכור ענה להם שזה בעצם 'שעון מדבר' אחד החברים היה המום מהתשובה ושאל איך זה עובד? השיכור לקח מוט מעץ שהיה ליד והיכה בעוצמה על הפעמון. במשך מספר שניות סבלו הבחורים מהרעש נורא שנוצר מהפעמון אבל עדיין לא שמעו שום שעון. מיד באותו רגע שמעו דפיקות על הדלת מקיר שליד וצעקה מחרישה: "מה אתם עושים השעה כעת כבר שלוש לפנות בוקר....."

(6) איש אחד נכנס בהיסטריה לבית חולים לחולי נפש בצעקות "אשתי חולת נפש תאשפזו אותה מיד" "מה בדיוק הבעיה עם אשתך?" שאל אחד הרופאים. "הבית מלא שדים והיא לא רואה כלום....."

הודעת מערכת:

לקראת חג הפסח הבעל"ט אנו ערוכים לצאת חוברת מורחבת כ- 16 עמודים מפוצצים בדיחות על חג הפסח. לכל המעוניין לפרסם בגיליון זה ניתן ליצור קשר בפלאפון 058-323-49-41 עד לתאריך כ"ז אדר תשפ"א

היכונו, היכונו עיצוב חדש – פורים ה'תשפ"א

משנכנס אדר מרבים בשמחה!!

יצא לאור חוברת הבדיחות שכולם ציפו לזה 'לא נפסיק את השמחה 2'. ניתן להשיג בירושלים {אזור גאולה} ברחוב: רחובות הבוכרים (דוד) 9 ק"ב (מחיר לחוברת 10 ש"ח. בחוברת יש כ- 240 בדיחות מצחיקות 32 עמודים A5).

להזמנות חייגו: 058-323-49-41. הכמות מוגבלת.

כמו כן הודפס כמות מצומצמת של חלק 1.

העלון בחסות: נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת לפרסום בעלון: 058-323-49-41

כל תיקוני הבית צבע, חשמל, דודי שמש. 0533145576	חטשולנ'ט הבית בכל ליל שישי מתקימת מכירה של השולנ'ט הביתי בר"ח שלמה מוסאיוף בי-ם מהשעה: 20:00 בערב מנת טשולנ'ט 22 ש"ח 0548-437-050	קלף לסופרי סת"ם כל הגדלים, קלף שליל, מכל היצרנים. במחירי היכרות 051-251-5573	השכרת אופניים חשמליים ורגילות. קורקינט חשמלי. אצלינו יש גם תיקונים, ומכירת חלקי אופניים חשמליים + רגילים. 0548-520-351 0527-625-454
---	--	--	---

--הקלדות: 1.000 תווים רק ב- 4.5 ש"ח 058-323-49-41--

ואלה יעמדו על הברכה: משפחת שהרבני. משה בת רביטל. אסתר הודיה בת רביטל. שר השמחה: מאיר בן מרגלית.

ניתן להשיג את העלון:

1. במייל: ע"י שליחת 'בקשה' ל: a05832349@gmail.com
 2. באתר לדעת נט.
 3. בחוברת העלונים שע"י דפוס גרפומט.
 4. בשכונת הבוכרים בירושלים: ביום שישי בחלוקת העלונים מאחורי ביהכנ"ס מוסאיוף בשעה: 13:00.
 5. עד פתח הבית על ידי שליח (בתשלום סימלי).
- להשתתפות בהוצאת העלון חייגו: 058-32-34-941

לא נפסיק את השמחה

חודש: אדר תשפ"א גיליון מספר: 66

הבדיחות המצחיקות של 'חודש אדר'

משנכנס אדר מרבים בשמחה!

לכבוד חג השמחה 'פורים'

יצא לאור חוברת בדיחות

עוד פרטים בעמוד 4.

שוטר אחד נכנס לחסידות בעלזא ורץ אחר חסיד בעלזא החסיד בורח ובורח השוטר צועק לו אני לא יעשה לך כלום העיקר תגיד לי איך יוצאים מפה..... שתי מחותנים באים לסגור בתנאים אחד שואל את השני נו כמה אתה לוקח בדו"ח...

אחת שואלת את בעלה תגיד איזה שנה אנחנו? עונה לה התשפ"א (את אשפה) אמרה לו הנה אתה רואה אתה אמרת שאני אשפה....

איך בודקים קורונה בבית כנסת של קמצנים? מביאים בשמים אומרים תריח מי שלא מריח שולחים אותו.....

האוטובוס עוזב את התחנה וגברת אחת רצה אחריו וצועקת: "אנשים בבקשה תעצרו את האוטובוס אני מאחרת לעבודה!" הנוסעים מבקשים מהנהג לעצור. הגברת עולה לאוטובוס ואומרת: "עשיתי את זה... כרטיסים בבקשה....."

איש אחד שנסע במחלקה הראשונה ברכבת הוציא סיגריה והתחיל לעשן להנאתו. "סלח לי אדוני", העיר לו אחד הנוסעים, "זה קרון שלא מעשנים". "אני יודע", השיב והמשיך לעשן. השני מתעצבן, יצא מהקרון וחזר כשהוא מלווה בכרטיסן. "אסור לעשן פה", אמר לו הכרטיסן, "האדון הזה אומר שהוא כבר העיר לך על זה". הוא כיבה את הסיגריה שלו, הביט לרגע באדון ואמר לכרטיסן, "לאדון הזה אין שום זכות להעיר לי. יש לו כרטיס למחלקה השלישית והוא יושב כאן". הכרטיסן בדק את הכרטיס של השני וסילק אותו בבושת פנים. בתחנה, כששניהם יורדים, שואל האדון שסולק מהקרון: "איך ידעת שאני לא מהמחלקה הראשונה?" השיב לו: "כי הכרטיס שלך בצבץ מהכיס וראיתי שהוא בדיוק כמו הכרטיס שלי....."

בארבע לפנות בוקר צלצל הטלפון בביתו של בעל מכולת. קולו של שיכור נשמע מהצד השני של הקו: "מתי אתה פותח את המכולת?" וטרק את הטלפון. כעבור שעה שוב מצלצל הטלפון ושוב פעם השיכור שואל: "אולי ניתן להקדים את פתיחת המכולת?" "המכולת נפתחת בעשר בבוקר", שאג בעל המכולת: אבל אל תדאג אני מכיר את הקול שלך אתה לא תכנס למכולת שלי בזה אתה יכול להיות בטוח" "איזה להיכנס", הופתע השיכור "אני רוצה לצאת....."

מורה: יוסי, מה יותר חשוב אנשים או סוסים? יוסי: סוסים. מורה: למה? יוסי: כי למרוץ סוסים באים הרבה אנשים, ולמרוץ אנשים לא בא אפילו סוס אחד.....

ילדים יקרים: שימו לב!! כל מי ששולח למערכת העלון בדיחות על חג פורים וגם על חג פסח נכנס להגרלה על חוברת הבדיחות חלק-2 5 זוכים. ניתן לשלוח למייל של המערכת.

שימו לב!!!

**יצא לאור חוברת בדיחות על חג הפורים
ניתן לקבל את החוברת במייל בלבד
ניתן לשלוח את המילה 'פורים'**

למייל: a05832349@gmail.com

נ.ב. נא לא להתקשר למערכת בנוגע לחוברת זו. תודה

סיפור

מעשה ברבינו חיים בן עטר זיע"א בעל אור החיים הקדוש שהפליג בספינה. באמצע ההפלגה נשבה רוח חזקה מאוד, ונשברה הספינה. אולם הרב הגיע לחוף בסופו של דבר. החל לילך ביער, ואחר כמה ימים שאיבד את דרכו ראה באמצע היער בית גדול. נכנס הרב פנימה, והנה הוא רואה אוכל מוכן על השולחן. אכל מהפירות והירקות אחר שעושר אותם, כי היה בסכנת רעב. לאחר מכן נכנס לנוח באחת המיטות.

הבית, מסתבר, היה שייך לשודדים שגרו ביער. כשהם נכנסו לבית וראו שאכלו להם מהאוכל, כעסו מאוד. אחד מהם רצה להכות את הרב בחרבו, אבל ראש השודדים עצר אותו ואמר לשודדים שהוא רוצה לטפל בו לבד. בינתיים הרב התעורר והבין לאן הגיע. ראש השודדים פנה אליו ואמר לו 'בוא נצא מכאן, תגיד לי מי אתה'. וכשהתרחקו מהבית אמר ראש השודדים לרבינו אור החיים 'האם הרב לא מכיר אותי? הרי למדתי אצלך תורה כשהייתי ילד'. הרב הסתכל בפניו והכירו.

'איך הגעת להיות במקום רע כזה?', תמה, 'הרי למדת תורה'. סיפר לו ראש השודדים לו שפעם אחת אביו ואמו הרגיזו אותו מאוד, וברוב חמתו איבד את שכלו לרגע ורצח את הוריו. 'אמרתי לעצמי, הרי כתוב שמכה אביו ואמו מות יומת, קל וחומר הורג', ענה, 'ואם אין לי עולם הבא - לפחות נהנה מהעולם הזה. אבל אני יודע שיש דין ויש דיין, ועשיתי עוד הרבה הרבה עבירות מאז, ואף נעשיתי לראש השודדים. אך אנא ממך, כבוד הרב, יש תשובה לפושע כמוני?'

'יש לך תשובה', ענה הרב, 'אל תחזור למקום השודדים, למרות שכל הכסף שלך נמצא שם. תלך ותיקח נחש, תניח בקופסה, תאכיל אותו בשעת הצורך, ובינתיים תשב שבע שנים בבית הכנסת, תקרא תהילים ותבכה על עוונותיך. לאחר מכן תוציא את הנחש שגידלת והאכלת, והוא יקפוץ ויהרוג את זה שגידל אותו, כמו שעשית לאביך ואמך שגידלו אותך'.

כך עשה אותו אדם. ולאחר שבע השנים בא בחלום לאור החיים ואמר לו 'תנוח דעתך שהנחת את דעתי'.

שעון חורף!

הדלקת נרות: 17:05
 יציאת השבת: 17:57
 רבינו תם: 18:33

ע"פ אופק תל אביב
 א' באדר התשפ"א

טוב לחסות בה'

723

ניסים טבעיים

מעשטים התשפ"א

"כל המועדים עתידין להתבטל לעתיד לבוא", אומר המדרש על ספר משלי, "אך ימי הפורים אינם בטלים לעולם", שנאמר: "ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם". נשאלת השאלה: הרי ידוע מפורסם ב-יג' עיקרים של התורה, כי התורה לא תשתנה בשום זמן חס ושלום, וכי כיצד יעלה על הדעת שכל החגים שנקבעו מהתורה: פסח, סוכות ושבועות יתבטלו, בעוד שחג הפורים (ואף חנוכה - במקום אחר) יישארו לבדם לעם ישראל?!

מבאר הגאון מוילנא זצ"ל כי וודאי אין הכוונה שכל החגים יעלמו מלוח השנה העברי ולא יהיו כלל, אלא התכוונו חז"ל כי לעתיד לבוא, בעת הגאולה, ינהיג ה' את עולמו בצורה ניסית, ללא הסתר פנים, כך שניסים גלויים יתרחשו מול עינינו ללא הרף, והכל יראו את הנהגת ה' עין בעין.

לפיכך, עתידין כל החגים להתבטל, מלשון 'דבר הבטל בשישים' ו'בטל ברוב', כלומר שכבר לא תהא להם שום מיוחדות לעומת הניסים והתגלות ה' שתהיה אז, לפי שהמועדים יהיו 'טפלים' ללא רושם מיוחד.

אך פורים (וחנוכה, לשיטה אחרת) לא יתבטל, כיוון שנס חג הפורים נראה כסיפור טבעי שארך 9 שנים, ללא שום התערבות אלוקית. נראה שהמלך כעס על ושתי, והמן עלה לגדולה, היהודים היו בסכנה, ולבסוף עלה מרדכי לגדולה והיהודים ניצלו, כך שהכל נראה טבעי לחלוטין. ומה האמת?... כי הכל היה בהשגחה מופלאה, כך שגם

גזירת המן שהיתה נראית רעה, כולה תוכננה בהשגחה פרטית לטובת היהודים, וכדי להפיל את המן. פורים מלמדנו שגם הטבע הינו השגחה מדויקת של ה'. גם שמשוהו מסתבך לך בחיים והכל נראה הכי טבעי בגלל כמה אנשים שגרמו לכל הבלאגן - זכור שהכל מעשה ידי ה' בלבד!

באים חז"ל ללמדנו שגם לעתיד לבוא, נמשיך להתפעל מחג הפורים ולשנן שגם הטבע הנראה לעינינו הינו כולה חלק מתוכנית הבורא להביא את העולם לתכליתו בצורה הטובה ביותר.

מעשה מדהים ומיוחד אירע לאחרונה, אותו סיפר הגאון הצדיק, הרב אלימלך בידרמן שליט"א: "היה זה לפני מספר שבועות בעיר 'רכסים'. ילד יתום מאב, הגיע בשעה טובה ומוצלחת לגיל מצוות, כשאמו מאד רוצה לחגוג לו מסיבת בר מצוה. הימים ימי קורונה, והשמחה תוכננה להיות באולם צנוע ע"פ הכללים הנדרשים. אך בצר לה, עקב מצבה הכלכלי, לא היה לה מהיכן לדאוג לתזמורת לשמחת בנה, בעוד הבן בוכה ומתחנן כי חפץ הוא בתזמורת כמו חבריו לכיתה.

המשפחה פנתה ליזמרת גדול עם תזמורת וביקשו ממנו בתחוננים שיואיל בטובו לשמח את נער בר המצווה היתום ביום שמחתו, בהתנדבות וללא תשלום. הזמר סירב בכל תוקף וטען כי אף הוא חייב לפרנס את משפחתו בימים לא פשוטים אלו, ולכן לא יגיע ללא תשלום.

"אנא רחם על היתום, ואבי יתומים ישלם את שכרך שלא תפסיד מכך", התחננה אמו בדמעות. הזמר סירב שוב, כשליבו צובט אותו, כיצד יכול הוא להותיר ילד יתום בצער. לאחר סדרת שכנועים נכמרו רחמיו על הילד, והסכים להופיע בבר המצווה ללא תשלום. הגיע היום הגדול.

האורחים זרמו לאולם ע"פ הכללים, התזמורת ניגנה במיטבה, והשמחה פרצה גבולות, כשמעל כולם היה הנער היתום, שהאושר קרן על פניו.

- המשך בעמוד 4 -

לרפואה, פרנסה

והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית שירה בת פנינה וב"ב. אסתר בת מוזל. משה שמואל בן זלדה. אביגיל בת קארין. ניסים חיים רפאל בן לטיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מוזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-גשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. יהודה טובה בת טובה. שרון ספיר ספאחי בת לאה. יצחק ז'אק בן שמחה. עזרא בן פרחת. מנשה בן יקות. משה שלום בן אברהם. מרים בת אסתר. גלילי אברהם הכהן בן כוכבה. יעל בת שולמית. אברהם בן לטיפה.

העלוך

מוקדש לע"נ ר' אליעזר בן אסתר.

למשה חרזי בן רותי רוזי

עווד בן צאלה זכריה ת.נ.צ.ב.ה

שמירת התהילים

סיפורי אישים

לפתע היא לחצה על הנעילה האוטומטית, הסוגרת מיד את כל חלונות הרכב. אלא שכאן אירעה הטרגדיה הנוראה... חלון הזכוכית נשלף והחל לעלות במהירות היישר לכיוון צווארה של אסתי, אשר ראשה היה בחוץ וגופה בפנים. אסתי הקטנה שלא ידעה כי היא גרמה לסגירת החלונות, נכנסה לפאניקה כשהרגישה שהחלון סוגר על צווארה, והחלה לצעוק לאחותה הגדולה: "איילת, תקראי לאבא". היא נאנקה מכאבים שסגרו על צווארה והתחננה: "אבא...". החלון ניסה להמשיך בכל הכוח כנגד צווארה הרך, שהרגיש כי הוא כבר לא

יכול לנשום יותר. עד שהגיע רגע מסוים שהיא כבר לא הרגישה כלום, כך היא תיארה מאוחר יותר, פשוט כאילו היא כבר לא היתה בעולם. אסתי כבר לא זזה, היא פשוט היתה כמו אבן שהחליפה צבעים. כשהגענו לרכב לא ידענו כמה זמן היא היתה במצב הסופני הזה, כשאחותה בת 5 צופה במחזה הנורא. בעלי הגיע לרכב וראה את המראה הקשה, כשהוא צורח בכל כוחו לעברה: "אסתיי!!! אסתיי!!!".

בעלי ניסה להתעשת ולחלץ אותה, אך היתה זו משימה מורכבת ולא פשוטה. הדלתות והחלונות היו נעולים. בלחץ איום ונורא הוא החליט לשבור את חלון רכב ההונדה החדשה. פחח רכב ששמע אחר כך על הסיפור, לא האמין למשמע אוזניו ואמר כי אפילו עם פטיש קשה לשבור אותה, אך כאן החרדה לחיי בתו עמדו מנגד, ורק בעזרת הבורא הרחמן, הוא

"כל מה שעושה האדם – לעצמו הוא עושה", אומרים בעלי המוסר. לפנינו סיפור מרטיט שלא ישכת, אותה פירסמה 'שרה תמים' מ'קרית יובל': "היה זה בייג' אב התש"פ. היינו אמורים לנסוע לסיפדי כף עם כל הילדים, והתכוננו בהתרגשות לטיול. משום מה, בלילות שלפני אותו יום, בעלי לא הצליח לישון כלל, משהו לא מוסבר הטריד אותו, כשהוא קם ללא הרף בלחץ, למרות שהוא אדם נורמלי ורגוע לחלוטין. הוא חזר ב-9:30 בבוקר מהתפילה והחל לפנות את הרכב לצורך היציאה המשפחתית. הוא עלה הביתה עם החפצים המיותרים, והשאיר לבינתיים את הרכב פתוח. בתנו בת ה-5 ירדה ראשונה לרכב בהתרגשות והמתינה ליד הרכב, ולאחריה ירדה אסתי בת ה-7. "אסתי מתוקה, הניחי בבקשה את מפתחות הרכב על כסא הנהג", ביקש ממנה בעלי.

שתי החמודות נכנסו לרכב הפתוח בשמחה ותפסו מקום ליד החלון בשמחה וצהלה, אלא שבלא שימת לב, שכחה אסתי להניח את מפתחות הרכב על כסא הנהג והשאירה אותו בידיה. בעלי החל לרדת בחזרה להרכב, כשאני פוסעת אחריו עם שקיות ותיקים נוספים לצורך הטיול. אך אנו לא חלמנו מה מחכה לנו. בינתיים, בעודנו יורדים לרכב, החליטה אסתי בת ה-7 שהיא רוצה לעלות רגע לבית. היא ניסתה לפתוח את הדלת, וכמובן – לא הצליחה. הרי ברגע שהדלתות נסגרות – נעילת הילדים נכנסת לפעולה, ואי אפשר לפתוח את הדלת מבפנים, אלא רק מבחוץ. אסתי הנמרצת שלנו לא נכנעה לדלתות, ונזכרה שמפתחות הרכב בידיה. בהיסח הדעת לחצה פה ושם, בלי לדעת מה היא עושה.

משך בכל הכוח את החלון החוצה, כך שאסתי הקטנה נפלה על הקרקע, ללא דופק או סימני חיים. אני שהייתי בדרך לרכב, כשהנני מעוברת, ראיתי את בעלי רץ לעברי בהיסטריה, וצועק לעברי: "אל תתקרבי, איבדנו אותה. ה' יתן לנו כח, העיקר שתשמרי על העובר שלא ינזק". אמר כשהניח את אסתי ללא דופק על רצפת הרחוב.

אנשים שעברו במקום וראו את המחזה הנורא, הזמינו מיד את כוחות ההצלה שהגיעו תוך דקות. בעיניי היה זה כנצח איום ונורא. רגעי שכול ואבדון. מישהו החל לעשות החייאה לאסתי, ופתאום באמצע הייאוש הנורא, אנו שומעים: "חזר לה הדופק!".

רצנו למקום סביב ההמולה, וראינו שלאט לאט חוזר לה הצבע. היה זה תחיית המתים של ממש עבורנו.

כבר היינו בטוחים שאנו הורים שכולים. הריצו אותה אל בית החולים, שם מצבה התייצב, ולאחר כמה ימים...

נס גדול – אסתי חזרה לבית חיה, בריאה ושלימה. הכל תקין, כשהמוח וכל האיברים נותרו תקינים לחלוטין. ישתבח שמו. כולם הגדירו זאת כנס.

אך תופתעו לגלות מי היה איש ההצלה שהציל את בתנו, אך לפני זה אקדים הקדמה: אני ובעלי החלטנו לפני כמה שנים לפתוח שיעור תהילים לילדים בשבת. התחלנו ב-8 ילדים בביתנו, וכיום, לאחר שהתרבו הספסלים, הגענו לכמות גדולה של 180 ילדים ב"ה בשתי קומות של בית הכנסת.

כולם אומרים תהילים בזימרה ומקבלים הפתעות וממתקים. ילדים וילדות רבים רצו להצטרף, ולכן פתחנו שתי סניפים בבתי כנסת סמוכים, המונים 120 ילדים, עליהם ממונים מדריכים הבאים לביתנו לקחת את הממתקים, ועורכים שם את התהילים.

איש ההצלה שהציל את בתנו היה אחד המדריכים של התהילים שביזמתנו....

מדהים! כאילו זכות אמירת התהילים שהקמנו בשבת, היא זו שעמדה להצלת חיי בתנו בצורה של נס. מכאן אנו אף מזהירים את ההורים שלא להשאיר, ולו לרגע אחד, את ילדיהם ברכב לבד. אנו כמעט איבדנו את מחמד ליבנו, אנא שימרו עליהם, כדי שלא יהיו יות צרות כאלו. SARATAMIM90@gmail.com

מחמד ליבנו, אנא שימרו עליהם, כדי שלא יהיו יות צרות כאלו. SARATAMIM90@gmail.com

מחמד ליבנו, אנא שימרו עליהם, כדי שלא יהיו יות צרות כאלו. SARATAMIM90@gmail.com

ניסים עבתיים

התוכן להצטרף

– המשך מעמוד 1 –

הזמר הרגיש שעשה מצוה גדולה לשם שמיים ושב לביתו בסוף האירוע שמח ושבע רצון.

יומיים לאחר מכן, מקבל הזמר טלפון ממשרד הבריאות אשר מורה לו: "אנא היכנס מיד לבידוד. חתן הבר מצווה – אותו שימחת השבוע נמצא חיובי לנגיף, ועליך להיכנס לבידוד של שבועיים".

אותו זמר לא ידע את נפשו מרוב זעם וזעזע. "לא די שלא לקחתי תשלום, ולא הרווחתי מאומה באותו לילה, כעת אני גם צריך לשבת שבועיים בבידוד, ולהפסיד כסף של כל האירועים שהיו צריכים להיות לי בשבועיים הללו. זו שערוריה של ממש!", רטן בליבו.

הזמר נכנס לבידוד, מתוסכל ושביר. והנה, לאחר כמה ימים שהזמר שוהה בבידוד, עבר הוא בדיקת קורונה שגילתה – הינך חיובי לנגיף!
"אינני מאמין", התקשה לעכל, "אף אני נדבקתי מנער בר המצווה, וכעת עלי להישאר שבועיים נוספים בבית, מלבד הימים שישבתי עד כה. אני עשיתי מצוה בחינם, ולבסוף נדבקתי והפסדתי כסף של כמה אירועים".

בלית ברירה, ביטל הוא את כל האירועים וישב בביתו, עד שהבריא לחלוטין בשעה טובה ומוצלחת. והנה, ימים ספורים אחר שחזר לשגרה והבריא מהנגיף, קיבל הוא טלפון מארגון גדול של יתומים מארה"ב, המזמין אותו לאירוע גדול ומכובד שייערך ליתומים ומבקשים ממנו שיבוא לשיר באירוע המפואר והחשוב.

הזמר היה מאושר ושמח, וכי הצעה כזו

יוקרתית וחשובה הוא לא קיבל מימיו. "אך כיצד הגעתם אליי?", שאל בסקרנות. "אחד העסקנים שלנו השתתף לפני כחודש בחגיגת בר מצווה של בחור יתום מרכזים, בו אתה השתתפת ושימחת את כולם בצורה נפלאה. התרשמנו מאד מהביצועים והיכולות שלך, ואף כששמענו שעשית זאת בחינם וכתרומה לילד היתום – החלטנו שאתה המתאים ביותר להיות הזמר באירוע היוקרה שאנו עורכים כל שנה ליתומים,

ואנו נשלם לך סכום מכובד עד למאד, כולל הוצאות הטיסה והלינה בבית מלון". עיניו של הזמר קרנו מרוב אושר, אלא שאז קטעה ההנהלה את השיחה ואמרה: "אלא שיש לנו תנאי אחד להשתתפותך באירוע הגדול בארה"ב". הזמר היה במתח ושאל לפשר הדבר. "אנו מקבלים למקום רק אנשים שכבר עברו את הקורונה, כך שהם לא יסכנו את שאר המשתתפים באירוע היוקרתי. האם היית כבר חולה בנגיף?", שאלה ההנהלה. הזמר היו המום עד עומקי נשמתו וענה בחיוב, כי רק לפני כמה ימים בודדים הבריא מהנגיף, שנדבק בשמחת בר המצווה.

הזמר קפץ משמחה, והיה המום לחלוטין – הוא רטן בכעס וזעזע על כך שעשה מצוה לשם שמיים, והנה נראה לו כי הוא רק הפסיד ממנה: כעת הוא נכנס לבידוד

והפסיד כמה אירועים שהינם מחיה לביתו, ואף לאחר מכן נדבק בעצמו בנגיף. אך הקב"ה מביט ורואה את מעשי האדם, וכי לא נעלם ממנו שום טובה שעושה האדם במסירות נפש למען השני, ואף כאן קיבל הזמר תשלום ושכר באירוע יוקרה בחו"ל, השווה ערך לעבודה של כמה חודשים, מלבד הפירסום הרב שקיבל כעת בארה"ב. ומה היה התנאי להגעתו?... בלבד שהיתה לך קורונה. הכל מושגח לטובה. אתה שימחת את היתום – בזכות כך תידיבק אף אתה, ותזכה להיות ראוי להשתתף באירוע המפואר בארה"ב. ללמדך כי ממסירות נפש וויתור למען השני – לעולם לא מפסידים. השגחת ה' מובילה את האדם לטוב ביותר בעבורו, הגם שאינו נראה מיד לעיניים.

אומרת הגמרא (מגילה ז): "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי", והוא תמיהה גדולה: וכי תורתנו הקדושה, אשר דרכיה דרכי נועם, ומגנה בכל תוקף את השיכרות, דורשת מאיתנו להשתכר ולשתות עד שלא נבחין בין המן למרדכי? אלא שכעת הכל מסתדר נפלא: רצה ה' ללמדנו כי גם סיפור המגילה הנראה טבעי לחלוטין, הינו בהשגחה פרטית מדויקת ומכוונת לטובה, על כן, רוצה ה' שנשמח ונשתה בפורים עד שנבין כי אין הבדל בין שליחות ה' דרך מרדכי לבין שליחות ה' דרך המן הרשע – כולם שליחים לעשות את רצונו יתברך, וכי אין אדם העושה דבר מרצונו, לא לטוב ולא לרע – הכל מנוהל כרצון ה' והוא זה השולח את מרדכי לטובה, והוא זה האומר להמן מה לעשות. כשנדע שה' מושך בחוטים של כל מה שנראה טוב ומה שנראה רע, נבין את הסוד בפורים! אין רע, הכל מושגח!

לתגובות: 052-7 15 1858
רחוב טעה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

גמ"ח תחפושות
לגברים, נשים וילדים, בבית מספחת ז'איד'. בימים עוני,
רביעי, ומוצ"ש, בין השעות 20:00 - 22:00.
לפרטים 053-3139866

ההקדשה המרכזית
העלון מוקדש לרפואה והצלחה: שלמה בן אלה,
אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו,
אבשלום בן ויולט, אסתר בת מרים. זיווג הגון: מזל
בת תמר. לע"נ: בוריס בן ברכה, אסתר אסתר בת מלכה
העלון מוקדש לעילוי נשמת יצחק בן חיים
וסעדיה טעה בן סאלח סלימן ת.נ.צ.ב.ה

קו התוכן על הקופות הפנסיוניות במסלול
הלכה. לשמיעה חייגו: 039-7000 10

מי שני האנשים שקראו לבנם בשם
'אחי' כדי לזכור את אח שלהם?
(מגילת אסתר) (מגילת אסתר) (מגילת אסתר)
מגילת אסתר (מגילת אסתר) (מגילת אסתר)
מגילת אסתר (מגילת אסתר) (מגילת אסתר)
מגילת אסתר (מגילת אסתר) (מגילת אסתר)

תפוס אפי

כשוט לקבל שירות אנושי
איכותי מהיר ועיל מבלי
להתעכב כלל

גרפומט מתחדשים

בדלפק שירות לקוחות אנושי

יש לכם משהו קטן להדפיס?
צריכים רק לצלם מסמך? ממהרים מאוד?

גשו לדלפק שירות הלקוחות בגרפומט
וקבלו שירות יחס אישי ומהיר

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה